

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาดูชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กรกฎาคม 2560

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุฎบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุซฐิปัณนทิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กรกฎาคม 2560

บงกช ทองเยี่ยม. (2560). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation

Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารและการ

จัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการ

ควบคุม: อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพ เกียรติชัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อทดลองโปรแกรมดังกล่าวที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยและ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัย ประกอบด้วย 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งตอบแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการ จำนวน 393 คน 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน 3) ผู้เข้าร่วมการทดลองโปรแกรม ได้แก่ เด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง จำนวน 15 ครอบครัว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อโปรแกรม หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ วิธีการประเมินผลโปรแกรม และคู่มือดำเนินการซึ่งประกอบด้วย (1) คู่มือกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (2) คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย หนังสือเล่มเล็กและแบบติดตามผล ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรม และขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรม 2) ผลการทดลองโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า 1) การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .053) ทศนคติของผู้ปกครองหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยในระดับมาก 4) ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังการเข้าร่วมโปรแกรมโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผลการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำมาพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม โดยภาพรวมกระบวนการของโปรแกรมมีประสิทธิผลที่ดีและสามารถนำไปใช้ได้กับบริบทอื่น

A DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT PROGRAM BASED ON
THE TWO-GENERATION APPROACH AND THE PARTICIPATORY MANAGEMENT

AN ABSTRACT
BY
BONGKOC THONGEIAM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Degree in Educational Administration and Management
at Srinakharinwirot University

July 2017

Bongkoch Thongeam. (2017). **A Development of Early Childhood Development Program Based on the Two-Generation Approach and the Participatory Management.**
Dissertation, Ed.D. (Educational Administration and Management). Bangkok:
Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Dr. Gumpanat
Boriboon and Associate Professor Dr. Ampai Kiatchai

This study aims to 1) create and develop the Early Childhood Development Program based on the Two-Generation Approach and the Participatory Management; 2) experiment with the Program in order to improve the reading skill of the early childhood learners; 3) assess the effectiveness of the Program. The sample consists of 1) three hundred and ninety-three stakeholders in Child Development Centers, the Local Administrative Organization who completed questionnaires about the environment and their needs; 2) twenty stakeholders in the Child Development Centers who took part in the in-depth interview in progress; 3) fifteen families which consist of the children and their parents who took part in the Program experiment and seven stakeholders in the Child Development Centers. The collected data were analyzed by testing the significance of t-test dependent.

The research findings were as follows: 1) The Early Childhood Development Program consists of five steps; the study of the environment and needs assessment, creating the Program with eight components (1. program title 2. rationale 3. objectives 4. content and activities 5. procedures 6. expected outcomes 7. the evaluation of program 8. program manuals which consist of (1) the manual of early childhood reading skill development and (2) the manual of development activities for parents), quality adjustment of the program, the program experiment, and the evaluation of the program effectiveness. 2) The results of the Early Childhood Development Program found that 1) the average scores of the early childhood reading skill after taking part the Program were higher than before taking part the Program at a .05 level of statistical significance. 2) the average scores of parental knowledge in terms of the early childhood reading skill development after taking part the Program were higher than before taking part the Program at a .05 level of statistical significance. 3) the attitude of these parents after taking part the Program was at excellent level. 4) the participatory management of the stakeholders after taking apart the Program was at the highest level. 3) The assessment of the Program effectiveness in the focus group found that the Program was effectively successful. Also, It could be applied for different contexts.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ประกอบด้วย อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพ เกียรติชัย ที่ให้คำแนะนำ เอาใจใส่ดูแล แนะนำแนวทางในการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักรินทร์ ชนประชา และอาจารย์ ดร.ชไมพร ดิสถาพร ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาเพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประเด็นในการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้อย่างมีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีเมืองปากน้ำสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ คุณครูเจ้าหน้าที่ นักเรียนและผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ (หมู่ 6) ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์ หาสนนศรี คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ครอบครวั เพื่อน พี่ น้อง และลูกศิษย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจนปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

บงกช ทองเอี่ยม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
สมมุติฐานของการวิจัย.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	18
แนวคิด Two-Generation Approach.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	89
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	104
ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	116
ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	117
ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	121

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	128
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	128
สมมุติฐานการวิจัย.....	128
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	129
วิธีดำเนินการวิจัย.....	129
สรุปผลการวิจัย.....	131
อภิปรายผล.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	141
บรรณานุกรม.....	143
ภาคผนวก.....	150
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	268

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงลักษณะขององค์การระบบ 1 และองค์การระบบ 4.....	54
2 แบบแผนการทดลองกิจกรรมพัฒนาของเด็กปฐมวัย.....	82
3 แบบแผนการทดลองกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง.....	83
4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตาม แนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	85
5 แสดงคำร้อยละบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	89
6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจสภาพและความ ต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธี บริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้าน.....	90
7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านการศึกษาสภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	90
8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านความต้องการ พัฒนาเด็กปฐมวัย.....	92
9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านสภาพการจัด พัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach.....	92
10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านการบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	94
11 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นความต้องการให้มีการจัดการช่วยเหลือที่สามารถ พัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในรูปแบบคู่ขนาน.....	96
12 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมและความต้องการพฤติกรรม แต่ละขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	101
13 แสดงผลของการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	105
14 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างหลักการและเหตุผลกับ วัตถุประสงค์ของโปรแกรม.....	106
15 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม.....	107

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับแนวคิด Two-Generation Approach.....	109
17	แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและวิธีการประเมินผลโปรแกรม.....	111
18	แสดงความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้.....	112
19	แสดงความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครองระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้.....	114
20	แสดงผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม	117
21	แสดงผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	117
22	แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม.....	118
23	แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้.....	119
24	แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้.....	119
25	แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรม.....	120
26	แสดงผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวม.....	121
27	แสดงผลของการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนาโปรแกรม	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 ความเชื่อมโยงขององค์รวมของความเป็นครอบครัว.....	32
3 เส้นทางสู่เป้าหมายของ Two-Generation Approach.....	33
4 กลยุทธ์ Two-Generation Approach.....	34
5 องค์ประกอบหลักของ Two – Generation Approach.....	37
6 แสดงกรอบการสร้างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีรวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษาการเรียนรู้การพัฒนาทักษะและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาร่างคนดีมีวินัยมีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2569 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 1)

สภาพปัญหาของสังคมไทยยังคงมีปัญหาคอขวดที่ยากจน เพราะคอขวดที่ยากจนส่งผลให้เกิดปัญหากับเด็กปฐมวัยด้วยในเรื่องของการดูแลและคุณภาพชีวิตของเด็ก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยสถานการณ์ล่าสุดคือปี 2556 โดยในรายงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงคนจนว่า บุคคลใดที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจนจะถือว่าบุคคลนั้นเป็นคนจน และโอกาสที่จะเป็นคนยากจนมักได้รับผลกระทบมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรงหรือประสบวิกฤติทางเศรษฐกิจหรือประสบปัญหาด้านสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว แม้ในปี 2556 ความรุนแรงของปัญหาความยากจนมีแนวโน้มลดลงแต่ยังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องการเข้าถึงบริการทางสังคมและทรัพยากร ผนวกกับการจัดสวัสดิการทางสังคมให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยากจนรุนแรงได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การแก้ปัญหาความยากจนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 1-2) ความยากจนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพราะสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้พ่อแม่ต้องหาเข้ากินค่าโอกาสในการเลี้ยงดูให้เวลาแก่ลูกน้อยลง การอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยจะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กในอนาคต ดังนั้นการลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างคุ้มค่าที่สุดจึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557)กล่าวว่า สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย (0-5ปี) ในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา พบว่า เด็กปฐมวัยประมาณ ร้อยละ30หรือ 1 ใน 3 ของเด็กเล็กในประเทศมีพัฒนาการล่าช้า ซึ่งถือว่ามีจำนวนที่สูงมาก โดยพบว่ามีพัฒนาการทางภาษาล่าช้าถึง ร้อยละ20ตามด้วยพัฒนาการทางปฏิภาณไหวพริบและการเข้ากับสังคมอีก ร้อยละ5

พัฒนาการทั้ง 2 ด้านมีผลต่อระดับสติปัญญา ของเด็กกลุ่มนี้ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้งด้านทักษะการอ่าน เขียน คิดคำนวณ และไอคิวสาเหตุที่ทำให้เด็กเล็กมีพัฒนาการล่าช้า มาจาก 3 สาเหตุคือ 1) ขาดภาวะโภชนาการที่ดีและมีคุณค่า โดยเฉพาะการไม่เห็นความสำคัญของอาหารเช้าและเกลือแร่ที่มีผลต่อสมอง ได้แก่ ไอโอดีน ธาตุเหล็ก และโฟเลต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแม่ที่ตั้งครรภ์ แต่เด็กที่ขาดสารอาหารเหล่านี้ส่วนใหญ่นพบในครอบครัวที่ยากจน หรือแม่วัยรุ่น ที่มีภาวะบกพร่องทางโฟเลตสูง ทำให้ลูกเสี่ยงต่อความพิการแต่กำเนิด 2) ปัจจัยการเลี้ยงดู หรือคนเลี้ยงมีปัญหา โดยเฉพาะในครอบครัวเดี่ยวที่มีถึง ร้อยละ 30 ซึ่งโอกาสการเลี้ยงดูลูกมีน้อย เด็กจึงอยู่ในความดูแลของพี่เลี้ยงเด็ก สถานรับเลี้ยงเด็ก และศูนย์เด็กเล็ก ปัญหา คือ จุติรับฝากเด็กมีกระบวนการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพหรือไม่ หากไม่มีการเล่นนิทานหรือการเล่น พัฒนาการก็จะไม่เกิดขึ้น และ 3) การใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น โทรทัศน์ หรือใช้สมาร์ทโฟนกับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ซึ่งใน 3 ปีแรกควรหยุดการใช้สื่อเทคโนโลยี แต่ควรใช้วิธีเล่นนิทานหรือการเล่นเพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสการดูแลเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ คือ การเสริมพลังครอบครัว ซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง วัยนี้ควรเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับลูก และจำกัดการใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีคุณภาพ

อีกทั้งเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับพัฒนาการของชีวิต ประสบการณ์ที่เด็กได้รับและการเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเด็กนั้นเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น ภาครัฐได้กำหนดนโยบาย ในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและสร้าง ความเข้มแข็งของครอบครัว ในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลาน และมีมาตรการในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา เตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียนและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน และเด็กปฐมวัยควรมีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและกระบวนการ 3) ด้านเจตคติ เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยไทย เมื่อถึงอายุนั้นๆ คุณลักษณะแต่ละวัยอาจจะเกิดขึ้นมาน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่ง สุมณ อมรวิวัฒน์ (2551) กล่าวว่า ในอนาคต แนวทางโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (A World fit for children) ต้องมีคุณลักษณะ คือ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทักษะการคิด มีค่านิยมและเจตคติที่ถูกต้องในการเตรียมตนหรือเตรียม

ประกอบอาชีพ รู้จักปกป้องสิทธิตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และใฝ่สันติ

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันอาจทำให้เด็กบางคนขาดการดูแลจากพ่อแม่ต้องห่างไกลจากพ่อแม่ถูกทอดทิ้งต้องอาศัยอยู่กับญาติซึ่งภาวะเช่นนี้ทำให้เด็กต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆเนื่องจากไม่มีคนอบรมสั่งสอนดูแลหรือให้คำปรึกษาข้อมูลจากการสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2551พบว่าลักษณะการอยู่อาศัยของเด็กโดยกว่า 3 ใน 5 ของเด็กอาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ (ร้อยละ 61.8) และอีก 2 ใน 5 ที่ไม่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตามีดังนี้เด็กอาศัยอยู่กับแม่ร้อยละ 15.0 อยู่กับพ่อร้อยละ 3.1 และมีจำนวนเด็กมากถึงร้อยละ 20 ที่ไม่ได้อยู่กับทั้งพ่อและแม่เลย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ: 2558) ส่งผลต่อสภาพการเลี้ยงดูเด็กอย่างมากพ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านและเลี้ยงดูลูกไปพร้อมกันจนกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันเมื่อสังคมคาดหวังให้เด็กเป็นคนดีคนเก่งพ่อแม่คือบุคคลสำคัญที่จะเป็นต้นแบบให้กับเด็กซึ่งจะเป็นผลผลิตสำคัญของครอบครัวและสังคม การเลี้ยงดูเด็กควรเริ่มต้นที่บ้านพ่อแม่ผู้ปกครองหรืออาจเป็นปู่ย่าตายายคือบุคคลในครอบครัวที่ทำหน้าที่ดูแลบุตรหลานแทนพ่อแม่หรือบางครอบครัวจ้างพี่เลี้ยงดูแลเด็กดังนั้นพ่อแม่ควรมหาพี่เลี้ยงเด็กที่มีความรู้ในการดูแลเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2557:5) ในการมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันในระดับครอบครัว ผู้ปกครองจึงเป็นส่วนสำคัญ ผู้ปกครองมิใช่เพียงพ่อแม่เท่านั้น แต่ผู้ปกครอง หมายถึงพ่อแม่ที่ป้า น้าอาคนรู้จักหรือคนไม่รู้จักก็ได้ถ้าคนที่กล่าวนี้นำหน้าที่ดูแลชีวิตพื้นฐานนำแนวทางสนับสนุนช่วยเหลือและแนะแนวแก่เด็กถือว่าบุคคลคนนั้นเป็นผู้ปกครอง(Morrison. 1988: 414 อ้างอิงจาก กุลยา ตันติผลาชีวะ.2551: 2) การศึกษาปฐมวัยจึงควรให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัย(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2557: 5)

การช่วยเหลือครอบครัวในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 4 ปีซึ่งเป็นช่วงที่สมองของเด็กมีการพัฒนาเร็วที่สุดสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดีมากสิ่งที่ได้รับการสอนมาจะถูกนำไปใช้ตลอดชีวิต วิธีการหนึ่งที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและมีความสุขร่วมกันคือการอยู่ในโลกของหนังสือสู่การสร้างพื้นฐานการอ่านและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยการอ่าน จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558: 25)กล่าวว่า ในปี 2556 ข้อมูลการสำรวจการอ่านหนังสือของพบว่าเด็กเล็ก (ต่ำกว่า 6 ปี) ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5 ล้านคนเป็นเด็กที่อ่านหนังสือร้อยละ 53.5 เพิ่มขึ้นจากปี 2551 เกือบเท่าตัวเด็กผู้หญิงอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อยและเด็กที่อยู่ในเขตเทศบาลอ่านหนังสือมากกว่าเด็กที่อยู่นอกเขตเทศบาลทั้งปี 2551 และ 2556 และกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กสูงที่สุดพร้อมกันนี้เมื่อพ่อแม่ลูกรู้จักหนังสือวิธีการและกระบวนการใช้หนังสืออย่างหลากหลายมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและเห็นความสำคัญของการใช้หนังสือเป็นสื่อในการส่งเสริมนิสัยรักหนังสือทำให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้นอย่างเด่นชัด(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2551:2-3)

และวรรณิษา หาคุณ (2557: 8) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจสัญลักษณ์ที่พบในชีวิตประจำวันเช่นภาพสัญลักษณ์บนท้องถนนข้อความต่างๆ เป็นต้นซึ่งการอ่านย่อมต้องเป็นไปตามลำดับขั้นและอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและการมีต้นแบบทางการอ่านจากบุคคลรอบตัวและการอ่านยังเป็นการสื่อสารความรักความเอาใจใส่ที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีให้แก่เด็กซึ่งส่วนหนึ่งจะช่วยพัฒนาการอ่านให้แก่เด็กได้ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยจึงเป็นความรู้และความเข้าใจที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรได้รับเพื่อนำไปพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ตนดูแลอยู่ นอกจากนี้แล้วการเรียนรู้แบบคู่ขนานที่พัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครองไปพร้อมกันกับพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนตามแนวคิดที่ เรียกว่า Two-Generation Approach ซึ่งมุ่งพัฒนาพ่อแม่ที่ยากจน และเด็กไปพร้อม ๆ กัน ในขณะที่เดียวกันถ้ามีบริการอะไรที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ ก็เอามาเชื่อมต่อไปพร้อมกัน โดยมีวัตถุประสงค์คือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และครอบครัว ผ่านการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพแก่เด็ก พ่อแม่มีงานทำ และการได้รับบริการสนับสนุนจากรัฐภายใต้โครงสร้างที่เหมาะสม ลดขั้นตอนที่ซับซ้อนของระบบราชการให้น้อยลง พ่อแม่และเด็กจะได้รับบริการสนับสนุนโดยตรงในฐานะเป็นครอบครัว(Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn 2014)

The Aspen Institute (2015) และConnecticut General Assembly (2014)ได้ให้ความหมายของ Two-Generation Approach ว่าเป็นโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนครอบครัวและมีส่วนร่วมร่วมกับครอบครัวเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายและออกแบบโปรแกรมที่ประเมิน พ่อแม่-เด็กด้วยกัน วางแผนการให้ความช่วยเหลือโดยมีสมาชิกครอบครัวที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) และแก้ปัญหาความจำเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกัน การดำเนินการนี้มีแนวคิดที่ว่าTwo-Generation Approach สามารถช่วยครอบครัวโดยการดำเนินการเพื่อเพิ่มโอกาสด้านต่างๆ ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองและเพิ่มความสำเร็จในโรงเรียนให้แก่เด็กไปพร้อมกันการเรียนรู้และการดำเนินการของโปรแกรมต้องจัดไปพร้อมกัน หรือเกี่ยวข้องกันในรูปแบบของการศึกษาเด็กและการศึกษาของผู้ใหญ่

เนื่องจาก Two-Generation เป็นแนวคิด (Approach)ที่กำหนดแนวทางพัฒนาเด็กและพ่อแม่ไว้โดยกว้าง เพื่อให้การดำเนินการจัดการโปรแกรมพัฒนาให้เป็นไปอย่างมีระบบจึงใช้วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดการ กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ทำให้เกิดประโยชน์มีความสัมพันธ์ในองค์กรเพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือการให้บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของกลุ่ม

หรือองค์กรCohen & Uphoff (1977)ได้กล่าวว่าในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ และยังมี ความสำคัญต่อการบริหารจัดการโดยเฉพาะทางการศึกษา โดยมีหลักการสำคัญที่มีส่วนร่วมในการ สร้างความภาคภูมิใจ โดยธรรมชาติแล้วการทำงานคนเดียวย่อมสำเร็จได้ยากจึงต้องร่วมแรงร่วมใจกัน ในองค์กรทำให้เกิดการมีส่วนร่วม องค์กรจะพัฒนาไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการ บริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นที่ยอมรับและมีความสำคัญต่อการบริหารงานตามวิทยาการสมัยใหม่ และนักบริหารทุกองค์กรต่างต้องการให้เกิดบรรยากาศการทำงานเช่นนี้ก็ตามแต่บรรยากาศเช่นนี้มิใช่ จะเกิดขึ้นได้ง่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความ ประารถร่วมกันที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วม

ตามแนวคิด Two-Generation Approach ที่ต้องมีองค์ประกอบที่บุคคลหลากหลายเข้ามามี ส่วนร่วมในบริบทการศึกษาในระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีหน่วยงานที่เป็นองค์กรรูปแบบนี้ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่า เทศบาล ซึ่งเทศบาลมีหน้าที่ในการวางแผนและการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็ก จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ชุมชนในการเลี้ยงดูบุตร และพัฒนาบริการสาธารณะด้าน คุณภาพชีวิตเด็กโดยจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งโดยกำหนด จำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน ในการบริหารจึงเป็นการมีส่วนร่วมจากบุคคลหลายองค์กร

จากการประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแนวคิด Two-Generation Approach มีส่วนช่วยในการ พัฒนาเด็กปฐมวัยโดยการนำวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นวิธีดำเนินการให้เกิดระบบการบริหาร จัดการ โดยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วย วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่เทศบาลและเป็นสิ่งที่สำคัญในการ พัฒนาเด็กปฐมวัยและพ่อแม่ผู้ปกครองซึ่งเป็นคนสองวัยไปพร้อมกัน ตลอดจนส่งเสริมการศึกษา ตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. เพื่อทดลองโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เริ่มได้รับการยอมรับในระดับองค์การภาครัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาและระดับรัฐบาลกลางว่าเป็นแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล การนำนวัตกรรมนี้มาวิจัยและพัฒนาในบริบทของประเทศไทย จะทำให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้นวัตกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผลและเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นในประเทศไทย
2. ได้เผยแพร่วิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ได้นำไปปฏิบัติ
3. ได้เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้แก่องค์การภาครัฐและผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาเด็ก และนำวิธีการตามแนวคิดนี้ไปกำหนดเป็นนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย และการบริหารจัดการโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพและความต้องการของการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีการจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
2. ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการตอบแบบสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้แทนคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัย 2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ผู้แทนผู้ปกครอง 4) ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น

กลุ่มที่ 2 ผู้เข้าร่วมในการทดลองโปรแกรม

- 1) เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 – 4 ปีสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 2) ผู้ปกครอง ที่มีบุตรอยู่ในช่วงอายุ 3 – 4 ปีสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 2 กิจกรรมที่ดำเนินไปพร้อมกันในลักษณะคู่ขนาน ดังนี้ คือ

1. การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
2. การพัฒนาความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่

1. พัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
2. ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเรื่องพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
3. ทักษะการอ่านของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมโปรแกรม
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ปกครองหมายถึง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้องหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูสั่งสอน เด็กปฐมวัยให้เติบโตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและมีบุตรศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

2. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ 3 – 4 ปี ซึ่งอยู่ในวัยคุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

3. แนวคิด Two-Generation Approach หมายถึงการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยในลักษณะของโครงการหรือโปรแกรม ที่มีเป้าหมายของการพัฒนาและมีระยะเวลาการพัฒนาที่ชัดเจน โดยลักษณะสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยการมองครอบครัวเป็นหน่วยเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมี

การพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก ด้านการเพิ่มวุฒิการศึกษา ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ หรือด้านการดูแลสุขภาพ อย่างใดอย่างหนึ่งควบคู่กันไปกับโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วย โดยมีเป้าหมายสำคัญของการจัดโปรแกรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดูแลความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัวให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็ก

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การจัดและประสานกิจกรรมต่างๆ ของโปรแกรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับซึ่งกันและกัน (mutual respect) และการเรียนรู้จากกันและกัน (reciprocal learning) ทั้งในการออกแบบโปรแกรม (design) และการนำโปรแกรมไปใช้ (implementation) และมีการประเมินโดยแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึงขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานที่โปรแกรมจะต้องดำเนินการ โดยร่วมแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทางเลือกการดำเนินงาน วิธีการประเมินผล

4.2 การจัดการ หมายถึงขั้นตอนการกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนก่อนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติในโปรแกรม

4.3 การประสานงาน หมายถึงขั้นตอนการลงมือปฏิบัติในการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหา การทำให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

4.4 การประเมินผลและรายงานผล หมายถึงขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการประเมินผลการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ พร้อมทั้งมีการติดตามตรวจสอบผล (monitoring) หลังการเข้าร่วมโปรแกรม และรายงานผลต่อองค์กรเพื่อให้กำลังใจผู้ดำเนินงาน และถ้ามีข้อบกพร่องให้ดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

5. โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึงโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยโปรแกรมมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีการจัดทำโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยและโปรแกรมการพัฒนาผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยแบบคู่ขนานไปพร้อมกัน และมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โปรแกรมพัฒนาจะประกอบด้วย เอกสารโปรแกรม(Program document) ซึ่งแสดงรายละเอียดของกิจกรรมการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย และคู่มือดำเนินการ(Program manual) ซึ่งกำหนดบทบาทและกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1) สภาพ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหาการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2) ความต้องการ หมายถึง ความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง เป็นการร่างโปรแกรมพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม คู่มือดำเนินการ แบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยแบบวัดความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม แบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบฟอร์มประเมินคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการทดสอบเบื้องต้น (preliminary testing) หมายถึง การนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยทุกชิ้น นำแบบวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง การพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม ไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) นำโปรแกรมไปทดลองใช้ กิจกรรมละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความราบรื่นของขั้นตอนการดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลค่าหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การนำข้อมูลจากการทดลองใช้โปรแกรม(preliminary testing) ซึ่งดำเนินการไปแล้วในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงทั้ง 2 กิจกรรมทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเป็นการทดลองแบบคู่ขนานในเวลาเดียวกัน ในส่วนของเด็กปฐมวัยมีการทดสอบพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมในส่วนของผู้ปกครองมีการวัดความรู้เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพร้อมทั้งมีการประเมินทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมหลังเข้าร่วมโครงการ ในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีการประเมินการบริหารโครงการแบบมีส่วนร่วม

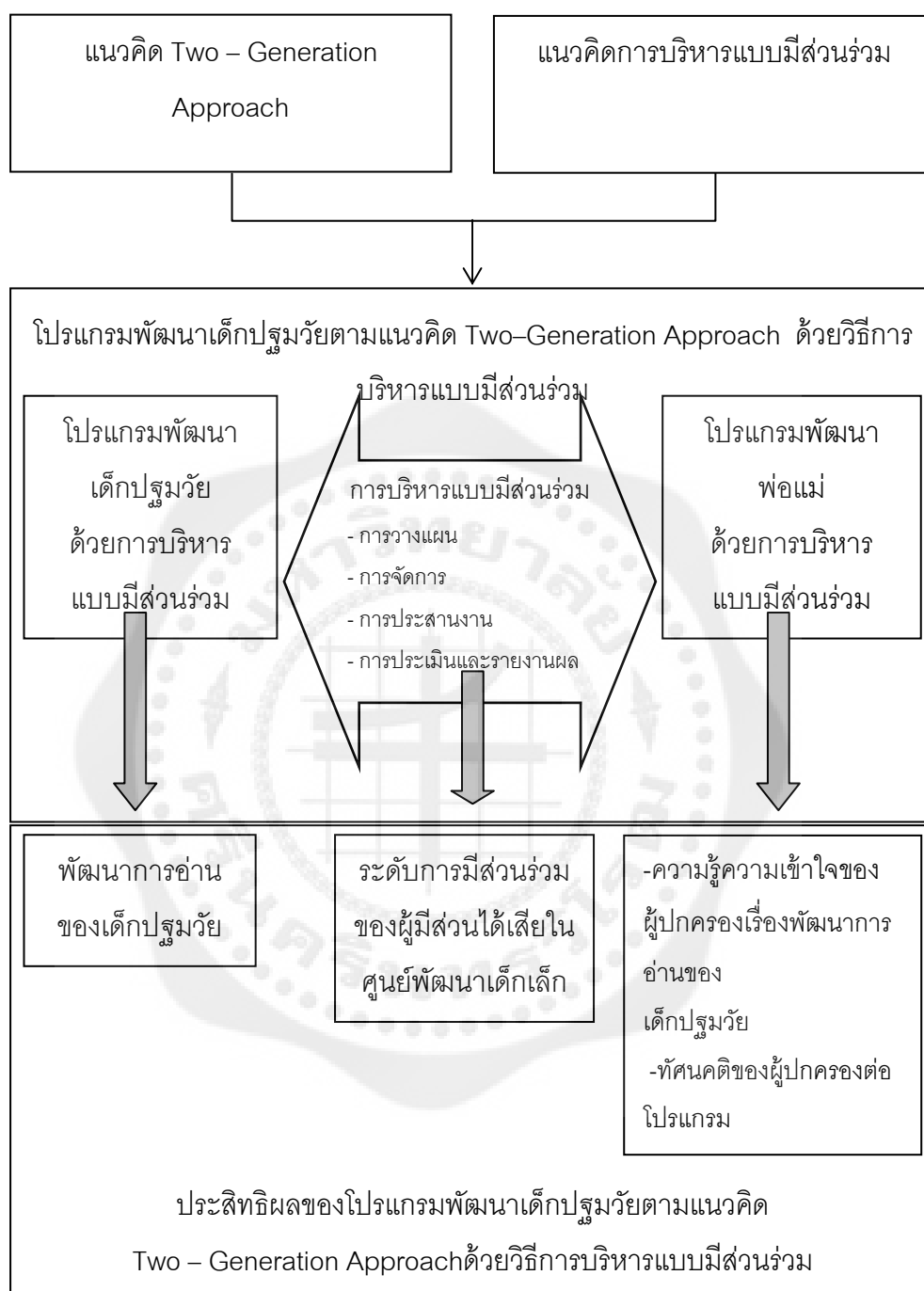
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้วฉบับสมบูรณ์ หมายถึง การสนทนากลุ่มโดยใช้ประเด็นสนทนาจากแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และข้อมูลจากแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปปรับปรุงโปรแกรมและคู่มือดำเนินการของทั้งสองโปรแกรม และนำเสนอโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two- Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม และคู่มือดำเนินการ ฉบับสมบูรณ์

6.การพัฒนาทักษะอ่านของเด็กปฐมวัยหมายถึงการใช้ประสาทสัมผัสของตนเองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คือ ตาได้ดู หูได้ฟังในสิ่งที่สร้างความพึงพอใจ จึงจะประทับใจจนสั่งสมประสบการณ์ การอ่านจนเป็นนิสัยที่ดี และทักษะที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงทักษะการอ่านได้คือ 1)การสังเกตและเปรียบเทียบ 2) การรู้ความหมายของคำ 3) การรู้ความหมายของประโยคและมีการประเมินทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยด้วยแบบวัดทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากคะแนนที่ผู้ปกครองได้จากการทำแบบวัดความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความทัศนคติของผู้ปกครองต่อโปรแกรมหมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกพอใจ ชอบใจของผู้ที่มีต่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยต่อการดำเนินโปรแกรม ภายหลังจากที่ผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาความรู้เรื่องพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากคะแนนการทำแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. พัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ความรู้เรื่องพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยแก่ผู้ปกครอง ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ทักษะของผู้ปกครองต่อโครงการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยภายหลังที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก
4. ผู้ส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.2 เป้าหมายของการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.4 การศึกษาตลอดชีวิตกับการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 ความสำคัญของการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.3 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.5 โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดำเนินการในประเทศไทย
 - 2.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 2.7 การพัฒนาเด็กปฐมวัยในบริบทของไทย
 - 2.8 พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย
3. แนวคิด Two-Generation Approach
 - 3.1 ความเป็นมาของ Two-Generation Approach
 - 3.2 ความหมายของ Two-Generation Approach
 - 3.3 กลยุทธ์ของ Two-Generation Approach
 - 3.4 ทฤษฎีของ Two-Generation Approach ที่สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 3.5 การสร้างโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.3 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.4 เทคนิควิธีในการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.5 กระบวนการของการบริหารกับการมีส่วนร่วม

4.6 ขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

1.1 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

สุนทร สุนันท์ชัย (2544: 10) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มุ่งพัฒนามนุษย์ให้ปรับตัวเข้ากับสภาพเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของบุคคลแต่ละคนเป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทุกชนิดทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การศึกษาประเภทต่างๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต เช่น การศึกษาก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาหลังวัยเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาเหล่านี้จึงเป็นประเภทย่อยๆ ของการศึกษาตลอดชีวิต

อุดม เขยทิวศ์ (2551: 78) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง แนวความคิดและแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดการระดมทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคมมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความคิด และความสามารถของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย ยังผลให้สังคมนั้น กลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ทวีป อภิสิทธิ์ (2554: 13) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง กระบวนการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตายเพื่อมุ่งให้บุคคลได้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพ โดยบุคคลนั้นจะต้องมีแรงจูงใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สุมาลี สังข์ศรี (2556: 21-22) การศึกษาในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่บุคคลทุกช่วงอายุ ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลอาจได้รับการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบผสมผสานกัน เป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล สัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตทั้งทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลอย่างเต็มศักยภาพให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมในทุกช่วงชีวิต

สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2557: 6) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลในทุกช่วงวัย เป็นการเรียนรู้จากวิถีชีวิตของตนเอง และใช้ทรัพยากรที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง เพื่อนำไปสู่ประสบการณ์อย่างมีคุณค่า โดยการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ก็ได้ เป็นการสนับสนุนให้บุคคลเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากกันและกัน และเรียนรู้จากคนอื่นในสังคมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถพัฒนาความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตนเองให้สมบูรณ์ตามความจำเป็นของตนเองเป็นสำคัญ

สรุปจากที่กล่าวมาการศึกษาตลอดชีวิตหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของทุกคน ทุกช่วงวัย ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของตนเอง เพื่อนำไปสู่ประสบการณ์ที่มีคุณค่า ทำให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สังคมนั้นๆเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

1.2 เป้าหมายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

สุมาลี สังข์ศรี (2544: 200) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตของคนไทยควรมีเป้าหมายเพื่อประชาชน ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้การศึกษาสัมกลมกลืนไปกับวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาบุคคลในทุกช่วงอายุทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ให้มีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ให้มีความรู้และทักษะในการคิด วิเคราะห์ การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเลือกรับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ในทุกช่วงวัย รวมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2554: 12-28) กล่าวว่าเป้าหมายหลักของการศึกษาตลอดชีวิต คือความต้องการให้บุคคลได้รับความรู้และทักษะอย่างเพียงพอในแต่ละช่วงชีวิตเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิต ประกอบอาชีพและปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เหมาะสม

แนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการศึกษาตลอดชีวิตคือการที่บุคคลทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ทั้งความรู้ และทักษะต่างๆ ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันของตนได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งพัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้เจริญก้าวหน้า สงบสุข

1.3 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

สุมาลี สังข์ศรี (2544: 11-12) สรุปหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตได้ดังนี้

- 1) การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์
- 2) บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต
- 3) การศึกษามีได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา
- 4) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด
- 5) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่มีการผสมผสานกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน
- 6) การศึกษาตลอดชีวิตเน้นความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา
- 7) การศึกษาตลอดชีวิตควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย
- 8) การศึกษาควรมีความเป็นประชาธิปไตยหรือให้อิสระแก่ผู้เรียน
- 9) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
- 10) ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้
- 11) ให้ศึกษาเรียนรู้เรื่องของชีวิตและสภาพปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตจริง
- 12) บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตลอดชีวิต
- 13) ชุมชนมีบทบาทสำคัญ
- 14) ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย
- 15) การศึกษาตลอดชีวิตเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลพึ่งตนเองได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544: 150-151) กล่าวไว้ดังนี้

- 1) การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนทุกวัย เพื่อพัฒนาให้บุคคลทุกช่วงวัยปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 2) บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยการบูรณาการการเรียนรู้จากการเรียนในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยตั้งแต่เกิดจนตาย
- 3) การศึกษาตลอดชีวิตเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทุกหน่วยงานในสังคม
- 4) มีรูปแบบที่ยืดหยุ่น ใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ด้วยการผสมผสานและบูรณาการ อาทิ การเรียนจากผู้สอน จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ การประชุม การอบรม ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกสภาพการณ์
- 5) การจัดการศึกษาตลอดชีวิตยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

กล่าวโดยสรุปการศึกษาตลอดชีวิตคือสิ่งจำเป็นสำหรับทุกช่วงชีวิตมนุษย์ บ้านและชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษา คนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การศึกษาตลอดชีวิตมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ให้อิสระแก่ผู้เรียน และเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.4 การศึกษาตลอดชีวิตกับการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 35 – 36) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ที่ผู้รับมีทั้งวัยเพศอาชีพประสบการณ์ระดับความรู้บุคลิกภาพฐานะเศรษฐกิจและลักษณะต่างๆกันรูปแบบการศึกษาต้องมีลักษณะจูงใจไม่น่าเบื่อหน่ายเวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพแต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และประวีณา ปัญญาดีลกพงษ์ (2550: 28) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองแบบเป็นระบบส่วนใหญ่จัดเป็นโครงการฝึกอบรมซึ่งโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยวิธีการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จมากจะต้องเป็นโปรแกรมที่มีเงื่อนไขหรืออยู่ในความนิยมของผู้ปกครองและสังคม ตัวอย่างเช่น โปรแกรมสร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะผู้ปกครองสนใจด้วยต้องการให้ลูกหลานของตนเองเป็นคนเก่งการจัดการแบบเป็นทางการนี้นอกจากการฝึกอบรมแล้วอาจจัดเป็นการประชุมการสัมมนาหรือการปรึกษาเป็นรายบุคคลก็ได้การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการสามารถให้ข้อความรู้ทางการศึกษาแก่ผู้ปกครองได้เช่นกันเพียงแต่ว่าการสนทนานั้นควรต้องมีประเด็นความรู้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต คือการที่บุคคลทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ทั้งความรู้และทักษะต่างๆ ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันของตนได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งพัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้เจริญก้าวหน้าสงบสุข

สรุปได้ว่าการศึกษาตลอดชีวิตหมายถึง ชีวิตเป็นการศึกษาทั้งหมดของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มุ่งพัฒนามนุษย์ให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของบุคคลแต่ละคนเป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทุกชนิด การศึกษาประเภทต่างๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตด้วย เช่น การศึกษาก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาหลังวัยเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาเหล่านี้จึงเป็นประเภทย่อยๆ ของการศึกษาตลอดชีวิต พร้อมทั้งทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของการศึกษาในแต่ละรูปแบบและในแต่ละช่วงวัยว่ามีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยทำงาน และผู้สูงวัย ทุกช่วงชีวิตยังต้องเรียนรู้ ผู้ปกครองเป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ที่ควรได้รับการจัดการเรียนรู้ เพื่อมีความสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและดำรงชีวิตประจำวันของตนได้อย่างมีความสุข เพราะการศึกษามีได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทุกหน่วยงานในสังคม ครอบครัว บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตลอดชีวิต การจัดการศึกษาตลอดชีวิตยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทำให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สังคมนั้นๆ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551:7) และ เยาวพา เดชะคุปต์ (2540: 1) ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยซึ่งสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยคือเด็กอายุ ตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีหรือ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน ซึ่งอยู่ในวัยคุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และกำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ การกำหนดอายุของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย กำหนดต่างกับประเทศอื่น โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งกำหนดเด็กปฐมวัยให้อายุแรกเกิดถึง 8 ปี

2.2 ความสำคัญของการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2540: 1) กล่าวถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุด สำหรับพัฒนาการของชีวิต สิ่ง que เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อ เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

กรกมล จิ่งสำราญ และวิภาดา วานิช (2556:1) ให้ความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าช่วง ปฐมวัยเป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในทศวรรษที่ผ่านมา มีการใช้ศาสตร์ต่างๆไปวิเคราะห์สมอง ถ่ายภาพสมองเพื่อศึกษาพัฒนาการแต่ละขั้นตอน ความรู้ใหม่ พบว่าโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงวัยเด็ก การเติบโตและพัฒนาการของ สมองเป็นรากฐานของการเรียนรู้และเริ่มต้นตั้งแต่เป็นทารกอยู่ในครรภ์ในช่วง3-6 เดือนในครรภ์มี การสร้างเซลล์สมองสูงสุด การเติบโตของสมองสูงสุดในช่วง0-6ปี เป็นการเติบโตทางปริมาณทำให้ สมองของเด็กมีขนาดร้อยละ90-95 และไม่ได้หยุดเติบโตเมื่ออายุ6ปี แต่เติบโตจนถึงอายุ20-25ปี จาก องค์ความรู้นี้สามารถนำมาใช้เป็นหลักการในการกำหนดเวลาเริ่มต้นของการพัฒนาเด็ก

ความสำคัญของเด็กปฐมวัยจากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับ พัฒนาการของชีวิต สิ่ง que เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต จะมีพัฒนาการด้าน สมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงมีส่วน สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ อย่างมีประสิทธิภาพจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

2.3 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 4) ได้กล่าวถึงแนวทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นได้ดีถ้าเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตัวเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551: 31-33) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นวัยแห่งธรรมชาติของการเรียนรู้ เด็กสามารถสังเกตและสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ถ้ามีวิธีการสอนที่ถูกต้องสอดคล้องกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กด้วยแล้ว เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้จากการสัมผัส การเห็นตัวแบบ การสัมผัสประสบการณ์ โดยเฉพาะจากการทำงานคือการเล่นของเด็กซึ่งการสอนและการฝึกที่ถูกต้องจะเป็นตัวเสริมพัฒนาการของเด็กได้เต็มศักยภาพ

การสัมผัส ในช่วงขวบปีแรกของชีวิต สัมผัสมีความหมายต่อการเรียนรู้มาก เด็กจะรับและส่งถ่ายความรู้สึกจากสิ่งที่สัมผัสไปสู่การคิดและการเรียนรู้ การสัมผัสทางกายหรือความรู้สึกจะทำให้เด็กสัมผัสสู่การเรียนรู้ พิอาเจท์ (Piaget) ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กจากการสัมผัสมากตามขั้นของพิอาเจท์กำหนดว่าในช่วง 2 ขวบแรกเป็นช่วงของการพัฒนาทางพุทธิปัญญาจากการสัมผัสที่เรียกว่า Sensorimotor stage การเรียนรู้ในช่วงปฐมวัยนี้เป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้แบบนามธรรมมากขึ้นเมื่ออายุ 7 ขวบขึ้นไปแล้ว

มอนเตสซอรี (Montessori) เป็นผู้นำการศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาแนวคิดการสอนเด็กโดยการสัมผัสสู่การรับรู้ และการเรียนรู้ด้วยการสร้างอุปกรณ์การเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบัน การรับรู้ด้วยการสัมผัสเป็นกิจกรรมทางปัญญาอันดับแรกที่ใช้เพื่อทำการเรียนรู้สิ่งต่างๆและโลกรอบตัว นอกจากนี้เด็กปฐมวัยยังสามารถเรียนรู้จากการฟังและเห็นบ่อยด้วย เช่น ร้องเพลงได้ อ่านคำโฆษณาได้ทั้งที่ยังสะกดตัวหนังสือไม่เป็น

การเลียนแบบ เป็นพฤติกรรมของคนและการแสดงออกเกิดมาจากการได้เลียนแบบตัวอย่างที่ผู้เห็นได้สังเกต ลองปฏิบัติตามและจำสิ่งที่ผู้ใหญ่กระทำและนำมาทดลอง หากได้รับการยอมรับเด็กจะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำสิ่งนั้นต่อไป การเลียนแบบของเด็กนี้มิได้เลียนแบบทุกอย่างที่เห็น เด็กจะเลือกเลียนแบบเฉพาะที่เด็กสนใจเท่านั้น สิ่งที่เด็กเลียนแบบนั้นมีทั้งจากการได้เห็น ได้ฟัง และได้ยิน แต่การได้เห็นต้นแบบมีอิทธิพลสูงกว่า การเรียนรู้จากการเลียนแบบของเด็กเป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาสู่การทบทวน การลองกระทำ และการประเมินด้วยตัวเด็กเอง การให้เด็กเห็นตัวอย่างที่ถูกต้องมีความหมายกับเด็กมาก ผู้ใหญ่ต้องให้ความสนใจการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบของเด็กปฐมวัยให้มาก ตามความคิดของแบนดูรา (Bandura) เขาเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์หรือแนวคิดของคนเกิดมาจากการเห็นตัวแบบที่ได้รับมาขณะที่สนใจและพอใจ แล้วรับและถ่ายแบบนั้นมาเป็นบุคลิกตนหรือการกระทำของตน เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบจากการสังเกตเห็นการกระทำของผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ หรือครู จากพฤติกรรมที่แสดงออกให้เด็กเห็น การเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบเกิดขึ้นได้กับคนทุกวัยแต่พบมากในช่วงอายุ

2-7 ขวบ

การเล่น การเล่นเป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยทั้งทางตรงและทางอ้อม ขณะเล่นเด็กได้คิด ได้กระทำ ได้สัมผัสและสนุกกับการเล่น พิอาเจท์ (Piaget) ให้ความหมายการเล่นว่าเป็นงานของเด็ก เป็นงานแห่งการเรียนรู้เข้าใจและพัฒนาปัญญา เด็กจะซึมซับความรู้และพฤติกรรมต่างๆจากการเล่น การคิดของเด็กเกิดจากการรื้อค้น

เด็กปฐมวัยชอบค้นหาค้นคว้าเพราะเด็กกระหายความรู้ การค้นหาค้นคว้าของเด็กปฐมวัยไม่เหมือนกับการรื้อค้นของผู้ใหญ่ เด็กค้นหาค้นคว้าเพื่อค้นหาสิ่งที่เป็นการเรียนรู้ของตน ทั้งที่ยังไม่มีเป้าหมาย เด็กรื้อตุ๊กตาเพราะอยากรู้ว่าตุ๊กตาประกอบด้วยอะไร เด็กใช้ความรู้ที่ค้นพบจากการค้นหามาสร้างความรู้ใหม่ด้วยการเปรียบเทียบสารสนเทศหรือข้อมูลที่ได้รับใหม่กับความรู้เก่าที่มีอยู่เพื่อปฏิเสธ ยืนยัน ขยายความ หรือกระจายความคิดที่มีอยู่ขยายเป็นการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้าเป็นการเล่นร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ของเด็กจะกว้างขวางออกไปถึงพัฒนาการทางสังคม การแก้ปัญหา จะเห็นได้ว่าการเล่นมีคุณค่ากับเด็กมาก การเล่นให้ประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กในภาพรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยการ 1) **สัมผัส** ซึ่งมีความหมายต่อการเรียนรู้มาก เด็กจะรับและส่งถ่ายความรู้จากสิ่งที่สัมผัสไปสู่การคิดและการเรียนรู้ 2) **เลียนแบบ** ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนและการแสดงออกเกิดมาจากการได้เลียนแบบตัวอย่างที่ผู้เห็น ได้สังเกต ลองปฏิบัติตามและจำสิ่งที่ผู้ใหญ่

กระทำและนำมาทดลอง 3) **เล่น** ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยทั้งทางตรงและทางอ้อม ขณะเล่นเด็กได้คิด ได้กระทำ ได้สัมผัสและสนุกกับการเล่น

2.4 สภาพการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรมมล จีงสำราญ และวิภาดา วาณิช (2556: 1-2) ได้รายงานสภาพการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 3 ปี และกลุ่มอายุ 3-5 ปี

1) กลุ่มอายุต่ำกว่า 3 ปีครอบครัวต้องเป็นแกนหลักในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งบุคคลสำคัญคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว โดยต้องถือว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยได้รับการคุ้มครองป้องกันและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) กลุ่มอายุ 3-5 ปี ใช้สถานพัฒนาเด็กหรือรูปแบบอื่นทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยให้ครูผู้เลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวในการพัฒนาเด็ก

ทั้งนี้มีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการจัดบริการเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ **กระทรวงสาธารณสุข:** ดูแลเด็กตั้งแต่ในครรภ์จนอายุ 3 ปี (0-3 ปี) ซึ่งในแต่ละปีมีเด็กเกิดประมาณปีละ 800,000 คน มีศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่จํานวน 58 แห่ง มีโครงการสำคัญ คือ โครงการหนังสือเล่มแรก โครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และโครงการไอโอดีนในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: ดูแลเด็กทุกคนที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก เด็กที่ถูกทอดทิ้ง โดยมีสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงฯ (จดทะเบียน) ประมาณ 1,800 แห่ง สถานสงเคราะห์เด็กของกระทรวงฯ 8 แห่ง

กระทรวงมหาดไทย: ดูแลเด็กอายุ 3-5 ปี ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเด็กอยู่ในความดูแลจํานวน 1,078,751 คน

กระทรวงศึกษาธิการ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดูแลเด็กอายุ 4-5 ปี ในรูปแบบของโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ดูแลเด็กอายุ 3-5 ปีมีเด็กอยู่ในความดูแล 1,101,700 คน

กระทรวงแรงงาน: ดำเนินการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบการปัจจุบันมีจํานวน 47 แห่ง มีเด็กใช้บริการจํานวน 2,850 คน

กระทรวงอุตสาหกรรม: ดำเนินการเรื่องการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในนิคมอุตสาหกรรมจำนวน 44 แห่ง มีการจัดสถานเลี้ยงเด็ก จำนวน 5 แห่ง อยู่ในระหว่างส่งเสริมให้มีการจัดเพิ่มขึ้น และดำเนินการเรื่องการควบคุมกำกับการเติมสารไอโอดีนในการผลิตเกลืออุตสาหกรรมและน้ำปลา

สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ: ได้ถ่ายโอนศูนย์เด็กจำนวน 2,000 ศูนย์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตาม พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจ และได้รับการร้องเรียนเรื่องปัญหาบประมาณอันเกิดจากการถ่ายโอน ทำให้ศูนย์เด็กประมาณ 900 ศูนย์อยู่ในภาวะไม่แน่นอน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ: กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน : ดูแลเด็กอายุ 3-5 ปี ในรูปแบบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ โดยมีเด็กในการดูแลจำนวน 6,222 คน ครูจำนวน 333 คน (ครูในที่นี้คือ อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก โดยที่ไม่รวมครูสังกัดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

จากสภาพการดำเนินงานที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 3 ปี และกลุ่มอายุ 3-5 ปี และมีถึง 8 หน่วยงานที่ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

2.5 โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดำเนินการในประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2557: 4-6) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดำเนินการในประเทศไทย ดังนี้

1) โครงการรณรงค์รับขวัญเด็กแรกเกิด

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการรณรงค์รับขวัญสำหรับเด็กแรกเกิด จำนวน 1,000,000 ชุด มอบให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กเกิดใหม่ในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม 2548 จนถึงวันที่ 27 กรกฎาคม 2549 เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของประเทศจะต้องลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และเป็นตัวอย่างเครื่องมือชุดแรกสำหรับครอบครัวในการกระตุ้นพัฒนาการสมองเด็ก เช่น การกระตุ้นประสาทสัมผัส การดู การฟัง และสัมผัสต่างๆ การกระตุ้นการใช้กล้ามเนื้อ การเข้าใจรูปทรงมิติต่างๆ การฟังและการใช้ภาษา เพื่อสร้างฐานความฉลาด ภายในรณรงค์รับขวัญ ประกอบด้วย หนังสือนมแม่...ทุนสมองของลูกรัก เครื่องแขวน(โมบาย) หนังสือร้องเล่นเดินเพลิน หนังสือลอยน้ำ เทป-ซีดีเพลงกล่อมลูกชาวสยาม ผ้าพัฒนาการ ของเล่นเขย่าก๊าด (rattle) หนังสือรับขวัญวันสมองสดใส สติกเกอร์ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัยเป็นผู้แจกจ่ายรณรงค์รับขวัญเด็กแรกเกิดและติดตาม ประเมินผล การใช้รณรงค์รับขวัญเด็กแรกเกิด และในปี พ.ศ. 2555 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัยโครงการคัดสรร-พัฒนา ศึกษา-วิเคราะห์ “การจัดทำรณรงค์รับขวัญเด็กแรกเกิด” เพื่อให้รณรงค์รับขวัญสามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด ถึง 2 ปี ภายในรณรงค์รับขวัญ ประกอบด้วย ชุดหนังสือเล่มแรก 3 เล่ม คือ

กูกโกปวตทออง ตั้งไข่ล้ม และน้องหมีเล่นกับพ่อ หนังสือลอยน้ำ 4 เรื่อง โดย 2 เรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ภาษา อีก 2 เรื่อง เป็นเรื่องกิจวัตรประจำวัน ผ้าห่มพัฒนาการ และเครื่องแขวน

2) โครงการหนังสือเล่มแรกสำหรับเด็กอายุ 6 เดือน-6 ปี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ดำเนินโครงการหนังสือเล่มแรกสำหรับเด็กอายุ 6 เดือน-6 ปี อย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือและนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเพื่อการพัฒนาเด็ก ให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ โดยคัดเลือกหนังสือภาพ หนังสือนิทานที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิด ต่อเนื่องจนถึงอายุ 6 ปี พร้อมทั้งแนะนำพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ในการใช้หนังสือเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน สร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นภายในครอบครัว รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร สถาบัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชนและสังคมตระหนักในความสำคัญของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านหนังสือ

3) โครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

โครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นโครงการที่ปลุกกระแสสร้างวัฒนธรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดถึง 2 ปีด้วยนมแม่โดยให้นมแม่เพียงอย่างเดียวตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือนและให้อาหารเสริมตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นการให้ทุนทางสมองแก่ลูก ทารกที่ได้กินนมแม่จะเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4) โครงการไอโอดีนในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ไอโอดีนมีส่วนสำคัญในการสร้างเซลล์สมอง การควบคุมพัฒนาการการเจริญเติบโตของระบบประสาทในเด็กเล็ก โดยเฉพาะตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาช่วง 0-3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ การควบคุมเมตาบอลิซึมของร่างกายทั้งหมด การเจริญเติบโตของ growth hormone กลุ่มเสี่ยงคือหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ทารก เด็กเล็ก และผู้สูงอายุ โดยหญิงตั้งครรภ์ต้องมีภาวะโภชนาการไอโอดีนในระดับที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของสมองทารกในครรภ์ มิฉะนั้นอาจเกิดการแท้งบุตร คลอดออกมาอาจเป็นโรคเอ๋อ

5) โครงการสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 0-5 ปี

โครงการนี้จัดทำโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถในการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมตามวัยของเด็กอายุ 0-5 ปี ในด้านต่างๆ ว่าเด็กสามารถทำอะไรได้ (can do) ในแต่ละช่วงอายุ

โครงการที่จัดทำในประเทศไทย จากรายงานจะเห็นว่า ยังไม่มีโครงการใดที่มีดำเนินการในลักษณะของการพัฒนาแบบคู่ขนานระหว่างเด็กและพ่อแม่ แต่กลับถูกแยกออกเป็นกาให้บริการแก่เด็กเพียงฝ่ายเดียว

2.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Online) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านงานวิจัยการศึกษาปฐมวัย เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเตรียมเด็กไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งการเตรียมคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ทำให้การศึกษาปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม มีทักษะชีวิตที่ส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของเด็ก อันเป็นพลังการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กเป็นคนดี เก่งและมีความสุข ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เด็กอาศัยอยู่ ดังการปฏิรูปการศึกษารอบ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ที่เน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษารอบ 2 ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย คือมีมาตรการหลักในการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลานในทุกระดับประเภทการศึกษา โดยมีมาตรการสนับสนุน คือการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งเตรียมตัวผู้เป็นพ่อแม่ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการตามวัยอย่างมีคุณภาพ และมีความพร้อมในการศึกษาและเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น ซึ่งในสื่อนี้กระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางที่จะปรับพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อทำให้ระบบการศึกษาทุกระดับเชื่อมโยงกัน และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทันกับสังคมโลก โดยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาคนสร้างพลเมืองยุคใหม่ ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี เคารพกติกา มีวินัยต่อตนเอง เพราะฉะนั้นเมื่อจะสร้างคนตามคุณลักษณะนี้จะต้องเริ่มสร้างแต่ระดับปฐมวัย

อรชา ตูลานันท์ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช 2556: 12-7) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นคำศัพท์อเนกประสงค์ที่ใช้อธิบายพฤติกรรม กิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและผู้ปกครองที่หลากหลาย ซึ่งอาจหมายถึงผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างนโยบายทางการศึกษา การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง การเป็นผู้ปกครองอาสาจนถึงการพูดคุยสื่อสารกับโรงเรียนอันมีจุดประสงค์หลักเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้หรือพัฒนาการของเด็ก นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังอาจหมายถึงความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของครอบครัว ที่อาจมีใช้พฤติกรรมที่จับต้องมองเห็นได้ ประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดู

การสื่อสาร การเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้สามารถกระทำได้ที่บ้าน สถานศึกษาปฐมวัย หรือในชุมชนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็ก ผู้ปกครอง และสถานศึกษาดังนี้

1. **ความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย** การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการปฐมวัยศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยดังนี้ คือ

1.1 เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในสภาพแวดล้อมใหม่ทั้งนี้การที่ผู้ปกครองมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัยจะทำให้เด็กรู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่คุ้นเคย

1.2 เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการปฐมวัยศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม

1.3 เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีทักษะทางวิชาการ มีอัตลักษณ์ที่เป็นบวกและมีความฉลาดทางภาษา

1.4 เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการปฐมวัยศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม

1.5 เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสามารถผ่านรอยต่อเมื่อเข้าสู่ช่วงชั้นประถมศึกษาได้ดี

1.6 เด็กปฐมวัยได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่างกัน

1.7 เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อผู้ปกครอง บุคลากร และสถานศึกษาปฐมวัยเป็นไปในเชิงบวก เมื่อเห็นผู้ปกครองและบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัยทำงานร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหมายถึงความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของครอบครัวที่อาจมิใช่พฤติกรรมที่จับต้องมองเห็นได้ ประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 6 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดู การสื่อสาร การเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญเพราะเด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในสภาพแวดล้อมใหม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

2.7 การพัฒนาเด็กปฐมวัยในบริบทของไทย

เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพตามสภาพสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคยเด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและวิถีชีวิตชุมชนที่อาศัยอยู่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์สถานที่วันเวลา และฤดูกาลเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและส่งเสริมพัฒนาการที่ดีพร้อมทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกายด้านอารมณ์-จิตใจด้านสังคมและด้านสติปัญญาส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะการเรียนรู้อยู่ในชีวิตจริงของเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กตามความสามารถตามสิ่งที่เด็กสนใจและยืดหยุ่นได้ตามบริบทเด็กเรียนรู้ สิ่งที่สำคัญแก่ชีวิตและการอยู่ร่วมกันเช่นเรียนรู้การทำงานการทำมาหากินขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาและการสื่อสารการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม(วิชาวรรณมูลตรีภักดี: 2555) สอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner (1996: 122) ที่กล่าวว่าเด็กทุกคนมีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการกระทำการรับรู้สิ่งต่างๆ ช่วยให้เกิดภาพในใจและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิตพัฒนาการที่ดีของเด็กทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบริบทซึ่งเน้นถึงสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางสังคมและสติปัญญาการคิดและปฏิบัติได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และสอดคล้องกับแนวคิดของ Montessori (1984, p. 125) ที่กล่าวว่าเด็กมีประสาทสัมผัสที่ไวและส่วนใหญ่ใช้อย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสิ่ง รอบตัวประสาทสัมผัสทุกส่วนล้วนเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของเด็กตามธรรมชาติกิจกรรมและสื่อที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านสามารถช่วยทวีพลังความคิดของเด็กจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ในตัวเด็กและการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติจากประสบการณ์จริงทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุขสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ภาครัฐได้กำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาปฐมวัย โดยส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลาน และมีมาตรการในการพัฒนา และเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา เตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ เป็นภาษาอาเซียนและภาษา ของประเทศเพื่อนบ้าน (สวาสวิพร แสนคำ: 2015) และเด็กปฐมวัยควรมีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและกระบวนการ 3) ด้านเจตคติ เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยไทย เมื่อถึงอายุนั้นๆ คุณลักษณะแต่ละวัยอาจเกิดขึ้นมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่ง สุมน อมรวิวัฒน์ (2551) กล่าวว่า ในอนาคตเด็กตามแนวทางโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

(A World Fit For Children) ต้องมีคุณลักษณะ คือ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทักษะการคิด มีค่านิยมและเจตคติที่ถูกต้องในการเตรียมตนหรือเตรียมประกอบอาชีพ รู้จักปกป้องสิทธิตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และใฝ่สันติ

กล่าวโดยสรุปเด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและวิถีชีวิตชุมชนที่อาศัยอยู่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน พ่อแม่และครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีพร้อมทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกายด้านอารมณ์-จิตใจด้านสังคมและด้านสติปัญญาเป็นแบบอย่างการอยู่ร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2.8 พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

การอ่าน คือ กระบวนการถ่ายทอดความหมายจากคนๆ หนึ่งถึงคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าได้ถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกรู้จักคิด และความคิดเห็นออกมาเพื่อสื่อสารให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2550: 3) การอ่านจึงถือเป็นความสำคัญยิ่งของชีวิตมนุษย์ในปัจจุบันและในอนาคต เพราะการอ่านเป็นกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ความคิดจิตวิญญาณ ให้คนเกิดความงัดแงะทางสติปัญญา และวุฒิภาวะนำสู่การเกิดกระบวนการพัฒนาชีวิตให้เป็นไปในแนวทางที่ดีงาม(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2547: 4)

การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ภาษาซึ่งการเรียนรู้การอ่านต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ การส่งเสริมทักษะการอ่านต้องให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมต่อเนื่องจากการอ่านและเน้นการปฏิสัมพันธ์กับสังคม เพราะเด็กมีความคิดรวบยอดผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตกว่า ตัวแบบจึงมีอิทธิพลต่อเด็ก สังคมและประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การอ่านของเด็กเช่นกัน

พรพนนิภา สันติพงษ์ (2526:17-20) และ บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539: 26-27) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการเรียนอ่านเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นฐานทางการอ่านของเด็กให้ถูกแนวทางว่ามีองค์ประกอบโดยสรุปดังนี้ดังนี้

- 1) ความสามารถในการมองเห็นจากการเคลื่อนไหวสายตา
- 2) ความเข้าใจในความหมายคำศัพท์
- 3) ความเข้าใจความหมายของ วลี ประโยค
- 4) ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของเสียง
- 5) ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของภาพ
- 6) ความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ และฟังคำสั่ง

7) ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของตัวอักษรที่นำจากภาพไปสู่

สัญลักษณ์

กล่าวโดยสรุปพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นออกมาเพื่อสื่อสารให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจ การส่งเสริมทักษะการอ่านต้องให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมต่อเนื่องจากการอ่านและเน้นการปฏิสัมพันธ์กับสังคม เพราะเด็กมีความคิดรวบยอดผ่านตัวแบบจึงมีอิทธิพลต่อเด็ก ผู้ใหญ่ สังคมและประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จากการอ่านของเด็ก และมีองค์ประกอบขั้นต้นที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 – 4 ปี ได้แก่ ทักษะการอ่านได้ซึ่งประกอบด้วย 1) การสังเกตและเปรียบเทียบ 2) การรู้ความหมายของคำและ 3) การรู้ความหมายของประโยค

3. แนวคิด Two-Generation Approach

3.1 ความเป็นมาของ Two-Generation Approach

Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn(2014)ได้กล่าวถึงความเป็นมาของ Two-generation Approach ว่าหมายถึงแนวความคิดที่ว่าปัญหาและความจำเป็นของพ่อแม่และเด็กที่ทุกชั่วอนควรได้รับการแก้ไขด้วยกัน ไปพร้อมกัน แนวคิดนี้ไม่ใช่แนวความคิดใหม่แต่เริ่มมีมาตั้งแต่ทศวรรษที่1960 โดยใน ค.ศ.1965 ได้เริ่มมีโครงการ Head Start และในต้น ค.ศ.1990มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (The Foundation for Child Development) ได้เริ่มใช้คำว่า โปรแกรมสำหรับคน2รุ่น หรือ Two-Generation Program และให้ทุนตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวนี้ ในยุคแรกนี้ มีวิธีดำเนินการของนวัตกรรม2วิธี ได้แก่

1) การเพิ่มโปรแกรมที่ช่วยให้พ่อแม่พึ่งตนเองได้ (Self -sufficiency) เข้าไปในโปรแกรมดูแลเด็กเล็ก หรือโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

2) การเพิ่มโปรแกรมการดูแลเด็กเล็กเข้าไปในโปรแกรมการศึกษาสำหรับพ่อแม่หรือโปรแกรมการบริการจัดหางานให้แก่พ่อแม่

โปรแกรมสำหรับคน 2 รุ่นในช่วงต้นทศวรรษ 1990 อาจกล่าวได้ว่า เป็นโปรแกรมคน 2 รุ่น ยุคที่1 (Two-Generation 1.0 Programs)

โปรแกรมคน 2 รุ่น ยุคที่1(Two-Generation 1.0 Programs)ชุดแรกๆที่ดำเนินการเพื่อให้พ่อแม่สามารถพึ่งตัวเองได้ที่ผู้จัดเชื่อมโปรแกรมสำหรับพ่อแม่เข้ากับโปรแกรมเด็กเล็ก ประกอบด้วย การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult basic education) การศึกษาเพื่อให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทั่วไป (General Education Diploma: GED) และกลยุทธ์ต่างๆ ที่ช่วยให้พ่อแม่ได้งานทำในระดับพื้นฐาน และไม่จำเป็นต้องรับการสงเคราะห์จากรัฐอีกต่อไป

โดยทั่วไปโปรแกรมสำหรับพ่อแม่ที่เพิ่มเข้าไปในโปรแกรมสำหรับเด็กไม่ใช่โปรแกรมที่เข้มข้น ส่วนมากเน้นการสนับสนุนครอบครัว(family support) วิธีการอบรมเลี้ยงดู(Parenting) การอ่านออกเขียนได้(literacy) การดูแลสุขภาพจิต(mental health) และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์สาธารณะต่างๆ ซึ่งบริการที่กล่าวมาถึงทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับพันธกิจ หลักการของโปรแกรมสำหรับเด็ก ซึ่งทำให้บรรลุเป้าหมายในทางบวกการพัฒนาเด็ก มากกว่าการพัฒนาอย่างจริงจังที่พ่อแม่อย่าง

โปรแกรมระยะหลังของโปรแกรมคน 2 รุ่น ยุคที่ 1(Two-Generation 1.0 Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดทำเพื่อพ่อแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่วัยรุ่นที่ต้องรับการสงเคราะห์จากรัฐ(adolescent parents on welfare)เป้าหมายหลักการโครงการเหล่านี้คือการส่งเสริมให้พ่อแม่มีทักษะชีวิต ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมปลาย (high school diploma) หรือวุฒิปริญญาตรีทั่วไป(GED) มีงานทำและลดการพึ่งการสงเคราะห์จากรัฐในระยะยาวองค์ประกอบของโปรแกรมเหล่านี้ในส่วนที่มุ่งเป้าเพื่อพัฒนาเด็กโดยตรงไม่ค่อยได้รับการพัฒนา หรือถูกใช้น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการให้บริการดูแลเด็ก(child care)ซึ่งอาจมีคุณภาพไม่ครบถ้วน แต่ก็ถือได้ว่าโปรแกรมพยายามช่วยเหลือชีวิตของพ่อแม่กลุ่มดังกล่าวในหลายด้าน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู(Parenting)

ในช่วงต้นทศวรรษ1990 โปรแกรมคน 2 รุ่น ยุคที่ 1 หรือ Two-Generation 1.0 Programs ถูกคาดหวังว่าช่วยแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม แต่กลับปรากฏว่า ในช่วงปลายทศวรรษ 1990 ความสนใจเกี่ยวกับการจัดทำโปรแกรมในลักษณะนี้กลับค่อยๆจางลง อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

- 1) ผลการประเมินโปรแกรมพัฒนาแม่ที่มีลูกก่อนวัยอันควรที่ทำเพื่อสาธิตไม่ประสบความสำเร็จ
- 2) นโยบาย “งานมาก่อน” (work first) ของรัฐบาลกลางให้ความสำคัญกับโปรแกรมการอบรมทักษะการทำงานมากกว่าการพัฒนาด้านอื่น
- 3) การปฏิรูปการสงเคราะห์ตามกฎหมาย Personal Responsibilities and Work Opportunities Conciliation Actในปีค.ศ.1996กำหนดหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดว่า ผู้รับการสงเคราะห์ต้องทำงานด้วย ทำให้โอกาสที่คนเหล่านี้จะเรียนต่อ หรือเข้ารับการฝึกทักษะอาชีพมีน้อยลง
- 4) เศรษฐกิจรุ่งเรืองในช่วงท้ายทศวรรษ1990 ทำให้คนที่ขอรับการสงเคราะห์ลดลงอย่างมาก เพราะมีงานทำแล้ว
- 5) โปรแกรมฝึกอาชีพสำหรับผู้ใหญ่ที่ได้รับทุนอุดหนุนจากรัฐบาลกลางมีน้อยลงมากจนเห็นได้ชัด

องค์การการกุศลเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่สำคัญทำให้เกิดการรื้อฟื้นความสนใจโปรแกรม Two-Generation Approach ขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในปี ค.ศ. 2008 มูลนิธิบิลและเมลินดา เกตส์ (Bill and Melinda Gates Foundation) ได้เปิดตัวโครงการการศึกษาหลังมัธยมศึกษา (post-secondary education) โดยมีเป้าหมายว่า ภายในปี ค.ศ. 2025 จะเพิ่มจำนวนนักเรียนรายได้น้อยที่เรียนหลังมัธยมศึกษา หรือเรียนจบได้วุฒิตามวิชาชีพ ให้มากขึ้นอีกหนึ่งเท่า

นอกจากนี้ ยังมีมูลนิธิอื่นๆ อีก ได้แก่ มูลนิธิครอบครัวจอร์จ ไกเซอร์ (George Kaiser Family Foundation) ทำโครงการ CareerAdvance เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของพ่อแม่ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (Foundation for Child Development) เพระ่มองค์ประกอบส่วนที่เกี่ยวกับพ่อแม่เข้าไปในโครงการ ก่อนปฐมวัย-ปฐมวัย-ป.3 มูลนิธิ แอนนี่ อี เคสีย์ (Annie A. Casey Foundation) จัดทำโครงการเพื่อศึกษาแนวทางการนำแนวคิด Two-Generation Approach ไปใช้ มูลนิธิ ดับเบิลยู ดับเบิลยู เคลล็อกก์ (W.W. Kellogg Foundation) จัดทำโปรแกรมการมีส่วนร่วมของครอบครัวสถาบันแอสปิน (Aspen Institute)) ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ทำงานเกี่ยวกับเรื่องทางสังคมทั้งหมด และเป็นสถาบันที่สนใจศึกษาเรื่อง Two-Generation มากองค์การหนึ่งได้ทำโครงการริเริ่มโดยผ่านศูนย์แอสเซนด (Ascend Center) โดยใช้ชื่อโครงการว่า “คนสองรุ่น-อนาคตเดียวกัน” (Two Generations, One Future) ซึ่งโครงการนี้ลงทุนเพื่อขยายมุมมองเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติ การวิจัย การทำการกุศล และการสื่อสารมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับ Two-Generation Approach

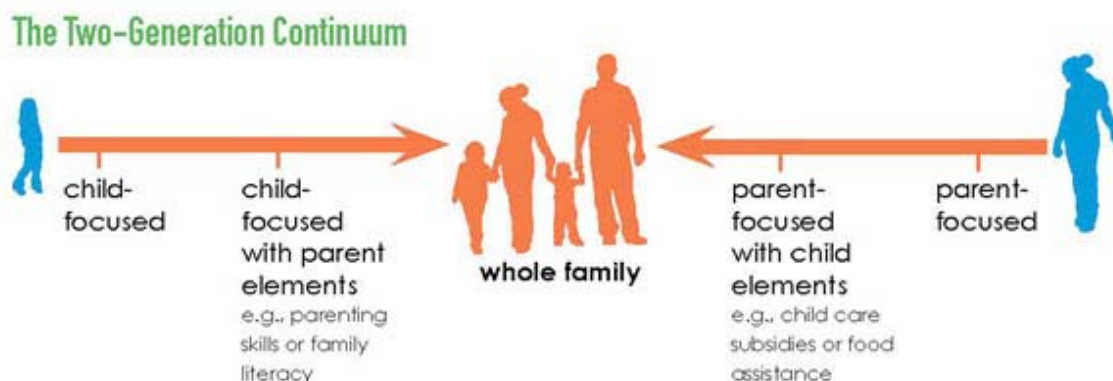
กล่าวโดยสรุป Two-Generation Approach เป็นแนวความคิดที่เกิดจากปัญหาและความจำเป็นของพ่อแม่และเด็กที่เกิดความทุกข์ร้อนควรได้รับการแก้ไขด้วยกัน ไปพร้อมกันคือการส่งเสริมให้พ่อแม่มีทักษะชีวิต มีวุฒิบัตรการศึกษาสูงขึ้น มีงานทำและลดการพึ่งการสงเคราะห์จากรัฐในระยะยาว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการให้บริการดูแลเด็ก (child care) เพื่อช่วยเหลือชีวิตของพ่อแม่ผู้ปกครองในหลายด้าน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก (parenting)

3.2 ความหมายของ Two-Generation Approach

Schmit; Matthews; and Golden (2014: 4) ได้บรรยายให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาเด็กตามแนวคิด Two-Generation Approach ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อแม่และเด็กเชื่อมโยงกันชนิดแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อพัฒนาการที่มีสุขภาวะของลูก และสำคัญต่อความสามารถของครอบครัวที่จะหลุดพ้นจากความยากจน ช่วง 2-3 ปีแรกในชีวิตของเด็กเป็นช่วงสำคัญขั้นวิกฤตที่ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เด็กจะมีพัฒนาการที่มีสุขภาวะ การพัฒนาอย่างเหมาะสมหมายถึงการให้เด็กได้มีชีวิตที่มั่นคง (Stability) และมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะตอบสนองและกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดู (Responsive and nurturing) จากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ (Parenting) จึงส่งผลต่อเด็กอย่างลึกซึ้ง และแน่นอนที่สุด

ความเครียด สุขภาพกาย/สุขภาพจิตที่ไม่ดี และระดับการศึกษาของพ่อ-แม่มีผลกระทบต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ-แม่เมื่อเด็กเติบโตแบบยากจนทำให้เกิดผลเสียตลอดชีวิตเด็ก อย่างมากผลเสียประการหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนนคือ เด็กในครอบครัวยากจนหรือครอบครัวยายได้น้อยจะขาดการได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น อาหารที่ถูกโภชนาการ และที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ไม่ต้องย้ายบ่อยๆ Schmit, Matthews, and Golden ยังอ้างถึงงานวิจัยของ Greg J. Duncan และ Katherine MaGnuson ในบทความเรื่อง “ผลกระทบอันยาวไกลจากความยากจนในวัยเด็กเล็ก” (The Long Reach of Early Childhood Poverty) ว่า พ่อ-แม่ที่มีความเครียดผนวกกับปัญหาสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตที่ไม่ได้รับการดูแลรักษา จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในระยะแรกเริ่มของลูก แม้ที่ยากจนจะถูกบังคับโดยสถานะแวดล้อมให้ต้องรีบกลับไปทำงานทั้งๆที่ยังไม่พร้อม ส่งผลให้เด็กไม่มีคนดูแล หรือได้รับการดูแลและอบรมเลี้ยงดูที่ไม่มีคุณภาพ นิยามของ Two-Generation Approach จึงเกิดขึ้นจากพื้นฐานของความจำเป็นที่เด็กควรได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ และพ่อแม่ควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดูแลลูกได้อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และการพัฒนาความรู้และทักษะอาชีพทำให้ครอบครัวไม่ยากจน

สถาบันแอสเพน (The Aspen Institute, 2015) และสภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐคอนเนคติคัต (Connecticut General Assembly, 2014) ได้ให้ความหมายของ Two-Generation Approach ว่าเป็นโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีการกำหนดนโยบายและออกแบบโปรแกรมที่ประเมิน พ่อแม่-ลูกด้วยกันการวางแผนโปรแกรมทำโดยพิจารณาสมาชิกครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) และแก้ปัญหาความจำเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกันเช่นกัน แนวคิดนี้เชื่อว่า Two-Generation approach สามารถช่วยครอบครัวได้โดยการดำเนินการเพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่พ่อแม่ และเพิ่มความสำเร็จในโรงเรียนให้แก่ลูกไปพร้อมกันการเรียนรู้และการดำเนินการของโปรแกรมต้องจัดไปพร้อมกันหรือเกี่ยวข้องกันในรูปแบบของการศึกษา/การดูแลเด็กและการศึกษาของผู้ใหญ่ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ความเชื่อมโยงขององค์รวมของความเป็นครอบครัว

ที่มา: Gruendel, J. M. (2014).

แผนภาพข้างต้นแสดงถึง ความเชื่อมโยงของความเป็นครอบครัวโดยการให้บริการที่ควรได้รับการผสมผสานแบบองค์รวมกล่าวคือ ในการเน้นเด็กควรต้องมีองค์ประกอบของพ่อแม่ เช่น การสอนทักษะการอบรมเลี้ยงดู หรือการสอนให้เข้าถึงชีวิตครอบครัว ส่วนในการเน้นพ่อแม่ควรต้องมีองค์ประกอบของลูกมาเกี่ยวข้อง เช่น การให้เงินทุนหรือการอุดหนุนค่าอาหาร จากที่กล่าวมาจะทำให้เห็นความเชื่อมโยงของการพัฒนาคน 2 วัยแบบคู่ขนานอย่างชัดเจน

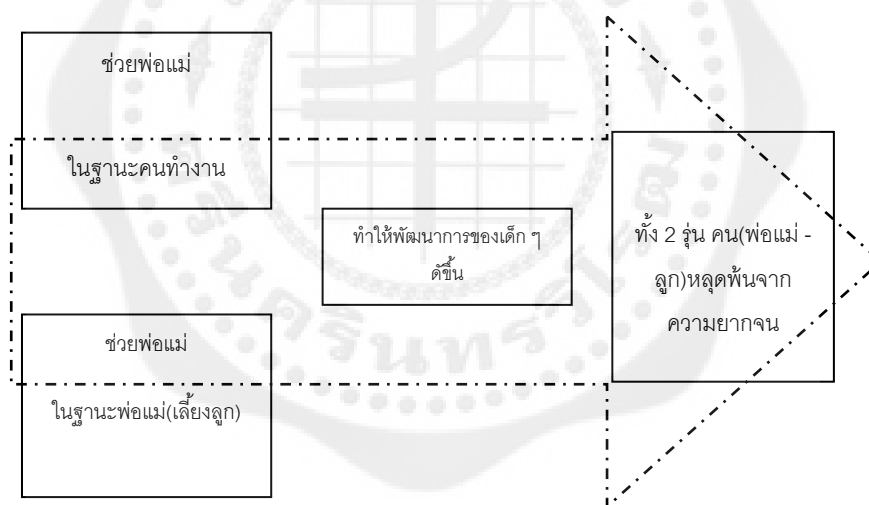
สรุปความหมายของ Two-Generation Approach ว่าเป็นโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัวเพื่อส่งเสริมให้พ่อแม่-ลูกเกิดการพัฒนาคนทั้ง 2 วัยโดยการวางแผนโปรแกรมทำให้สมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) และแก้ปัญหาความจำเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกันในรูปแบบคู่ขนาน

3.3 กลยุทธ์ของ Two Generation Approach

Schmit; Matthews; & Golden(2014) ได้กล่าวในบทความเรื่อง“Thriving Children, Successful Parents” ว่าการใช้แนวทาง Two-Generation Approach เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นการนำโลกสองใบซึ่งถูกแยกออกจากกันบ่อยครั้ง (เน้นเฉพาะลูก หรือเฉพาะพ่อแม่) นำมาปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์นโยบายใหม่ ๆ ที่มุ่งเป้าไปที่ความต้องการจำเป็นของพ่อแม่และลูกไปพร้อมกัน และสะท้อนให้เห็นผลการวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่าความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อแม่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางด้านสังคมอารมณ์ ร่างกาย และเศรษฐกิจของลูก ๆ ในทำนอง

เดียวกันความสามารถของพ่อแม่ที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษาหรือในการทำงาน ก็ได้รับผลกระทบจากความเป็นอยู่ของลูก

โปรแกรมและนโยบายที่ใช้ Two-Generation Approach ไม่ใช่แนวคิดใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น โปรแกรมที่เป็นที่รู้จักกันดีเป็นโปรแกรมที่ริเริ่มมาเมื่อ 50 ปีก่อนนี้คือ โปรแกรม Head Start ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ตั้งขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่า ควรส่งเสริมความต้องการด้านการพัฒนาการของเด็กไปพร้อมกับส่งเสริมให้พ่อแม่ของเด็กเหล่านั้นสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกและพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองได้ด้วยในเวลาเดียวกัน เมื่อไม่นานมานี้สังคมอเมริกันเริ่มแสดงความสนใจที่จะส่งเสริม สนับสนุน ทดลอง และกระจายข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมที่นำบริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่พ่อแม่ และเด็กมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตามยังไม่ค่อยมีผู้ให้ความสนใจมากนักต่อการศึกษานโยบายหลักเกี่ยวกับการพัฒนาคน 2 รุ่นไปพร้อมกันในระดับมลรัฐและระดับรัฐบาลกลางของประเทศในการมองหาโอกาสสำหรับความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ที่จะสนับสนุนครอบครัวโดยรวม (พ่อแม่-ลูกไปพร้อมกัน) และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่จูงใจ เพื่อให้โปรแกรมในระดับชุมชน สามารถทำงานร่วมกับครอบครัวได้

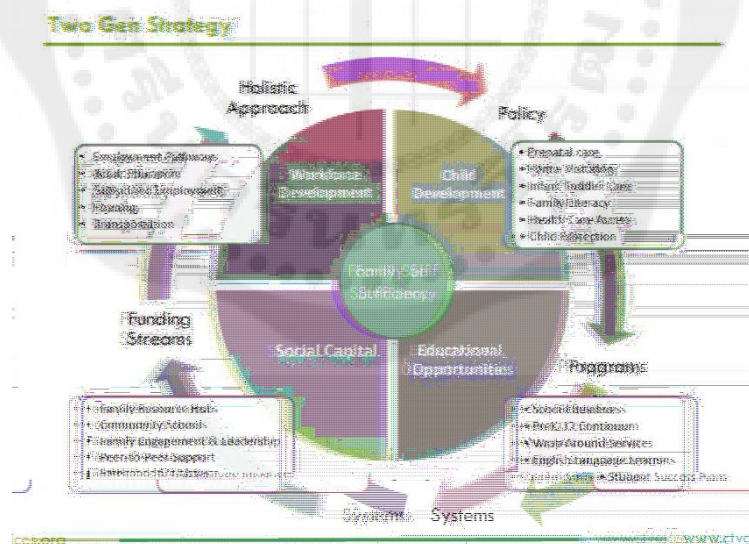

ภาพประกอบ 3 เส้นทางสู่เป้าหมายของ Two-Generation Approach

แม้จะมีหลักฐานยืนยันหนักแน่นว่าคนทั้ง 2 รุ่นจะได้รับประโยชน์ถ้าความจำเป็นของทั้ง 2 รุ่นมาพิจารณาพร้อมกัน แต่ทั้งสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ยากจน และลักษณะเฉพาะของงานรายได้น้อยที่ครอบครัวเหล่านี้ทำอยู่ไม่ช่วยสนับสนุนให้เราสามารถเชื่อมโยงความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อแม่ และเด็กเข้าด้วยกันได้ บ่อยครั้งที่พบว่า เงื่อนไขชีวิตของครอบครัวยากจนทำให้เกิดผลในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ทำให้เราไม่สามารถทำให้ทั้งพ่อแม่และลูกพัฒนาไปพร้อมกันได้ ลักษณะการจ้างงานที่ครอบครัวยากจนทำอยู่ (เช่น งานรายวันงานรายได้น้อยงานไม่สม่ำเสมอ) ทำ

ให้เลี้ยงดูได้ดีเป็นไปได้ยาก ลักษณะเช่นนี้เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อพ่อแม่ที่พยายามจะยกระดับความเป็นอยู่ของตนและเลี้ยงลูกให้มีคุณภาพ นโยบายระดับมลรัฐและรัฐบาลกลางในปัจจุบันไม่ได้สนับสนุนโปรแกรมและนโยบายที่มุ่งเข้าไปที่การพัฒนาเด็กเป็นการเฉพาะ (หรือ exclusively child-focused program) อย่างเพียงพอ อาจจะมุ่งไปที่ผลลัพธ์ที่จะเกิดกับตัวเด็ก เช่น สุขภาพเด็ก ภาวะโภชนาการ หรือการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเรียน โดยขาดการพิจารณาถึงเรื่องการส่งเสริมให้พ่อแม่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ หรือการส่งเสริมพ่อแม่เรื่องวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกแม้จะมีโปรแกรมอยู่บ้างที่สนองความต้องการทั้งของพ่อแม่และลูก แต่โปรแกรมเหล่านั้นก็ต้องการการปรับปรุงให้ดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่น โปรแกรมช่วยเหลือในการดูแลเด็ก (child-care) ซึ่งเป็นโปรแกรม Two-generation ที่ช่วยให้พ่อแม่ผู้รายได้น้อยได้มีงานทำ และลูกของพ่อแม่เหล่านี้ได้รับการดูแลและการศึกษาก่อนวัยเรียน (child care together with early education) แม้โปรแกรมเหล่านี้ดีมีข้อดี แต่มีข้อจำกัดบางประการ คือ นโยบายและกระบวนการที่ซับซ้อนทำให้พ่อแม่เข้าถึงได้ยาก และมีผลทำให้เด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พัฒนาการของเด็กหยุดลง

กลยุทธ์หลักในการสร้าง Two-Generation Model (Core Two-Generational Strategy)

ภาพประกอบ 4 กลยุทธ์Two-Generation Approach

ที่มา: The Aspen Institute(2015)

โมเดลส่วนมากมีหลักการและองค์ประกอบด้านโครงสร้างร่วมกัน ดังนี้

1) มุ่งเน้นให้บริการครอบครัวรายได้น้อย (focus on low-income family) เด็กในภาวะยากจนต้องสูญเสียอะไรมากมายในชีวิต เด็กยากจนมีโอกาสจะขาดแคลนที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ขาดยานพาหนะส่วนตัว มีอาหารไม่พอกิน และสุขภาพโดยรวมไม่ดีเพียงพอ เมื่อถึงเวลาที่เด็กในครอบครัวยากจนเริ่มได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการ(ป.1) เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ล้ำหลังกว่าเด็กรุ่นเดียวกันที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะกว่า (more affluent) ความล้ำหลังนี้พบในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายด้านวิชาการ และด้านสังคม

2) สร้างโปรแกรมที่ช่องทางการเข้ารับบริการของพ่อแม่และลูก เป็นช่องทางเดียวกัน (create a common portal for entry that is open to both parent and child)ไม่ว่าการบริการนี้จะเป็นบริการสำหรับทั้งพ่อแม่และลูก ในสถานที่เดียวกัน หรือพ่อแม่หรือลูกถูกส่งตัวไปรับบริการที่สถานที่อื่น แต่กลยุทธ์ที่ใช้ต้องมั่นคงว่าเป็นการบริการที่ตั้งใจให้บริการคนทั้งสองรุ่น บางครั้งการบริการอาจตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกัน (co-located) ผูกไว้ด้วยกัน (braided together)หรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่เป็นหุ้นส่วนกันก็ได้

3) มองครอบครัวเป็นหน่วยเดียวกัน (see family as a unit)ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและพ่อแม่จากการรับบริการจะต้องได้รับการพัฒนาาร่วมกัน และร้อยรัดเข้าด้วยกัน(Intertwined)อย่างแยกไม่ออก เพื่อให้นโยบาย โปรแกรม หรือการลงมือปฏิบัติประสบความสำเร็จ การเก็บข้อมูลต้องเก็บจากทั้งเด็กและพ่อแม่ เพื่อพิจารณาภาพรวมของว่าครอบครัว (the family as a whole)ดีขึ้นหรือประสบความสำเร็จมากเพียงใด

4) มุ่งการแก้ปัญหาเรื่องการเรียนรู้ การมีงานทำ และความเข้มแข็งของครอบครัว (address learning, work and family strength)โครงการส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาในเรื่องการเรียนรู้ของเด็ก การช่วยให้พ่อแม่มีงานทำ และการสร้างภูมิคุ้มกันให้ครอบครัวเกิดความเข้มแข็ง ดังนั้นองค์ประกอบของโปรแกรมนิยมนรวมการให้บริการที่สนับสนุนครอบครัว การเข้าถึงบริการดูแลเด็กทารก และเด็กเล็กที่มีคุณภาพ โปรแกรมสอนภาษาอังกฤษที่มีงานวิจัยรับรองว่าสอนแล้วได้ผล และโครงการทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย (hybrid models of work and education)ซึ่งทั้ง 2 สิ่ง ที่กล่าวมานี้ (เรียนต่อและทำงานไปด้วย) จะนำไปสู่เส้นทางการมีงานทำที่ทำให้พ่อ-แม่ได้ทำงานที่ได้รับค่าแรงพอสมควร

5) ดำเนินโครงการบนหลักการของการให้บริการที่มีประสิทธิผล และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อครอบครัวผู้รับบริการ การสนับสนุนและบริการดำเนินการไปพร้อมกัน โดยบูรณาการข้ามประเภทบริการและข้ามทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

6) ยกย่องความหลากหลายและมุ่งมั่นให้บริการต่อความหลากหลายอย่างจริงจัง เมื่อพ่อแม่พบเห็นความหลากหลายและเห็นว่าความหลากหลายเป็นสิ่งที่มีความค่า และเห็นว่าตนเป็นที่

ยอมรับในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักของลูก และความต้องการของลูก เครือข่ายทางสังคมของพ่อแม่จะขยายกว้างขึ้น การเข้าร่วมโปรแกรมของพ่อแม่จะเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งหมายความว่าพ่อแม่จะอยู่กับโปรแกรมจนจบกระบวนการ

7) จัดหาโอกาสให้ครอบครัวได้เรียนรู้จากกันและกันให้มากพอ (provide ample context for peer to peer learning) เมื่อครอบครัวต่างๆ จากชุมชนเดียวกันได้มาพบปะกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ปรับทุกข์กันถึงปัญหาที่ตนพบ และได้รับการปฏิบัติโดยเห็นว่าครอบครัวหรือเขาเหล่านั้นเป็นคนที่มีความรู้ มีศักดิ์ศรี ภายในสิ่งแวดล้อมที่เน้นสร้างความเข้มแข็งในฐานะเพื่อน จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้นและเกิดเป็นระบบสนับสนุนซึ่งกันและกันที่ยั่งยืน

8) สนับสนุนพ่อและแม่ (support both fathers and mothers) ส่วนใหญ่พ่อจะถูกกันออกจากโปรแกรมสำหรับครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ไม่ว่าพ่อจะอยู่กับครอบครัวที่บ้าน หรือเป็นพ่อที่หย่าร้างและไม่ได้สิทธิดูแลลูกก็ตาม เมื่อพ่อเมื่อมีส่วนร่วมในโปรแกรมจะทำให้เด็กเชื่อมโยงกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีความหมาย ช่วยเพาะบ่มสติปัญญา และสนับสนุนครอบครัวทางอารมณ์และการเงิน กาเมื่อพ่อและแม่เข้ามามีส่วนร่วมและมีส่วนสัมพันธ์อย่างมากกับพัฒนาการทางอารมณ์ และทางสติปัญญาของเด็ก จะทำให้เด็กได้รับประโยชน์จากความผูกพันนั้น และปัจจัยที่ลดความเครียดในครอบครัว

9) ให้คุณค่าแก่ครอบครัวมากกว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐาน พยายามหาทางยกเว้นหรือเปลี่ยนแปลงกฎ และข้อบังคับระดับรัฐ เขต และเมืองที่ทำให้การให้บริการกระจัดกระจายหรือทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดแก่ครอบครัวไม่ดีเท่าที่ควร หาทางเปลี่ยนแปลงนโยบายและการปฏิบัติในการให้บริการที่กระจัดกระจายเหล่านี้ให้กลายเป็นแนวทางที่บูรณาการ และมุ่งเน้นที่ตัวครอบครัวให้มากขึ้น

องค์ประกอบหลักของ Two – Generation Approach (Core Components of the Two-Generation Approach)

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบหลักของ Two – Generation Approach

ที่มา: The Aspen Institute(2015)

The Aspen Institute (2015: 3) เชื่อว่า การศึกษาการสนับสนุนทางเศรษฐกิจทุนทางสังคม และสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป็นองค์ประกอบหลักที่สร้างวงจรแห่งโอกาส (cycle of opportunities) ให้แก่คนสองรุ่น และได้อธิบายรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ พร้อมทั้งยกตัวอย่างของการจัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

การศึกษาปฐมวัย (early childhood education) และการศึกษาหลังมัธยมศึกษาและเส้นทางการทำงาน (post-secondary & employment pathways) การได้รับการศึกษาในระดับต้นสำหรับเด็ก และการได้รับการศึกษาหลังมัธยมศึกษาสำหรับพ่อแม่ เป็นหัวใจของแนวทางต่างๆ ที่ขับเคลื่อนครอบครัวไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การลงทุนจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพสูงจะทำให้ได้รับประโยชน์กลับคืนถึงร้อยละ 7-10 ต่อปี ประโยชน์ดังกล่าวพิจารณาจากความสำเร็จในการเรียนของเด็ก ความสำเร็จทางอาชีพของพ่อแม่ที่มากขึ้น และค่าใช้จ่ายทางสังคมซึ่งรัฐต้องรับภาระที่ลดน้อยลง พ่อแม่ที่เรียนจบวิทยาลัยจะมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่ถือเป็นตัวชี้วัดที่เห็นได้ชัดตัวหนึ่งของความสำเร็จของเด็ก การศึกษาสำหรับพ่อแม่และเด็กที่กล่าวถึงได้แก่ การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงานของพ่อแม่ โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย

ซึ่งประกอบด้วย การดูแลเด็ก (child care) โปรแกรม Head Start การศึกษาก่อนปฐมวัย การเยี่ยมบ้าน ศูนย์รวมการสนับสนุนสำหรับครอบครัว เพื่อน และเพื่อนบ้านที่ช่วยดูแลลูก การให้ความรู้แก่พ่อแม่ในการดำรงครอบครัว (family literacy) และการศึกษาระดับปฐมวัยถึงมัธยมปลาย

ทุนทางสังคม (social capital) องค์ประกอบนี้หมายถึงเครือข่าย (network) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน และองค์กร พ่อแม่สร้างการเชื่อมโยง (connections) ผ่านเครือข่ายเหล่านี้เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของตนเอง เครือข่ายและทักษะในการสร้างเครือข่ายมีส่วนอย่างมากต่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว ในการสำรวจเมื่อปี ค.ศ. 2013 โดย M.L. Small พบว่าแม่จากครอบครัวรายได้ต่ำที่มีลูกลงทะเบียนในศูนย์ดูแลเด็ก จะมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้าน้อยกว่าแม่ที่ไม่ได้ส่งลูกมาศูนย์ดูแลเด็กถึงร้อยละ 40 และมีมิตรภาพผู้แม่พัฒนา โดยผ่านการพบปะที่ศูนย์ดูแลเด็ก เป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกันที่สำคัญ

การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ (economic supports) อีกองค์ประกอบหลักของ Two-Generation Approach คือการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ เหตุที่การสนับสนุนทางเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบเพราะสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของโอกาสที่เด็กจะได้รับ การพัฒนาที่ดี เมื่อครอบครัวมีรายได้เพิ่มในช่วงที่ลูกอยู่ในวัยปฐมวัย ส่งผลอย่างมากและยาวนานต่อชีวิตของเด็กๆ ครอบครัวที่มีรายได้เพิ่ม 3,000 ดอลลาร์ต่อเดือนในขณะที่ลูกยังเล็ก จะส่งผลให้เด็กสามารถหารายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 17 เมื่อเด็กนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากรายได้แต่ละเดือนแล้ว เงินออมและสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยให้ครอบครัวสามารถรับมือกับรายจ่ายกะทันหัน และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้

ตัวอย่างของการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ เช่น การจัดหาที่อยู่อาศัยให้ (housing) การจัดการยานพาหนะให้ (transportation) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการเงินและการสร้างสินทรัพย์ (financial education and asset building) การออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการคืนภาษี (tax credits) ที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้อยู่ในโปรแกรม Two-Generation การให้ทุนการศึกษา (student financial aids) การให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร (food assistance)

สถาบัน Ascend ได้ร่วมมือกับองค์กรเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจ (Corporation for Enterprise Development หรือ CFED) ซึ่งเป็นองค์กรที่สอนกลยุทธ์การสร้างสินทรัพย์ให้แก่ครอบครัวรายได้ต่ำในระดับชาติและระดับนานาชาติ ในการพัฒนาบัญชีออมทรัพย์ของเด็ก เครื่องมือทางการเงินที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนออมเงินเพื่อให้เด็กได้มีต้นทุนทางเศรษฐกิจที่จะเดินไปข้างหน้า และนำต้นทุนนี้ไปใช้ในการเปลี่ยนความใฝ่ฝันในอนาคตของเด็กให้เป็นจริงการสอนเด็กรู้จักให้ออมจะส่งผลถึงพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่ผู้มีรายได้น้อยสนใจที่จะมีเงินฝาก หากทางเพิ่มความสามารถทางการเงินของตน และสร้างเป้าหมายระยะยาวของตน

สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (health and well-being)สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเป็นองค์ประกอบหลักซึ่งเพิ่มปรากฏความสำคัญภายหลังองค์ประกอบหลักอื่นที่กล่าวมาข้างต้นของ Two-Generation Approach เนื่องจากผู้ทำงานกับเด็กและพ่อแม่พบว่าสุขภาพกายและสุขภาพจิตมีผลอย่างมากต่อความสามารถของครอบครัวที่จะก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ (thrive) ยกตัวอย่างเช่น ภาวะบอบช้ำทางจิตใจ (trauma) ที่เกิดในวัยเด็ก มีผลระยะยาวต่อสุขภาพและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็ก

ความท้าทายด้านการให้งบประมาณ (funding challenges)คนทำงานส่วนใหญ่คุ้นเคยกับงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดกิจกรรมโครงการ หากไม่มีงบประมาณ ก็คิดว่า จะไม่สามารถทำโครงการได้ กล่าวคือแทนที่จะเห็นว่าเงินงบประมาณและพฤติกรรมเป็นเส้นทางไปสู่เป้าหมาย กลับถูกมองว่าเป็นจุดจบ หมายความว่าเมื่อไม่มีเงิน ก็ไม่ต้องคิดทำอะไร ความเชื่อเช่นนี้ทำให้การเปลี่ยนแปลงโปรแกรมทำได้ยาก งบประมาณที่มาจากคนละแหล่ง กฎ และขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน ใช้กับเด็กและพ่อแม่แตกต่างกัน ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดและการปิดกั้นซึ่งไม่ได้มีอยู่จริงทั้งหมด ส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติของผู้ทำงานเท่านั้น ความรับผิดชอบและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของการใช้งบประมาณ ไม่ใช่ระบบหรือผลลัพธ์ของการประสานโครงการเข้าด้วยกัน

ความไร้ประสิทธิภาพ (non-efficiency) บ่อยครั้งที่เราพบการใช้ประสิทธิภาพเต็มไปหมดในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับครอบครัว เช่น เด็กได้รับการดูแลในสถานที่หนึ่ง ในขณะที่ความต้องการหรือปัญหาของพ่อแม่ได้รับการดูแลในอีกสถานที่หนึ่ง (ไม่ใช่อยู่ในสถานที่เดียวกัน) เราแทบไม่เคยเห็นโปรแกรมต่างๆ พยายามมาประสานงานกันหรือมาวางแผนหรือกำหนดเป้าหมายสำหรับครอบครัวร่วมกันเลย

การทำตามความเคยชินกลายเป็นค่านิยมขององค์กร (routines become values) การให้บริการด้วยวิธีการหรือขั้นตอนแบบใดแบบหนึ่ง เมื่อทำไปนานๆ จนกลายเป็นความเคยชิน ความเคยชินท้ายที่สุดจะเปลี่ยนเป็นค่านิยมและความเชื่อ และการจะเปลี่ยนแปลงทั้งสองสิ่งนี้เป็นเรื่องยาก ทัศนคติของคนทำงานก็มีส่วนด้วย เช่น มองว่าเด็กเป็นตัวขวางกั้นการหางานทำให้พ่อแม่ (ถ้าบุคคลนี้ทำงานในโปรแกรมสำหรับพ่อแม่) หรือมองว่าพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ไม่มีโครงสร้างครอบครัวที่ดี หรือมีทักษะการอบรมเลี้ยงดูถูกจำกัดเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณค่าอะไร (ถ้าบุคคลนี้ทำงานในโปรแกรมสำหรับเด็ก) การรับรู้ของคนทำงานเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน ผนวกกับอคติด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมจะปิดกั้นแรงจูงใจของคนทำงานและเป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ดังนั้นการสนับสนุนให้วางแผนแบบบูรณาการ หรือออกแบบนโยบายแบบบูรณาการในระดับรัฐและระดับชุมชน จึงมีความสำคัญอย่างที่สุด

ความท้าทายด้านภาวะผู้นำ (leadership) การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่อยู่กระจัดกระจายกันคนละที่ให้กลายเป็นสิ่งเดียวกัน (from shard to whole) จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งผู้นำจะต้องส่งสัญญาณหรือแนะแนวทางให้ผู้บริการโปรแกรมท้าทายวัฒนธรรมองค์กรเดิมที่เป็นอยู่ และต้องเปลี่ยนแปลงการกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ต่างคนต่างคิดต่างคนต่างทำการปรับเปลี่ยนวิธีบริหารจัดการให้เป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (participative management method) ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับกลยุทธ์ที่จะช่วยให้พ่อแม่ได้มีงานทำ และเด็กๆ ได้เจริญเติบโต การใช้เครื่องมือวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม (outcome measures) ซึ่งให้ความสำคัญกับประโยชน์ระยะยาว และจำเป็นต้องทบทวนวิธีการที่ไร้ประสิทธิภาพในโปรแกรมฝึกอบรมทักษะการทำงาน โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ และโปรแกรมการดูแลเด็กเล็ก ในทำนองเดียวกัน การทำให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการทุกคนได้รับการอบรมให้รู้จักกลยุทธ์ Two-Generation Approach ก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน การฝึกอบรมช่วยผู้ให้บริการให้มองเห็นกรอบการทำงานของตน ค่านิยมที่เหมาะสม ชุดข้อมูล และการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้ผลงานออกมาสามารถวัดผลได้ หรือมีความรับผิดชอบ (accountability) ต่อผลงานของตนเอง

ระบบความเชื่อใหม่: พ่อแม่ในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการเปลี่ยนแปลงการทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันหรือทำอะไรไปพร้อมกันเป็นพลังในตัวเอง พ่อ-แม่รู้สึกได้ถึงความเข้มแข็ง และความผูกพันที่มีต่อกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นพ่อเลี้ยงเดี่ยว แม่เลี้ยงเดี่ยว หรือพ่อแม่ก่อนถึงวัยอันควร เรื่องราวที่เล่าสู่กันฟัง แบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกันทำให้พ่อแม่รู้สึกโดดเดี่ยวน้อยลง และรู้สึกว่าตนเองอยู่ในชุมชนที่มีเป้าหมายร่วมกัน เมื่อพ่อแม่คนใดคนหนึ่งได้รู้ว่ามีพ่อแม่คนอื่นๆ ในชุมชนเดียวกันถามหาข้อมูลข่าวสาร หรือต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการรู้หนังสือ หรือเส้นทางการได้งานทำ พ่อแม่คนอื่นๆ ก็จะรู้สึกว่าถ้าตนเองจะทำบ้างคงไม่เป็นที่สังเกตเท่าไร (less self-conscious) ทำให้กล้าที่จะออกมาแสดงตนว่าอยากได้รับความช่วยเหลือเช่นกัน ทรัพยากรและโอกาสต่างๆ ที่แบ่งปันให้แก่พ่อแม่ทั้งหลาย จะทำให้ก้าวอย่างสู่เป้าหมายของพ่อแม่เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมยินดีคำบอกเล่าปากต่อปากจากพ่อ-แม่คนหนึ่งสู่พ่อ-แม่อีกคนหนึ่ง และการแบ่งปันโอกาสเป็นการสร้างการสนับสนุนในแนวราบ (horizontal support) ในกลุ่มของครอบครัวต่างๆ มีการสนับสนุนด้านวัฒนธรรม และการสนับสนุนของคนในชุมชนเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด กระบวนทัศน์เปลี่ยนจากหน่วยงานช่วยพ่อแม่ เป็นชุมชนช่วยเหลือครอบครัว ต้นทุนทางสังคมของการมีเครือข่าย ทำให้การมีเพื่อน การมีเพื่อนบ้านค่อยๆ จนใหญ่โต ศักยภาพของการให้บริการ และการสร้างชุมชนไม่เพียงแต่เป็นเรื่องวิกฤตสำหรับความสำเร็จของพ่อแม่ แต่ยังเป็นเรื่องวิกฤตสำหรับครอบครัวโดยรวมอีกด้วย

สถาบัน Aspen (Aspen Institute) ร่วมกับกลุ่มผู้ให้ทุนสนับสนุน เด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้จัดการประชุมผู้ให้ทุนอุดหนุนระดับชาติที่เมืองวอชิงตัน ดี.ซี. การประชุมนี้ได้พิจารณาเรื่องบทบาท

ภาวะผู้นำของพ่อแม่ และการมีส่วนร่วมในกลยุทธ์ Two-Generation ของครอบครัวที่ประชุมมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ต้องทำให้แน่ใจว่าพ่อแม่ช่วยเป็นผู้นำในการวางแผนโปรแกรม Two-Generation เพราะพ่อแม่เป็นทั้งกำลังที่อยู่เบื้องหลังโมเดลนี้ และเป็นลูกค้าอันดับแรกของโปรแกรม

2) ศึกษาความสามารถพิเศษ (assets) ที่พ่อแม่รายได้น้อยมีติดตัวมาเมื่อเข้ามารับการพัฒนานี้ในโปรแกรม Two-Generation ความช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ช่วยทำให้ผู้ร่วมโปรแกรมเกิดความเติบโตหรือความก้าวหน้าทางใช้ประโยชน์สูงสุดจากเครือข่ายครอบครัว และหาทางเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และอคติขององค์กรต่างๆ ในชุมชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการแก่บุคคลเหล่านี้

3) ใช้พ่อแม่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (core informant) เกี่ยวกับนโยบายหรือโปรแกรมที่ทำแล้วได้ผล หรือทำแล้วไม่ได้ผล

4) ทำให้พ่อแม่เป็นผู้สื่อข่าวประจำชุมชนที่เข้มแข็งที่สุด ที่สามารถเข้าถึงครอบครัวที่เสี่ยงจะเกิดปัญหามากที่สุด และครอบครัวที่มีแนวโน้มน้อยที่สุดที่จะมาใช้บริการ Two-Generation เพื่อแก้ปัญหาครอบครัวของตนและหาทางทำ

5) ชักจูงพ่อแม่ให้มาร่วมโครงการด้วยไม่ใช่เฉพาะแม่ เพราะพ่อก็เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในงาน Two-Generation ทั้งหมด

6) ยกย่องผู้เป็นพ่อแม่ก่อนวัยอันควรให้เป็นหุ้นส่วนของโปรแกรม ขอข้อมูลความคิดเห็นจากคนกลุ่มนี้ วางแผนร่วมกันในการดูแลเด็ก การให้พ่อแม่เรียนจบมัธยมปลาย การเรียนภาษาอังกฤษ ถ้าจำเป็น และเส้นทางต่อไปของการหางานทำ ถามพ่อแม่เหล่านี้ว่าพวกเขามีความจำเป็นอะไร และต้องการอะไรที่จะช่วยให้ลูกได้พัฒนา

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ของ Two-Generation Approach ประกอบไปด้วย 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ประกอบด้วย การช่วยเหลือในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู การเยี่ยมบ้าน การดูแลเด็กก่อนวัยอนุบาล การรู้หนังสือของพ่อแม่ผู้ปกครอง การเข้าถึงสถานบริการทางสุขภาพ การปกป้องเด็ก 2) การสร้างโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียน การศึกษาต่อเนื่องตั้งแต่ปฐมวัยถึงจบมัธยมศึกษาบริการทางการศึกษาอื่นๆ นอกเหนือจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นเป็นภาษาที่ 2 การวางแผนความสำเร็จในการเรียน 3) ทางสังคม ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาของชุมชนครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนสนับสนุนซึ่งกันและกันส่งเสริมบทบาทของพ่อในการดูแลเด็ก 4) การพัฒนาแรงงานและอาชีพ ประกอบด้วย ช่วยเหลือการมีงานทำส่งเสริมการศึกษาสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครองการสร้างรายได้หรืออาชีพเสริมช่วยเหลือที่อยู่อาศัย

การช่วยเหลือเรื่องของการเดินทาง/คมนาคม จากกลยุทธ์ทั้ง 4 นี้ สามารถนำมาสร้างเป็นโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยเริ่มสำรวจความต้องการของผู้ที่จะเข้าร่วมโปรแกรมซึ่งใช้กลยุทธ์เหล่านี้เป็นฐานในการสำรวจ

3.4 ทฤษฎีของ Two Generation Approach ที่สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

Chase-Lansdale & Brooks-Gunn (2014) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two - Generation Approach ดังนี้

1. **ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมที่คงที่ (Continuity and Change Theory)** ทฤษฎีนี้กล่าวว่า สำหรับเด็กส่วนใหญ่ สิ่งแวดล้อมที่คงที่ต่อเนื่องและการพัฒนาใดๆ ในตัวเด็กต้องต่อเนื่องจึงจะเห็นผล เด็กที่เริ่มต้นเส้นทางพัฒนาการในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (เช่น ไวต่อความเครียด หรือพัฒนาคำศัพท์ และตัวเลขช้า เด็กจะมีลักษณะเช่นนี้ต่อไป เว้นเสียแต่ว่าเด็กจะพบโอกาสใหม่ แหล่งทรัพยากรใหม่ หรือได้รับการแทรกแซง Eric Knudsen และคณะ อธิบายให้เห็นว่าทำไมการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งยวด (vital) ต่อเด็กจากครอบครัวรายได้ต่ำ และคำอธิบายนี้ทำให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาที่ต้องต่อเนื่อง เขากล่าวว่า "การเรียนรู้ในระยะต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระยะต่อมา การมีทักษะในระยะต้น จะทำให้เกิดทักษะในระยะต่อมา" ในทำนองเดียวกันสิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก สิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและประสบการณ์ของพ่อแม่ เช่น การได้รับการศึกษา การมีงานทำ ระดับรายได้ ภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการรับมือกับความเครียด วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อกับแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูก และกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ดังนั้นการจะเปลี่ยนทิศทางชีวิตของเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ **ผู้จัดทำโปรแกรม ต้องมุ่งเข้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อมกัน** โปรแกรม Two-Generation ที่มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์จึงนิยมดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษาและเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้พ่อแม่มีการศึกษา มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2. **ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological Theory)** ทฤษฎีนิเวศวิทยาเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศของครอบครัว (ecology of the family) หัวใจของทฤษฎีนี้คือหลักการเรื่อง "สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว" (proximal environment) งานวิจัยจำนวนมากได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมที่อยู่ติดใกล้รอบตัวเด็ก (close-in environment) มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการในระยะต่อมาของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งแวดล้อมในช่วงที่เด็กยังเล็กมากและระบบการพัฒนาในตัวเด็กไวเป็นพิเศษต่อพลังต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- การกระตุ้นทางสติปัญญา (cognitive stimulation)
- การสร้างสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กด้วยภาษาและตัวเลขในปริมาณมากๆ (richness in literacy and numeracy)
- กิจกรรมประจำวันที่ดำเนินไปเป็นปกติ (regular routines)
- ความอบอุ่นและการตอบสนองที่ดีจากพ่อแม่ (warmth and responsiveness)
- การกำหนดข้อแม้ที่เหมาะสม (setting appropriate limits)
- การเป็นแบบอย่างที่ดี (role modeling)
- โอกาสที่จะได้พัฒนาการควบคุมทางอารมณ์ (opportunities to develop emotional regulation) การจัดการตัวเอง (executive function) ความตั้งใจ (attention) และอื่นๆ

ซึ่งหากใช้ Two-Generation Program เท่ากับเด็กได้มีสิ่งแวดล้อมใกล้ชิดในทางบวกถึง 2 แห่ง กล่าวคือไป child-care หรือ โรงเรียนอนุบาลที่มีสิ่งแวดล้อมดีและกลับบ้านก็พบสิ่งแวดล้อมที่ดีเช่นกัน ซึ่งเมื่อเทียบกับเด็กที่ไป child care ที่ดีแต่กลับบ้านมาพบสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความเครียดไม่ค่อยมีของเล่นที่ช่วยในการเรียนรู้ พ่อแม่ก็เป็นกังวลเกี่ยวกับการหารายได้ให้พอใช้ เด็กกลุ่มหลังนี้ย่อมไม่เท่าเทียมพัฒนาได้เทียบเท่าเด็กกลุ่มแรกไม่ได้ 3. **ทฤษฎีศักยภาพในการปรับตัว (Risk and Resilience Theory)** ทฤษฎีนี้ศึกษาการปรับตัวของเด็กให้เข้ากับปัญหาที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมและปัญหาทางชีวภาพ การศึกษาวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า ถ้าเด็กพบปัญหาหรืออุปสรรคระยะสั้น (short-term adversity) เด็กจะสามารถกลับมาเป็นปกติได้ หรือบางคนอาจยังพัฒนาได้ดีจากปัญหาเหล่านี้ด้วยซ้ำไปแต่ถ้าเด็กพบความเครียดที่รื้อรังและสะสม ความเครียดเหล่านี้จะเป็นอันตรายต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น ความเครียดของเด็กที่เกิดจากครอบครัวมีปัญหาทางเศรษฐกิจ พ่อแม่มีการศึกษาน้อย พ่อแม่มีสุขภาพจิตไม่ดี พ่อแม่มีปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูลูก และเด็กไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกบ้าน

จากที่กล่าวมาทั้ง 3 ทฤษฎี ถ้าตัวเด็กหรือสิ่งแวดล้อมมีปัจจัยป้องกัน (protective factors) เช่น การมีบุคลิกภาพที่ร่าเริงแจ่มใส พ่อแม่ที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตอบสนองต่อลูกหรือกระตุ้นลูก หรือการได้รับการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพสูง ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมความยืดหยุ่นต่อปัญหาและพัฒนาการในทางบวก แม้จะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ความหมายโดยนัยของทฤษฎีนี้ต่อการจัดทำโปรแกรม Two-Generation ก็คือ การแทรกแซงอย่างเข้มข้น (intensive intervention) ในด้านต่างๆ ของชีวิตเด็กมากกว่าหนึ่งด้าน ทั้ง 3 ทฤษฎีจึงเป็นสิ่งจำเป็น

3.5 การสร้างโปรแกรมตามแนวคิด Two Generation Approach

Connecticut General Assembly (2014: 23-27) ได้รวบรวมประเด็นที่ควรพิจารณา หากจะจัดทำโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation ดังนี้

1. การทำงานกับครอบครัวในฐานะเป็นหน่วยเดียวกัน จะช่วยประหยัดงบประมาณ และเกิดประสิทธิภาพมากกว่าถ้าจะช่วยเหลือพ่อแม่และเด็กแบบแยกช่วย
2. ความพอใจของครอบครัวต่อการให้บริการจะเพิ่มขึ้นหรือไม่เมื่อเราใช้ Two-Generation Approach (รวมถึงความพอใจของญาติที่ช่วยดูแลเด็กเล็กในขณะที่พ่อแม่เข้าโปรแกรม)
3. ภาวะการว่างงานของพ่อแม่ที่ได้รับการส่งต่อจากศูนย์ child care หรือจากการเยี่ยมบ้าน ลดลงหรือไม่ (ทั้งพ่อและแม่)
4. ทักษะภาษาอังกฤษของพ่อแม่และเด็กเพิ่มขึ้นหรือไม่ เมื่อทั้งพ่อแม่และเด็กเรียนภาษาอังกฤษในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน
5. Two-Generation Approach ซึ่งมีรากฐานจากการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับ พัฒนาการของสมอง และจากภาวะทุพโภชนาการของครอบครัว จะช่วยทำให้การดูแลสุขภาพของเด็กดีขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อปัจจุบันมีรายงานเกี่ยวกับเด็กถูกละเลยมากขึ้นๆ
6. ถ้ารัฐกำหนดนโยบายใช้ Two-Generation Approach จะมีความหมายโดยนัย หรือส่งผลกระทบต่อการขยายระบบการดูแลสุขภาพจิต
7. การดำเนินงานโดยคำนึงถึงคนหลายรุ่น (multi-generation) มีผลกระทบอย่างไร ต่อความปลอดภัยของชุมชน และผลกระทบต่อชุมชนโดยรวม
8. ควรขยายความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยอย่างไร เพื่อจะได้เข้าใจผลกระทบจากการใช้นโยบายและการดำเนินการของ Two-Generation Approach ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการเปลี่ยนแปลงระบบเพื่อใช้ในโปรแกรม Two-Generation Approach
 ข้อเสนอแนะต่อไปนี้อยู่ตามผลการวิจัยทั้งระดับรัฐและระดับชาติ และตามการนำเสนอของผู้เชี่ยวชาญ ต่อคณะทำงานเกี่ยวกับนโยบาย โปรแกรมการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และการลงมือปฏิบัติที่พิสูจน์แล้วว่าได้ผล

1. สร้างโมเดล Two-Generation สาธิตเพื่อทดสอบแนวทางการทำงานที่ผสมผสาน การให้บริการเข้ากับชุมชนและการเปลี่ยนแปลงระบบให้ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

* ให้สิ่งจูงใจ เพื่อให้เกิด

- การประสานงาน
- การนำโปรแกรมมาจัดในสถานที่เดียวกัน (co-location)

- การพัฒนาบุคลากร

- การเชื่อมโยงโปรแกรมสำหรับพ่อแม่ และโปรแกรมสำหรับเด็กเข้าด้วยกัน

* นำเสนอ best practices และความช่วยเหลือด้านเทคนิค ล่วงหน้าก่อนเปิดตัวโปรแกรม
อย่างเป็นทางการ

* สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในหมู่ผู้รับบริการ

* เลือกโครงการนำร่องที่มีกลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบ (impact) เพื่อใช้สำหรับเป็น
จุดเริ่มต้น (cradle) สำหรับการกำหนดนโยบายด้านอาชีพ และความพร้อมที่จะปฏิรูประบบ

2. สร้างความสัมพันธ์ในเชิงหุ้นส่วน รัฐ-เอกชนกับผู้ใจบุญ(philanthropists) ใน
การออกแบบโมเดลการนำโมเดลไปใช้และการประเมินผลในโครงการนำร่องTwo-Generationใช้กล
ยุทธ์หลายระดับ (ต่ำ-กลาง-สูง) ระบุมโนเดลที่เป็นbest practices เพื่อนำไปทดลองทำซ้ำในระยะ
การเปลี่ยนผ่านกลยุทธ์

3. สนับสนุนให้มีผู้ประสานงานระหว่างโครงการ (workforce liaison)เพื่อบริหารและนำ
ทางการใช้กลยุทธ์ Two-Generationและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโปรแกรมต่างที่เป็นหุ้นส่วนกัน
รวมถึงนายจ้างซึ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของโปรแกรมTwo-Generationคนกลางด้านตลาดแรงงานจะ
ติดต่อประสานงานกับโปรแกรมพัฒนาแรงงานทั้งหลาย และโครงการริเริ่มสำหรับเด็กเล็ก และรับ
ข้อมูลป้อนกลับจากภาคเอกชนเพื่อให้แน่ใจว่า โปรแกรมที่จัดสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจใน
ชุมชน

4. พัฒนาโครงการฝึกอบรมร่วมด้าน Two- Generationสำหรับผู้บริหารและผู้ทำงาน
(staff)โดยเป็นการฝึกข้ามองค์กร ประกอบด้วย องค์กรแรงงาน องค์กรบริการมนุษย์ และองค์กรเด็ก
เล็กทั้งภาครัฐและเอกชนผู้ให้บริการจำเป็นต้องเพิ่มการฝึกอบรมและการศึกษาเกี่ยวกับประชากร
กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครอบครัวโดยรวม
การสนับสนุนด้านนโยบายและการจัดการสำหรับ Two – Generation Approach ที่เน้นความเข้มแข็ง
หรือความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงาน

5. สร้างโปรแกรม Two – Generationของรัฐโดยกำหนดให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลา
4 ปี กำหนดเป้าหมายระยะ 4 ปีให้โปรแกรมที่มีอยู่ในปัจจุบันปรับเปลี่ยนการทำงานของตนให้เป็นไป
ในแนวทาง Two – Generationจนเห็นได้ชัดเจน โดยมีการสนับสนุนร่วมกันข้ามองค์กร กำหนด
แนวทางให้องค์กรของรัฐบางองค์กรที่เป็นหุ้นส่วนกันให้ ก) จัดหาสิ่งจูงใจเมื่อจัดให้มีการประกวดราคา
(request for proposal) ในเรื่องใดๆก็ตามให้ผู้เสนอราคาต้องมีข้อเสนอที่สะท้อนให้เห็น Two-
Generation Approach ในข้อเสนอของตน ข) กั้นเงินส่วนหนึ่งที่ได้รับงบประมาณหรือจากเงินบริจาคที่
ใช้เพื่อพ่อแม่และเด็ก มาใช้เป็นงบประมาณเพื่อจูงใจให้โปรแกรมต่างๆเปลี่ยนถ่ายจากวิธีการเดิมมา

เป็นวิธีการแบบ Two-Generation ค) กันเงินส่วนหนึ่งจากเงินงบประมาณปัจจุบัน และที่จะได้รับในอนาคต เพื่อใช้ริเริ่มโครงการใหม่ที่เป็น Two-Generationที่มีความร่วมมือข้ามองค์กร (cross-agencies) งบให้โปรแกรมในด้านต่อไปนี้เป็นโปรแกรมที่ได้รับสิทธิรับความช่วยเหลือในการพัฒนาให้เป็น Two-Generationก่อนโปรแกรมด้านอื่นๆ (priority) ได้แก่ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านพาหนะ ด้านแรงงาน ด้านการดูแลทารกและวัยเตาะแตะ การศึกษาปฐมวัย-ประถมศึกษา รวมถึงการศึกษาพิเศษด้วย การศึกษาผู้ใหญ่ และบริการสังคมต่างๆ

6. สร้างแนวทางการทำงานที่ทำให้ผู้รับบริการเริ่มเข้ารับบริการด้วยช่วยทางที่ถูกต้อง (no wrong door approach) และสนับสนุนให้หน่วยงานให้บริการเชื่อมโยงพ่อแม่-เด็ก เข้ากับบริการที่พวกเขาจำเป็นต้องได้รับอย่างถูกต้อง ไม่สับสนทำให้กลยุทธ์และผลลัพธ์ของ Two-Generation Programs ชัดเจนขึ้นโดยการพัฒนาระบวนการพิจารณาการมีสิทธิได้รับบริการ (Eligibility process) ที่ง่ายไม่ซับซ้อน พิจารณาครั้งเดียวสามารถใช้สิทธิได้ในทุกโปรแกรม

7. ในจำนวน 10 เมืองที่มีจำนวนผู้ใหญ่ที่อ่านออกเขียนได้น้อยสูงสุด ให้หาสิ่งจูงใจ (incentive) เพื่อให้ผู้ใหญ่เหล่านี้เข้ารับการศึกษาผู้ใหญ่ในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็น Two-Generation งบประมาณเพิ่มเติมเพื่อการนี้ ตัวอย่างของโปรแกรมลักษณะนี้ เช่น **การวัดการรู้หนังสือของพ่อแม่อายุน้อยเพื่อช่วยให้เขาได้เข้าสู่การเรียนการศึกษาผู้ใหญ่** ในโปรแกรมที่เป็น Best practices โดยให้มีการประสานกันระหว่างโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่กับศูนย์ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน โปรแกรมการเขียนสำหรับเด็ก ศิลปะการเล่นกีฬา และการเฝ้าตามดูความก้าวหน้าของนักเรียน เช่น โปรแกรม Watch Me Grow

8. สร้างกลุ่มทำงานระหว่างองค์กรของรัฐขึ้นมา (interagency workgroups) เพื่อ ก) ปรับนโยบายสำหรับเด็กจากครอบครัวรายได้ต่ำ และพ่อแม่ของเด็ก ข) แก้ไขสิ่งที่กีดขวางการให้บริการแบบ Two-Generation ค) หาช่องทางที่จะนำโปรแกรมบริการสำหรับเด็กและโปรแกรมบริการสำหรับผู้ใหญ่มาทำร่วมกันโดยใช้กลยุทธ์ด้านงบประมาณ (เช่น นำงบประมาณมาผสมกันหรือผูกเข้าไว้ด้วยกัน) และสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดการประสานงานกันระหว่างโครงการ ง) จัดให้มีการพัฒนาคู่มือ (manual) สำหรับการพัฒนานโยบายและโปรแกรม Two-Generation และการเปลี่ยนจากนโยบายเดิมมาเป็น Two-Generation จ) ออกแบบโปรแกรมทั้งในระดับรัฐและระดับชุมชน ให้มีการร่วมคิดร่วมทำ และนำความมุ่งมั่นด้าน Two-Generation ไปใส่ไว้ในโปรแกรมต่อไป นี้ คือ การดูแลเด็ก การศึกษาผู้ใหญ่ การรู้หนังสือ ที่อยู่อาศัย เส้นทางสู่งาน การเรียนภาษาอังกฤษ ยานพาหนะ สุขภาพกายและสุขภาพจิต

9. ปรับเปลี่ยนความช่วยเหลือชั่วคราวสำหรับครอบครัวที่จำเป็น (Temporary Assistance for Needy Families หรือ TANF) ให้เข้ากับบริบททางเศรษฐกิจแบบใหม่ในปัจจุบัน

กฎหมายการสงเคราะห์ในปัจจุบันมีการจำกัดการเข้าถึงการศึกษาและการมีงานทำในระดับหนึ่ง การจำกัดเวลาการฝึกอบรมและการได้รับประสบการณ์เรียนรู้ เป็นอุปสรรคต่อการที่พ่อแม่จะพึ่งตัวเองได้ทางเศรษฐกิจ รัฐคอนเนคตัตควรพิจารณาปรับเปลี่ยน ดังนี้ ก) ขยายเวลาความช่วยเหลือจาก 21 เดือน เป็น 60 เดือน ข) ปรับปรุงการเข้าถึง(access) และการสนับสนุนที่ให้แก่วิทยาลัยชุมชน การจ้างงาน และโปรแกรมการฝึกอบรม ให้ดีขึ้น ค) ขจัดการกีดกันสิทธิเนื่องจากเริ่มมีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ (cliff fall) ซึ่งทำให้การเข้าถึงบริการดูแลเด็กของพ่อแม่ต้องขาดตอน ง) ทำให้การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรมด้านแรงงาน และเส้นทางอาชีพอื่นๆ ได้รับการนับให้เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการทำงาน หรือถือว่าเป็นประสบการณ์ทำงานรูปแบบหนึ่ง จ) ให้สิทธิกับโปรแกรมที่ผสมผสานการเรียนรู้เข้ากับการทำงานที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่ก่อนหน้านี้โปรแกรมลักษณะอื่น ฉ) ทำให้พ่อแม่เข้าถึงโปรแกรมดูแลเด็กทารกและเด็กวัยเตาะแตะที่มีคุณภาพ และโปรแกรมก่อนปฐมวัย (Pre - k) และ ข) สร้าง model ด้านสังคมสงเคราะห์ (social work model) ที่ช่วยให้พ่อแม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน

10. ร่วมมือกับเมืองอื่นๆ ที่กำลังอยู่ระหว่างพัฒนานโยบายและโปรแกรม Two-Generation เพื่อช่วยเหลือกันในด้านเทคนิค (technical assistance) ความสนับสนุนด้านพื้นฐาน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลและความช่วยเหลือระหว่างรัฐ โดยผ่าน NCSL องค์การจัดประชุมผู้ออกกฎหมายของรัฐระดับชาติ (NCSL) และ NGA (เป็นบริษัท HR) มลรัฐที่ควรร่วมมือกันได้แก่ โคโรลาโด มินเนโซต้า ยูทาห์ และคอนเนคตัต

ตัวอย่างโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach

ตัวอย่างโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาองค์ประกอบด้านการศึกษา 3 ตัวอย่าง ตัวอย่างแรกชื่อ **โปรแกรมเจเรมียาห์ (Jeremiah Program)** เป็นโปรแกรมจัดหาที่อยู่อาศัย หางาน หาที่เรียน และพัฒนาทักษะชีวิต การฝึกอบรมเพื่อให้ช่วยเหลือตัวเองได้ (personal empowerment training) ให้แก่พ่อแม่ ในขณะที่เด็กๆ ได้รับการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าเรียนอนุบาล โดยจับคู่บริการ child care เข้ากับการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ โปรแกรมได้รับการออกแบบเพื่อช่วยเหลือแม่เลี้ยงเดี่ยวให้ได้รับการศึกษาหลังมัธยมปลาย เช่นระดับอนุปริญญาหรือปริญญาโดยร่วมมือกับวิทยาลัยชุมชน โปรแกรมนี้เริ่มทำตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 ที่เมือง Twin Cities มลรัฐมินเนโซต้า ที่น่าสังเกตคือ ในจำนวนครอบครัวที่เข้ารับบริการทั้งหมด ทำายที่สุด ร้อยละ 40 ของพ่อแม่เรียนจนจบปริญญาตรี และร้อยละ 60 เรียนจนจบอนุปริญญา และร้อยละ 90 ของลูกๆ เรียนได้ดีกว่าเกณฑ์เฉลี่ย หรืออย่างน้อยได้เท่ากับเกณฑ์เฉลี่ย ปัจจุบันโปรแกรมเจเรมียาห์ได้รับการขยายไปยังมลรัฐนอร์ท ดาโกตา และเท็กซัส (Connecticut General Assembly. 2014: 9; The Aspen Institute, 2015: 2)

ตัวอย่างที่สองคือโปรแกรม CareerAdvanceซึ่งเป็นโปรแกรมในโครงการ The Community Action Project of Tulsa (CAP Tulsa) ในมลรัฐโอคลาโฮมา โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมนำร่องที่ฝึกอบรมอาชีพ/ให้การศึกษาสาขาการดูแลสุขภาพให้แก่พ่อแม่ของเด็กในโครงการ Head Start โปรแกรมจะร่วมมือกับวิทยาลัยชุมชนและองค์กรเทคโนโลยีในชุมชน พ่อแม่จะเข้าชั้นเรียนเป็นกลุ่มและรับคำแนะนำจากโค้ช นอกจากนี้ พ่อแม่ยังได้รับการสนับสนุนอื่นๆจากโปรแกรมอีกด้วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเครื่องแบบ และความช่วยเหลือให้ได้งานทำที่มีรายได้พออยู่ได้ในแวดวงสุขภาพในเมือง Tulsa

ตัวอย่างที่สามคือโปรแกรม Even Start ในรัฐคอนเนตทิคัต เป็นโปรแกรมที่ช่วยครอบครัวให้เข้าถึงการฝึกอบรม และการสนับสนุนต่างๆที่ครอบครัวจำเป็นต้องได้รับเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้หนังสือขึ้นในบ้าน และเพื่อส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการของลูกๆ โปรแกรมนี้มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน 5 อย่าง ได้แก่ 1) การศึกษาผู้ใหญ่ (สำหรับพ่อแม่) 2) การศึกษาปฐมวัย (สำหรับลูก) 3) การใช้เวลาของพ่อแม่กับผู้อำนวยความสะดวก 4) การใช้เวลาของพ่อแม่กับเด็กในห้องเรียนปฐมวัย และ 5) การเยี่ยมบ้านเพื่อการรู้หนังสือ

ตัวอย่างโปรแกรมของทุนทางสังคมสำหรับพ่อแม่ผ่านโปรแกรมที่ใช้ Two-Generation Approach ได้แก่ บุคคล องค์กร หรือการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- โค้ชอาชีพ (career coach) แบบอย่างของกลุ่ม และผู้จัดการ case
- ครอบครัว เพื่อน และเพื่อนบ้าน
- ศูนย์ติดต่อหาสถานที่เรียน และหางานทำ
- โปรแกรมสร้างภาวะผู้นำ และเพิ่มความสามารถ (leadership and empowerment programs)
- การดึงครอบครัวให้เข้ามามีส่วนร่วม

Small, Chase-Lansdale, and Wilde ได้ออกแบบโปรแกรมนำร่องเพื่อส่งเสริมทุนทางสังคมให้แก่พ่อแม่ของเด็กที่ลงทะเบียนในศูนย์ Head Start ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กร Acelero Learning จำนวน 3 ศูนย์ ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ และมลรัฐเนวาดา นอกเหนือจากการมีแหล่งความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก (parenting) แล้ว โปรแกรมยังช่วยเป็นสื่อกลางให้พ่อแม่จากครอบครัวต่างๆมาร่วมมือกัน เป็นหุ้นส่วนกัน โดยพิจารณาจากสถานที่ตั้งบ้านเรือน ส่งเสริมให้พ่อแม่แบ่งปันข้อมูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่นการให้พ่อแม่แต่ละครอบครัวผลัดกันเดินพาเด็กๆไปส่งศูนย์ (walking pools) หรือผลัดกันรับลูกมาแวะส่งกลับบ้าน (shared drop-off) การเป็นหุ้นส่วนในลักษณะนี้ส่งเสริมให้เกิดการสร้างเครือข่ายของพ่อแม่

ตัวอย่างของโปรแกรมที่พัฒนาองค์ประกอบด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก คือโปรแกรมที่จัดทำโดยศูนย์ป้องกันการทารุณกรรมเด็กซานฟรานซิสโก (San Francisco Child Abuse Prevention Center) ซึ่งเป็นโปรแกรมนำร่องเพื่อประเมินความต้องการการดูแลด้านสุขภาพจิตของเด็กๆ และพ่อแม่ และการประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อการถูกทำทารุณกรรม โปรแกรมจะเชื่อมครอบครัวเข้ากับเครือข่ายสนับสนุนและบริการอื่นๆ รวมถึงองค์กรที่เป็นหุ้นส่วนกัน เช่น ศูนย์สนับสนุนเด็ก (Children's Advocacy Center) เป็นต้น

โปรแกรมความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตแก่มารดา (Mental Health Outreach for Mothers หรือ MOM) โปรแกรมนี้จัดทำที่เมือง New Haven มลรัฐคอนเนคติกัต ให้บริการพ่อแม่และเด็กผ่านทรัพยากรชุมชน หรือทรัพยากรในละแวกบ้านของผู้รับบริการ โดยมุ่งให้ครอบครัวอยู่ได้และเข้มแข็ง โครงการไม่เพียงแต่เชื่อมโยงแม่่มือใหม่เข้ากับลูกของตนเอง แต่ยังเชื่อมโยงแม่่มือใหม่กับแม่คนอื่นๆ และคนทำงานด้านสุขภาพระดับท้องถิ่นอีกด้วย ผลของโปรแกรมชี้ให้เห็นว่า แม่ที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความเครียดในการเลี้ยงดูลูก (parenting stress) และอาการของภาวะซึมเศร้า (depression syndrome) ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความผูกพันระหว่างแม่-ลูก และปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีความหมาย เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Connecticut General Assembly. 2014: 19)

อุปสรรคของการวางแผนจัดทำโปรแกรม Two – Generation Approach ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชน พบว่าสังคมสนับสนุนการกำหนดทิศทางของนโยบายและความครอบคลุมของโปรแกรมให้เน้นการสนับสนุนครอบครัวในฐานะเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) ไม่ใช่แยกโปรแกรมพัฒนาพ่อแม่ต่างหากจากโปรแกรมพัฒนาลูก ปัญหาของรัฐหรือหน่วยงานต่อ Two – Generation model อาจมีไม่มาก แต่ปัญหาเหล่านี้อาจฝังลึกอยู่ในวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานหรือในระบบความเชื่อของคนทำงานในหน่วยงาน อุปสรรคของการวางแผนจัดทำโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ (Connecticut General Assembly. 2014: 20-21)

การดำเนินการตามแนวคิด Two-Generation Approach สามารถจัดทำได้หลายแบบ ได้แก่

- 1) **การจัดทำเป็นโปรแกรม (programs)** เช่นการจัดโปรแกรมพัฒนาเด็กและพ่อแม่ในขอบเขตของงบประมาณที่ได้รับอยู่เป็นปกติ เพียงแต่ผู้ดำเนินการจะต้องเปลี่ยนกรอบแนวคิดของตนจากการทำโปรแกรมแยกเป็นโครงการๆ ให้เป็นการบูรณาการเป้าหมายของโปรแกรมเข้าด้วยกัน โดยการมองครอบครัวเป็นหน่วยเดียวกัน
- 2) **การกำหนดเป็นนโยบาย (policies)** เช่น ออกกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการจัดสรรงบประมาณแก่โครงการที่ให้บริการตามแนวคิด Two-Generation และ
- 3) **การทำวิจัย (research)** เพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดทำโปรแกรมหรือกำหนดนโยบายที่ได้ผล

ที่สุด ซึ่งทุกแบบที่กล่าวมา สามารถทำได้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับมลรัฐ หรือระดับรัฐบาลกลาง

นอกจากนี้ วิธีการดำเนินการโปรแกรมพัฒนายังแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างโปรแกรมและการดำเนินการ(build) ลักษณะที่สองคือ ซื้อหรือให้สัมปทานให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการให้ (buy or contract out services) และลักษณะสุดท้ายคือร่วมมือกับองค์กรอื่นในการดำเนินการโดยต่างฝ่ายต่างใช้งบประมาณของตนเอง (Broker or partner to provide services)

การศึกษาแนวคิด Two-Generation Approach ดังที่กล่าวมา จะเห็นว่าแนวคิดนี้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่แบบองค์รวมไปพร้อม กันโดยไม่แยกส่วนการพัฒนาเฉพาะเด็กหรือเฉพาะผู้ใหญ่ ต้นแบบของการพัฒนาตามApproach นี้อยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาโปรแกรมต่างๆจะเป็นการช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งผลในทางบวกต่อการพัฒนาลูกๆด้วย รูปแบบของการดำเนินงานโดยใช้แนวคิด Two-Generation Approach มีหลายรูปแบบ แต่ควรมีหลักการดังนี้ คือ 1) มุ่งเน้นให้บริการครอบครัวรายได้น้อย 2) สร้างโปรแกรมที่ช่องทางการเข้ารับบริการของพ่อแม่ และลูก เป็นช่องทางเดียวกัน แต่การรับบริการอาจอยู่ในสถานที่เดียวกัน หรือพ่อแม่หรือลูกถูกส่งตัวไปรับบริการที่สถานที่อื่น แต่กลยุทธ์ที่ใช้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการให้บริการคนทั้ง 2 รุ่น ที่ผูกไว้ด้วยกัน (braided together) หรืออาจจะเป็นการส่งต่อไปรับบริการยังหน่วยงานอื่นที่เป็นหุ้นส่วนกันก็ได้ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้การจัดการโปรแกรมแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญและจำเป็นมากกว่าการจัดทำโปรแกรมปกติทั่วไป 3) มองครอบครัวเป็นหน่วยเดียวกัน ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและพ่อแม่จากการรับบริการจะต้องได้รับการพัฒนา 4) มุ่งการแก้ปัญหาในเรื่อง การเรียนรู้ การมีงานทำ และความเข้มแข็งของครอบครัว 5) ดำเนินโครงการบนหลักการของการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ยกย่องความหลากหลาย และขยายเครือข่ายทางสังคมของพ่อแม่ให้กว้างขึ้น การเข้าร่วมโปรแกรมของพ่อแม่จะเข้มแข็งและยั่งยืน 7) จัดหาโอกาสให้ครอบครัวได้เรียนรู้จากกันและกันให้มาก 8) สนับสนุนทั้งพ่อและแม่ ไม่ว่าพ่อจะอยู่กับครอบครัวที่บ้าน หรือหย่าร้าง และไม่ได้สิทธิดูแลลูก การมีส่วนร่วมในโปรแกรมจะทำให้เด็กเชื่อมโยงกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีความหมาย และ 9) ให้คุณค่าแก่ครอบครัวมากกว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐาน พร้อมทั้งจะยกเว้นหรือเปลี่ยนแปลงกฎ และข้อบังคับที่ทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดแก่ครอบครัวไม่ดีเท่าที่ควร

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative management PM)

สมยศ นาวิการ (2545:1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการของการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ PM เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของบุคคล PM ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ PM อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่โดยถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของตนให้กับผู้บังคับบัญชา

จินตวิรี เกษมสุข (2555) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555: 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดควาภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรและหน่วยงานที่ดีที่สุด

ทองพล เจริญคำ (2550: 25) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือการที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานในด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการต่างๆ ในองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

โชติบดีรัฐ (2558:204-205) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์กร

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยสรุป คือ การที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานมีส่วนในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กร

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมศัพท์เทคนิค (technical terms)

ภาษาอังกฤษที่ใช้เมื่อกล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 2 คำ คือ participative management และ participatory management จากการค้นคว้าวรรณกรรมพบว่าทางบริหารธุรกิจนิยมใช้คำแรก ในขณะที่ทางบริหารการศึกษา มักจะใช้คำหลัง โดยทั้งสองคำมีความหมายตรงกันคือ การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) การวิเคราะห์ปัญหา (analysis of problems) การกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา (development of strategies) และการนำวิธีแก้ปัญหาไปปฏิบัติ (implementation of solution)(McMillan: Online) ดังนั้นในเอกสารฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า Participatory management เพื่อให้เข้ากันกับบริบทของการวิจัยนี้และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงขอกล่าวถึงแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

Lunenburg; & Ornstein(2007:51-55)ได้กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1.ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y(Theory X and Theory Y)ในปี ค.ศ.1960 ดักลาส แมกเกรเกอร์ (Douglas McGregor)ได้ชี้ให้เห็นความขัดแย้งของบุคคลในองค์การที่ส่งผลต่อการบริหาร แนวคิดนี้มุ่งจะนำมาใช้ให้เห็นมุมมองในการควบคุมบุคลากรในการปฏิบัติงานพร้อมกับพิจารณาในแง่โครงสร้างองค์การ โดยแมกเกรเกอร์ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับลักษณะคนไว้เป็น

2 ทฤษฎี ดังนี้

ผู้บริหารที่มองว่าคนเป็นไปตามทฤษฎี X จะมีความคิดว่า

- โดยทั่วไป คนไม่ชอบทำงาน และจะพยายามหลีกเลี่ยงงานถ้าเป็นไปได้
- เนื่องจากว่าคนไม่ชอบทำงาน เขาจึงจำเป็นต้องได้รับการบังคับ ควบคุม ชี้นำ และ

ข่มขู่

- โดยทั่วไปคนชอบให้ชี้นำและชอบให้มีคนที่มีความชำนาญมาคอยควบคุม

ผู้บริหารที่มองว่าคนเป็นไปตามทฤษฎี Yซึ่งเป็นแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎี X จะเชื่อว่า

- การทำงานเป็นเรื่องธรรมชาติในชีวิต แบบเดียวกับการเล่น หรือการพักผ่อน
- รางวัลสำหรับสัมฤทธิ์ผลของงานมีไว้สำหรับตอบแทนความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการให้

บรรลุวัตถุประสงค์

- ภายใต้อาการการณ์ที่เหมาะสม คนจะยอมรับความรับผิดชอบ และมี

ความรับผิดชอบ

แนวคิดของแมกเกรเกอร์จะเห็นว่าทฤษฎี X ไม่ได้ส่งเสริมให้องค์การเป็นประชาธิปไตยหรือมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะทฤษฎีนี้ขัดแย้งกับความต้องการเติมเต็มในการทำงานของบุคคล แมกเกรเกอร์จึงให้ความสนใจทฤษฎี Y เนื่องจากพฤติกรรมของบุคคลในองค์การยุคใหม่สอดคล้องกับทฤษฎี Y มากกว่า

ทฤษฎี Y ไม่เน้นเรื่องโครงสร้างขององค์การ แต่สนใจด้านปรัชญาการบริหารทั่วไปที่จะทำให้อุทิศคนหันมาพิจารณามิติต่างของโครงสร้างองค์การมากกว่า ยกตัวอย่างเช่น เห็นว่าควรส่งเสริมงานแต่ละงานให้ดีขึ้น (job enrichment) มากกว่าที่จะไปเน้นการแยกงานเป็นประเภทงานและเป็นแผนกต่างๆ ที่มีความเฉพาะด้านอย่างสูงระยะการควบคุม (span of control) ควรเป็นแบบกว้าง มากกว่าแคบ เพื่อให้บุคคลได้มีอิสระและโอกาสที่จะเติบโตและได้ตอบโต้ความต้องการจำเป็นของตนเอง เปลี่ยนการเน้นจากระบบลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) มาเป็นการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจในการตัดสินใจ ควรต้องเปลี่ยนจากอำนาจที่เป็นทางการและเป็นไปตามหลักกการให้เป็นการเพิ่มอำนาจ (empowerment) ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาแทน

2. ระบบขององค์การ (systems of organization) เรนซิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาองค์การได้ทำวิจัยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับระบบขององค์การในองค์การหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์การด้านอุตสาหกรรม ด้านการดูแลสุขภาพ รวมถึงด้านการศึกษา ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำหรือผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และผลผลิตภาพ (productivity) ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ลักษณะต่างๆ ทำให้สรุปได้ว่าระบบขององค์การมี 4 ระบบ (Lunenburg; and Ornstein: 2007: 52-53; Fisk; Levine; & Taylor: 2012: 3-8) ดังนี้

ระบบ 1 ใช้ประโยชน์-ใช้อำนาจ (exploitive-authoritative) มุ่งเน้นที่ภาระงานและผลงาน โครงสร้างเป็นแบบอำนาจนิยม ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ภายใต้การกำกับอย่างใกล้ชิด และทำตามสั่ง

ระบบ 2 ใช้อำนาจประกอบด้วยความเมตตา (benevolent-authoritative) นายจ้างเชื่อมั่นและเชื่อใจลูกจ้างพอสมควร แต่การใช้อำนาจยังคงค่อนข้างไปทางระบบ 1

ระบบ 3 ระบบให้คำปรึกษา (consultative system) ระบบนี้ใช้รางวัลและการมีส่วนร่วมเป็นทีมเป็นแรงจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา และมีการเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง แม้ฝ่ายบริหารจะไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจอย่างเต็มที่ในตัวผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม แต่ถือว่าระบบนี้โน้มเอียงไปทางระบบ 4 มากกว่าระบบ 1

ระบบ 4 ระบบการมีส่วนร่วมในกลุ่ม (participative group system) เป็นระบบที่ขยายขอบเขตความสัมพันธ์และความเป็นมิตรกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระดับสูงจากการมีส่วนร่วมในการทำงานแบบกลุ่มผู้บริหารระดับสูงให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นมากขึ้น การ

ติดต่อสื่อสารสามารถทำได้ทุกทิศทาง การตัดสินใจดำเนินการโดยผ่านองค์การ มีการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในทีมงานเน้นการให้โอกาสทำงานด้วยการนำตนเอง (self-directed) ซึ่งตรงกันข้ามกับการถูกกำกับอย่างใกล้ชิดของระบบ 1 ถือเป็นระบบขององค์การที่ส่งผลให้เกิดผลผลิตภาพสูงสุด

ระบบ 4มีส่วนประกอบที่สำคัญ3 ประการดังนี้

- 1) ยึดหลักการมีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนกัน
- 2) ใช้การตัดสินใจแบบกลุ่มโดยดึงความเห็นจากกลุ่มที่มีโครงสร้างกลุ่มเหลื่อมซ้อนกันอยู่(overlapping)
- 3) ผู้บริหารปฏิบัติการโดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

Lunenburg; and Ornstein(2007:53)เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างระบบ 1 และระบบ 4 ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 แสดงลักษณะขององค์การระบบ 1 และองค์การระบบ 4

ลักษณะองค์การ	องค์การระบบ1	องค์การระบบ4
ภาวะผู้นำ (leadership)	ความเชื่อมั่นและความเชื่อใจระหว่างผู้บริหารและ ผู้ใต้บังคับบัญชามีน้อย	มีการขอให้ผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงความคิดเห็น และ ผู้บริหารนำความคิดเห็นนั้นมาใช้
แรงจูงใจ (motivation)	สร้างแรงจูงใจจากความกลัว สถานภาพ และเศรษฐกิจ ล้วนๆ	สร้างแรงจูงใจที่สำคัญจาก ทุกสิ่ง ยกเว้นความกลัว
การสื่อสาร (communication)	เป็นการสื่อสารทางเดียว จาก บนลงล่าง	การสื่อสารที่ลื่นไหล ทุก ทิศทาง
ปฏิสัมพันธ์ – การใช้อิทธิพล (interaction – influence)	การใช้อิทธิพลจากเบื้องล่างสู่ เบื้องบนมีน้อย แต่จากบนลง ล่างมีเกินคาด	การใช้อิทธิพลพอประมาณ จากเบื้องล่างสู่เบื้องบน จาก บนลงล่าง รวมทั้งในระนาบ เดียวกัน
การตัดสินใจ (decision making)	จากส่วนกลาง การตัดสินใจ มาจากเบื้องบน	มีการกระจายอำนาจ มีการ ตัดสินใจทุกระดับทั่วทั้ง องค์การ

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะองค์การ	องค์การระบบ1	องค์การระบบ4
การกำหนดเป้าหมาย (goal setting)	เกิดจากผู้บริหารระดับบน และสื่อความหมายมายัง ระดับล่าง	เกิดจากการมีส่วนร่วมของ กลุ่ม
การควบคุม (control)	กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดมาก (close over-the-shoulder supervision)	เน้นการควบคุมตนเอง
เป้าหมายซึ่งแสดงผลการปฏิบัติ (performance goals)	ผู้บริหารไม่ค่อยสนใจที่จะ กำหนดเป้าหมายซึ่งแสดงผล การปฏิบัติ และไม่แสดง ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ	ผู้บริหารสนใจและดำเนินการ อย่างแข็งขันที่จะกำหนด เป้าหมายซึ่งแสดงผล การปฏิบัติ และแสดงความ มุ่งมั่นอย่างเต็มที่ที่จะพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ

4.3 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555: 228) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหา มีความหลากหลาย เป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรู้ และประสบการณ์
- 2) ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันโดยมิให้บุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียแก่องค์การได้
- 3) เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใดๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้
- 4) ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดีทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5) การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ
อำนาจ ทองโปรง (2555: 92) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) องค์การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น
- 2) การบริหารจัดการของฝ่ายบริหารมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชามีความราบรื่นเกิด
ความศรัทธาไว้วางใจและยอมรับกันมากขึ้น
- 4) ความผูกพันและความจงรักภักดีต่อองค์การของผู้ปฏิบัติงานสูงขึ้นเนื่องจากการ
การยอมรับในความคิด ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน
- 5) ส่งเสริมการทำงานในระบบทีมงานดีขึ้น มีการประสานงานและยอมรับ
การไว้วางใจในกลุ่มงานมากขึ้น
- 6) ลดอัตราการขาดงาน การลางานและการห่วงเหนี่ยวงานและความเฉื่อยชาใน
การทำงานของพนักงาน

โชติ บดีรัฐ (2558: 208-209) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ
- 2) ลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
- 3) สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
- 4) ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
- 5) สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ
- 6) ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
- 7) ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

4.4 เทคนิควิธีในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

Slocum (2003) และอำนาจ ทองโปรง (2555) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยสรุปดังนี้

1. ใช้การบริหารในรูปกลุ่มงานเฉพาะกิจหรือคณะกรรมการ(special task force and committee)
2. บริหารแบบโครงการหรือแบบเครือข่าย (project or matrix management) ได้แก่
การบริหารแบบบูรณาการจากหลายหน่วยงาน มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานย่อย เป็นต้น

3. บริหารงานแบบติดต่อสื่อสารแบบ “เปิดประตู” (open-door policy) คือ การบริหารงานในรูปของการให้ทุกหน่วยงานในองค์การได้รับทราบเป้าหมายวัตถุประสงค์วิธีการทำงานในองค์การอย่างทั่วถึง และเปิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้สะดวกยิ่งขึ้น

4. ระดมความคิด (brainstorming) เป็นการบริหารแบบระดมพลังสมองจากบุคลากรในหน่วยงานในการร่วมกันคิดสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ขององค์การ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติและการวัดและประเมินผล

5. ฝึกอบรมในรูปแบบต่างๆ (training) การฝึกอบรมที่เป็นวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การฝึกอบรมทางการบริหารจัดการ การฝึกอบรมทางด้านมนุษยสัมพันธ์ การฝึกอบรมทางด้านการเป็นผู้นำและแรงจูงใจ เป็นต้น

6. บริหารแบบควบคุมคุณภาพ (quality control circle) การบริหารในลักษณะนี้ เป็นการจัดการที่มุ่งเน้นคุณธรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การนำไปปฏิบัติการควบคุมกำกับ ติดตาม และการปรับปรุงพัฒนาแก้ไขผลการดำเนินงาน

4.5 กระบวนการของการบริหารกับการมีส่วนร่วม

การบริหารงานมีกระบวนการที่แสดงถึงขั้นตอนจำนวนมาก ทั้งนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้นำเสนอกระบวนการในการบริหารงานแตกต่างกัน โดย Lunenburg; & Ornstein (2007)ได้นำเสนอไว้ดังนี้

ฟาโยล (Fayol) เป็นผู้เริ่มแบ่งกระบวนการบริหาร โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน(planning) การจัดองค์การ(organizing) การสั่งการ(commanding) การประสานงาน (coordinating) และการควบคุม(controlling)

1) การวางแผน (planning) คือ การวางแผนปฏิบัติการในอนาคตไว้ให้สำเร็จ การตรวจสอบอนาคต เขียนแผนปฏิบัติขึ้น แผนปฏิบัติที่ดีต้องมีลักษณะกว้างๆ คือ ความสามัคคี ความต่อเนื่อง ความยืดหยุ่นและความเที่ยงตรง

2) การจัดองค์การ (organizing) คือ การจัดหา การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การสร้างโครงสร้างคู่ (มนุษย์อุปกรณ์) เพื่อให้ภารกิจสำเร็จลุล่วง

3) การบังคับบัญชา (commanding) หมายถึง การคัดเลือก การประเมินพนักงาน การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างดีที่สุด การดำรงไว้ซึ่งกิจกรรมในหมู่บุคลากรขององค์การ

4) การประสานงาน (coordinating) ประกอบด้วยการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหา การทำให้กิจกรรมและการทำงานเข้ากันด้วยดี ฟาโยล (Fayol)เสนอแนะให้มีการประชุมหัวหน้าแผนกเพื่อปรับปรุงการประสานงานประจำทุกสัปดาห์

5) การควบคุม(controlling) ประกอบด้วย การตรวจสอบดูว่าทุกสิ่งเกิดขึ้นสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

กูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick) กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีการบริหารจัดการขององค์กร และเรียกกระบวนการบริหารจัดการนี้ว่า กระบวนการ POSDCoRB ประกอบด้วย 7 ประการ ดังนี้

1) P-Planning หมายถึง การวางแผน การพัฒนาเค้าโครงย่อของสิ่งที่ต้องการทำ และวิธีการทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จกิจกรรมการวางแผน การพยายามทำนายการกระทำและทิศทางขององค์กรในอนาคต

2) O-Organizing หมายถึง การจัดการองค์กร การกำหนดโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ การให้คำนิยาม และประสานงานหน่วยงานย่อยต่างๆ เพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

3) S-Staffing หมายถึง การจัดบุคลากร กลุ่มงานและคนงาน การคัดเลือกบุคลากร การฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรทั้งหมด และการทำนุบำรุงสภาพการทำงานให้เอื้ออำนวย

4) D-Directing หมายถึง การสั่งการกิจที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องการตัดสินใจ การสื่อสาร การนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ และการประเมินผลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม

5) Co- Coordinating หมายถึง การประสานงาน กิจกรรมและความพยายามต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผูกพันองค์กรไว้ด้วยกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

6) R-Reporting หมายถึง การรายงานผลการดำเนินการ ความก้าวหน้าโดย การบันทึกการวิจัย การตรวจสอบ ยืนยันว่าสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นตามแผน กระทำการแก้ไขเมื่อจำเป็นและแจ้งให้หัวหน้าระดับสูงรับผิดชอบ

7) B-Budgeting หมายถึง การเงินและงบประมาณ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การทำงานงบประมาณ ได้แก่ การวางแผน การเงิน การจัดทำบัญชี และการควบคุมการใช้จ่ายเงินหลักการจัดองค์กร

ทฤษฎีการบริหารจัดการของฟอลเลตต์ (Mary Parker Follett's Theory of Management)(Learning for Work: 2013)ทฤษฎีการแมรี พาร์คเกอร์ ฟอลเลตต์ เป็นนักสังคมสงเคราะห์ และนักให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กร และการจัดการองค์กร แม้เธอจะมีชีวิตอยู่ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 แต่ทฤษฎีการบริหารจัดการดังกล่าวยังถือว่าทันสมัยและมีผู้อ้างอิงถึงเสมอในปัจจุบัน ทฤษฎีการบริหารจัดการนี้เน้นศิลปะในการทำงานให้สำเร็จโดยให้คนให้เป็น (the art of getting things done through people) เธอได้พัฒนาแนวคิดที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการเจรจาต่อรอง (negotiation) การหาทางแก้ไขความขัดแย้ง (conflict resolution) และการแบ่งปันอำนาจ (power

sharing) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์กร ฟอลเลตต์มองการบริหารจัดการและภาวะผู้นำแบบองค์รวม ไม่ใช่ชิ้นส่วนที่แยกกันและต่างคนต่างทำ แต่ละส่วน แต่ละหน้าที่ แต่ละคน ถูกมองว่าขึ้นต่อกันและกัน (interdependent) และหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการคือความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (interrelatedness) โมเดลการบริหารจัดการของฟอลเลตต์จึงเป็นการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ (MBO) โดยคนทำงานสามารถดูแลตนเองได้ และมีปฏิสัมพันธ์กับคนทำงานอื่นๆในองค์กรโดยการทำงานร่วมกันหรือการมีส่วนร่วม (cooperation or participation)

หลักการบริหารจัดการตามทฤษฎีของฟอลเลตต์ จึงประกอบด้วย

1) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยใช้วิธีบูรณาการส่วนใหญ่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย (Win-win situation) ฟอลเลตต์เชื่อว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้คนรู้จักตนเองมากขึ้น รู้จักเพื่อนร่วมงานมากขึ้น ได้สร้างมิตรภาพ ได้มองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจกันและกันในระดับที่ลึกซึ้งและเป็นผลดีต่อการพยายามทำงานที่ยากขึ้นร่วมกัน การบริหารจัดการที่มีความเป็นประชาธิปไตยนี้จะให้ความสำคัญกับทักษะ ประสิทธิภาพ วัฒนธรรม ภูมิหลัง ฯลฯ ที่หลากหลายของคนทำงาน ดังนั้น เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ความขัดแย้งนั้นจะได้รับการแก้ไขอย่างนุ่มนวลและรวดเร็ว

2) อำนาจที่แท้จริงไม่ได้เกิดจากการบังคับแต่เกิดจากการทำงานร่วมกัน (Genuine power is not coercive but coactive.) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อำนาจที่แท้จริงไม่ใช่การมีอำนาจเหนือผู้อื่น แต่เป็นการแบ่งปันอำนาจกับผู้อื่น จากการศึกษาของฟอลเลตต์ เธอพบว่ากลุ่มคนทำงานจะทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้ากลุ่มคนนั้นมีการแบ่งปันอำนาจกันระหว่างคนในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มกับองค์กร

3) ผู้นำที่แท้จริงสร้างอำนาจมากกว่าจะแสดงอำนาจ (True leaders create power rather than expressing personal power.) ผู้บริหารควรสร้างเสริมพลัง (empower) ให้แก่ทีมของตน มากกว่าแสดงอำนาจเหนือสมาชิกของทีม ฟอลเลตต์ไม่สนับสนุนวิธีการบริหารจัดการที่ใช้อำนาจ แต่สนับสนุนการบริหารจัดการที่มีลักษณะของการบูรณาการ กล่าวคือ ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนทำงาน ในขณะที่เดียวกันกลุ่มคนทำงานก็มีอิทธิพลต่อผู้บริหารด้วย

เดมมิง (Deming) (อ้างถึงใน โชติ บดีรัฐ.2558) ได้กล่าวไว้ว่า ได้มีการจดบันทึกทุกวันในหลักสูตรเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพผลงานของประเทศญี่ปุ่นแล้วเดมมิง (Deming) ยังสร้างผลงานที่ประเทศของตนเองด้วยแนวคิดที่สำคัญอีกอย่างคือ Deming Cycle การบริหารสมัยใหม่ยึดเป็นแนวทางสำคัญอยู่ในแทบทุกเรื่องเกี่ยวกับด้านคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย Plan Do Check Act (PDCA) ดังนี้

1) Plan หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึง การกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การวางแผนการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ ผู้ดำเนินและกำหนดงบประมาณที่จะใช้การเขียนแผนอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตและช่วยลดความสูญเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้

2) Do หมายถึง การดำเนินการตามแผน ประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ หน่วยงานของคณะ มีวิธีการ ดำเนินการ เช่น มีการประชุมของ คณะกรรมการมีการจัดการเรียนการสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังทบวงมหาวิทยาลัยและมีผลของการดำเนินการ เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี

3) Check หมายถึง การประเมินแผน ประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงานและการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าว สามารถปฏิบัติได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ เป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

4) Act หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน ประกอบด้วย การนำผลประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้างขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกและสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการในปีต่อไป ถ้าหากพิจารณากระบวนการบริหารจัดการตามทัศนะของนักการศึกษาที่กล่าวมาสามารถสรุปกระบวนการบริหารว่ามีองค์ประกอบ 4 ประการ เพื่อนำไปกำหนดการมีส่วนร่วมคือ

1. การวางแผน
2. การจัดการ
3. การประสานงาน
4. การประเมินผลและรายงาน

4.6 ขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 101 – 102) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยโดยกล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงมี 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของชาวชนบทเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวชนบทยังไม่สามารถเข้าถึงปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง กิจกรรมต่างๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น เนื่องจากชาวชนบทเป็นผู้อยู่กับปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนานี้เองที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นกระจกเงาคอยสะท้อนภาพให้ชาวชนบทมองเห็นภาพของปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ เพราะหากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแสดงผลงานการพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้นโดยไวก็จะดำเนินการวางแผนเสียด้วยตนเองผลที่ตามมาคือเมื่อขาดเจ้าหน้าที่ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนได้ด้วยตนเองสิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่จะผลักดันให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นเพื่อนของชาวชนบทในการช่วยวางแผนเพราะชาวชนบททั่วไปมีการศึกษาน้อยแต่ถ้าไม่ทำให้ชาวชนบทมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้โอกาสที่เขาจะได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองในการวางแผนดำเนินการก็หมดไปเจ้าหน้าที่จะต้องทำให้ได้ว่าการศึกษาใดก็ตามต้องเริ่มจากความยากง่ายเร็วช้าจากระดับของผู้จะรับการศึกษามีใช่จากระดับความรู้ความสามารถของผู้ให้การศึกษา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน แม้ว่าชาวชนบทจะยากจนและขาดแคลนทุนและทรัพยากรแต่จากประสบการณ์การทำงานในชนบทพวกเขาก็มีทรัพยากรขั้นต่ำสุดคือแรงงานที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานได้ในหลายแห่งเขาสามารถที่จะร่วมลงทุนให้กับตนเองในการดำเนินงานและจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่สร้างขึ้นเพราะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนักและการบำรุงรักษาก็จะไม่เกิดขึ้นเพราะเมื่อไม่ใช้ของเขาก็จะไม่บำรุงรักษาไม่หวงแหนนอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิดและเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าการติดตามประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชาวชนบทแต่ดำเนินไปโดยบุคคลภายนอกพวกเขาย่อมจะไม่ได้ประเมินด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้ผลดีได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจประสบความยากลำบากเพราะชาวชนบทไม่ได้ประเมินด้วยตนเองให้รู้แจ้งว่าดีหรือไม่อย่างไรถึงแม้ว่าจะมีผู้ได้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุด

น่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมในแนวคิดของคนภายนอกย่อมไร้ประโยชน์การผสมผสานระหว่างคนภายในกับชาวชนบทน่าจะเกิดประโยชน์ไม่น้อยเพราะนอกจากจะเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปแล้วชาวชนบทจะเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกับชาวชนบทด้วยตนเอง

สถาบันพระปกเกล้า (2549) อธิบายการแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอนโดยสรุป ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ

การวางแผนและร่วมวางแผนโครงการ

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ

และการตัดสินใจ

3) การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์

หรือผลของโครงการหรือผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้น

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการคิด

เกณฑ์ในการประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่างด้วยซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าในกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวางแผนต่อไป

จินตวีร์ เกษมสุข (2555) แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจน

ความต้องการของชุมชน

2) มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือวางแผนโครงการหรือกิจกรรม เพื่อลดและ

แก้ปัญหา

3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

4) มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงาน

การสังเคราะห์ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและกำหนดปัญหาของกลุ่ม

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานหรือโครงการที่กลุ่มจะต้องดำเนินการโดยร่วมแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ทางเลือกการดำเนินงานวิธีการประเมินผล

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามทางเลือกที่กลุ่มได้กำหนดไว้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มมากน้อยอย่างไรเพื่อนำผลที่ได้รับมาทำการปรับปรุงหรือพัฒนา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรวิสาสิงห์สุริย์ (2549) **ศึกษาผลของรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย** พบว่า 1) การเรียนรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้ปกครองการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกการมีส่วนร่วมระหว่างครูกับผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .012) การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการท่องเที่ยวและการรับรู้ความเป็นผู้ปกครองของพ่อแม่หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในกิจกรรมรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อกิจกรรมรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ประภาภรณ์จันทนิช (2553) **ศึกษาผลของโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความรู้และการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง** พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็กมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กหลังเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กหลังเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถจัดเป็นการศึกษาสำหรับผู้ปกครองวิธีการหนึ่ง

ประภัทร์พรเศรษฐยานนท์ (2557) **ศึกษาความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กชั้นประถมศึกษาที่มีความสามารถพิเศษจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางไดมอนสโตน** การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กชั้นประถมศึกษาที่มีความสามารถพิเศษจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางไดมอนสโตนวิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะคือระยะที่ 1 ให้ความรู้กับผู้ปกครองใน

การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและประเมินความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษและลักษณะการเรียนรู้ของผู้ปกครองระยะที่ 2 ผู้ปกครองฝึกประยุกต์ใช้ความรู้จากระยะที่ 1 ในการพัฒนาตนเองแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและระยะที่ 3 ผู้ปกครองฝึกประยุกต์ใช้ความรู้ด้านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองไปสอนลูกที่บ้านส่วนของรายละเอียดในแต่ละระยะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินกิจกรรมและขยายความรู้และขั้นตอนที่ 3 การติดตามผลและประเมินผลผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางโดมอนสโตนก่อนและหลังการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ประสิทธิภาพของความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางโดมอนสโตนและความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางโดมอนสโตนเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

สุรภา เกตุมาลา (2559) ศึกษาเรื่องโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่าโปรแกรมนี้ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักปรัชญาพื้นฐานขั้นตอนที่ 3 การสร้างทีมงานกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและคนในพื้นที่เพื่อทำการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดและกำหนดแผนการทำงานร่วมกันขั้นตอนที่ 4 การออกแบบโปรแกรมประกอบด้วย 10 องค์ประกอบคือ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาการฝึกอบรม (4) การจัดกิจกรรม (5) รูปแบบการเรียนรู้ (6) วิธีการสอน (7) สื่อและอุปกรณ์การสอน (8) งบประมาณ (9) คุณค่าหรือประโยชน์ที่ได้รับ (10) การประเมินผลขั้นตอนที่ 5 การนำโปรแกรมไปปฏิบัติขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลโปรแกรมขั้นตอนที่ 7 การรายงานคุณค่าของโปรแกรม

ศิริพร สลึงค์ (2558) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับกลุ่มผู้วิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมี 9 องค์ประกอบ 64 ตัวบ่งชี้คือ 1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการมี 12 ตัวบ่งชี้ 2) ความมีอิสระในการปฏิบัติงานมี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ความไว้วางใจมี 8 ตัวบ่งชี้ 4) ความผูกพันต่อองค์การมี 9 ตัวบ่งชี้ 5) บุคลิกภาพมี 7 ตัวบ่งชี้ 6) การทำงานเป็นทีมมี 3 ตัวบ่งชี้ 7) การตัดสินใจมี 6 ตัวบ่งชี้

8) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานมี 6 ตัวบ่งชี้ 9) การติดต่อสื่อสารมี 3 ตัวบ่งชี้ 2. ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีความเที่ยงตรงตามสภาพจริงทุกตัว

พินา(Pena: 2000) ศึกษาความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของครอบครัวภายในสิ่งแวดล้อมโรงเรียนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเชื้อสายเม็กซิกัน-อเมริกันด้วยวิธีการสัมภาษณ์ครูผู้บริหารและผู้ปกครองพบว่าปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมในทัศนะของผู้ปกครองคือภาษาต่างกันเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปนขณะที่โรงเรียนและครูสอนเป็นภาษาอังกฤษทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจและเปื้อนหน่วยวัฒนธรรมที่แตกต่างและยังมีปัจจัยด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครองระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียนความคิดเห็นของผู้ปกครองซึ่งคิดว่าการศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียนจึงไม่ต้องการจะแทรกแซงการทำหน้าที่ของครูความไม่เข้าใจในระบบการศึกษาการขาดคนดูแลเด็กเล็กที่บ้านเวลาทำงานที่ไม่ตรงกันปัญหาครอบครัวและประโยชน์ของกิจกรรมความคิดเห็นที่มีต่อครูคือรู้สึกด้อยค่าและเสมือนถูกออกคำสั่งมากกว่าคำแนะนำส่วนผู้บริหารก็มีภาระงานมากพฤติกรรมที่แสดงออกไม่จริงใจและขาดการยอมรับในตัวผู้บริหารขณะที่ผู้บริหารและครูเห็นว่ามีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นหากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น

Robert G. St. Pierreและคณะ (1995) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาโปรแกรมที่ใช้แนวคิด Two-Generation Approach โดยให้บริการกับเด็กอายุตั้งแต่ 0-18 ปีและครอบครัวในการการพัฒนารายได้ของผู้ปกครองโดยการฝึกอาชีพและพัฒนาเด็กไปพร้อมๆ กัน รายละเอียดในเชิงลึกจะใช้ในการแสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนในเนื้อหาและค่าใช้จ่ายของโปรแกรมโปรแกรมส่งผลกระทบระยะสั้นในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและการปรับปรุงทักษะการเลี้ยงดูและเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อแม่

Helena Duch (2006). ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโปรแกรม Head Start ที่เกี่ยวข้อง Two-Generation Approach พบว่า โครงการนี้มีผลกระทบต่อเด็กและผู้ปกครองซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโครงการ Head Start การประเมินโครงการที่ครบวงจรโครงการยังพบเรื่อง Family Literacy ในโปรแกรม Head Start ทำให้ศูนย์บริการครอบครัวได้รับโอกาสใหม่และความหวังใหม่ บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลของโปรแกรมเหล่านี้ถูกนำมาเสนอเป็นทางเลือกสำหรับการเพิ่มความสามารถในการตอบสนองความต้องการของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำแต่ต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับสูง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ คือ การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ที่ผู้รับมีทั้งวัยเพศอาชีพประสบการณ์ระดับความรู้บุคลิกภาพฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันไปรูปแบบการศึกษาต้องมีลักษณะไม่น่าเบื่อหน่ายสนใจเวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพแต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ ถ้ากล่าวถึงการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้ ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านงานวิจัยการศึกษาปฐมวัย เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเตรียมเด็กไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งการเตรียมคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ทำให้การศึกษาปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม มีทักษะชีวิตที่ส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของเด็ก อันเป็นพลังการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กเป็นคนดี เก่งและมีความสุข ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เด็กอาศัย การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและเด็กควรมีโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัวเพื่อส่งเสริมให้พ่อแม่-ลูกเกิดการพัฒนาของคนทั้ง 2 วัยโดยการวางแผนโปรแกรมที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) และแก้ปัญหาค่าเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกันในรูปแบบคู่ขนาน ซึ่งเรียกแนวคิดนี้ว่า Two-Generation Approach ซึ่งมีกลยุทธ์ของ อันประกอบไปด้วย 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ประกอบด้วย การช่วยเหลือในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู การเยี่ยมบ้าน การดูแลเด็กก่อนวัยอนุบาล การรู้หนังสือของพ่อแม่ผู้ปกครอง การเข้าถึงสถานบริการทางสุขภาพ การปกป้องเด็ก 2) การสร้างโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนการศึกษาต่อเนื่องตั้งแต่ปฐมวัยถึงจบมัธยมศึกษาบริการทางการศึกษาอื่นนอกเหนือจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นเป็นภาษาที่ 2 การวางแผนความสำเร็จในการเรียน 3) พุนทางสังคมประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองศูนย์พัฒนาของชุมชนครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนสนับสนุนซึ่งกันและกันส่งเสริมบทบาทของพ่อในการดูแลเด็ก 4) การพัฒนาแรงงานและอาชีพ ประกอบด้วย ช่วยเหลือการมีงานทำส่งเสริมการศึกษาสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองการสร้างรายได้หรืออาชีพเสริมช่วยเหลือที่อยู่อาศัยการช่วยเหลือเรื่องของการเดินทาง/คมนาคม จากกลยุทธ์ทั้ง 4 นี้ สามารถนำมาสร้างเป็นโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยเริ่มสำรวจความต้องการของผู้ที่จะเข้าร่วมโปรแกรมซึ่งใช้กลยุทธ์เหล่านี้เป็นฐานในการสำรวจ การทำให้โปรแกรมตามแนวคิดนี้ประสบความสำเร็จต้องดำเนินการแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ เมื่อบุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอนได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมการจัดการ ร่วมประสานงาน ร่วมประเมินผลงานและรายงานผลเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายกลุ่ม องค์กร หรือโปรแกรมที่สร้างขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อทดลองโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการทดลองเบื้องต้น (Preliminary Testing)

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้วฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้กรอบแนวคิดของโปรแกรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างขั้นตอนที่ 1 คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 ผู้กรอกแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของการบริหารจัดการโปรแกรมพัฒนาเด็ก และพัฒนาพ่อแม่ เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ จำนวน 48 เทศบาลทั่วประเทศที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ละเทศบาลประกอบด้วย

1) ผู้แทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 1 คน
2) หัวหน้าพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 1 คน
3) ผู้แทนผู้ปกครอง	จำนวน 1 คน
4) ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่ปฏิบัติงาน	จำนวน 1 คน
- ในหน่วยงานอื่น เช่น ชุมชน สถานีอนามัย โรงพยาบาล
ชมรมหรือสมาคมต่างๆ

เป็นจำนวนอย่างน้อย 4 คนต่อหนึ่งเทศบาลขนาดใหญ่ ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจกับประชากรทั้งหมด และสามารถเก็บรวบรวมได้ 37 เทศบาลคิดเป็นร้อยละ 75 และมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 393 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ภูมิภาคละ 1 เทศบาล จำนวน 5 เทศบาล ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกจากประชากรที่มีความสนใจในการให้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก รวมเป็นจำนวน 20 คน ตามรายละเอียดดังนี้

1) ผู้แทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนเทศบาลละ 1 คน
2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนเทศบาลละ 1 คน
3) ผู้แทนผู้ปกครอง	จำนวนเทศบาลละ 1 คน
4) ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่ปฏิบัติงาน	จำนวนเทศบาลละ 1 คน

ในหน่วยงานอื่น เช่น ชุมชน สถานีอนามัย โรงพยาบาลชมรมหรือสมาคมต่างๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย

2.1 แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของการบริหารจัดการโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach และศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสำรวจความคิดเห็น

3) สร้างแบบสำรวจความคิดเห็น ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ถามข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ความเป็นตัวแทนของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นคำถามให้เลือกแสดงความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการโปรแกรม โดยกำหนดค่าระดับสภาพและความต้องการ ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยข้อคำถามครอบคลุม 4 ด้าน รวม 61 ข้อ ประกอบด้วย

- ด้านสภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย	จำนวน	21 ข้อ
- ด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย	จำนวน	4 ข้อ
- ด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตาม	จำนวน	21 ข้อ

แนวคิด Two-Generation Approach

- ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	จำนวน	15 ข้อ
------------------------------	-------	--------

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์การแปลค่าของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50 – 4.49	สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับ มาก
2.50 – 3.49	สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 – 2.49	สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.49	สภาพ/ความต้องการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็น หรือ ระบุปัญหาเพิ่มเติม

- 4) นำแบบสำรวจความคิดเห็นที่ร่างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา
- 5) ปรับปรุงแบบสำรวจตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จัดทำแบบฟอร์มประเมิน

คุณภาพแบบสำรวจ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ส่งแบบสำรวจ พร้อมแบบฟอร์มประเมินคุณภาพแบบสำรวจ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก.) ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการสำรวจความคิดเห็น โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

2) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้อจะต้องมีค่าเท่ากับ 1.00

3) นำแบบสำรวจไปทดลองใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 30 คนที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.96

4) นำแบบสำรวจที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

2.2 แบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำข้อมูลมาจัดกลุ่มปัญหา

2) ศึกษาวิธีกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกและกระบวนการสัมภาษณ์

3) จัดทำแบบกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

4) นำแบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

5) ปรับปรุงแบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วสร้างแบบฟอร์มประเมิน

คุณภาพ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ และแบบฟอร์มประเมินคุณภาพ ส่งให้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของประเด็นการสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

2) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) ค่าดัชนีของแต่ละข้อจะต้องมีค่าเท่ากับ 1.00

3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับ Two-Generation Approach แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยแนวทางการพัฒนาพ่อแม่ด้านการอบรมเลี้ยงดู การบริหารแบบมีส่วนร่วม วิธีการสร้างโปรแกรมนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2 สร้างแบบสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโปรแกรมพัฒนาเด็กของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.3 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ
- หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสำรวจ
- หนังสือเชิญร่วมสนทนากลุ่ม

1.4 แจกแบบสำรวจ รวบรวมแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD

1.5 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสำรวจมาสร้างแบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.6 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.7 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.8 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการสร้างโปรแกรม พัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการร่างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น นำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนต่อไป เครื่องมือวิจัยในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. แบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย
3. แบบวัดความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย
4. แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย
5. แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโปรแกรม
6. แบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับเพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรม

1. โปรแกรมพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้
การสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
- 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการอ่านของเด็ก

ปฐมวัย

3) ศึกษาหลักการของการจัดทำโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach

4) สำรวจองค์กรที่รับผิดชอบการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย และโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรเหล่านี้

5) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการวิจัยในชั้นที่ 1

6) ศึกษาหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

7) ศึกษาวิธีการสร้างโปรแกรม

8) ร่างโปรแกรมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม และคู่มือดำเนินการรายละเอียดตามภาคผนวก ซึ่งมีโครงสร้างดังนี้

โปรแกรม(program document) ประกอบด้วย

- ชื่อโปรแกรม(program title)
- หลักการและเหตุผล (rationale)
- วัตถุประสงค์ (objectives)
- เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย (content and activities)
- วิธีดำเนินการ (procedure)
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ (expected outcomes)
- วิธีการประเมินผลโปรแกรม (program evaluation)

คู่มือดำเนินการ(program manual) ประกอบด้วย

- คู่มือกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

9) นำโปรแกรมและคู่มือดำเนินการไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และสร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพโปรแกรมและคู่มือดำเนินการ การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำโปรแกรมและคู่มือดำเนินการไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 ท่าน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก.) ประเมินคุณภาพผู้เชี่ยวชาญประเมินทั้งโปรแกรมและคู่มือดำเนินการโดยใช้วิธีเดียวกัน ดังนี้

ประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของโปรแกรม/คู่มือดำเนินการ โดยแสดงความคิดเห็นดังนี้

เมื่อแน่ใจว่าองค์ประกอบมีความสอดคล้อง ให้คะแนน 1

เมื่อไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบมีความสอดคล้อง ให้คะแนน 0

เมื่อแน่ใจว่าองค์ประกอบไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน -1

2) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยค่าความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.86 – 1.00

2. แบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

2) ดำเนินการสร้างแบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยเพื่อประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย สร้างข้อคำถาม 3 ชุด ชุดละ 11 ข้อ รวมจำนวน 33 ข้อ (สำรวจ 3 ด้านตามพัฒนาการ ด้านละ 1 ข้อ ใช้จริง 30 ข้อ) เป็นการให้คะแนนตามเกณฑ์ คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3) ทักษะการอ่าน คือ

(1) การสังเกตและเปรียบเทียบ จำนวน 11 ข้อ

(2) การรู้ความหมายของคำ จำนวน 11 ข้อ

(3) การรู้ความหมายของประโยค จำนวน 11 ข้อ

จากนั้นนำข้อคำถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพข้อคำถาม

4) นำข้อคำถามและแบบประเมินคุณภาพข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผลจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน 1

เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน 0

เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน -1

5) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ซึ่งค่าที่ได้เท่ากับ 1.00 ปรับปรุงข้อสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำข้อคำถามไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อคำถาม ชุดละ 10 ข้อ 3 ชุด จำนวน 30 ข้อแล้วนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (Difficulty) 0.88 อำนาจจำแนก (Discrimination) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) และ รายชุดดังนี้

(1) การสังเกตและเปรียบเทียบ วิเคราะห์หาความยาก (Difficulty) ระหว่าง 0.47-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ระหว่าง 0.25-0.88 และค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

(2) การรู้ความหมายของคำ วิเคราะห์หาความยาก (Difficulty) ระหว่าง 0.60-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ระหว่าง 0.38-0.88 และค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

(3) การรู้ความหมายของประโยค วิเคราะห์หาความยาก (Difficulty) ระหว่าง 0.40-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ระหว่าง 0.38-0.88 และค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

7) นำแบบประเมินที่มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3. แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง เรื่องพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

แบบวัดความรู้พ่อแม่ เรื่องพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดความรู้ของพ่อแม่ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดความรู้ ดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2) ศึกษาหลักการวัดความรู้และเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวัดเป็นคำถามแบบปรนัย 3 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

3) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (table of test item specifications) เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการสำหรับแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา และจำนวนข้อสอบสำรอง ในขั้นนี้คาดว่าจะน่าจะเป็นข้อสอบที่ต้องการ 30 ข้อ ข้อสอบสำรอง 5 ข้อ รวมเป็น 32 ข้อ

4) สร้างข้อสอบจำนวน 30 ข้อ แล้วนำข้อสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพข้อสอบ

5) นำข้อสอบและแบบประเมินคุณภาพข้อสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผลจำนวน 5 ท่าน(รายละเอียดตามภาคผนวก ก) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

6) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ซึ่งค่าที่เท่ากับ 1.00ปรับปรุงข้อสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7) นำข้อสอบไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ นำผลการทำข้อสอบมาวิเคราะห์ ค่าความยาก (Difficulty) อยู่ระหว่าง 0.37-0.77และค่าอำนาจจำแนก(Discrimination) ควรมีค่าระหว่าง0.25-0.88 เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ

8) นำข้อสอบไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่ง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของข้อสอบ นำคะแนนการทำข้อสอบของผู้ปกครองมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของKuder-Richardson Formula 20 (KR-20) ค่าความเชื่อมั่นที่ได้เท่ากับ 0.90

9) นำแบบวัดที่มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

4. แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินทัศนคติและวิธีสร้างแบบประเมินทัศนคติ

2) ศึกษาลักษณะพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

3) สร้างแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย (พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง อื่นๆ)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติหลังการใช้โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นคำถามให้ เลือกแสดงทัศนคติต่อประเด็นต่างๆที่ถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ความ คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการโปรแกรมโดยกำหนดค่าระดับความ คิดเห็น ต่อไปนี้

5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีข้อความครอบคลุม 3 ด้าน

-ด้านกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้ จำนวน 5 ข้อ

-ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้ จำนวน 4 ข้อ

-ด้านผลที่ได้จากการร่วมกิจกรรม จำนวน 6 ข้อ

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50 – 4.49	ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
2.50 – 3.49	ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 – 2.49	ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.49	ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

4) นำแบบประเมินให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

5) ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จัดทำแบบฟอร์ม

ประเมินคุณภาพของแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ส่งแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองและแบบฟอร์มประเมินคุณภาพฯให้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยการพิจารณาว่า ข้อคำถามในแบบประเมินทัศนคติ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมินหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญแสดง ความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

2) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ซึ่งค่าที่ได้ระหว่าง 0.60 -1.00 นำข้อมูลปรับปรุงแบบประเมินฯตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3) นำแบบประเมินทัศนคติที่มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

5. แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการบริหารโปรแกรม

เครื่องมือวิจัยชิ้นนี้เป็นเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นการหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยฯ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

การสร้างเครื่องมือวิจัย

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
- 2) ศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ระบุไว้ในคู่มือดำเนินการของโปรแกรมพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือประเมิน
- 4) สร้างแบบประเมินการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโปรแกรมฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโปรแกรม โดยแบ่งด้านการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน คือ

(1) ด้านการวางแผน	จำนวน 4 ข้อ
(2) ด้านการจัดการ	จำนวน 4 ข้อ
(3) ด้านการประสานงาน	จำนวน 2 ข้อ
(4) ด้านการประเมินผลและรายงานผล	จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็น

เพิ่มเติม

5) นำแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพของแบบประเมินการมีส่วนร่วมฯ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1) ส่งแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมและแบบฟอร์มประเมินคุณภาพให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยการพิจารณาว่า ข้อคำถามในแบบประเมินการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมินหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการพิจารณาว่า ข้อคำถามในแบบประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมินหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็น ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

2) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ซึ่งค่าเท่ากับ 1.00ปรับปรุงแบบประเมินฯตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3) นำแบบประเมินที่มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

6. แบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นเครื่องมือวิจัยที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนที่ 4 ซึ่งเป็นการหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นขั้นการวิจัยภายหลังได้ทดลองใช้โปรแกรมไปแล้ว

การสร้างเครื่องมือวิจัย

1) ศึกษาข้อมูลที่เป็นผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้ดำเนินการไปในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 เลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องมาใช้สร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโปรแกรม

3) จัดทำแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนทนา ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามนำการสนทนา 3 ส่วนหลัก ดังนี้

คำถามเปิดการสนทนา(engagement questions) เป็นคำถามเพื่อเปิดการสนทนา เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมสนทนาเข้าใจจุดประสงค์ของหัวข้อการสนทนา

คำถามเก็บข้อมูล(exploration questions)เป็นคำถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์ประเด็นคำถามจากแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในองค์กระบวน 4 ของ RensisLikert (relationships among casual, intervening, and end-result variables) คำถามปิดการสนทนา(Exit questions) เป็นคำถามเพื่อตรวจสอบว่าไม่มีประเด็นสำคัญอื่นๆหลงเหลืออยู่

4) นำแบบกำหนดประเด็นสนทนากลุ่มไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพของแบบกำหนดประเด็นสนทนากลุ่มฯ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1) นำแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบฟอร์มประเมินคุณภาพส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการจำนวน 5ท่าน ตรวจสอบความตรงของประเด็นคำถาม (Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	1
เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้คะแนน	0
เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง ให้คะแนน	-1

2) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ซึ่งค่าเท่ากับ1.00 ปรับปรุงแบบประเมินฯตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 สร้างโปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วมและคู่มือดำเนินการ

2.2 สร้างแบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

2.3 สร้างแบบวัดความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

- 2.4 สร้างแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม
- 2.5 สร้างแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2.6 สร้างแบบฟอร์มประเมินคุณภาพของเครื่องมือทุกชิ้นที่กล่าวมาเบื้องต้น
- 2.7 ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 2.8 นำเครื่องมือวิจัยพร้อมแบบฟอร์มประเมินคุณภาพส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ
- 2.9 วิเคราะห์ผลการตรวจของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนของการทดลองใช้โปรแกรมขั้นต้น Preliminary testing มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยทุกชิ้น
- 2) นำแบบวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง การพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม ไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability)
- 3) ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือจากศูนย์พัฒนาเด็กในการทดลอง preliminary testing ของโปรแกรม
- 4) นำโปรแกรมไปทดลองใช้ กิจกรรมละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความราบรื่นของขั้นตอนการดำเนินการ
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลจากการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และข้อมูลจาก preliminary testing

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 นี้เป็นการนำโปรแกรมที่หาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกจากเทศบาลที่มีความพร้อมและให้ความร่วมมือในการให้เข้าไปทดลองโปรแกรม ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ได้ทดลอง ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ(หมู่ 6) มีผู้เข้าร่วมในการทดลองโปรแกรม ดังนี้

1) เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 – 4 ปีสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 คน

2) ผู้ปกครอง ที่มีบุตรอยู่ในช่วงอายุ 3 – 4 ปีสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 15 คน

3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 7 คน

ขั้นตอนในการวิจัย

1) นำข้อมูลจากการทดลองใช้โปรแกรม (preliminary testing) ซึ่งดำเนินการไปแล้วในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงทั้ง 2 กิจกรรม

2) ทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม กับเด็กปฐมวัยผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการทดลองแบบคู่ขนานในเวลาเดียวกัน โดยใช้แบบแผนการทดลอง (research design) ดังนี้

การทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยเลือกแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองกิจกรรมพัฒนาของเด็กปฐมวัย

Group	Pretest	Treatment	Posttest
E	T ₁	X	T ₂

โดยที่ E หมายถึง กลุ่มทดลอง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง

X หมายถึง การทดลองใช้กิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง

มีวิธีการทดลอง ดังนี้

1) ประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนเริ่มทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยใช้แบบประเมินพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) ทดลองใช้โปรแกรม ในลักษณะดังต่อไปนี้

- จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาทักษะการอ่าน ตามที่กำหนดไว้ในโปรแกรมฯ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บริหารโปรแกรมฯแบบมีส่วนร่วม ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือดำเนินการ

3) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ประเมินพัฒนาทักษะการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลอง

4) นำคะแนนจากการประเมินก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test (dependent sample)

การทดลองใช้กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

ผู้วิจัยเลือกแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลองกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

Group	Pretest	Treatment	Posttest
E	T ₁	X	T ₂

โดยที่ E หมายถึง กลุ่มทดลอง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง

X หมายถึง การทดลองใช้กิจกรรมการให้ความรู้

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง

มีวิธีการทดลอง ดังนี้

1) วัดความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ก่อนเริ่มทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยใช้แบบวัดความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) ทดลองใช้โปรแกรม ในลักษณะดังต่อไปนี้

- จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านให้แก่ผู้ปกครอง ตามที่กำหนดไว้ในโปรแกรม
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บริหารโปรแกรมแบบมีส่วนร่วม ตามที่กำหนดไว้ใน

คู่มือดำเนินการ

3) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ดำเนินการประเมินผล ดังนี้

- วัดความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความรู้ฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลอง
- ประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4) นำคะแนนจากการวัดความรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test (dependent sample)

5) นำคะแนนจากแบบประเมินทัศนคติมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S-D)

6) เมื่อดำเนินกิจกรรมทั้ง 2 กิจกรรมในโปรแกรมแล้วมีการประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำคะแนนจากการประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นผลของการวิจัยและพัฒนาในขั้นตอนที่ 4

1. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test (dependent sample)

2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความรู้เรื่องพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test (dependent sample)

3. วิเคราะห์ทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

4. วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินการมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้วฉบับสมบูรณ์

เป็นขั้นตอนในการหาประสิทธิผลของโปรแกรมจากผู้เข้าร่วมประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์โดยมีผู้กลุ่มเข้าร่วมดังนี้

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน(รายละเอียดตามภาคผนวก ก.)
- 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 2 คน

- 3) ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยซึ่งได้เป็นผู้เข้าร่วมทดลองโปรแกรมจำนวน 4 ครอบครัว
- ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

- 1) ส่งหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
- 2) จัดสนทนากลุ่มโดยใช้ประเด็นสนทนาจากแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มที่

ผู้วิจัยสร้างไว้

- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม
- 4) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปปรับปรุงโปรแกรมและคู่มือดำเนินการของทั้งสองโปรแกรม
- 5) นำเสนอโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-

Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และคู่มือดำเนินการ ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้จัดทำสรุปขั้นตอนการวิจัยทั้ง 5 ขั้นตอน และเครื่องมือวิจัยที่สร้างในแต่ละขั้นแสดงไว้ในแผนภาพต่อไปนี้

ตาราง 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นการวิจัยและรายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้น	เครื่องมือวิจัย
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม	
การวิจัย(Ro)	
1.1 ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับ Two-Generation Approach แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาพ่อแม่ด้านการอบรมเลี้ยงดูลูก การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม วิธีการสร้างโปรแกรม	
1.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย	
1.3 สสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารโปรแกรมพัฒนาเด็กของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์	1.3.1 แบบสำรวจปัญหาฯ
1.4 ศึกษาความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ กับผู้เกี่ยวข้อง	1.4.1 แบบกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นการวิจัยและรายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้น	เครื่องมือวิจัย
1.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 1.6 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการสร้างพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย องค์ประกอบของโปรแกรม คู่มือดำเนินการ	
ขั้นตอนที่ 2 (D1 R1) การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ระยะที่ 1 (D1 R1)	
<u>การพัฒนา(D1)</u> ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมโดยใช้ข้อมูลที่สังเคราะห์จากขั้นที่ (R0) ดังนี้ 2.1 สร้างโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1)กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเด็กปฐมวัย 2)กิจกรรมให้ความรู้ เรื่อง กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2.2จัดทำประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการโปรแกรม 2.3สร้างแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย <u>การวิจัย(R1)</u> 2.4นำเครื่องมือวิจัยตามข้อ 2.1.1 – ข้อ 2.2.1 พร้อมทั้งแบบประเมินคุณภาพตามข้อ 2.3.1– ข้อ 2.3.6 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง (Validity) 2.5วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ	2.1.1 ร่างโปรแกรม(โปรแกรมและคู่มือดำเนินการ) 2.1.2 ร่างแบบประเมินพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2.1.3ร่างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (ใช้วัดกับผู้ปกครอง) 2.1.4ร่างแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม 2.1.5 ร่างแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2.2.1ร่างแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2.3.1 แบบประเมินคุณภาพร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ 2.3.2แบบประเมินคุณภาพร่างแบบประเมินพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2.3.4 แบบประเมินคุณภาพร่างแบบวัดความรู้การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย(สำหรับผู้ปกครอง) 2.3.5 แบบประเมินคุณภาพร่างแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง 2.3.6 แบบประเมินคุณภาพร่างแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2.3.6 แบบประเมินคุณภาพร่างแบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม
ขั้นตอนที่ 3 (D2 R2) การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในเบื้องต้น (Preliminary testing ระยะที่ 2(D2 R2)	
<u>การพัฒนา(D2)</u> 3.1 ปรับปรุงโปรแกรมและเครื่องมือวิจัยทุกชิ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ <u>การวิจัย(R2)</u> 3.2 นำแบบวัดความรู้การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (ของผู้ปกครอง) และแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 3.3 นำโปรแกรมที่มีทั้ง 2 กิจกรรมไปทดลองใช้ กิจกรรมละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความราบรื่นของขั้นตอนการดำเนินการ 3.4 นำข้อมูลจากการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด และข้อมูลจากการทดลองใช้โปรแกรมมาวิเคราะห์	
ขั้นตอนที่ 4 (D3 R3) การทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระยะที่ 3(D3 R3)	
<u>การพัฒนา(D3)</u>	

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นการวิจัยและรายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้น	เครื่องมือวิจัย
4.1 ปรับปรุงโปรแกรมและทั้ง 2 กิจกรรม จากการทดลองใช้เบื้องต้น <u>การวิจัย (R3)</u> 4.2 ทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับเด็กปฐมวัย ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง	4.2.1 โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยฯ 4.2.2 แบบประเมินพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 4.2.3 แบบวัดความรู้การอ่านพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (ใช้วัดกับผู้ปกครอง) 4.2.4 แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรม 4.2.5 แบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ขั้นตอนที่ 5 (R4 D4) การหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและนำเสนอ โปรแกรมที่พัฒนาแล้ว ฉบับสมบูรณ์ ระยะที่ 4 (R4 D4)	
<u>การวิจัย (R4)</u> 5.1 จัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรม 5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม <u>การพัฒนา (D4)</u> 5.3 ปรับปรุงโปรแกรมและทั้ง 2 กิจกรรม โดยใช้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม 5.4 นำเสนอโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ฉบับสมบูรณ์	5.1.1 แบบกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้ว ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม

1. ผลการสำรวจสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้แบบสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวน 37 เทศบาล ข้อมูลนำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงค่าร้อยละบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก(เทศบาล)	92	23.40
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	92	23.40
ผู้ปกครอง	101	25.70
ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น	108	27.50
รวม	393	100.00

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด จำนวน 393 คน เป็น คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก(เทศบาล) จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 ผู้ปกครอง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 และผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจสภาพและความต้องการพัฒนา
เด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม
และรายด้าน

สภาพและความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.25	0.52	มาก
2. ด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.28	0.58	มาก
3. ด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach	4.05	0.54	มาก
4. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	4.22	0.59	มาก
รวม	4.20	0.47	มาก

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$ =4.28) ด้านสภาพการ
พัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$ =4.25) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก($\bar{X}$ =4.22) และ
ด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach($\bar{X}$ =4.05)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านการศึกษาสภาพการพัฒนา
เด็กปฐมวัย

สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 การรับประทานอาหารครบ 5 หมู่	4.55	0.66	มากที่สุด
2 การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย	4.49	0.64	มาก
3 การตรวจสุขภาพและการรับวัคซีน	4.59	0.61	มากที่สุด
4 การออกกำลังกายเพื่อให้กล้ามเนื้อแข็งแรง	4.54	0.66	มากที่สุด
5 การแสดงความรักด้วยการกอดหรือการสัมผัส	4.43	0.70	มาก
6 การแสดงความรักต่อสิ่งต่างๆ	3.79	0.99	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

สภาพการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7 การปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลง	4.16	0.71	มาก
8 การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก	4.16	0.71	มาก
9 การกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง	4.15	0.73	มาก
10 การสนใจซักถามและรับฟังเหตุผล	4.09	0.76	มาก
11 การควบคุมอารมณ์ที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	3.96	0.74	มาก
12 ความภาคภูมิใจในการได้รับการชมเชย	4.43	0.68	มาก
13 การช่วยเหลือตนเอง	4.31	0.70	มาก
14 การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	4.22	0.70	มาก
15 การเคารพกฎ กติกาในการเล่น	4.16	0.72	มาก
16 การสนทนาพูดคุยกับผู้อื่น	4.26	0.68	มาก
17 การกล้าพูดขอโทษเมื่อทำผิด	4.13	0.79	มาก
18 การกล้าพูดขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับสิ่งของ	4.24	0.73	มาก
19 การเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งรอบตัว	4.21	0.70	มาก
20 การคิดและการโต้ตอบการสนทนา	4.18	0.71	มาก
21 การใช้ภาษาและการสื่อความหมาย	4.20	0.71	มาก
รวม	4.25	0.52	มาก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ด้านสภาพพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากซึ่งคะแนนเฉลี่ยใน 3 อันดับแรก ได้แก่ การตรวจสุขภาพและการรับวัคซีน ($\bar{x} = 4.59$) การรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ($\bar{x} = 4.55$) การออกกำลังกายเพื่อให้กล้ามเนื้อแข็งแรง ($\bar{x} = 4.54$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	สุขภาพ ร่างกายและโภชนาการ (ด้านร่างกาย)	4.43	0.63	มาก
2	การควบคุมอารมณ์ การเชื่อมั่นในตนเอง(ด้านอารมณ์)	4.17	0.69	มาก
3	การมีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ด้านสังคม)	4.30	0.65	มาก
4	การเรียนรู้ การคิดและการใช้ภาษาในการสื่อสาร (ด้านสติปัญญา)	4.22	0.67	มาก
รวม		4.28	0.58	มาก

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ สุขภาพ ร่างกายและโภชนาการ (ด้านร่างกาย) ($\bar{X}$ =4.43)การมีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ด้านสังคม)($\bar{X}$ =4.30) การเรียนรู้ การคิดและการใช้ภาษาในการสื่อสาร (ด้านสติปัญญา)มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{X}$ =4.22)การควบคุมอารมณ์ การเชื่อมั่นในตนเอง(ด้านอารมณ์) ($\bar{X}$ =4.17)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach

ด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก				
1	การช่วยเหลือในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.44	0.61	มาก
2	การเยี่ยมบ้าน	4.26	0.70	มาก
3	การดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล	4.39	0.64	มาก
4	การรู้หนังสือของพ่อแม่ผู้ปกครอง	4.07	0.75	มาก
5	การเข้าถึงสถานบริการทางสุขภาพ	4.22	0.70	มาก
6	การปกป้องเด็ก	4.37	0.64	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านสภาพการ จัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การสร้างโอกาสทางการศึกษา				
7	การเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียน	4.38	0.64	มาก
8	การศึกษาต่อเนื่องตั้งแต่ปฐมวัยถึงจบมัธยม	4.24	0.72	มาก
9	การบริการทางการศึกษาอื่นๆ นอกเหนือจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.06	0.75	มาก
10	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นเป็นภาษาที่สอง	3.96	0.86	มาก
11	การวางแผนความสำเร็จในการเรียน ทุนทางสังคม	4.08	0.72	มาก
12	แหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง	3.99	0.75	มาก
13	ศูนย์เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	4.25	0.71	มาก
14	ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน	4.03	0.75	มาก
15	เครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนสนับสนุนซึ่งกันและกัน	4.02	0.76	มาก
16	ส่งเสริมบทบาทของพ่อในการดูแลเด็ก	4.04	0.76	มาก
การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ				
17	ช่วยเหลือการมีงานทำ	3.77	0.93	มาก
18	ส่งเสริมการศึกษาสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	3.76	0.92	มาก
19	การสร้างรายได้หรืออาชีพเสริม	3.62	0.99	มาก
20	ช่วยเหลือที่อยู่อาศัย	3.52	1.03	มาก
21	การช่วยเหลือเรื่องของการเดินทาง/คมนาคม	3.56	0.98	มาก
รวม		4.05	0.54	มาก

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ด้านสภาพการ จัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง 3 ลำดับแรกตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ การช่วยเหลือในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X}$ =4.44)การดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล($\bar{X}$ =4.39) การเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียน ($\bar{X}$ =4.38)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการสำรวจด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย		$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การมีส่วนร่วมในการวางแผน				
1	ร่วมคิดริเริ่มวางแผนในโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์	4.07	0.80	มาก
2	ระดมความคิด อภิปรายและร่วมแสดงความคิดเห็นในโครงการ หรือ กิจกรรมของศูนย์	4.12	0.79	มาก
3	ตัดสินใจในการเลือกในโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์	4.12	0.77	มาก
4	ตัดสินใจระหว่างที่มีการดำเนินการในโครงการหรือกิจกรรมของศูนย์	4.13	0.77	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดการ				
5	การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร แรงงาน สถานที่ในการดำเนินงานของศูนย์	4.11	0.79	มาก
6	ในการสนับสนุนในศูนย์อย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ	4.27	0.71	มาก
7	สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์มีความรักผูกพันช่วยเหลือกันในขณะที่ดำเนินการ	4.32	0.69	มาก
8	มีความเห็นชอบและพร้อมที่จะช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์ในทุกกิจกรรม	4.34	0.70	มาก
การมีส่วนร่วมในการประสานงาน				
9	ทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในศูนย์อย่างมีความสุข	4.37	0.65	มาก
10	แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการแก้ปัญหา กับบุคลากรอื่น	4.29	0.70	มาก
11	การเสนอแนะในการประชุมเพื่อพัฒนาการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.26	0.67	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล				
12	การแต่งตั้ง บุคลากร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินผลงาน โครงการหรือกิจกรรมที่จัด	4.22	0.73	มาก
13	การประชุมวางแผนติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของโครงการหรือกิจกรรมที่จัด	4.21	0.73	มาก
14	การประเมินงานโครงการหรือกิจกรรม หลัง การดำเนินงาน	4.22	0.74	มาก
15	การเสนอผลงาน เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ผลงานที่ เป็นโครงการหรือกิจกรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนา กระบวนการดำเนินงานต่อไป	4.21	0.74	มาก
รวม		4.22	0.59	มาก

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง 3 ลำดับแรก ตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในศูนย์อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.37$) มีความเห็นชอบและพร้อมที่จะช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์ในทุกกิจกรรม ($\bar{X} = 4.34$) สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์มีความรักผูกพัน ช่วยเหลือกันในขณะดำเนินการ ($\bar{X} = 4.32$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการยืนยัน และหาข้อสรุปที่ผนวกกับแบบสำรวจ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดใหญ่ ในภูมิภาคละ 1 จังหวัด ได้แก่ 1) ภาคกลาง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ(หมู่ 6) จังหวัดสมุทรปราการ 2) ภาคตะวันออก ศูนย์พัฒนาเด็กเทศบาลตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี 3) ภาคเหนือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 4) ภาคใต้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดละ 4 ท่าน คือ

คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก(เทศบาล)หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

1) ความต้องการให้มีการจัดการช่วยเหลือที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในรูปแบบคู่ขนานผลการสัมภาษณ์ดังนี้

ตาราง 11แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นความต้องการให้มีการจัดการช่วยเหลือที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในรูปแบบคู่ขนาน

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
1. การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก		
1.1 ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการ	ผู้ให้ข้อมูลต้องการทราบและมีความต้องการรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โภชนาการและสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อ พัฒนาการตามวัย	ผู้แทนผู้ปกครองที่จังหวัดเชียงใหม่ (คุณพ่อช่างทำรองเท้า) “อยากให้ลูกมีความสุขตอนไปโรงเรียน อาจช่วยเหลือลูกเวลาที่ลูกกลับมาบ้านเพราะแม่ทำงานกลับดึก แค่อขอให้ลูกมีพัฒนาการที่ดี ไม่ต้องเก่งที่สุดก็ได้” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จังหวัดชลบุรี “อยากให้เด็กรักการอ่าน อยากให้พ่อแม่เข้าใจพัฒนาการเด็กว่าเด็กยังไม่สามารถเขียนหนังสือได้ในวัย 3 ขวบ”ผู้ปกครองที่จังหวัดชลบุรี “อยากให้มีการสอนอ่านเขียนเรียนเลขกับลูก อยากให้ลูกอ่านหนังสือได้”ผู้ปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช ‘อยากให้ลูกมีความสุขอารมณ์ดี ไม่ก้าวร้าว ลูกอยากเขียนก็ให้เขียน แม้จะชอบแอบเขียนผนังบ้านเต็มไปหมด”

ตาราง 11(ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือรายกรณี	ผู้ให้ข้อมูลต้องการทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายกรณี และแยกเป็นรายกรณี รวมถึงผลดีสื่อ และ ของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จังหวัดสมุทรปราการ “มีเด็กพิเศษในชั้นเรียนหลายคนอยากให้มีความรู้ในการคัดกรองเด็กและอยากให้พ่อแม่เข้าใจวิธีการดูแล อาจมีการอบรมทั้งครูและพ่อแม่ก็ได้” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จังหวัดเชียงใหม่ “มีเด็กสมาธิสั้นหลายคนแต่ปัญหาคือพ่อแม่ไม่เข้าใจไม่ยอมรับ ทำให้เด็กพัฒนาช้าลงไปอีก”
1.3 ความรู้เกี่ยวกับโทษ/กฎระเบียบ	ผู้ให้ข้อมูลต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็กที่พึงได้รับการปกป้อง การอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรมศาสนา	ตัวแทนจากชุมชนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช(หัวหน้าชุมชน) “อยากให้พ่อแม่ ครูช่วยกันดูแลความปลอดภัยของเด็กไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ การลักพาตัว ที่บ้านยังมีพ่อที่ตีลูกด้วยความรุนแรง ถ้ามีการให้ความรู้กับครอบครัวในเรื่องนี้ก็จะดี” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จังหวัดนครศรีธรรมราช “อยากให้มีโครงการให้ความรู้ผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองมาให้ความรู้บ้าง จะมีมุสลิม 70% พุทธ 30% จะใส่ชุดเหมือนกันกับมุสลิม ผู้หญิงจะไม่คลุมผม ผู้ชายจะไม่ใส่หมวก เพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมการแต่งกาย”ผู้บริหารเทศบาลสมุทรปราการ “เรามีพ่อแม่ที่เป็นต่างด้าวหลายครอบครัวบางครั้งต้องมีการทำความเข้าใจก่อนเข้าเรียน”

ตาราง 11(ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
2. การสร้างโอกาสทางการศึกษา		
2.1 การศึกษาต่อเนื่อง ตั้งแต่ปฐมวัยจนจบมัธยม และมีการสร้างเครือข่าย ของโรงเรียน	ผู้ให้ข้อมูลต้องการ ความช่วยเหลือในเรื่อง สถานที่เรียนในระดับชั้นที่ สูงขึ้นไม่ต้องการการ สอบแข่งขันในการหาที่เรียน อาจให้เทศบาลมีการจัด โรงเรียนที่ต่อเนื่องให้กับเด็ก	หัวหน้าศูนย์ที่จังหวัดชัยภูมิ “อยากให้ เทศบาลช่วยเหลือเด็กที่ศูนย์ในการเข้า เรียนต่อเนื่องจากศูนย์เป็นศูนย์ถ่ายโอน จากวัดเทศบาลไม่ค่อยให้ความสำคัญ ดูแล” ผู้ปกครองที่จังหวัด นครศรีธรรมราช “อยากให้มีการ ประชาสัมพันธ์ตอนลูกจะจบจากศูนย์ว่ามี โรงเรียนไหนบ้างที่สามารถไปได้” ผู้ปกครองที่จังหวัดสมุทรปราการ “ผม และลูกผมเป็นเวียดนาม ลูกผมจะมี โอกาสเรียนต่อหรือไม่ต้องทำอะไร”
2.2 การสร้างแหล่ง การเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มี การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่ ผู้ปกครองสามารถมีส่วน ร่วม ทั้งนอกห้องเรียนที่อยู่ ในศูนย์หรือไม่ว่าจะเป็น การจัดศึกษานอกสถานที่	ผู้ปกครองที่จังหวัดนครศรีธรรมราช “อยากให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอก ห้องเรียนโดยพาผู้ปกครองไปด้วย อยาก ไปกับลูกจะได้รู้ว่าลูกเวลาไปข้างนอกเค้า เป็นอย่างไร เจอสิ่งแปลกๆแล้วเค้ามี ปฏิกิริยาอย่างไร กับเพื่อนร่วมห้อง ผู้ปกครองอยากมีส่วนร่วมด้วย” ตัวแทน ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่(พระ) “อยากให้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สวดมนต์ ปฏิบัติธรรม ที่มาวัด ทั้งเด็ก ครู ผู้ปกครอง “

ตาราง 11(ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
2.3 การพัฒนา ภาษาอังกฤษ หรือภาษา อื่นเป็นภาษาที่ 2	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้ศูนย์มี การจัดสอนภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่นๆ เพื่อเตรียม ความพร้อมสู่อาเซียน	ผู้ปกครองจังหวัดเชียงใหม่ “ผมอยาก ให้มีการสอนภาษาอังกฤษให้ลูกผมเพราะ ผมไม่เก่งอยากให้ลูกเก่งกว่าผม” ผู้ปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช “ลูกเรียนภาษาอาหรับเพิ่มเติมอยู่แล้วแต่ อยากให้ลูกเรียนภาษาอื่นบ้างเพื่อให้ใช้ ภาษาได้หลายๆ ภาษา”
3. ทูทางสังคม		
3.1 มีการจัดแหล่ง การเรียนรู้หรือการให้ ความรู้กับผู้ปกครอง	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มี การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับ ผู้ปกครองเช่น ห้องสมุดที่ สามารถเข้าได้ทั้งลูกและพ่อ แม่	ตัวแทนชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ “มี การร้องขอให้ห้องสมุดเคลื่อนที่ของชุมชน มาตั้งที่ศูนย์ของเราเพื่อให้สามารถเข้าได้ ทั้ง เด็ก ผู้ปกครอง และชาวบ้านใกล้เคียง” หัวหน้าศูนย์ที่จังหวัดเชียงใหม่ “เทศบาลมีการจัดบให้ทำห้องสมุดของ เล่นที่ใช้ร่วมกับโครงการบ้านปลาดาว แต่ ยังไม่สมบูรณ์ คงต้องพัฒนาต่อไป”
3.2 ส่งเสริมบทบาทของ พ่อในการดูแลเด็ก	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้พ่อเข้า มามีบทบาทหรือมีส่วนร่วม ในการดูแลลูกเพราะพ่อ ส่วนใหญ่งานจะมอบการ ดูแลลูกให้แม่เพียงคน เดียว ทำให้ขาด ความสัมพันธ์ในครอบครัว	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัด ชัยภูมิ “พ่อไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับศูนย์ เท่าไรจะมีอะไรก็ส่งแต่แม่มาอยากให้ กิจกรรมที่เน้นให้พ่อมาบ้าง”หัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสมุทรปราการ “เวลาพ่อมาร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ เด็กมี ความสุขและอยากให้พ่อมา พ่อควรเข้าใจ บทบาทความเป็นพ่อเพราะทำให้เด็กมี ความสุข”

ตาราง 11(ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
3.3 พัฒนาบุคลากรที่ดูแลเด็ก	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ผู้ดูแลเด็กเพราะเนื่องจากผู้ดูแลเด็กบางท่านไม่ได้จบการศึกษาทางด้านปฐมวัยโดยตรง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของผู้ดูแลเด็ก	ตัวแทนผู้บริหารจังหวัดชัยภูมิ “ผู้ดูแลเด็กหลายท่านไม่จบปฐมวัย และมี การถ่ายโอนของศูนย์หลายที่ เทศบาล กำลังจะจัดอบรม” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดชลบุรี “อยากให้มีการอบรมผู้ดูแลเด็กเพื่อทำความเข้าใจเด็ก และเพิ่มความรู้ให้กับครู”
4. การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ		
4.1 ช่วยสร้างรายได้หรืออาชีพเสริม โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ไม่มีงานทำ	ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้เทศบาลเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องรายได้ของครอบครัว ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถดูแลเด็กได้ดีขึ้น	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดชัยภูมิ “ผู้ปกครองเคยร้องขอผ่านเทศบาลให้มีการจัดอบรมอาชีพเพราะพ่อแม่มีรายได้น้อยถ้ามีอาชีพเสริมทำที่บ้านก็สามารถมีเวลาดูแลลูกได้ หรือพ่อแม่ที่ไม่ มีงานทำ”
4.2 การจัดกิจกรรมคหกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำอาหาร การทำงานประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อเป็นความรู้หรือสามารถนำมาเป็นรายได้เสริม	ผู้ปกครองที่จังหวัดนครศรีธรรมราช “อยากให้มีส่วนกิจกรรมที่สอนทำอาหาร หรือกิจกรรมทางคหกรรมหลายๆแบบเพื่อกลับไปทำกับลูกที่บ้าน หรืออาจเป็นรายได้เสริม” ผู้ปกครองที่จังหวัดสมุทรปราการ “น่าจะมีการสอนทำงานประดิษฐ์ ครูที่นี้สอนก็ให้เห็นแล้วสามารถไม่ทำรายได้เสริมได้ เพราะเป็นคนต่างด้าว”

จากตาราง 11 ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวมของการให้สัมภาษณ์ประเด็นความต้องการให้มีการจัดการช่วยเหลือที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในรูปแบบคู่ขนานได้ดังนี้ 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กมีความต้องการรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โภชนาการและสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อพัฒนาการตามวัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายกรณี และแยกเป็นรายกรณี รวมถึงผลดีสื่อของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการเรื่องสิทธิเด็กที่พึงจะได้รับการปกป้อง การอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรม ศาสนา 2) การสร้างโอกาสทางการศึกษาได้แก่ ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องสถานที่เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไม่ต้องการการแข่งขันในการหาที่เรียนมีการจัดโรงเรียนที่ต่อเนื่องให้แก่เด็กการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วม ทั้งนอกห้องเรียนที่อยู่ในศูนย์หรือไม่ว่าจะเป็นการจัดศึกษาออกสถานที่ การจัดสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน 3) ทูทางสังคมต้องการให้มีการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้ปกครองเช่น ห้องสมุดที่สามารถเข้าได้ทั้งลูกและพ่อแม่การให้พ่อแม่เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการดูแลลูก การอบรมให้ความรู้ผู้ดูแลเด็ก 4) การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ ได้แก่ ช่วยเหลือในเรื่องรายได้ของครอบครัวทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำอาหาร การทำงานประดิษฐ์ต่างๆ

2. ประเด็นความเหมาะสมและความต้องการพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตาราง 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมและความต้องการพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
การวางแผน	เป็นขั้นตอนเหมาะสมและควรมีพฤติกรรมในการร่วมคิดวางแผนกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการร่วมกัน	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดชลบุรี “เป็นขั้นตอนที่ต้องมีเพราะคณะกรรมการจะต้องร่วมกันทำแผนส่งเทศบาลเพื่อของบประมาณว่าจะดำเนินการอะไรบ้างในปีต่อไป” ตัวแทนผู้บริหารจังหวัดสมุทรปราการ “ต้องมีเพราะเป็นการเริ่มต้นการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จ”

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
การจัดการ	เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การแบ่งงานกันทำ เพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย	ผู้บริหารจังหวัดชัยภูมิ “เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะเช่นหน้าที่ของตนในการเป็นคณะกรรมการดูแลศูนย์ต้องมีส่วนในการประชุมและช่วยเหลือในการกำหนดหน้าที่ของคนในศูนย์” ตัวแทนชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช “เวลาประชุมจะช่วยเหลือรับผิดชอบดูแลงานที่ชาวบ้านสามารถช่วยได้อาจเป็นเรื่องสถานที่หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่ชุมชนช่วยได้เพื่อลูกหลานเรา”
การประสานงาน	เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การลงมือปฏิบัติและการทำงานร่วมกันดำเนินงาน ทำให้เกิดความสะดวกและเรียบร้อย	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดนครศรีธรรมราช “เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะเวลาทำงานหรือทำกิจกรรมทุกคนจะช่วยกันมีอะไรขาดเหลือก็ช่วยกันทำตามหน้าที่ของตน และศูนย์ต้องขอบคุณชุมชนเพราะได้ความร่วมมือเสมอไม่ว่าจะทำอะไร” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดเชียงใหม่ “ผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการมีส่วนช่วยในการดำเนินงานเช่นจัดสถานที่ อาหารการกิน ผู้ปกครองจะเสนอช่วยเหลือเสมอ บางครั้งนอกเหนือจากที่ตกลงกันได้คิดว่า เป็นขั้นตอนที่สำคัญและอยากให้คณะกรรมการช่วยกันทุกท่าน”

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็นย่อย	นิยาม/คำอธิบาย	บทสนทนา
การประเมินผลและรายงานผล	เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรมการติดตามการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และรายงานผลต่อเทศบาลและคณะกรรมการบริหารเพื่อนำไปปรับปรุง	ตัวแทนเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ “ศูนย์จะมีการรายงานผลการดำเนินงานให้เทศบาลรับทราบเสมอเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะบางที่นายกก็จะเรียกไปสอบถามผลของกิจกรรม” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดชลบุรี “มีการประเมินกิจกรรมและรายงานให้คณะกรรมการศูนย์ทราบ แต่อยากให้คณะกรรมการลงมาช่วยร่วมประเมิน”

จากตาราง 12 ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวมของการให้สัมภาษณ์ได้ดังนี้ 1) การวางแผน เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรมในการร่วมคิดวางแผน กำหนดเป้าหมาย การดำเนินการร่วมกัน 2) การจัดการ เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การแบ่งงานกันทำ เพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย 3) การประสานงาน เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การลงมือปฏิบัติและการทำงานร่วมกันดำเนินงาน ทำให้เกิดความสะดวกและเรียบร้อย 4) การประเมินผลและรายงานผล เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรมการติดตามการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และรายงานผลต่อเทศบาลและคณะกรรมการบริหารเพื่อนำไปปรับปรุง

3. ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจแสดงให้เห็นว่าสภาพและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลของการสัมภาษณ์ สรุปประเด็นในการร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังแผนภาพนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงกรอบการสร้างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้เลือกนำข้อมูลด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของแนวคิด Two-Generation Approach และ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่านในส่วนของการสัมภาษณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมและผนวกกับพฤติกรรมที่ต้องการ จึงนำมาร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

โปรแกรม(program document) ประกอบด้วย

- ชื่อโปรแกรม(program title)
- หลักการและเหตุผล (rationale)
- วัตถุประสงค์ (objectives)
- เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
(content and activities)
- วิธีดำเนินการ (procedure)

- ผลที่คาดว่าจะได้รับ (expected outcomes)
- วิธีการประเมินผลโปรแกรม (program evaluation)

คู่มือดำเนินการ(program manual)

- คู่มือกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

ผลของการหาคุณภาพของร่างโปรแกรม

1. ผลการวิเคราะห์ร่างองค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 แสดงผลของการวิเคราะห์ร่างองค์ประกอบโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	การประเมินองค์ประกอบของโปรแกรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผลการวิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง		
1	ชื่อโปรแกรม (program Title)	7			1.00	สอดคล้อง
2	หลักการและเหตุผล (rationale)	7			1.00	สอดคล้อง
3	วัตถุประสงค์ (objectives)	6	1		0.86	สอดคล้อง
4	เนื้อหา (content)	6	1		0.86	สอดคล้อง
5	กิจกรรม (activities)	6	1		0.86	สอดคล้อง
6	วิธีดำเนินการ (procedure)	6	1		0.86	สอดคล้อง
7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ (expected outcomes)	6	1		0.86	สอดคล้อง
8	วิธีการประเมินผลโปรแกรม (program evaluation)	6	1		0.86	สอดคล้อง
9	คู่มือโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (program manual)	6	1		0.86	สอดคล้อง
10	คู่มือโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (program manual)	7			1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 13 ผลของการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 14 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างหลักการและเหตุผลกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างหลักการและเหตุผลกับ วัตถุประสงค์ของโปรแกรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
หลักการและเหตุผล	วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
(ตามเอกสารโปรแกรม)	1) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองแบบคู่ขนานในเรื่องเดียวกัน	7			1.00	สอดคล้อง
	2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี	7			1.00	สอดคล้อง
	3) ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	6	1		0.86	สอดคล้อง
	4) ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	6	1		0.86	สอดคล้อง
	5) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจกับโปรแกรมอยู่ในระดับดี	6	1		0.86	สอดคล้อง
	6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้มีส่วนในการบริหารแบบมีส่วนร่วม	7			1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 14 ผลของการประเมินความสอดคล้องระหว่างหลักการและเหตุผลกับ
วัตถุประสงค์ของโปรแกรมได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้อง
สามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 15 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับวัตถุประสงค์
ของกิจกรรม

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) เพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและผู้ปกครอง แบบคู่ขนานในเรื่อง เดียวกัน (กิจกรรมเด็กและ กิจกรรมผู้ปกครอง)	1) เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะ การอ่านให้กับเด็กวัย 3 - 4 ปี	7			1.00	สอดคล้อง
2) เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี(กิจกรรมเด็ก)	1) เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านเรื่องการสังเกต และเปรียบเทียบ 2) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านเรื่องความหมายของคำ 3) เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านเรื่อง ความหมาย ของประโยค	7			1.00	สอดคล้อง
3) ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการพัฒนาทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย (กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะ การอ่านให้กับเด็กวัย 3 - 4 ปี	6	1		0.86	สอดคล้อง

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
4) ผู้ปกครองสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ จริง(กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถ นำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ ที่บ้าน	7			1.00	สอดคล้อง
5) ผู้ปกครองพึงพอใจกับ โปรแกรมอยู่ในระดับดี (กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีของ ผู้ปกครองกับกิจกรรมการ เรียนรู้ในรูปแบบคูชานาน กับลูก	6	1		0.86	สอดคล้อง
6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ได้มีส่วนในการบริหาร แบบมีส่วนร่วม(กิจกรรม ผู้ปกครอง)	เพื่อให้คณะกรรมการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กเข้าใจ บทบาทในการบริหารแบบ มีส่วนร่วม	6	1		0.86	สอดคล้อง

จากตาราง 15 ผลของการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 16 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับแนวคิด Two-Generation Approach

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับ แนวคิด Two-Generation Approach		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วิธีดำเนินการของ โปรแกรม	แนวคิด Two-Generation Approach	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอน การสร้างความเข้าใจ	1) ส่วนของคณะกรรมการ บริหารศูนย์เด็กเล็กและ ครูผู้สอน คือการสร้าง ความเข้าใจในเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วน ร่วมในการวางแผนและ การมีส่วนร่วมใน การจัดการ 2) ส่วนของผู้ปกครองเป็น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการดำเนิน โปรแกรมและเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของ ผู้ปกครอง	6	1		0.86	สอดคล้อง
ขั้นตอนที่ 2 เป็น ขั้นตอนการปฏิบัติการ	1) กิจกรรมพัฒนา ผู้ปกครอง เป็นกิจกรรมการ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง แบบบรรยาย ฐานการ เรียนรู้ และปฏิบัติจริง 2) กิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัย กิจกรรมในชั้นเรียน 3) ส่วนของคณะกรรมการ ในการบริหารแบบมีส่วน ร่วมคือ ขั้นตอนการประสานงาน	6	1		0.86	สอดคล้อง

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับ แนวคิด Two-Generation Approach		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วิธีดำเนินการของ โปรแกรม	แนวคิด Two-Generation Approach	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
ขั้นตอนที่ 3 เป็นการ สรุปและประเมินผล	1) กิจกรรมพัฒนา ผู้ปกครอง เป็นการประเมิน ความรู้ของผู้ปกครอง การประเมินความคิดเห็น ของผู้ปกครองที่มีต่อ โปรแกรม หลังจากการ ดำเนินกิจกรรม 2) กิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัย เป็นการประเมิน ทักษะการอ่านหลังจาก การดำเนินกิจกรรม 3) การประชุมสรุป โปรแกรมและเป็น การประเมินและรายงาน ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของคณะผู้บริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	6	1		0.86	สอดคล้อง

จากตาราง 16 ผลของการประเมินความสอดคล้องระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับแนวคิด Two-Generation Approach ได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 17 แสดงความสอดคล้องภายในโปรแกรมระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและวิธีการประเมินผลโปรแกรม

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและ วิธีการประเมินผลโปรแกรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์โปรแกรม	วิธีการประเมินผลโปรแกรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) เพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและผู้ปกครอง แบบคู่ขนานในเรื่อง เดียวกัน	เปรียบเทียบจาก แบบทดสอบก่อนและหลัง ของเด็กปฐมวัยและ ผู้ปกครอง	7			1.00	สอดคล้อง
2) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี	ประเมินเด็กปฐมวัยด้วย แบบทดสอบทักษะการอ่าน ของเด็กปฐมวัย	7			1.00	สอดคล้อง
3) ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กปฐมวัย	ประเมินผู้ปกครองด้วย แบบทดสอบความรู้ของ ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็ก ปฐมวัย	7			1.00	สอดคล้อง
4) ผู้ปกครองสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ จริง	ประเมินผู้ปกครองด้วย แบบวัดความคิดเห็นของ ผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรม	6	1		0.86	สอดคล้อง
5) ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ ดีกับโปรแกรมอยู่ใน ระดับดี	พัฒนาเด็กปฐมวัย ตาม แนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการ บริหารแบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็ก ปฐมวัย	6	1		0.86	สอดคล้อง
6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ได้มีส่วนในการบริหาร แบบมีส่วนร่วม	4) ประเมินคณะกรรมการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วย แบบวัด การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	7			1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 17 ผลของการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและวิธีการประเมินผลโปรแกรมได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 18 แสดงความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
การสังเกตและ เปรียบเทียบชื่อตัวละครใน เรื่อง	เล่านิทานเรื่องเจ้าหนูหาย	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมาย ของคำ 2)อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “อวัยวะของหนู”	7			1.00	สอดคล้อง
1)สังเกตและเปรียบเทียบ รายละเอียดของภาพ 2)บอกความหมายของคำ	เกมภาพตัดต่ออวัยวะ	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของคำ 2)ตอบคำถามจากปริศนา คำทาย	ปริศนาคำทายหมวดอวัยวะ	7			1.00	สอดคล้อง
การสังเกตและ เปรียบเทียบชื่อตัวละครใน เรื่อง	เล่านิทานเรื่องจันทน์ชอบกิน ไอศกรีม	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของคำ 2)อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “สัตว์รอบตัวหนู”	7			1.00	สอดคล้อง

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) สังเกตและเปรียบเทียบ รายละเอียดของภาพ 2) บอกความหมายของคำ	เกมหาสัตว์ตามเสียง	7			1.00	สอดคล้อง
1) บอกความหมายของคำ 2) ตอบคำถามจากปริศนา คำทาย	ปริศนาคำทาย หมวดสัตว์	7			1.00	สอดคล้อง
การสังเกตและ เปรียบเทียบชื่อตัวละครใน เรื่อง	เล่านิทานเรื่องคำเตือนอย่าจับ	6	1		0.86	สอดคล้อง
1) บอกความหมายของคำ 2) อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “ของใช้ของหนู”	7			1.00	สอดคล้อง
1) สังเกตและเปรียบเทียบ รายละเอียดของภาพ 2) บอกความหมายของคำ	เกมจับคู่ภาพของใช้ของเด็ก	7			1.00	สอดคล้อง
1) บอกความหมายของคำ 2) ตอบคำถามจากปริศนา คำทาย	ปริศนาคำทาย หมวดของใช้ ของเด็ก	7			1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 18 ผลของการประเมินความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่าง
จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00
ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ตาราง 19 แสดงความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครองระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และ
กิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการทางภาษาของเด็ก 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การส่งเสริมทักษะการอ่าน ให้แก่เด็ก 3) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท ของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูก ให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย	กิจกรรมบรรยายให้ ความรู้	7			1.00	สอดคล้อง
1.ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่า นิทานให้กับเด็กปฐมวัยฟัง อย่างถูกต้อง 2.ผู้ปกครองได้ฝึกทำกิจกรรม การเล่านิทานเพื่อฝึกทักษะ การอ่านให้เด็กปฐมวัย 3. ผู้ปกครองสามารถนำ การฝึกกิจกรรมที่ได้รับการฝึก กลับไปประยุกต์ใช้กับเด็ก ปฐมวัย	กิจกรรมฐาน การเรียนรู้ ฐานที่ 1 นิทานเล่าสู่ กันฟัง	6	1		0.86	สอดคล้อง

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้ วิธีการอ่านคำคล้องจอง สำหรับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองได้ฝึกทำกิจกรรม การอ่านคำคล้องจองให้เด็ก ปฐมวัยฟัง 3. ผู้ปกครองสามารถนำ กิจกรรมไปประยุกต์อ่านคำ คล้องจองให้เด็กปฐมวัยฟัง	ฐานที่ 2 ร้อยกรอง คล้องใจ	7			1.00	สอดคล้อง
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้ เกี่ยวกับการเล่นเกมภาษาฝึก เล่นกับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองสามารถผลิตเกม ภาษาด้วยตนเอง 3. ผู้ปกครองสามารถนำ กิจกรรมเกมภาษาไปประยุกต์ กับเด็กปฐมวัย	ฐานที่ 3 ฝึกหนูอ่าน ด้วยเกมหรรษา	6	1		0.86	สอดคล้อง
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้ เกี่ยวกับการเล่นปริศนา คำทายกับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองสามารถ ปฏิบัติการเล่นปริศนาคำทาย กับเด็กปฐมวัย 3. ผู้ปกครองสามารถนำ กิจกรรมปริศนาคำทายไป ประยุกต์กับเด็กปฐมวัย	ฐานที่ 4 ปริศนา ชวนคิด	6	1		0.86	สอดคล้อง
ผู้ปกครองได้ลงมือปฏิบัติจริง กับลูกที่บ้าน	กิจกรรมนำไปปฏิบัติที่ บ้านของผู้ปกครอง	7			1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 19 แสดงผลความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครองระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความคิดโดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละรายการอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องสามารถนำไปสร้างโปรแกรมต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ควรมีคำขึ้นต้นว่า “เพื่อ” 2) การประยุกต์ใช้ควรระบุว่าประยุกต์ใช้อย่างไร การวัดความคิดเห็นด้านทัศนคติควรให้เห็นเด่นชัด 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมควรเขียนในวิธีดำเนินการให้เห็นชัดเจนถึงบทบาทของผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นขั้นตอนของการทดลองเบื้องต้น

ผลของการนำโปรแกรมไปทดลองเบื้องต้น (Preliminary testing)

จากการนำโปรแกรมไปทดลองใช้ในกิจกรรมละ 1 ครั้งกับกลุ่มที่เหมือนกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า

1) กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ทดลองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ (หมู่ 10) 1 ครั้ง พบว่า เด็กมีความสนใจในหนังสือนิทาน อยากเข้าร่วมกิจกรรม แต่มีปัญหาในเรื่องความคุ้นเคยกับเด็ก เพราะฉะนั้นถ้าทดลองจริงต้องดำเนินการสร้างความคุ้นเคยกับเด็กก่อนทำการทดลอง

2) กิจกรรมสำหรับผู้ปกครองเลือก 1 กิจกรรมที่เป็นฐานการเรียนรู้ คือ ฐานปริศนาชวนคิด พบว่า ผู้ปกครองสนใจและต้องการนำสื่อที่จัดทำกลับไปทำกิจกรรมกับลูกที่บ้าน แต่เนื่องจากทดลองในเวลาที่ได้กลับบ้านทำให้ผู้ปกครองบางท่านไม่สะดวกต้องรีบกลับบ้านเพราะมีงานทำต่อ ทำให้เห็นว่าถ้าทดลองจริงต้องคำนึงถึงเวลาและความสะดวกของผู้ปกครองด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากการทดลองมีการแสดงผลของการทดลองดังนี้

1. ผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ตาราง 20 แสดงผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	15	15.93	3.41	15.58	14	.000
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	15	27.40	1.96			

จากตาราง 20 แสดงผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อน-หลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.93 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.40 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ตาราง 21 แสดงผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	15	13.73	4.22	8.79	14	.000
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	15	22.27	1.83			

จากตาราง 21 แสดงผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ก่อน-หลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.40 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ตาราง 22 แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม

ด้านทัศนคติ		$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้	3.91	0.69	มาก
2	ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้	4.27	0.78	มาก
3	ด้านผลที่ได้จากการร่วมโปรแกรม	4.20	0.65	มาก
รวม		4.12	0.63	มาก

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้านคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้ ($\bar{X} = 4.27$) ด้านผลที่ได้จากการร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 4.20$) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ตาราง 23 แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	ความสามารถในการจัดการให้ความรู้เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	3.60	0.91	มาก
2	สถานที่ในจัด การประชาสัมพันธ์และบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม	4.07	0.96	มาก
3	รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการไม่ซับซ้อน	4.07	0.80	มาก
4	กิจกรรมที่จัดเป็นการเรียนรู้แบบคู่ขนานกับลูก	4.13	0.83	มาก
5	ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม	3.67	0.82	มาก
รวม		3.91	0.69	มาก

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง 3 ลำดับแรกตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ กิจกรรมที่จัดเป็นการเรียนรู้แบบคู่ขนานกับลูก ($\bar{X} = 4.13$) สถานที่ในจัด การประชาสัมพันธ์และบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.07$) รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 24 แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	เนื้อหาและกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีประโยชน์ และมีความรู้	4.47	0.74	มาก
2	กิจกรรมทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.20	0.77	มาก
3	ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.27	0.96	มาก
4	ท่านชื่นชอบสื่ออุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	4.13	0.92	มาก
รวม		4.27	0.78	มาก

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง 3 ลำดับแรกตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ เนื้อหาและกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีประโยชน์ และมีความรู้ ($\bar{X} = 4.47$) ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.27$) กิจกรรมทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$)

ตาราง 25 แสดงผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	4.13	0.83	มาก
2	ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.33	0.72	มาก
3	พัฒนาการด้านการอ่านของลูก	3.93	0.80	มาก
4	การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกในการทำกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน	4.33	0.81	มาก
5	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กเล็ก	4.07	0.80	มาก
6	ท่านพอใจในภาพรวมของโปรแกรม	4.40	0.74	มาก
รวม		4.20	0.65	มาก

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายข้อคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง 3 ลำดับแรกตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ท่านพอใจในภาพรวมของโปรแกรม ($\bar{X} = 4.40$) การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกในการทำกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน และ ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\bar{X} = 4.33$)

4. ผลประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
การมีส่วนร่วมในการวางแผน	4.36	0.56	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดการ	4.86	0.20	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการประสานงาน	4.93	0.19	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล	4.90	0.16	มากที่สุด
รวม	4.76	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียง ลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประสานงาน ($\bar{X} = 4.93$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.90$) การมีส่วนร่วมในการจัดการ ($\bar{X} = 4.86$) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 4.36$)

ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้ว ฉบับสมบูรณ์

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 9 ท่าน การสนทนากลุ่มสรุปได้ดังนี้

ตาราง 27 แสดงผลของการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม
ดังนี้

ประเด็น	คำอธิบาย	บทสนทนา
1.ความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการได้รับ ความช่วยเหลือเรื่อง การให้ความรู้เกี่ยวกับ พัฒนาการเด็ก(ด้าน การอ่าน)	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นว่า โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมเป็น โปรแกรมที่ทำให้ผู้ปกครองเรียนรู้ ไปพร้อมๆกันกับเด็กทำให้พ่อแม่ เห็นความสำคัญของตนเอง ช่วยให้ เด็กมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และทำ ให้พ่อแม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันกับลูก พร้อมทั้งยังสามารถลดการใช้เวลา ไปกับเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สามารถ ขยายผลไปยังบริบทอื่นได้	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “โปรแกรมนี้ทำ ให้ให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้ไปพร้อมเด็ก ถ้านั่นด้านการอ่านควรให้เด็กได้อ่าน ออกเสียงตามผู้ปกครองด้วย เป็น การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การที่ ผู้ปกครองดูแลเด็กตัวต่อตัว ทำให้ การอ่านเห็นผลชัดเจนกว่าครูสอนที่ โรงเรียน น่าจะมีการพัฒนาต่อไป การอ่านจะเป็นตัวดึงเด็กไม่ให้หลงไป กับเทคโนโลยีได้” ผู้ปกครองคนที่ 1 “เป็นการจัดกิจกรรมที่ดี จากกิจกรรม นี้จะเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการดีกว่าพี่ซึ่ง ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้รู้สึกดีกับ กิจกรรมอบรมที่จัดขึ้น” ผู้ปกครอง คนที่ 2 “หลังจากการเข้าร่วม โปรแกรมก็ทำให้มีแนวทางในการ พัฒนาเด็กมากขึ้น และรู้สึกที่เด็ก พัฒนามากขึ้น จากตอนที่ไม่มีตั้งใจ ฟัง แต่พอมีรูปมาก็สนใจมากขึ้น ตอบ คำถามได้มากขึ้น และอยากที่จะไป โรงเรียน” ผู้แทนจากเทศบาล “จาก การสังเกตและสอบถามจากครูและ ผู้ปกครอง โปรแกรมนี้ดี เข้าร่วมแล้วเห็น ผล เด็กมีพัฒนาการ อยากให้มาจัด กิจกรรมแบบนี้อีก โดยอาจเปลี่ยนหัวข้อ และขยายผลไปยังโรงเรียนและศูนย์ฯ อื่นๆ อีก”

ตาราง 27 (ต่อ)

ประเด็น	คำอธิบาย	บทสนทนา
2.การจัดการเรียนรู้และ กิจกรรมแบบคู่ขนาน ระหว่างผู้ปกครองกับ ลูก มีข้อดีข้อจำกัด อย่างไร	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นในข้อดีคือ 1) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ปกครองต้องใช้เวลาทำกิจกรรมกับลูก 2) ผู้ปกครองควรเป็นผู้มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก 3) ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างให้กับเด็ก ในการรักอ่าน ในส่วนของข้อจำกัดคือผู้ปกครองมีเวลาน้อยต้องทำงาน	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก“ข้อดีคือเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาทำกิจกรรมกับเด็กมากขึ้น ทำให้เด็กพัฒนาขึ้น ข้อจำกัดคือ สภาพสังคม เศรษฐกิจทำให้ผู้ปกครองต้องทำงานและไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูก” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1“มีข้อดีคือพ่อแม่ควรเป็นผู้มีความรู้ ซึ่งพ่อแม่สำคัญกว่าครูในการพัฒนาเด็ก และการจัดกิจกรรมแบบคู่ขนานทำให้การสอนเด็กเป็นไปในแนวทางเดียวกัน” ผู้ปกครองคนที่ 3 (เป็นต่างดาว) “ข้อดีคือโปรแกรมนี้เป็นการสอนทั้งผู้ปกครองไปด้วย ทำให้เราได้เรียนรู้ไปพร้อมกับลูกด้วย” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “โปรแกรมนี้ดี แต่อาจมีการหาพื้นที่จัดวางหนังสือให้เด็กเข้าถึงหนังสือสำหรับเด็ก เช่นห้องสมุดสำหรับเด็ก ซึ่งจะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านด้วย ตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่นจะมีห้องสมุดสำหรับเด็กที่มีการจัดพื้นที่สำหรับเด็กที่ชัดเจน และมีพื้นที่ให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมการอ่านร่วมกับเด็ก โดยพ่อแม่ให้ลูกนั่งตักแล้วอ่านไปพร้อมๆ กัน”

ตาราง 27 (ต่อ)

ประเด็น	คำอธิบาย	บทสนทนา
3. วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2)การจัดการ 3)การประสานงาน 4) การประเมินผลและการรายงานผล มีผลต่อโปรแกรม พัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach อย่างไร	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนมีความเหมาะสมทำให้งานราบรื่นตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะขั้นตอนประสานงานทำให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนในขั้นตอนของการประเมินผลควรมีการเพิ่มการติดตามตรวจสอบผล (monitoring) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มเติม	ตัวแทนจากผู้บริหารเทศบาล “ถ้าไม่มี 4 ขั้นตอนนี้การอบรมอาจไม่ได้ผล เพราะไม่สามารถนัดคนมาตามเวลาได้” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก “การมี 4 ขั้นตอนช่วยให้งานราบรื่นสำเร็จ การจัดกิจกรรมเป็นไปตามผลสำเร็จที่วางไว้ โดยเฉพาะเรื่อง การประสานงาน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “นิยามศัพท์ควรเพิ่มการพัฒนาหรือการลงมือปฏิบัติลงไป ให้ชัดเจน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 “ควรมีการเพิ่มเติมเรื่องของการติดตามผลหลังการประเมินผล”
4. ท่านคิดว่าถ้าผู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนี้อยู่แล้ว จะได้รับประโยชน์ในด้านใดบ้าง	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ได้เข้าร่วมโปรแกรม คือ 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการอ่าน ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้วิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านให้แก่เด็กได้ 3) เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว เนื่องจากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 4) ครูและสถานศึกษาได้รับแนวทางหรือแบบอย่างในการไปพัฒนาการสอนในด้านการอ่านและด้านอื่นๆ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างมีรูปแบบ และได้พัฒนาในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากการอ่าน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “เด็กและผู้ปกครองได้รับประโยชน์สามารถนำไปต่อยอดนอกเหนือจากการอ่านได้ ครูมีแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาการสอน การสร้างสื่อการเรียนรู้ และสามารถขยายเป็นวงกว้างได้” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก “ประโยชน์เกิดกับเด็กโดยตรงเป็นอันดับ 1 ผู้ปกครองและสถานศึกษาเป็นตัวเสริมให้เด็กได้พัฒนา” ผู้ปกครองคนที่ 3 “มีประโยชน์กับลูกที่ชอบอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น”

ตาราง 27 (ต่อ)

ประเด็น	คำอธิบาย	บทสนทนา
4. ท่านคิดว่าถ้าผู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนี้แล้วจะได้รับประโยชน์ในด้านใดบ้าง	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ได้เข้าร่วมโปรแกรม คือ 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการอ่าน ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้วิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านให้แก่เด็กได้ 3) เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวเนื่องจากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 4) ครูและสถานศึกษาได้รับแนวทางหรือแบบอย่างในการไปพัฒนาการสอนในด้านการอ่านและด้านอื่นๆ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 “เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างมีรูปแบบ และได้พัฒนาในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากการอ่าน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 “เด็กและผู้ปกครองได้รับประโยชน์สามารถนำไปต่อยอดนอกเหนือจากการอ่านได้ ครูมีแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาการสอน การสร้างสื่อการเรียนรู้ และสามารถขยายเป็นวงกว้างได้” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก “ประโยชน์เกิดกับเด็กโดยตรงเป็นอันดับ 1 ผู้ปกครองและสถานศึกษาเป็นตัวเสริมให้เด็กได้พัฒนา” ผู้ปกครองคนที่ 3 “มีประโยชน์กับลูกที่ชอบอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น”

ตาราง 27 (ต่อ)

ประเด็น	คำอธิบาย	บทสนทนา
5. ท่านคิดว่าโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถนำไปใช้ในบริบทอื่นได้บ้าง	ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็น คือ 1) โปรแกรมนี้สามารถนำไปพัฒนาในทักษะการอ่านด้านอื่นๆ ได้ เช่น การฟัง การพูด การเขียน 2) ในกิจกรรมสามารถเพิ่มเกมรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นการสร้างความท้าทายให้เด็ก 3) โปรแกรมอาจมีการเพิ่มเติมในส่วนของการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มเติมโดยเฉพาะในการเล่านิทานของนิทานที่นำมาประกอบการสอน 4) ในครอบครัวอาจมีเด็กที่วัยใกล้เคียงกันกิจกรรมควรทำได้หลายวัย	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่3 “นำไปใช้กับทักษะอื่นๆ เช่นการฟัง การพูด การเขียน” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่2“อาจเพิ่มเกมต่างๆ ลงไปเพื่อท้าทายความสนใจของเด็ก” ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่1 “โปรแกรมเป็นฐานในการพัฒนาไปสู่การอ่านเขียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ลดความเครียดของเด็ก ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการของลูกมากขึ้น ควรสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วย” หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก “นำนิทานที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการสอน” นำนิทานที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการสอน” ผู้ปกครองคนที่ 4 “อยากให้เพิ่มระยะเวลาและเด็กคนอื่นในครอบครัว”

จากตาราง 27ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) การได้รับการช่วยเหลือเรื่อง การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก(ด้านการอ่าน)ซึ่งโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่ทำให้ผู้ปกครองเรียนรู้ไปพร้อมๆกันกับเด็กทำให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของตนเอง ช่วยให้เกิดมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และทำให้พ่อแม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันกับลูก พร้อมทั้งยังสามารถลดการใช้เวลาไปกับเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สามารถขยายผลไปยังบริบทอื่นๆได้2)การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมแบบคู่ขนานระหว่างผู้ปกครองกับลูกข้อดีคือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ปกครองต้องมีเวลาร่วมกิจกรรมกับลูก ผู้ปกครองควรเป็นผู้มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก และผู้ปกครองเป็นต้นแบบให้กับเด็กในการรักอ่าน ในส่วนของข้อจำกัด คือผู้ปกครองมีเวลาน้อยต้องทำงาน 3)วิธีการบริหารแบบ

มีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การประสานงาน และการประเมินผล และการรายงานผล มีผลต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ทุกขั้นตอนมีความเหมาะสมทำให้งานราบรื่นตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะขั้นตอนประสานงานทำให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ในขั้นตอนของการประเมินผลควรมีการเพิ่มการติดตามตรวจสอบผล (monitoring) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มเติม 4) ผู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนี้นี้แล้วจะได้รับประโยชน์ คือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการอ่าน ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองได้รับความรู้วิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านให้แก่เด็กได้ เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวเนื่องจากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ครูและสถานศึกษาได้รับแนวทางหรือแบบอย่างในการไปพัฒนาการสอนในด้านการอ่านและด้านอื่นๆ

5) โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สามารถนำไปใช้ในบริบทอื่น ได้แก่ นำไปพัฒนาในทักษะการอ่านด้านอื่นๆ ได้ เช่น การฟัง การพูด การเขียน ในกิจกรรมสามารถเพิ่มเกมรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นการสร้างความท้าทายให้กับเด็ก โปรแกรมอาจสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเติมโดยเฉพาะในการเลือกเรื่องของนิทานที่นำมาประกอบการสอน และในครอบครัวอาจมีเด็กที่วัยใกล้เคียงกันกิจกรรมควรสามารถใช้กับเด็กได้หลายวัย

บทที่ 5

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สรุปผลวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. พัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ความรู้เรื่องพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยแก่ผู้ปกครอง ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ทักษะการอ่านของผู้ปกครองต่อโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยภายหลังที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก
4. ผู้ส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 3 ผู้เข้าร่วมในการทดลองโปรแกรม

- 1) เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 – 4 ปี สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 15

ท่าน

- 2) ผู้ปกครอง ที่มีบุตรอยู่ในช่วงอายุ 3 – 4 ปี สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 15 ท่าน

- 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 7 ท่าน

กลุ่มที่ 4 ผู้เข้าร่วมประเมินประสิทธิผลรูปแบบโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน

- 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จำนวน 2 ท่าน

- 2) ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่เป็นผู้เข้าร่วมทดลองโปรแกรมจำนวน 4 ครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้แบบสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนอย่างน้อย 4 ท่านต่อหนึ่งเทศบาลขนาดใหญ่ สามารถเก็บรวบรวมได้ 37 เทศบาลมีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจ จำนวน 393 ท่าน และการสัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach และการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ภูมิภาคละ 1 เทศบาล จำนวน 5 เทศบาล ผู้วิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุปเป็นข้อมูลเพื่อนำไปสร้างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการร่างโปรแกรมพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม คู่มือดำเนินการ แบบประเมินพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย แบบวัดความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม แบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบฟอร์มประเมินคุณภาพของเครื่องมือทุกชิ้นที่กล่าวมาเบื้องต้น นำเครื่องมือวิจัย พร้อมแบบฟอร์มประเมินคุณภาพให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และวิเคราะห์ผลการตรวจของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยทุกชิ้น นำแบบวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง การพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองหลังการใช้โปรแกรม หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำโปรแกรมไปทดลองใช้ กิจกรรมละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความราบรื่นของขั้นตอนการดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลจากการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และข้อมูลจาก Preliminary testing

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการนำข้อมูลจากการทดลองใช้โปรแกรม(Preliminary testing) ซึ่งดำเนินการไปแล้วในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงทั้ง 2 กิจกรรม ทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับเด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง จำนวน 15 ครอบครัวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 7 ท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการทดลองแบบคู่ขนานในเวลาเดียวกัน ในส่วนของเด็กปฐมวัยมีการทดสอบพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ในส่วนของผู้ปกครองมีการวัดความรู้เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพร้อมทั้งมีการประเมินทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมหลังเข้าร่วมโครงการ ในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีการประเมินการบริหารโครงการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้วฉบับสมบูรณ์

เป็นการจัดสนทนากลุ่มโดยใช้ประเด็นสนทนาจากแบบกำหนดประเด็นการสนทนาที่ผู้วิจัยสร้างไว้ โดยผู้เข้าร่วมประเมินประสิทธิผลรูปแบบโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อปรับปรุงให้ได้โปรแกรมที่สมบูรณ์ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน 3) ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่เป็นผู้เข้าร่วมทดลองโปรแกรมจำนวน 4 ครอบครัว และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และข้อมูลจากแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปปรับปรุงโปรแกรมและคู่มือดำเนินการของทั้งสองโปรแกรม และนำเสนอ **โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และคู่มือดำเนินการ ฉบับสมบูรณ์**

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากแบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ 393 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.28$) ด้านสภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.25$) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.22$) และด้านสภาพการจัดพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ($\bar{X} = 4.05$)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1) สภาพปัญหาที่ต้องการให้มีการจัดการช่วยเหลือที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในรูปแบบคู่ขนานท่านต้องการตามประเด็นเหล่านี้ในเรื่องใดบ้าง ผลการสัมภาษณ์ดังนี้

การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการทราบและมีความรู้เกี่ยวกับ 1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน สถิติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โภชนาการและสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อ พัฒนาการตามวัย 2) ต้องการทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายการนี้ และแยกเป็นรายการนี้ รวมถึงผลิตสื่อ และ ของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ 3) เรื่องสิทธิเด็กที่พึงจะได้รับการปกป้อง การอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรม ศาสนา

การสร้างโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการความช่วยเหลือในเรื่อง

1) สถานที่เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไม่ต้องการการสอบแข่งขันในการหาที่เรียน อาจให้เทศบาลมีการจัด

โรงเรียนที่ต่อเนื่องให้กับเด็ก 2) ให้ศูนย์มีการจัดสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน

ทุนทางสังคม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มี 1) การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้ปกครอง เช่น ห้องสมุดที่สามารถเข้าได้ทั้งลูกและพ่อแม่ 2) ให้พ่อเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการดูแลลูก เพราะพ่อส่วนใหญ่ทำงานจะยกการดูแลลูกให้กับแม่เพียงท่านเดียว ทำให้ขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว 3) การอบรมให้ความรู้ผู้ดูแลเด็กเพราะเนื่องจากผู้ดูแลเด็กบางท่านไม่ได้จบการศึกษาทางด้านปฐมวัยโดยตรง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของผู้ดูแลเด็ก

การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการ 1) ให้เทศบาลเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องรายได้ของครอบครัวทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นสามารถดูแลเด็กได้ดีขึ้น 2) การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำอาหาร การทำงานประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อเป็นความรู้หรือสามารถนำมาเป็นรายได้เสริม

2. ท่านคิดว่าขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในขั้นตอนต่อไปนี้จะเหมาะสมหรือไม่ และอยากให้มีการพัฒนาใดในแต่ละขั้นตอน ผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า เป็นขั้นตอนที่เหมาะสม และควรมีพฤติกรรมในการร่วมคิดวางแผน กำหนดเป้าหมาย การดำเนินการร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการจัดการ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การแบ่งงานกันทำ เพื่อให้รับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

การมีส่วนร่วมในการประสานงาน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรม การลงมือปฏิบัติและการทำงานร่วมกันดำเนินงาน ทำให้เกิดความสะดวกและเรียบร้อย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมและควรมีพฤติกรรมการติดตามการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และรายงานผลต่อเทศบาลและคณะกรรมการบริหารเพื่อนำไปปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้เลือกนำข้อมูลด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของแนวคิด Two-Generation Approach และ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน ในส่วนของ การสัมภาษณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมและผนวกกับพฤติกรรมที่ต้องการ จึงนำมา

ร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

โปรแกรม(Program document) ประกอบด้วย 1) ชื่อโปรแกรม(Program title) 2) หลักการและเหตุผล (Rationale) 3) วัตถุประสงค์ (Objectives) 4) เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย (Content and activities) 5) วิธีดำเนินการ (Procedure) 6) ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes) 7) วิธีการประเมินผลโปรแกรม (Program evaluation)

คู่มือดำเนินการ(Program manual) 1) คู่มือกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2) คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นในการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรายการประเมินของร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละรายการอยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 มีข้อที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ควรมีคำขึ้นต้นว่า “เพื่อ” 2) การประยุกต์ใช้ควรระบุว่าประยุกต์ใช้อย่างไร การวัดความคิดเห็นด้านทัศนคติควรให้เห็นเด่นชัด 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมควรเขียนในวิธีดำเนินการให้เห็นชัดเจนถึงบทบาทของผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคุณภาพโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Preliminary Testing)

จากการนำโปรแกรมไปทดลองใช้ในกิจกรรมละ 1 ครั้งกับกลุ่มที่เหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1) กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ทดลองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปากน้ำสุพรรณปราการ (หมู่ 10) 1 ครั้ง พบว่า เด็กมีความสนใจในหนังสือนิทาน อยากเข้าร่วมกิจกรรม แต่มีปัญหาในเรื่องความคุ้นเคยกับเด็ก เพราะฉะนั้นถ้าทดลองจริงต้องดำเนินการสร้างความคุ้นเคยกับเด็กก่อนทำการทดลอง

2) กิจกรรมสำหรับผู้ปกครองเลือก 1 กิจกรรมที่เป็นฐานการเรียนรู้ คือ ฐานปริศนาชวนคิด พบว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจและอยากรู้หนังสือที่จัดทำกลับไปทำกิจกรรมกับลูกที่บ้าน แต่เนื่องจากทดลองในเวลาที่เด็กกลับบ้านทำให้ผู้ปกครองบางคนไม่สะดวกต้องรีบกลับบ้านเพราะมีงานทำต่อ ทำให้เห็นว่าถ้าทดลองจริงต้องคำนึงถึงเวลาและความสะดวกของผู้ปกครองด้วย

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากการทดลองมีการแสดงผลของการทดลอง ดังนี้

1) ผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.93 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.40 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อน-หลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.40 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ทัศนคติของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้านคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้ ($\bar{X} = 4.27$) ด้านผลที่ได้จากการร่วมโปรแกรม ($\bar{X} = 4.20$) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

4) ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียง ลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประสานงาน ($\bar{X} = 4.93$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.90$) การมีส่วนร่วมในการจัดการ ($\bar{X} = 4.86$) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 4.36$)

3. ผลการหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 5 การหาประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการนำเสนอโปรแกรมที่พัฒนาแล้วฉบับสมบูรณ์

ผลของการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม โดยภาพรวมกระบวนการของโปรแกรมนี้นี้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้กับบริบทอื่นแยกเป็นประเด็นพบว่า

1) ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือ เรื่อง การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก(ทักษะการอ่านการอ่าน) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นว่าโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมเป็นโปรแกรมที่ทำให้ผู้ปกครองเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กทำให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของตนเอง ช่วยให้เด็กมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และทำให้พ่อแม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันกับลูก พร้อมทั้งยังสามารถลดการใช้เวลาไปกับเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สามารถขยายผลไปยังบริบทอื่นๆได้

2) การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมแบบคู่ขนานระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นในข้อดีคือ 1) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ปกครองต้องมีเวลาร่วมกิจกรรมกับลูก 2) ผู้ปกครองควรเป็นผู้มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก 3) ผู้ปกครองเป็นตัวแทนให้กับเด็กในการรักอ่าน ในส่วนของข้อจำกัด คือผู้ปกครองมีเวลาน้อยต้องทำงาน

3) วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2)การจัดการ 3)การประสานงาน 4) การประเมินผลและการรายงานผล มีผลต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach อย่างไร ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนมีความเหมาะสมทำให้งานราบรื่นตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะขั้นตอนการทำให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนในขั้นตอนของการประเมินผลควรมีการเพิ่มการติดตามตรวจสอบผล (monitoring)หลังการเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มเติม

4) ท่านคิดว่าถ้าผู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนี้อาจจะได้รับประโยชน์ในด้านใดบ้าง ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม คือ 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการอ่าน ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้วิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับเด็กได้ 3) เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัวเนื่องจากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 4) ครูและสถานศึกษาได้รับแนวทางหรือแบบอย่างในการไปพัฒนาการสอนในด้านการอ่านและด้านอื่นๆ

5. ท่านคิดว่าโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สามารถนำไปใช้ในบริบทอื่นได้บ้าง ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็น

คือ 1) โปรแกรมนี้สามารถนำไปพัฒนาในทักษะการอ่านด้านอื่นๆ ได้ เช่น การฟัง การพูด การเขียน 2) ในกิจกรรมสามารถเพิ่มเกมรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นการสร้างความท้าทายให้กับเด็ก 3) โปรแกรมอาจมีการเพิ่มเติมในส่วนของการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเติมโดยเฉพาะในการเลือกเรื่องของนิทานที่นำมาประกอบการสอน 4) ในครอบครัวอาจมีเด็กที่วัยใกล้เคียงกันกิจกรรมควรทำได้หลายวัย

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นว่าสภาพและความต้องการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กต้องการมีความรู้เกี่ยวกับ 1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โภชนาการ และสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อ พัฒนาการตามวัย 2) ต้องการทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายการนี้ และแยกเป็นรายการนี้ รวมถึงผลิตสื่อ และ ของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ 3) เรื่องสิทธิเด็กที่พึงจะได้รับ การปกป้อง การอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรม ศาสนาเนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับพัฒนาการของชีวิต ประสบการณ์ที่เด็กได้รับและการเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเด็กนั้นเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และคนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ เด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญในระดับปฐมวัยคือ ศูนย์เด็กเล็ก สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษาสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของ

เด็กที่เชื่อมโยงกับ มาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2558 : 1-2)

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการจัดการการ มีส่วนร่วมในการประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และรายงานผล ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะการที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานมีส่วนในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กร ตามที่ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555: 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิด ผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไป ปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรและหน่วยงานที่ดีที่สุดการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนที่เหมาะสมจากผลการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการบริหารแบบ

3. การพัฒนาร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของThe Aspen Institute (2015)ที่มีการร่วมกับ กลุ่มผู้ให้ทุนสนับสนุน เด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้จัดการประชุมผู้ให้ทุนอุดหนุนระดับชาติที่เมือง วอชิงตัน ดี.ซี. การประชุมนี้ได้พิจารณาเรื่องบทบาทภาวะผู้นำของพ่อแม่ และการมีส่วนร่วมในกลยุทธ์ Two-Generation ของครอบครัว ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะ คือ 1) ต้องทำให้แน่ใจว่าพ่อแม่ช่วยเป็นผู้นำ ในการวางแผนโปรแกรม Two-Generation เพราะพ่อแม่เป็นทั้งกำลังที่อยู่เบื้องหลังโมเดลนี้ และเป็น ลูกค้ำอันดับแรกของโปรแกรม2) ศึกษาความสามารถพิเศษ (Assets) ที่พ่อแม่รายได้น้อยมีติดตัวมา เมื่อเข้ามารับการพัฒนานในโปรแกรม Two-Generation ความช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ช่วยทำให้ผู้ ร่วมโปรแกรมเกิดความเติบโตหรือความก้าวหน้า หากทางใช้ประโยชน์สูงสุดจากเครือข่ายครอบครัว และหาทางเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และอคติขององค์กรต่างๆ ในชุมชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการ ให้บริการแก่บุคคลเหล่านี้3) ใช้พ่อแม่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Core informant) เกี่ยวกับนโยบายหรือ โปรแกรมที่ทำแล้วได้ผลหรือทำแล้วไม่ได้ผล4) ทำให้พ่อแม่เป็นผู้สื่อข่าวประจำชุมชนที่เข้มแข็งที่สุด ที่ สามารถเข้าถึงครอบครัวที่เสี่ยงจะเกิดปัญหามากที่สุด และครอบครัวที่มีแนวโน้มที่น้อยที่สุดที่จะมาใช้ บริการ Two-Generation เพื่อแก้ปัญหาครอบครัวของตนและหาทางทำ 5) ชักจูงพ่อแม่ให้มาร่วมโครงการ ด้วย ไม่ใช่เฉพาะแม่ เพราะพ่อก็เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในงาน Two-Generation ทั้งหมด

4. การทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.1 พัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการอ่านเพิ่มมากขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากโปรแกรมมีการดำเนินการที่ชัดเจนและมีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการอ่านทั้งที่โรงเรียนและบ้าน พร้อมทั้งผู้ปกครองยังมีกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้านทำให้เด็กปฐมวัยที่พัฒนาทักษะการอ่านที่ดีขึ้น

4.2 ความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความรู้เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากโปรแกรมมีกิจกรรมในการให้ความรู้ทั้งบทบาทความเป็นผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 – 4 ปีและผู้ปกครองได้ลงมือปฏิบัติกับลูกที่บ้านจึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง

จากผลข้อ 4.1 และ 4.2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมโปรแกรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรภา เกตุมาลา (2559: 301-302) จากผลการประเมินกลยุทธ์ Two-Generation Approach ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้กับเด็ก พบว่าการนำแนวคิดนี้มาจัดโปรแกรมสำหรับผู้ใหญ่และเด็กเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ช่วยสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังสอดคล้องกับ Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn (2014) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two generation Approach ว่า “การเรียนรู้ในระยะต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระยะต่อมา การมีทักษะในระยะต้น จะทำให้เกิดทักษะในระยะต่อมา” ในทำนองเดียวกันสิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก สิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและประสบการณ์ของพ่อแม่ เช่น การได้รับการศึกษา การมีงานทำ ระดับรายได้ ภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการรับมือกับความเครียด วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อกับแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูก และกับสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว ดังนั้นการจะเปลี่ยนทิศทางชีวิตของเด็กจากครอบครัวรายได้น้อย ผู้จัดทำโปรแกรมต้องมุ่งเข้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อมๆกัน โปรแกรม Two-Generation ที่มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์จึงมักดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็ก

โดยการส่งเสริมให้พ่อแม่มีการศึกษา มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และการที่ผลของพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยสูงกว่าหลังทดลองเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นคำศัพท์อเนกประสงค์ที่ใช้อธิบายพฤติกรรม กิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและผู้ปกครองที่หลากหลาย ซึ่งอาจหมายถึงผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างนโยบายทางการศึกษา การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง การเป็นผู้ปกครองอาสาจนถึงการพูดคุยสื่อสารกับโรงเรียนอันมีจุดประสงค์หลักเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้หรือพัฒนาการของเด็ก (อรชา ตูลานันท์ อ่างโน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2556: 12-7)

4.3 ผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อโปรแกรมเพราะเห็นผลที่เกิดกับทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยและเป็นโปรแกรมที่มีการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองก่อนการสร้างโปรแกรม ทำให้ผู้ปกครองสนใจและเข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับที่ Schmit; Matthews; & Golden(2014) ได้กล่าวในบทความเรื่อง “Thriving Children, Successful Parents” ว่าการใช้แนวทาง Two-Generation Approach เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ เป็นการนำโลกสองใบซึ่งมักถูกแยกออกจากกัน (เน้นเฉพาะลูก หรือไม่ก็เน้นเฉพาะพ่อแม่) นำมาปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์นโยบายใหม่ ๆ ที่มุ่งเข้าไปที่ความต้องการจำเป็นของพ่อแม่และลูกด้วยกันไปพร้อมๆ กัน และสะท้อนให้เห็นผลการวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่าความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อแม่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางด้านสังคม-อารมณ์ ร่างกาย และเศรษฐกิจของลูกๆ ในทำนองเดียวกันความสามารถของพ่อแม่ที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษาหรือในการทำงาน ก็ได้รับผลกระทบมากพอสมควรจากความเป็นอยู่ของลูกด้วย การเรียนรู้จากตัวแบบ พ่อแม่และบุคคลที่ใกล้ชิดของผู้เรียนมักเป็นบุคคลสำคัญที่ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำหรือพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีอายุมากขึ้นการเลียนแบบพฤติกรรมจะขยายมายังบุคคลที่เป็นต้นแบบที่ผู้เรียนเกิดความประทับใจ (น้ำผึ้ง มีศิลป์, 2560: 213)

4.4 ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจขั้นตอน บทบาทของตนเองพร้อมทั้งปฏิบัติในขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเห็นประโยชน์ที่จะได้รับของเด็กปฐมวัยที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Connecticut General Assembly. (2014: 20-21) ที่กล่าวถึง อุปสรรคของการวางแผนจัดทำโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach ในเรื่อง **ความท้าทายด้านภาวะผู้นำ (Leadership)** การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่อยู่กระจัดกระจายกันคนละที่ให้กลายมาเป็นสิ่งเดียวกัน (from shard to whole) จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ผู้นำจะต้อง

ส่งสัญญาณหรือแนะแนวทางให้ผู้บริการโปรแกรมท้าทายวัฒนธรรมองค์กรเดิมที่เป็นอยู่ และต้องเปลี่ยนแปลงการกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ต่างคนต่างคิดต่างคนต่างทำ การปรับเปลี่ยนวิธีบริหารจัดการให้เป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management Method) ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับกลยุทธ์ที่จะช่วยให้พ่อแม่และเด็กๆ ได้เจริญเติบโต การใช้เครื่องมือวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม (outcome measures) ซึ่งให้ความสำคัญกับประโยชน์ระยะยาว และจำเป็นต้องมีการทบทวนวิธีการให้เกิดประสิทธิภาพในโปรแกรมฝึกอบรมทักษะการทำงาน โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ และโปรแกรมการดูแลเด็กเล็ก และยังสอดคล้องกับที่จอมพงศ์ มงคลวนิช(2555: 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่สุด นอกจากนี้อำนาจ ทองโปร่ง(2555:92)ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้คือ ทำให้องค์การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น มีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความราบรื่น เกิดความศรัทธาไว้วางใจและยอมรับกันมากขึ้น มีความผูกพันต่อองค์กรของผู้ปฏิบัติงานสูงขึ้น เนื่องจากการได้รับการยอมรับในความคิด ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานในระบบที่งานดีขึ้น มีการประสานงานและยอมรับการไว้วางใจในกลุ่มงานมากขึ้น

5. ผลการหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากการการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม โดยภาพรวมกระบวนการของโปรแกรมนี้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้กับบริบทอื่นได้ เช่น การพัฒนาทักษะทางภาษาในด้าน อื่นๆ คือ 1) ด้านการฟัง การพูด การเขียน และการสื่อความหมาย 2) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกิจกรรม 3) การเพิ่มกิจกรรมเกมเพื่อสร้างความท้าทายทางการคิด 4) การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในกิจกรรมที่ส่งเสริม family literacy 5) กิจกรรมที่ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่นอกเหนือจากการส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ในส่วนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้โปรแกรมประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รู้เป้าหมายของโปรแกรม เข้าใจบทบาทและหน้าที่ว่าต้องปฏิบัติอะไรบ้าง เพื่อให้โปรแกรมประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ และสามารถนำวิธีการของโปรแกรมไปใช้ได้ในหลายๆ รูปแบบ สอดคล้องกับ The Aspen Institute

(2015: 3) ได้ยกตัวอย่างโปรแกรม Even Start ในรัฐคอนเนตทิคัต เป็นโปรแกรมที่ช่วยครอบครัวให้เข้าถึงการฝึกอบรม และการสนับสนุนต่างๆ ที่ครอบครัวจำเป็นต้องได้รับเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้หนังสือขึ้นในบ้าน และเพื่อส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการของลูกๆ โปรแกรมนี้มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน 5 อย่าง ได้แก่ 1) การศึกษาผู้ใหญ่ (สำหรับพ่อแม่) 2) การศึกษาปฐมวัย (สำหรับลูก) 3) การใช้เวลาของพ่อแม่กับผู้อำนวยความสะดวก 4) การใช้เวลาของพ่อแม่กับเด็กในห้องเรียนปฐมวัย และ 5) การเยี่ยมบ้านเพื่อการเรียนรู้หนังสือ และ Connecticut General Assembly (2014: 23-27) ได้รวบรวมประเด็นที่ควรพิจารณา หากจะจัดทำโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation ว่า 1) ควรสนับสนุนให้มีผู้ประสานงานระหว่างโครงการ (Workforce liaison) เพื่อบริหารและนำทางการใช้กลยุทธ์ Two-Generation และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโปรแกรมต่างๆ ที่เป็นหุ้นส่วนกัน รวมถึงนายจ้างซึ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของโปรแกรม Two-Generation คนกลางด้านตลาดแรงงานจะติดต่อประสานงานกับโปรแกรมพัฒนาแรงงานทั้งหลาย และโครงการริเริ่มสำหรับเด็กเล็ก และรับข้อมูลย้อนกลับจากภาคเอกชนเพื่อให้แน่ใจว่า โปรแกรมที่จัดสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจในชุมชน 2) พัฒนาโครงการฝึกอบรมร่วมด้าน Two-Generation สำหรับผู้บริหารและพนักงาน (staff) โดยเป็นการฝึกข้ามองค์กร ประกอบด้วย องค์กรแรงงาน องค์กรบริการมนุษย์ และองค์กรเด็กเล็กทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ให้บริการจำเป็นต้องเพิ่มการฝึกอบรมและการศึกษาเกี่ยวกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครอบครัวโดยรวม การสนับสนุนด้านนโยบายและการจัดการสำหรับ Two – Generation Approach ที่เน้นความเข้มแข็งหรือความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากเทศบาลทำให้เห็นว่า นโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญถ้าหน่วยงานที่มีการดูแลเด็กปฐมวัยต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆ องค์กร รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโปรแกรมนี้อาจเป็นแบบอย่างที่น่าไปปรับใช้กับหน่วยงานที่มีการดูแลเด็กปฐมวัย

1.2 โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถปรับใช้กับในบริบทอื่นๆ ได้อีกโดยการสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในสถานที่นั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเรื่อง โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่นอกเหนือจากการพัฒนาทักษะการอ่านเป็นทักษะทางภาษาอื่นๆ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2.2 ควรทำวิจัยโดยการพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองแนวคิด Two-Generation Approach ในรูปแบบกิจกรรมอื่น หรือในกลยุทธ์อื่นเช่น การพัฒนาอาชีพและรายได้เสริมให้ผู้ปกครอง หรือการศึกษาต่อให้กับผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกมล จิ่งสำราญ และวิภาดา วาณิช. (2556). **การศึกษาปฐมวัย: เด็กวัยก่อนเข้าเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- โชติ บดีรัฐ. (2558). **เทคนิคการบริหาร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). **การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การบริหารบุคคลทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2557). **การพัฒนาแบบ READ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็กวัยเตาะแตะ**. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ กาญจนรัตน์. (2528). **การอนุบาลศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จินตวิทย์ เกษมสุข. (2555). **การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, คณะนิเทศศาสตร์, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2554). **การศึกษาตามอัธยาศัย: การศึกษาของโลกยุคใหม่ที่มาแรง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงพล เจริญคำ. (2550). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นของอุตสาหกรรมอาชีวศึกษา**. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภเกตุ สุขสมเพียร. (2549). **รูปแบบการจัดการศึกษาหลังเกษียณอายุสำหรับข้าราชการพลเรือนไทย**. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาฏพิมล คุณเผือก. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- นิพนธ์ เสือก้อน. (2545). การศึกษาความเป็นหุ้นส่วนการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน. ปรินญานินพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภากรณ์ จังพานิช. (2553). ผลของโครงการฝึกอบรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความรู้และการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภัศร์พร เศรษฐยานนท์. (2557). การศึกษาความสามารถของผู้ปกครองในการสนับสนุนพัฒนาการด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กชั้นประถมศึกษาที่มีความสามารถพิเศษจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองตามแนวทางไดมอนสโตน. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). ครอบครัวและโรงเรียน หันส่วนเพื่อสุขภาพของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2533). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษานอกระบบ = Non-Formal Education Management. นนทบุรี: โรงพิมพ์-มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา = Principles of Early Childhood Education. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2527). เอกสารประกอบการสอน วิชา กร. 411 ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล. (2555). การพัฒนาเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตลอออุทิศ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 18(1).
- วิศรา สิงห์สุริย์. (2549). ผลของรูปแบบการทอเย็บเพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย ตันศิริ. (2549). อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพงษ์ เสงี่ยมาน.(2558). **หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ:

มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.

ศิริพร สลึงค์. (2558). **การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้า**

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารการศึกษา มศว; Vol 1

(2015): การนำเสนอผลงานวิจัยและการประชุมสัมมนาการบริหารการศึกษาในระดับชาติ
ครั้งที่ 1.

ศิริพร สลึงค์. (2558). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม**. วารสารบริหาร

การศึกษา มศว. 12(22)

ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมี**

ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักเรียนปฐมวัย. คุรุภัณฑ์ปริทัศน์ศึกษาคุรุภัณฑ์,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันพระปกเกล้า. (2549). **ทศวรรษการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สมยศ นาวิการ.(2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิต พอยท์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช**

2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **รายงานการวิเคราะห์**

สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ**

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). **ประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยของต่างประเทศ**.

กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **รูปแบบการให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดย**

ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). **การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา**

การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ รุ่นที่ 1.

กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **กระบวนการทำให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**

ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **ประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยของต่างประเทศ.**

กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). **วิเคราะห์เด็กและเยาวชน.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอก บล็อก.

สุทธกร วสุโกศล. (2551). การให้ผู้ปกครองเรียนรู้แบบนำตนเอง. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**, 12(4).

สุมาลี สังข์ศรี. (2544). **รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21.**

กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สกศ.

สุมาลี สังข์ศรี. (2556). **การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย.** กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุรภา เกตุมาลา. (2559). “ประสิทธิผลของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด

Two-Generational Approach. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakoen**

University ปีที่ 9, ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม- สิงหาคม 2559) : 287-304.

สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2557). **การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสาร

ทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อคิน รพีพัฒน์. (2527) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ

วัฒนธรรมไทย” การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. นครปฐม:

ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณะสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.

อัมพร พงษ์กังสนนันท์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้น**

พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุดม เขยกิจวงศ์. (2551). **การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.** กรุงเทพฯ:

แสงดาว.

อำนวย ทองโปร่ง. (2555). **กระบวนการค้นหามุมทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Adair, M., Boucher, J., Coleman, G., Fraser, E., Gruendel, J., Hernández, S., & Shemitz, E.

(2014). **A Two-Generational Approach Helping Parents Work and Children Thrive.**

Hartford, CT: The Connecticut Commission on Children.

- Bruner, J. (1996). **The culture of education**. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Chase-Lansdale, P. L., & Brooks-Gunn, J. (2014). Two-Generation Programs in the Twenty-First Century. **Helping Parents, Helping Children: Two-Generation Mechanisms**, 24(1), 13-39.
- Connecticut General Assembly. (2014). **A Two-Generational Approach Helping Parents Work and Children Thrive**. Retrieved June 1 2015 from https://www.cga.ct.gov/app/related/20150323_Briefing%20on%20Two-Generational%20Strategies/TwoGenerational%20Approach%20Report%20-%20FINAL.pdf
- Dessler, Gary.(2004). **Management; principle and Practices for Tomorrow Leaders**. Upper Saddle River. New Jersey Pearson Education.
- Donna Couchenor & Kent Chrisman. (1950). **Families, Schools and Communities: Together for Young Children**. Thomson Wadsworth, Belmont: Wadsworth Publishing.
- Dropkin, E., & Jauregui, S. (2015). **Two Generations Together: Table of Contents Case Studies from Head Start**. Alexandria, VA: the National Head Start Association.
- Eurochild. (2012). **Compendium of Inspiring Practices**. Belgium: Avenue des Arts.
- Gruendel, J. M. (2014). **Two (or More) Generation Frameworks: A Look Across and Within**. New York: Center for the Study of Social Policy.
- Learn More: A Collection of Resources on Two-Generation Approaches, Annie E. Casey Foundation, November 2014. Online at -- www.aecf.org/blog/learn-more-a-collection-of-resources-on-two-generation-approaches/
- Lunenburg Fred C and Ornstein Allan C (2007).**Educational Administration : Concepts and Practices**. 5th ed Belmont. California.Wadsworth. Publishing.
- Malcolm, Knowles, G., Elwood, Holton, F., & Richard, Swanson, A. (2011). **The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development**. Burlington, MA: Elsevier Inc.
- Montessori, M. (1984). **The absorbent mild**. New York, NY: Dell.
- Robert Adams. (2012). **Work with Children and Families**. Palgrave Macmillan. Publishing.

Slocum, Nikki (2003). **Participatory Methods Toolkit. A Practitioner's Manual.**

UNU-CRIS, King Baudoin Foundation, Flemish Institute for Science and Technology
Assessment, Brussels, pp. 166.

Pierre, R. G., Layzer, J. I., & Barnes, H. V. (1995). Two-Generation Programs: Design, Cost,
and Short-Term Effectiveness. **The Future of Children**, 5(3), 76-93.

The Aspen Institute. (2015). **Two-Generation Playbook.** Washington, DC: Ascend at the
Aspen Institute.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- 1.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม
- 2.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 3.รายชื่อผู้เข้าร่วมโปรแกรม
- 4.รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบ
สนทนากลุ่ม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน จันทร์เจริญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่	คณะพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจานง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
4. อาจารย์ ดร.กัลยมล อินทุสุต
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. อาจารย์ ดร.สมบุญณ์ บุรศิริรักษ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน จันทร์เจริญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจานง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์ ดร.สุทธาภา โชติประดิษฐ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. อาจารย์ ดร.กัลยมล อินทุสุต
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. อาจารย์ ดร.สมบุญณ์ บุรศิริวัชร
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4.รายชื่อผู้เข้าร่วมโปรแกรม

เป็นเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี จำนวน 15 คน และผู้ปกครอง จำนวน 15 คน

1) เด็กชายนพรัตน์	โพนทอง	ผู้ปกครอง คุณจิตติกาญจน์ หากระวี
2) เด็กชายชยพล	เจตพล	ผู้ปกครอง คุณตุ ฟาง
3) เด็กชายกิตติภูมิ	สะแกคุ่ม	ผู้ปกครอง คุณนิภา คณะโต
4) เด็กชายพรหมพิริยะ	เรืองหิรัญ	ผู้ปกครอง คุณยิ่งสันต์ เรืองหิรัญ
5) เด็กชายปิยวุฒิ	ดวงรัศมี	ผู้ปกครอง คุณจักรพงษ์ ดวงรัศมี
6) เด็กหญิงอัญชลี	ฐานะเลิศเกษม	ผู้ปกครอง คุณอารดา ฐานะเลิศเกษม
7) เด็กหญิงเหมือนขวัญ	วงศ์แก้ว	ผู้ปกครอง คุณชาญชัย วงศ์แก้ว
8) เด็กหญิงพิราภรณ์	สายทอง	ผู้ปกครอง คุณสุน สายทอง
9) เด็กหญิงจารุวรรณ	คำทองแก้ว	ผู้ปกครอง คุณสามารถ คำทองแก้ว
10) เด็กชายธนวัฒน์	แก้วสีขาว	ผู้ปกครอง คุณปณิสา เกื้อจรรยา
11) เด็กชายอนุพงษ์	อินทร์แก้ว	ผู้ปกครอง คุณภัทราภรณ์ สังวาล
12) เด็กชายปณณวิช	เตียวซี	ผู้ปกครอง คุณพรภิมล เทียมทอง
13) เด็กหญิงปิยาพัชร	นวลใส	ผู้ปกครอง คุณค่านวล หวลประไพ
14) เด็กหญิงแพรวา	ไชยพันธ์	ผู้ปกครอง คุณยาใจ ไชยพันธ์
15) เด็กหญิงนวิยา	พรมมานอก	ผู้ปกครอง คุณชนิษฐา พรมมานอก

5.รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1) อาจารย์ ดร. กรวิภา	สรรพกิจจำนง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
2) อาจารย์ ดร. สติดาพร	คำสด	ผู้ทรงคุณวุฒิ
3) อาจารย์ ดร. นาที	เกิดอรุณ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
4) อาจารย์นาถฤดี	สีม่วง	ตัวแทนจากเทศบาล
5) อาจารย์ชนันพร	สุกสกุลนี้	ตัวแทนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6) คุณชนิษฐา	พรมมานอก	ตัวแทนผู้ประกอบการ
7) คุณค่านวล	หวลประไพ	ตัวแทนผู้ประกอบการ
8) คุณสามารถ	คำทองแก้ว	ตัวแทนผู้ประกอบการ
9) คุณชาญชัย	วงศ์แก้ว	ตัวแทนผู้ประกอบการ

ภาคผนวก ข

ผลการประเมิน (การหาคุณภาพเครื่องมือ)

- 1.ผลคุณภาพของการแบบสำรวจ
- 2.ผลการประเมินความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์
- 3.ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 4.การประเมินของคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 5.การประเมินของคุณภาพของแบบวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 6.การประเมินของคุณภาพของแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง
- 7.การประเมินของคุณภาพของแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 8.ผลการประเมินความสอดคล้องของประเด็นสนทนากลุ่ม

1. ผลคุณภาพของการแบบสำรวจ

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์แบบสำรวจ

ความคิดเห็น

เรื่องสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach

ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์	
	1	2	3	4	5			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย									
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์	
	1	2	3	4	5			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
ความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัย									
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
สภาพจริงในการจัดการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach									
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์	
	1	2	3	4	5			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
สภาพจริงในการจัดการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach(ต่อ)									
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม									
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจ

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.962	61

2. ผลการประเมินความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์	
	1	2	3	4	5			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
1.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	✓	

3.ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิเคราะห์ร่างโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

ข้อ	การประเมินองค์ประกอบของโปรแกรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผลการวิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง		
1	ชื่อโปรแกรม (Program Title)	7			1.00	สอดคล้อง
2	หลักการและเหตุผล (Rationale)	7			1.00	สอดคล้อง
3	วัตถุประสงค์ (Objectives)	6	1		0.86	สอดคล้อง
4	เนื้อหา (Content)	6	1		0.86	สอดคล้อง
5	กิจกรรม (Activities)	6	1		0.86	สอดคล้อง
6	วิธีดำเนินการ (Procedure)	6	1		0.86	สอดคล้อง
7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes)	6	1		0.86	สอดคล้อง
8	วิธีการประเมินผลโปรแกรม (Program evaluation)	6	1		0.86	สอดคล้อง
9	คู่มือโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (Program manual)	6	1		0.86	สอดคล้อง
10	คู่มือโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (Program manual)	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างหลักการและเหตุผลกับ วัตถุประสงค์ของโปรแกรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
หลักการและเหตุผล	วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
(ตามเอกสารโปรแกรม)	1) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และผู้ปกครองแบบคู่ขนาน ในเรื่องเดียวกัน	7			1.00	สอดคล้อง
	2) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี	7			1.00	สอดคล้อง
	3) ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การ พัฒนาทักษะการอ่านของ เด็กปฐมวัย	6	1		0.86	สอดคล้อง
	4) ผู้ปกครองสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	6	1		0.86	สอดคล้อง
	5) ผู้ปกครองมีความพึง พอใจกับโปรแกรมอยู่ใน ระดับดี	6	1		0.86	สอดคล้อง
	6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้มี ส่วนในการบริหารแบบมี ส่วนร่วม	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) เพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและผู้ปกครอง แบบคู่ขนานในเรื่อง เดียวกัน (กิจกรรมเด็กและ กิจกรรมผู้ปกครอง)	1) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การส่งเสริมทักษะการอ่าน ให้กับเด็กวัย 3 - 4 ปี	7			1.00	สอดคล้อง
2) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี (กิจกรรมเด็ก)	1) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านเรื่องการสังเกตและ เปรียบเทียบ 2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่องความหมายของคำ 3) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านเรื่อง ความหมายของ ประโยค	7			1.00	สอดคล้อง
3) ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการพัฒนาทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย (กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การส่งเสริมทักษะการอ่าน ให้กับเด็กวัย 3 - 4 ปี	6	1		0.86	สอดคล้อง
4) ผู้ปกครองสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ จริง(กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถ นำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ที่ บ้าน	7			1.00	สอดคล้อง
5) ผู้ปกครองมีความพึง พอใจกับโปรแกรมอยู่ใน ระดับดี(กิจกรรม ผู้ปกครอง)	เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีของ ผู้ปกครองกับกิจกรรมการ เรียนรู้ในรูปแบบคู่ขนานกับ ลูก	6	1		0.86	สอดคล้อง
6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้มีส่วน ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม (กิจกรรมผู้ปกครอง)	เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กเข้าใจบทบาทใน การบริหารแบบมีส่วนร่วม	6	1		0.86	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับ แนวคิด Two-Generation Approach		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วิธีดำเนินการของ โปรแกรม	แนวคิด Two-Generation Approach	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอน การสร้างความเข้าใจ	1) ส่วนของคณะกรรมการ บริหารศูนย์เด็กเล็กและ ครูผู้สอน คือการสร้าง ความเข้าใจในเรื่องการ บริหารแบบมีส่วนร่วมที่ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและ การมีส่วนร่วมในการ จัดการ 2) ส่วนของผู้ปกครองเป็น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการดำเนิน โปรแกรมและเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของ ผู้ปกครอง	6	1		0.86	สอดคล้อง
ขั้นตอนที่ 2 เป็น ขั้นตอนการปฏิบัติการ	1) กิจกรรมพัฒนา ผู้ปกครอง เป็นกิจกรรมการ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง แบบบรรยาย ฐานการ เรียนรู้ และปฏิบัติจริง 2) กิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัย กิจกรรมในชั้นเรียน 3) ส่วนของคณะกรรมการ ในการบริหารแบบมีส่วน ร่วมคือ ขั้นตอนของการประสานงาน	6	1		0.86	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวิธีดำเนินการของโปรแกรมกับ แนวคิด Two-Generation Approach(ต่อ)		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วิธีดำเนินการของ โปรแกรม	แนวคิด Two-Generation Approach	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
ขั้นตอนที่ 3 เป็นการ สรุปและประเมินผล	1) กิจกรรมพัฒนา ผู้ปกครอง เป็นการประเมิน ความรู้ของผู้ปกครอง การ ประเมินความคิดเห็นของ ผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรม หลังจากการดำเนิน กิจกรรม 2) กิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัยเป็นการประเมิน ทักษะการอ่านหลังจากการ ดำเนินกิจกรรม 3) การประชุมสรุป โปรแกรมและเป็นการ ประเมินและรายงานผล การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของคณะผู้บริหารศูนย์ฯ	6	1		0.86	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและ วิธีการประเมินผลโปรแกรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์โปรแกรม	วิธีการประเมินผลโปรแกรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) เพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและผู้ปกครอง แบบคู่ขนานในเรื่อง เดียวกัน	เปรียบเทียบจาก แบบทดสอบก่อนและหลัง ของเด็กปฐมวัยและ ผู้ปกครอง	7			1.00	สอดคล้อง
2) เพื่อพัฒนาทักษะการ อ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี	ประเมินเด็กปฐมวัยด้วย แบบทดสอบทักษะการอ่าน ของเด็กปฐมวัย	7			1.00	สอดคล้อง
3) ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การ พัฒนาทักษะการอ่าน ของเด็กปฐมวัย	ประเมินผู้ปกครองด้วย แบบทดสอบความรู้ของ ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็ก ปฐมวัย	7			1.00	สอดคล้อง
4) ผู้ปกครองสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ จริง	ประเมินผู้ปกครองด้วย แบบวัดความคิดเห็นของ ผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรม	6	1		0.86	สอดคล้อง
5) ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ ดีกับโปรแกรมอยู่ใน ระดับดี	พัฒนาเด็กปฐมวัย ตาม แนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหาร แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย	6	1		0.86	สอดคล้อง
6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ได้มีส่วนในการบริหาร แบบมีส่วนร่วม	4) ประเมินคณะกรรมการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วย แบบวัด การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาเด็กระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
การสังเกตและ เปรียบเทียบ ชื่อตัวละครในเรื่อง	เล่านิทานเรื่องเจ้าหนูหอย	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของคำ 2)อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “อวัยวะของ หนู”	7			1.00	สอดคล้อง
1)สังเกตและ เปรียบเทียบรายละเอียด ของภาพ 2)บอกความหมายของ คำ	เกมภาพตัดต่ออวัยวะ	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของ คำ 2)ตอบคำถามจาก ปริศนาคำทาย	ปริศนาคำทายหมวด อวัยวะ	7			1.00	สอดคล้อง
การสังเกตและ เปรียบเทียบชื่อตัวละคร ในเรื่อง	เล่านิทานเรื่องฉันทชบกัน ไอศกรีม	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของ คำ 2)อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “สัตว์รอบตัว หนู”	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โปรแกรมและ วิธีการประเมินผลโปรแกรม		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
วัตถุประสงค์โปรแกรม	วิธีการประเมินผลโปรแกรม	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) สังเกตและ เปรียบเทียบรายละเอียด ของภาพ 2)บอกความหมายของ คำ	เกมหาสัตว์ตามเสียง	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของ คำ 2)ตอบคำถามจาก ปริศนาคำทาย	ปริศนาคำทาย หมวดสัตว์	7			1.00	สอดคล้อง
การสังเกตและ เปรียบเทียบชื่อตัวละคร ในเรื่อง	เล่านิทานเรื่องคำเตือนอย่า จับ	6	1		0.86	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของ คำ 2)อธิบายลักษณะของคำ จากคำคล้องจอง	คำคล้องจอง “ของใช้ของ หนู”	7			1.00	สอดคล้อง
1) สังเกตและ เปรียบเทียบรายละเอียด ของภาพ 2)บอกความหมายของคำ	เกมจับคู่ภาพของใช้ของ เด็ก	7			1.00	สอดคล้อง
1)บอกความหมายของคำ 2)ตอบคำถามจาก ปริศนาคำทาย	ปริศนาคำทาย หมวดของ ใช้ของเด็ก	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการทางภาษาของเด็ก 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับ เด็ก 3) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท ของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูก ให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย	กิจกรรมบรรยายให้ ความรู้	7			1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครองระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้(ต่อ)		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1.ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่นิทานให้กับเด็กปฐมวัยฟังอย่างถูกต้อง 2.ผู้ปกครองได้ฝึกทำกิจกรรมการเล่นิทานเพื่อฝึกทักษะการอ่านให้เด็กปฐมวัย 3. ผู้ปกครองสามารถนำการฝึกกิจกรรมที่ได้รับการฝากกลับไปประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัย	กิจกรรมฐานการเรียนรู้ฐานที่ 1 นิทานเล่าสู่กันฟัง	6	1		0.86	สอดคล้อง
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้วิธีการอ่านคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองได้ฝึกทำกิจกรรมการอ่านคำคล้องจองให้เด็กปฐมวัยฟัง 3. ผู้ปกครองสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์อ่านคำคล้องจองให้เด็กปฐมวัยฟัง	ฐานที่ 2 ร้อยกรองคล้องใจ	7			1.00	สอดคล้อง
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับการเล่นเกมภาษาฝึกเล่นกับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองสามารถผลิตเกมภาษาด้วยตนเอง 3. ผู้ปกครองสามารถนำกิจกรรมเกมภาษาไปประยุกต์กับเด็กปฐมวัย	ฐานที่ 3 ฝึกหนูอ่านด้วยเกมหรรษา	6	1		0.86	สอดคล้อง

รายการประเมิน ความสอดคล้องภายในกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครองระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้(ต่อ)		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 7 ท่าน)			IOC	ผล การวิเคราะห์
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1. ผู้ปกครองได้รับความรู้ เกี่ยวกับการเล่นปริศนาคำ ทายกับเด็กปฐมวัย 2. ผู้ปกครองสามารถ ปฏิบัติการเล่นปริศนาคำทาย กับเด็กปฐมวัย 3. ผู้ปกครองสามารถนำ กิจกรรมปริศนาคำทายไป ประยุกต์กับเด็กปฐมวัย	ฐานที่ 4 ปริศนาคำ คิด	6	1		0.86	สอดคล้อง
ผู้ปกครองได้ลงมือปฏิบัติจริง กับลูกที่บ้าน	กิจกรรมนำไปปฏิบัติที่ บ้านของผู้ปกครอง	7			1.00	สอดคล้อง

4.ผลการประเมินของคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
นักเรียน สามารถ สังเกตและ เปรียบเทียบ รูปที่แตกต่าง จากรูปอื่นได้	ข้อหัวใจให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อต้นไม้ให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อเด็กผู้หญิงให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อหนังสือให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อดินสอ ให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อเห็ด ให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อปลาวาฬ ให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อไม้กวาดให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อฟุตบอลให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อหอย - ให้เขียนกากบาทภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น	5			1.00	สอดคล้อง
นักเรียน สามารถ สังเกตภาพที่ มีความหมาย ตรงกับคำได้	ข้อมดกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “แกะ”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อปูกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “สุนัข”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อกระเป๋ากากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “แหวน”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อหมีกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “กระทะ”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อนกกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “ยางลบ”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อโต๊ะกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “ไม้บรรทัด”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อผึ้งกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “พู่กัน”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อปลาดาวกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “แว่นตา”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อแอปเปิลกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “โต๊ะ”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อสับปะรดกากบาทภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูอ่าน “สามเหลี่ยม”	5			1.00	สอดคล้อง

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
นักเรียน สามารถ สังเกตภาพที่ มีความหมาย ตรงกับ ประโยคได้	ข้อหมูกากบาททึบรูป “ลิงกำลังกินกล้วย”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อไมโครโฟนกากบาททึบรูป “เด็กอาบนํ้า”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้องูกากบาททึบรูป “ช้างเดินรา”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อดอกไม้กากบาททึบรูป “คนทำอาหาร”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อกระรอกกากบาททึบรูป “สุนัขคาบกระดูก”	5			1.00	สอดคล้อง
	ข้อทุเรียนกากบาททึบรูป “คนกำลังตกปลา”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อโทรศัพท์กากบาททึบรูป “คนว่ายน้ำ”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อมังคุดกากบาททึบรูป “กระต่ายกำลังหัวเราะ”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อขวดยากบาททึบรูป “ผู้หญิงปั่นจักรยาน”	4	1		0.80	สอดคล้อง
	ข้อเสื้อกากบาททึบรูป “วัวกินหญ้า”	5			1.00	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ

1) การสังเกตและเปรียบเทียบ

ผลการตรวจคะแนนและการวิเคราะห์ข้อสอบ ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 30 คน

คุณภาพของแบบสอบ

ค่าความเที่ยง (สูตร KR20) = 0.782

ค่าความยาก (Difficulty) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อ 1	0.77	0.38	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดี
ข้อ 2	0.63	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 3	0.73	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 4	0.63	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 5	0.63	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 6	0.67	0.88	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 7	0.60	0.25	ค่อนข้างง่าย	จำแนกพอใช้
ข้อ 8	0.70	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 9	0.47	0.75	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 10	0.70	0.75	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก

ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ คือ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2) การรู้ความหมายของคำ

ผลการตรวจคะแนนและการวิเคราะห์ข้อสอบ ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 30 คน

คุณภาพของแบบสอบ

ค่าความเที่ยง (สูตร KR20) = 0.780

ค่าความยาก (Difficulty) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อ 1	0.73	0.88	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 2	0.67	0.88	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 3	0.70	0.38	ค่อนข้างง่าย จำแนกดี
ข้อ 4	0.70	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 5	0.67	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 6	0.70	0.38	ค่อนข้างง่าย จำแนกดี
ข้อ 7	0.60	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 8	0.77	0.63	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 9	0.70	0.88	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 10	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก

ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ คือ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3) เรื่อง การรู้ความหมายของประโยค

ผลการตรวจคะแนนและการวิเคราะห์ข้อสอบ ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 30 คน

คุณภาพของแบบสอบ

ค่าความเที่ยง (สูตร KR20) = 0.717

ค่าความยาก (Difficulty) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อ 1	0.57	0.63	ยากพอเหมาะ จำแนกดีมาก
ข้อ 2	0.60	0.38	ค่อนข้างง่าย จำแนกดี
ข้อ 3	0.40	0.63	ยากพอเหมาะ จำแนกดีมาก
ข้อ 4	0.73	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 5	0.70	0.38	ค่อนข้างง่าย จำแนกดี
ข้อ 6	0.70	0.75	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 7	0.77	0.38	ค่อนข้างง่าย จำแนกดี
ข้อ 8	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 9	0.67	0.50	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก
ข้อ 10	0.73	0.75	ค่อนข้างง่าย จำแนกดีมาก

ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ คือ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5.การประเมินของคุณภาพของแบบวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่าน
ของเด็กปฐมวัย

ข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
			สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
1	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	ข้อใดคือความสำคัญของภาษา	5			1.00	สอดคล้อง
2	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	ข้อใดไม่ใช่พัฒนาการทางภาษาของ เด็กวัย 3-4 ปี	5			1.00	สอดคล้อง
3	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยคือ	4	1		0.80	สอดคล้อง
4	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การอ่านสามารถส่งเสริมพัฒนาการ ทางด้านสังคมได้อย่างไร	4	1		0.80	สอดคล้อง
5	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การอ่านของเด็กปฐมวัยเริ่มต้นจาก สิ่งใด	5			1.00	สอดคล้อง
6	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การอ่านสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ ได้จากสิ่งใด	5			1.00	สอดคล้อง
7	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนา ด้านสติปัญญาคือข้อใด	5			1.00	สอดคล้อง
8	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	พัฒนาการอ่านด้านใดที่แสดงการ พัฒนาทางด้านร่างกาย	5			1.00	สอดคล้อง
9	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวาเป็น การพัฒนาทางด้านใด	5			1.00	สอดคล้อง
10	บอกพัฒนาการทักษะทางภาษา	การที่เด็กเกิดการเรียนรู้ในสาระสำคัญ ของนิทานเป็นพัฒนาการทางด้านใด	5			1.00	สอดคล้อง
11	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	ความสนใจของเด็กปฐมวัย มี ช่วงเวลาเท่าใด	5			1.00	สอดคล้อง
12	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	ข้อใดไม่ใช่แนวทางการส่งเสริมการ อ่าน เด็ก 3 - 4 ปี	5			1.00	สอดคล้อง
13	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	อะไรเป็นอุปสรรคส่วนใหญ่ของพ่อ แม่ในการส่งเสริมการอ่าน	4	1		0.80	สอดคล้อง
14	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	กิจกรรมใดที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน น้อยที่สุด	5			1.00	สอดคล้อง

ข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
			สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
15	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	กิจกรรมการเล่านิทานส่งเสริมการ อ่านได้อย่างไร	4	1		0.80	สอดคล้อง
16	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	กิจกรรมการอ่านบทกลอนส่งเสริม การอ่านได้อย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
17	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	กิจกรรมบทร้อยกรอง จะสามารถให้ เด็กเข้าใจความหมายของคำได้ อย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
18	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	กิจกรรมเกมทางภาษาเกมใดไม่ได้ฝึก การอ่านให้เด็ก	5			1.00	สอดคล้อง
19	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	การส่งเสริมความหมายของคำต้อง ใช้กิจกรรมใด	5			1.00	สอดคล้อง
20	บอกวิธีการส่งเสริมกิจกรรม ทักษะการอ่าน	วิธีใดเป็นการทำให้ปริศนาคำทาย น่าสนใจ	4	1		0.80	สอดคล้อง
21	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	มีวิธีใดที่ส่งเสริมการอ่านร่วมกับลูก ได้น้อยที่สุด	5			1.00	สอดคล้อง
22	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	ข้อใดเป็นบทบาทของพ่อแม่ในการ ส่งเสริมทักษะการอ่านข้อใดเป็น บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริม ทักษะการอ่าน	5			1.00	สอดคล้อง
23	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	บทบาท"การให้ความรู้" ของพ่อแม่ กับลูกทำได้ดีที่สุดคือ	5			1.00	สอดคล้อง
24	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการมี ลักษณะใด	5			1.00	สอดคล้อง
25	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	การเป็นตัวแบบของพ่อแม่มี ความสำคัญอย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
26	บอกบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมทักษะการอ่าน	การสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านใหม่ๆ ของเด็กอายุ 3 - 4 ปี พ่อแม่ควรเป็น ตัวแบบ แบบใด	5			1.00	สอดคล้อง

ข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
			สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
27	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	"ผู้รับเกิดความพึงพอใจ และแสดงพฤติกรรมการอ่านซ้ำ" เรียกวิธีการนี้ว่าอย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
28	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	อะไรไม่เป็นการเสริมแรง ที่พ่อแม่ให้กับลูกในวัยอ่าน	5			1.00	สอดคล้อง
29	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	การเริ่มต้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านควรทำความเข้าใจสิ่งใดก่อน	5			1.00	สอดคล้อง
30	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	สภาพแวดล้อมของครอบครัวแบบใดจะส่งเสริมการอ่าน	4	1		0.80	สอดคล้อง
31	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	การเริ่มต้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านควรทำความเข้าใจสิ่งใดสุดท้าย	4	1		0.80	สอดคล้อง
32	บอกบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการอ่าน	สภาพแวดล้อมแบบใดจะส่งเสริมการอ่านมากที่สุด	4	1		0.80	สอดคล้อง

ตัดข้อ 31 และ 32 ออก เหลือ 30 ข้อ

ผลการตรวจคะแนนและการวิเคราะห์ข้อสอบ ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 30 คน

คุณภาพของแบบสอบ

ค่าความเที่ยง (สูตร KR20) = 0.898

ค่าความยาก (Difficulty) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อ 1	0.70	0.75	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 2	0.57	0.50	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 3	0.60	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 4	0.70	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 5	0.57	0.88	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 6	0.57	0.25	ยากพอเหมาะ	จำแนกพอใช้
ข้อ 7	0.57	0.25	ยากพอเหมาะ	จำแนกพอใช้
ข้อ 8	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 9	0.60	0.25	ค่อนข้างง่าย	จำแนกพอใช้
ข้อ 10	0.73	0.38	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดี
ข้อ 11	0.67	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 12	0.77	0.38	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดี
ข้อ 13	0.50	0.38	ยากพอเหมาะ	จำแนกดี
ข้อ 14	0.67	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 15	0.37	0.50	ค่อนข้างยาก	จำแนกดีมาก
ข้อ 16	0.60	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 17	0.47	0.50	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 18	0.53	0.50	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 19	0.57	0.50	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 20	0.50	0.25	ยากพอเหมาะ	จำแนกพอใช้
ข้อ 21	0.53	0.75	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 22	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 23	0.67	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 24	0.37	0.88	ค่อนข้างยาก	จำแนกดีมาก
ข้อ 25	0.47	0.63	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก

ข้อ 26	0.53	0.63	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 27	0.47	0.88	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 28	0.57	0.75	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 29	0.77	0.63	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 30	0.67	0.50	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก

ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ คือ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29 30

6. ผลการประเมินของคุณภาพของแบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง

1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง		
1	ความสามารถในการจัดการให้ความรู้เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	4	1		0.80	สอดคล้อง
2	สถานที่ในการจัดการประชาสัมพันธ์และบรรยากาศสิ่งแวดล้อม	5			1.00	สอดคล้อง
3	รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการไม่ซับซ้อน	5			1.00	สอดคล้อง
4	การเรียนรู้แบบคู่ขนานกับลูก	5			1.00	สอดคล้อง
5	ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง

2. ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง		
1	เนื้อหาและกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีประโยชน์และมีความรู้	5			1.00	สอดคล้อง
2	กิจกรรมทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4	1		0.80	สอดคล้อง
3	ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง	4	1		0.80	สอดคล้อง
4	ความชื่นชอบของสื่ออุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	4		1	0.60	สอดคล้อง

3. ด้านผลที่ได้จากการร่วมโปรแกรม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง		
1	มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่าน ของเด็กปฐมวัย	5			1.00	สอดคล้อง
2	ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4	1		0.80	สอดคล้อง
3	พัฒนาการด้านการอ่านของลูก	5			1.00	สอดคล้อง
4	การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกในการทำกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน	5			1.00	สอดคล้อง
5	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กเล็ก	5			1.00	สอดคล้อง
6	ความพึงพอใจในภาพรวมของโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง

7. ผลการประเมินของคุณภาพของแบบประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการ วิเคราะห์
		สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง		
การมีส่วนร่วมในการวางแผน						
1	ท่านได้ร่วมคิดริเริ่มในการตัดสินใจ วางแผนโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
2	ท่านมีส่วนระดมความคิด อภิปรายในการกำหนดวัตถุประสงค์ ของโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
3	ท่านมีส่วนตัดสินใจในการเลือกหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมของ โปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมในการจัดการ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ในแต่ละงานของโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
2	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนในเรื่องบุคลากรหรือสถานที่ ในการ ดำเนินโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโปรแกรมอย่างเต็มใจและเต็ม ความสามารถทุกกิจกรรม	5			1.00	สอดคล้อง
4	ท่านสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์มีความรักผูกพัน ช่วยเหลือกัน ในขณะดำเนินโปรแกรม	5			1.00	สอดคล้อง

การมีส่วนร่วมในการประสานงาน					
1	ท่านทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในการดำเนินโปรแกรมอย่างมีความสุข	5		1.00	สอดคล้อง
2	ท่านได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรอื่นในการดำเนินโปรแกรม	5		1.00	สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล					
1	ท่านได้ร่วมการประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโปรแกรม	5		1.00	สอดคล้อง
2	ท่านได้ร่วมประเมินผลโปรแกรม หลังการดำเนินงาน	5		1.00	สอดคล้อง
3	ท่านได้ร่วมเสนอผลงาน เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากระบวนการดำเนินงานต่อไป	5		1.00	สอดคล้อง

8. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่ม

ประเด็นการสนทนา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 5 ท่าน)			IOC	ผลการวิเคราะห์
	+1	0	-1		
ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก	5			1.00	สอดคล้อง
การจัดการเรียนรู้แบบคู่ขนานระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การจัดการ 3) การประสานงาน 4) การประเมินผลและการรายงานผล มีผลต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach อย่างไร	5			1.00	สอดคล้อง
ท่านคิดว่าถ้าผู้ใดที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนี้นี้แล้วจะได้รับประโยชน์ในด้านใดบ้าง	5			1.00	สอดคล้อง
ท่านคิดว่าโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถนำไปใช้ในบริบทอื่นได้อีกได้บ้าง	5			1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนา
เด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธี
บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่านของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด
Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แบบประเมิน เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตามแนวคิด Two-Generation Approach

แบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. โปรดให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสำรวจให้ครบทุกข้อ และขอความกรุณาท่านตอบแบบสำรวจตามความเป็นจริง คำตอบของท่านในครั้งนี้จะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย

3. การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการสรุปสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

4. แบบสำรวจฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ความต้องการการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 4 สภาพการจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามองค์ประกอบของ แนวคิด Two-Generation Approach

ตอนที่ 5 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตอบแบบสำรวจนี้ ใคร่ขอให้ท่านพิจารณาว่าสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในตอนที่ 2 ถึง ตอนที่ 5 ว่าอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยค่าคะแนนมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีการจัดหรือมีความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการจัดหรือมีความต้องการมาก
3	หมายถึง	มีการจัดหรือมีความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีการจัดหรือมีความต้องการน้อย
1	หมายถึง	มีการจัดหรือมีความต้องการน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสำรวจในครั้งนี้ ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งกับงานวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อไป ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวบงกช ทองเยี่ยม

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1

แบบสำรวจข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่เป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ ☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป	
3	ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ ผู้แทนคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัย ☐ หัวหน้าศูนย์เด็กเล็ก ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง ☐ ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น ระบุหน่วยงาน.....	
4	ชื่อเทศบาล..... ชื่อศูนย์พัฒนาเด็ก.....จังหวัด.....	

คำชี้แจง

สำหรับการตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 - ตอนที่ 5 ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าเป็นจริง

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การรับประทานอาหารครบ 5 หมู่						
2	การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย						
3	การตรวจสุขภาพและการรับวัคซีน						
4	การออกกำลังกายเพื่อให้กล้ามเนื้อแข็งแรง						
5	การแสดงความรักด้วยการกอดหรือการสัมผัส						
6	การแสดงความรักต่อสิ่งต่างๆ						
7	การปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลง						
8	การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก						
9	การกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง						
10	การสนใจคำถามและรับฟังเหตุผล						
11	การควบคุมอารมณ์ที่ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์						
12	ความภาคภูมิใจในการได้รับการชมเชย						
13	การช่วยเหลือตนเอง						
14	การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น						
15	การเคารพกฎ กติกาในการเล่น						
16	การสนทนาพูดคุยกับผู้อื่น						
17	การกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิด						
18	การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับสิ่งของ						
19	การเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งรอบตัว						
20	การคิดและการโต้ตอบการสนทนา						
21	การใช้ภาษาและการสื่อความหมาย						

ตอนที่ 3 ความต้องการการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	สุขภาพ ร่างกายและโภชนาการ (ด้านร่างกาย)						
2	การควบคุมอารมณ์ การเชื่อมั่นในตนเอง (ด้านอารมณ์)						
3	การมีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ด้านสังคม)						
4	การเรียนรู้ การคิดและการใช้ภาษาในการ สื่อสาร (ด้านสติปัญญา)						

ตอนที่ 4 สภาพจริงในการจัดการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของ

Two-Generation Approach

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก							
1	การช่วยเหลือในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก						
2	การเยี่ยมบ้าน						
3	การดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล						
4	การรู้หนังสือของพ่อแม่ผู้ปกครอง						
5	การเข้าถึงสถานบริการทางสุขภาพ						
6	การปกป้องเด็ก						
การสร้างโอกาสทางการศึกษา							
7	การเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียน						
8	การศึกษาต่อเนื่องตั้งแต่ปฐมวัยถึงจบมัธยม						
9	การบริการทางการศึกษาอื่นๆ นอกเหนือจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
10	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นเป็นภาษาที่สอง						
11	การวางแผนความสำเร็จในการเรียน						

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ทุนทางสังคม							
12	แหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง						
13	ศูนย์เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน						
14	ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนสร้าง						
15	เครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนสนับสนุนซึ่งกันและกัน						
16	ส่งเสริมบทบาทของพ่อในการดูแลเด็ก						
การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ							
17	ช่วยเหลือการมีงานทำ						
18	ส่งเสริมการศึกษาสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง						
19	การสร้างรายได้หรืออาชีพเสริม						
20	ช่วยเหลือที่อยู่อาศัย						
21	การช่วยเหลือเรื่องของการเดินทาง/คมนาคม						

ตอนที่ 5 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การมีส่วนร่วมในการวางแผน							
1	ร่วมคิดริเริ่มวางแผนในโครงการหรือกิจกรรม ของศูนย์						
2	ระดมความคิด อภิปรายและร่วมแสดงความ คิดเห็นในโครงการ หรือ กิจกรรมของศูนย์						
3	ตัดสินใจในการเลือกในโครงการหรือกิจกรรม ของศูนย์						
4	ตัดสินใจระหว่างที่มีการดำเนินการในโครงการ หรือกิจกรรมของศูนย์						

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การมีส่วนร่วมในการจัดการ							
5	การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร แรงงาน สถานที่ ในการดำเนินงานของศูนย์						
6	ในการสนับสนุนในศูนย์อย่างเต็มใจและเต็ม ความสามารถ						
7	สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์มีความรักผูกพัน ช่วยเหลือกันในขณะที่ดำเนินการ						
8	มีความเห็นชอบและพร้อมที่จะช่วยเหลือการ ดำเนินงานของศูนย์ในทุกกิจกรรม						
การมีส่วนร่วมในการประสานงาน							
9	ทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในศูนย์อย่างมี ความสุข						
10	แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการแก้ปัญหากับ บุคลากรอื่น						
11	การเสนอแนะในการประชุมเพื่อพัฒนาการ ประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น						
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล							
12	การแต่งตั้ง บุคลากร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ประเมินผลงาน โครงการหรือกิจกรรมที่จัด						
13	การประชุมวางแผนติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมที่จัด						
14	การประเมินงานโครงการหรือกิจกรรม หลังการ ดำเนินงาน						
15	การเสนอผลงาน เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ ผลงานที่เป็นโครงการหรือกิจกรรมแก่ผู้ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงาน ต่อไป						

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านอยากได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมในด้านต่างๆ เหล่านี้ในเรื่องใดบ้าง

1) ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

.....

.....

2) ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา

.....

.....

3) ด้านทุนทางสังคม

.....

.....

4) ด้านการพัฒนาแรงงานและอาชีพ

.....

.....

ท่านต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการในแบบใดบ้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน

.....

.....

2) การมีส่วนร่วมในการจัดการ

.....

.....

3) การมีส่วนร่วมในการประสานงาน

.....

.....

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล

.....

.....

ขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ข้อมูล

ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก
เรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์	
ชื่อ.....นามสกุล.....	
หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....	
ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....ปี	
อายุ ☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป	
ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ ผู้แทนคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยตำแหน่ง..... ☐ หัวหน้าศูนย์เด็กเล็ก ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง ☐ ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในหน่วยงานอื่น ระบุหน่วยงาน.....ตำแหน่ง.....	
ชื่อเทศบาล.....จังหวัด.....	
ชื่อศูนย์พัฒนาเด็ก.....	
วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....	

ประเด็นคำถาม

1. ขณะนี้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านมีการจัดการช่วยเหลือ พัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในประเด็นหรือในเรื่องใดบ้างและต้องการความช่วยเหลือใดเพิ่มเติม
 - 1.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก
 - 1.2 การสร้างโอกาสทางการศึกษา
 - 1.3 ทุนทางสังคม
 - 1.4 การพัฒนาแรงงาน/อาชีพ

2. ขณะนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างไร

2.1 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีลักษณะที่ปฏิบัติอยู่อย่างไรบ้าง และอยากให้
มีพฤติกรรมใดเกิดขึ้นในขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้

2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดการมีลักษณะที่ปฏิบัติอยู่อย่างไรบ้าง และอยากให้
พฤติกรรมใดเกิดขึ้นในขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้

2.3 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการประสานงานมีลักษณะที่ปฏิบัติอยู่อย่างไรบ้าง และ
อยากให้มีพฤติกรรมใดเกิดขึ้นในขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้

2.4 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผลมีลักษณะที่ปฏิบัติอยู่อย่างไร
บ้าง และอยากให้มีพฤติกรรมใดเกิดขึ้นในขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach

ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จัดทำโดย

บงกช ทวงเวี่ยม

คำนำ

ในความจำเป็นของการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อ-แม่และเด็กเชื่อมโยงกันชนิดแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อพัฒนาการที่มีสุขภาวะของลูก จึงพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยโปรแกรม 2 โปรแกรม ซึ่งดำเนินการในแบบคู่ขนาน ตามแนวคิดของ Two – Generation Approach ที่ส่งเสริมการพัฒนาคนสองวัยได้แก่ผู้ใหญ่คือผู้ปกครองกับเด็กให้สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกัน คือ 1) โปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2) โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ในส่วนของโปรแกรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีบุตรศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมและดูแลเด็กปฐมวัย ในเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งในโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่จัดนี้ได้เน้นทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 4 ปี ซึ่งเนื้อหาของโปรแกรมได้จากแบบสอบถามและ การสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ พร้อมกันนี้โปรแกรมทั้ง 2 โปรแกรมยังต้องดำเนินการด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้โปรแกรมนี้มีประสิทธิภาพสามารถเป็นต้นแบบในการนำแนวคิดของ Two – Generation Approach ไปใช้ต่อไป

นางสาวบงกช ทองเอี่ยม

พฤษภาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
โปรแกรม (Program document) ประกอบด้วย	
1. ชื่อโปรแกรม (Program title)	3
2. หลักการและเหตุผล (Rationale)	3
3. วัตถุประสงค์ (Objectives)	3
4. เนื้อหาของโปรแกรม (Content)	4
5. กิจกรรม (Activities)	4
6. วิธีดำเนินการ (Procedure)	5
7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes)	6
8. วิธีการประเมินผลโปรแกรม (Program evaluation)	6
ภาคผนวก	7
สารบัญก่อนการใช้โปรแกรม	8
1. การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach	8
2. แนวทางการบริหารจัดการโปรแกรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)	10
3. พัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัย	11
การดำเนินการโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	16
การดำเนินการโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย	17
บรรณานุกรม	19

1. ชื่อโปรแกรม (Program title)โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation

Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. หลักการและเหตุผล (Rationale)

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย คือเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาการของชีวิต สิ่งที่ได้เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต จะมีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ การที่เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ในสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ภาครัฐได้กำหนดนโยบาย ในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว เด็กปฐมวัยที่อายุ 3-4 ปี มีการพัฒนาเด็กทั้งในระบบ นอกกระบบ และ ตามอัธยาศัย โดยให้ครูผู้เลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในช่วยเหลือพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่สมวัย จึงมีความจำเป็นของการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach คือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อ-แม่และเด็กให้เชื่อมโยงกันแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญต่อพัฒนาการที่มีสุขภาวะดีของลูก ซึ่งนิยามของ Two-Generation Approach เกิดจากพื้นฐานของความจำเป็นที่เด็กควรได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ และพ่อแม่ควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดูแลลูกอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อเปลี่ยนชีวิตของเด็กโดยครอบครัวหรือผู้ปกครอง การสร้างโปรแกรมต้องมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กไปพร้อมๆ กัน โปรแกรม Two-Generation จึงมุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์ที่พัฒนาคน 2 วัยไปพร้อมๆ กัน โดยดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กในการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้มีการศึกษา มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเด็กด้วยโปรแกรมพัฒนาพ่อแม่หรือผู้ปกครอง(ผู้ใหญ่)

จากโปรแกรมทั้งสองจะสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดความร่วมมือของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาผู้ใหญ่ ซึ่งในประเทศไทยจะเห็นได้ชัดคือหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่าเทศบาล และเทศบาลจะมีการเปิดให้บริการกับเด็กปฐมวัยในรูปแบบ

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนร่วมบริหารจัดการที่เรียกว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างโปรแกรมตามแนวคิด Two-Generation Approach เพราะต้องมีการบวนการในการการวางแผน การจัดการ การประสานงาน การประเมินผลและรายงานผล ร่วมกันระหว่าง 2 โปรแกรม และจาก การสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้พบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของ Two-Generation Approach ในด้านการพัฒนาเด็ก เรื่องการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งทักษะทางภาษาของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีอายุ 3 - 4 ปี ที่ความส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านเพราะความสำคัญของการอ่านที่มีผลให้คนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยการใช้ประสาทสัมผัสของตนเองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คือ ตาได้ดู หูได้ฟังในสิ่งที่สร้างความพึงพอใจด้วย จึงจะประทับใจจนสร้างสมการอ่านจนเป็นนิสัยที่ดี และทักษะที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงทักษะการอ่านได้คือ 1)การสังเกตและเปรียบเทียบ 2) การรู้ความหมายของคำ3) การรู้ความหมายของประโยค ซึ่งตามวัย 3 - 4 ปีหมายถึงการอ่านภาพจากคำและประโยค จากที่กล่าวมาโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เด็กปฐมวัยและผู้ปกครองสามารถพัฒนาได้ดีและเร็วขึ้นกว่า การแยกโปรแกรมพัฒนาเฉพาะเด็กปฐมวัยหรือเฉพาะพ่อแม่เท่านั้น

3. วัตถุประสงค์ (Objectives)

- 1) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองแบบคู่ขนานในเรื่องเดียวกัน
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี
- 3) เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 4) เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
- 5) เพื่อให้ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีกับโปรแกรมอยู่ในระดับดี
- 6) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้มีส่วนในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4. เนื้อหาของโปรแกรม (Content)

- 1) ทักษะภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 2) การส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี
- 3) บทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย
- 4) กิจกรรมที่พ่อแม่สามารถทำร่วมกับลูกที่บ้าน

5. กิจกรรม (Activities) แบ่งเป็น

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) การเล่านิทาน 2) คำคล้องจอง
3) เกมทางภาษา 4) ปริศนาคำทาย

กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง โดยใช้เทคนิควิธีการ ได้แก่ 1) การบรรยาย 2) การเรียนรู้
แบบฐานการเรียนรู้ 3) การฝึกปฏิบัติจริง

6. วิธีดำเนินการ (Procedure)

ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นขั้นตอนของวิธีการดำเนินการของโปรแกรม 3 ขั้นตอน และแสดงให้ถึง
กระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนการสร้างความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจในการ
ดำเนินการของโปรแกรมซึ่งดำเนินการในสัปดาห์ที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ส่วนของคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กเล็กและครูผู้สอน คือการสร้างความเข้าใจใน
เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานที่โปรแกรมจะต้องดำเนินการโดยร่วมแสดงความคิดเห็น
สร้างสรรค์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ทางเลือกการดำเนินงานวิธีการ
ประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการจัดการ เป็นการกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนก่อนการประสานงาน
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปฏิบัติในโปรแกรม

2) ส่วนของผู้ปกครองเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินโปรแกรมและ
เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการดำเนินโปรแกรมตั้งแต่ต้นจนจบโปรแกรม พร้อมทั้งรับทราบ
ถึงประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากจบโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการ ส่วนของคณะกรรมการในการบริหารแบบมีส่วนร่วม
คือขั้นของการประสานงาน คือ เป็นการลงมือปฏิบัติในการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยน ข้อมูล
ข่าวสาร การแก้ไขปัญหา การทำให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จะเป็นการดำเนินการใน
สัปดาห์ที่ 2 - 5 ซึ่งจะเป็นการดำเนินการของทั้งสองกิจกรรมคู่ขนานกันระหว่างกิจกรรมพัฒนา
ผู้ปกครอง และกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยแบ่งการปฏิบัติดังนี้

1) กิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เป็นกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง(รายละเอียดตาม
คู่มือ)

- ทดสอบความรู้ก่อนร่วมกิจกรรม
- ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง(บรรยายและฐานการเรียนรู้)
- ฝึกปฏิบัติโดยการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน (4 สัปดาห์)

2) กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำความเข้าใจกับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมพัฒนา

ทักษะ

การอ่าน(รายละเอียดตามคู่มือ)

- ทดสอบทักษะการอ่านก่อนดำเนินกิจกรรม
- การดำเนินกิจกรรม วันจันทร์ พุธ ศุกร์จำนวน 12 กิจกรรม(4 สัปดาห์)

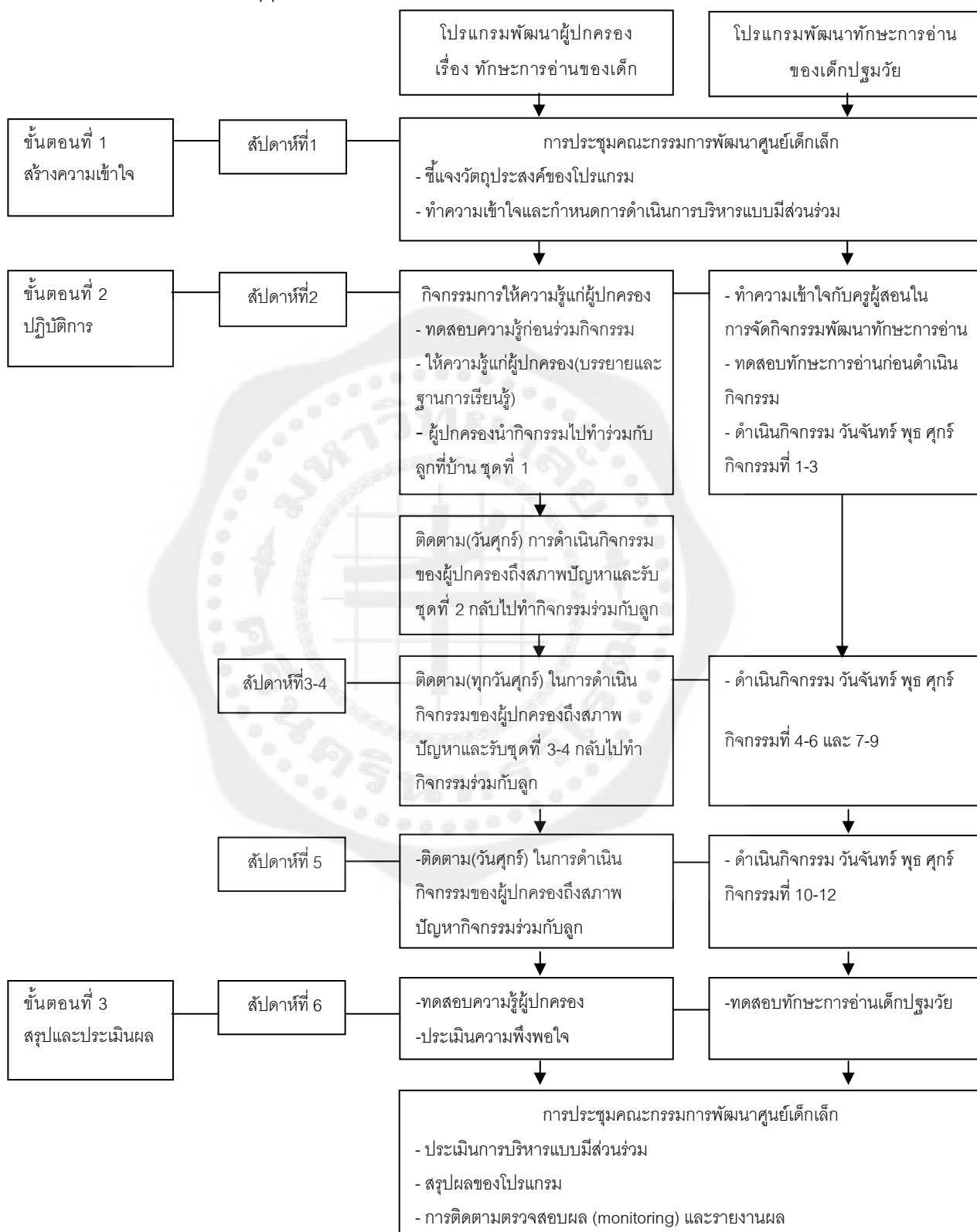
ขั้นตอนที่ 3 เป็นการสรุปและประเมินผล เป็นการดำเนินกิจกรรมแบบคู่ขนานของกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งประชุมสรุปของคณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในขั้นการประเมินและรายงานผลเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการประเมินผลการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ พร้อมทั้งมีการติดตามตรวจสอบผล (monitoring) หลังการเข้าร่วมโปรแกรม และรายงานผลต่อองค์กรเพื่อให้กำลังใจผู้ดำเนินงาน และถ้ามีข้อบกพร่องให้ดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไปซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) กิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เป็นการประเมินความรู้ของผู้ปกครอง การประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรม หลังจากการดำเนินกิจกรรม
- 2) กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการประเมินทักษะการอ่านหลังจากการดำเนินกิจกรรม
- 3) การประชุมสรุปโปรแกรมและเป็นการประเมินและรายงานผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนวิธีดำเนินการของโปรแกรมในแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังวิธีดำเนินการของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation

Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes)

- 1) ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยพัฒนาแบบคู่ขนานในเรื่องเดียวกัน
- 2) เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะการอ่านสมวัย
- 3) ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 4) ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
- 5) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจกับโปรแกรมอยู่ในระดับดี
- 5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้มีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วม'

8. วิธีการประเมินผลโปรแกรม (Program evaluation) แบ่งการประเมินออกเป็น

- 1) ประเมินเด็กปฐมวัยด้วยแบบทดสอบทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 2) ประเมินผู้ปกครองด้วยแบบทดสอบความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 3) ประเมินผู้ปกครองด้วยแบบวัดความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 4) ประเมินคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วยแบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สารนํ้ารู้ก่อนการใช้โปรแกรม

1. การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach

ความจำเป็นในการพัฒนาเด็กตามแนวคิด Two-Generation Approach ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อ-แม่และเด็กเชื่อมโยงกันชนิดแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อพัฒนาการที่มีสุขภาวะของลูกช่วง 2-3 ปีแรกในชีวิตของเด็กเป็นช่วงสำคัญขั้นวิกฤตที่ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เด็กจะมีพัฒนาการที่มีสุขภาวะ การพัฒนาอย่างเหมาะสมหมายถึงการให้เด็กได้มีชีวิตที่มั่นคง (Stability) และมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะตอบสนองและกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดู (Responsive and nurturing) จากพ่อ-แม่หรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ (Parenting) จึงส่งผลต่อเด็กอย่างลึกซึ้ง Two-Generation Approach ว่าเป็นโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนครอบครัวและแทรกแซงครอบครัวเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายและออกแบบโปรแกรมที่ประเมิน พ่อแม่-ลูกด้วยกัน การวางแผนโปรแกรมทำโดยมองสมาชิกครอบครัวที่เกี่ยวข้องกันเป็นหน่วยเดียวกัน (Single unit) และแก้ปัญหาความจำเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกัน แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อว่า Two-Generation approach สามารถช่วยครอบครัวได้โดยการดำเนินการเพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่พ่อแม่ และเพิ่มความสำเร็จในโรงเรียนให้แก่ลูกไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้และการดำเนินการของโปรแกรมต้องจัดไปพร้อมกันสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันในรูปแบบของการศึกษา/การดูแลเด็กและการศึกษาของผู้ใหญ่

กลยุทธ์ของ Two Generation Approach ไม่ใช่แนวคิดใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น ซึ่งโปรแกรมที่เป็นที่รู้จักกันอย่างดีเป็นโปรแกรมที่เริ่มมาเมื่อ 50 ปีก่อนนี้คือ โปรแกรม Head Start ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่า ควรส่งเสริมความต้องการด้านพัฒนาการของเด็กไปพร้อม ๆ กับส่งเสริมให้พ่อแม่ของเด็กเหล่านั้นสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกและพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองได้ด้วยในเวลาเดียวกัน การดำเนินโครงการบนหลักการของการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อครอบครัวผู้รับบริการ การสนับสนุนและบริการดำเนินการไปพร้อมๆ กัน โดยบูรณาการข้ามประเภทบริการและข้ามทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีของ Two Generation Approach ที่สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn (2014) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two generation Approach ดังนี้

1. **ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมที่คงที่ (Continuity and Change Theory)** ทฤษฎีนี้กล่าวว่า สำหรับเด็กส่วนใหญ่ สิ่งแวดล้อมที่คงที่ ต่อเนื่องและการพัฒนาใดๆ ในตัวเด็กต้องต่อเนื่องจึงจะเห็นผล เด็กที่เริ่มต้นเส้นทางพัฒนาการในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (เช่น ไวต่อความเครียด หรือพัฒนาคำศัพท์ และตัวเลขช้า เด็กจะมีลักษณะเช่นนี้ต่อไป เว้นเสียแต่ว่าเด็กจะเจอโอกาสใหม่ แหล่งทรัพยากรใหม่ หรือได้รับการแทรกแซง Eric Knudsen และคณะ อธิบายให้เห็นว่าทำไมการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งยวด (vital) ต่อเด็กจากครอบครัวรายได้ต่ำ และคำอธิบายนี้ทำให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาที่ต้องต่อเนื่อง เขากล่าวว่า "การเรียนรู้ในระยะต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระยะต่อมา การมีทักษะในระยะต้น จะทำให้เกิดทักษะในระยะต่อมา" ในทำนองเดียวกันสิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก สิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและประสบการณ์ของพ่อแม่ เช่น การได้รับการศึกษา การมีงานทำ ระดับรายได้ ภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการรับมือกับความเครียด วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อกับแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูก และกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ดังนั้นการจะเปลี่ยนทิศทางชีวิตของเด็กจากครอบครัวรายได้ต่ำ **ผู้จัดทำโปรแกรม ต้องมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อม ๆ กัน** โปรแกรม Two-Generation ที่มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์จึงมักดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้พ่อแม่มีการศึกษา มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2. **ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological Theory)** ทฤษฎีนิเวศวิทยาเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศของครอบครัว (Ecology of the family) หัวใจของทฤษฎีนี้คือหลักการเรื่อง "สิ่งแวดล้อมใกล้ชิด" (Proximal environment) งานวิจัยจำนวนมากได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมที่อยู่ติดใกล้รอบตัวเด็ก (Close-in environment) มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการในระยะต่อมาของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

สิ่งแวดล้อมในช่วงที่เด็กยังเล็กมากและระบบการพัฒนาในตัวเด็กไวเป็นพิเศษต่อพลังต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- การกระตุ้นทางสติปัญญา (Cognitive stimulation)
- การแวดล้อมเด็กด้วยภาษาและตัวเลขในปริมาณมากๆ (Richness in literacy and numeracy)
- กิจวัตรประจำวันที่ดำเนินไปเป็นปกติ (Regular routines)
- ความอบอุ่นและการตอบสนองที่ดีจากพ่อแม่ (Warmth and responsiveness)
- การกำหนดขอบเขตที่เหมาะสม (Setting appropriate limits)
- การเป็นแบบอย่างที่ดี (Role modeling)
- โอกาสที่จะได้พัฒนาการควบคุมทางอารมณ์ (Opportunities to develop emotional regulation) การจัดการตัวเอง (Executive function) ความตั้งใจ (Attention) และอื่นๆ

ซึ่งหากใช้ Two-Generation program เท่ากับเด็กได้มีสิ่งแวดล้อมใกล้ชิดในทางบวกถึง 2 แห่ง กล่าวคือไป child-care หรือ โรงเรียนอนุบาลที่มีสิ่งแวดล้อมดีและกลับบ้านก็พบสิ่งแวดล้อมที่ดีเช่นกัน ซึ่งเมื่อเทียบกับเด็กที่ไป child care ที่ดี แต่กลับมามีบ้านมาพบกับสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความเครียด ไม่ค่อยมีของเล่นที่ช่วยในการเรียนรู้ พ่อแม่ก็เป็นกังวลเกี่ยวกับการหารายได้ให้พอใช้ เด็กกลุ่มหลังนี้ย่อมพัฒนาได้ดีสู้เด็กกลุ่มแรกไม่ได้ 3. ทฤษฎีศักยภาพในการปรับตัว (Risk and Resilience Theory) ทฤษฎีนี้ศึกษาการปรับตัวของเด็กให้เข้ากับปัญหาที่อยู่แวดล้อมและปัญหาทางชีวภาพ การศึกษาวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า ถ้าเด็กเจอปัญหาหรืออุปสรรคระยะสั้น (Short-term adversity) เด็กจะสามารถกลับมาเป็นปกติได้ หรือบางคนอาจยังพัฒนาได้ดีจากปัญหาเหล่านี้ด้วยซ้ำไป แต่ถ้าเด็กเจอความเครียดที่รื้อรังและสะสม ความเครียดเหล่านี้จะเป็นอันตรายต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น ความเครียดของเด็กที่เกิดจากครอบครัวมีปัญหาทางเศรษฐกิจ พ่อแม่มีการศึกษาน้อย พ่อแม่มีสุขภาพจิตไม่ดี พ่อแม่มีปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูลูก และเด็กไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกบ้าน ถ้าในตัวเด็กหรือในสิ่งแวดล้อมของเด็กมีปัจจัยป้องกัน (Protective factors) เช่น การมีบุคลิกภาพที่ร่าเริงแจ่มใส พ่อแม่ที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตอบสนองต่อลูกหรือกระตุ้นลูก หรือ การได้รับการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพสูง ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมความยืดหยุ่นต่อปัญหาและพัฒนาการในทางบวก แม้จะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ความหมายโดยนัยของทฤษฎีนี้ต่อการจัดทำโปรแกรม Two-Generation ก็คือ การแทรกแซงอย่างเข้มข้น (Intensive intervention) ในด้านต่างๆ ของชีวิตเด็กมากกว่าหนึ่งด้าน เป็นสิ่งจำเป็น

2. แนวทางการบริหารจัดการโปรแกรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานมีส่วนในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กร

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานหรือโครงการที่กลุ่มจะต้องดำเนินการโดยร่วมแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ทางเลือกการดำเนินงานวิธีการประเมินผล

2) การมีส่วนร่วมในการจัดการ เป็นการกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนก่อนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปฏิบัติ

3) การมีส่วนร่วมในการประสานงาน เป็นการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยน ข้อมูล ข่าวสาร การแก้ไขปัญหา การทำให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินและรายงานผลเป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการประเมินผลการดำเนินการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และรายงานผลต่อองค์กรเพื่อให้กำลังใจผู้ดำเนินงาน และถ้ามีข้อบกพร่องให้ดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อองค์กร คือก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กรลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้นสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำสร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กรลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพราะเมื่องานสำเร็จจะเป็นผลงานของทุกคนมิใช่เพียงคนใดคนหนึ่ง

3. พัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัย

การอ่านของเด็กเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องโดยเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัย การเตรียมความพร้อมทักษะด้านการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่คุณครู พ่อแม่ และผู้เลี้ยงดูจะต้องฝึกทักษะเฉพาะบางอย่างตั้งแต่วัยปฐมวัยก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กควรมีประสบการณ์ในการอ่านผ่านเรื่องราวต่างๆ ที่เด็กสนใจ ทั้งการอ่านภาพจากหนังสือนิทาน อ่านเครื่องหมายและอ่านสัญลักษณ์ เมื่อเด็กอยู่ในวัยอนุบาลเด็กรายนี้จะมีซึมซับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้ง่ายและรวดเร็ว คุณครูควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและเคยชินกับการอ่าน

หนังสือจนพัฒนาเป็นนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมทักษะการฟัง กระตุ้นจินตนาการและความคิดรวบยอด เป็นการพัฒนาศักยภาพสมองเด็กปฐมวัยผ่านการอ่าน

พัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กเชื่อมโยงความคิดจากภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้วยการค้นหาความหมายจากตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายออกมาโดยในขั้นแรกจะ ได้แก่ การคาดเดาภาษา การแก้ไขความผิดในประโยคด้วยตนเอง จนถึงการรู้จักแก้ปัญหาในการอ่านคำและสามารถสร้างคำจากสิ่งที่พบเห็นได้มากขึ้น

การอ่านจะมีความสำคัญต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านการใช้ภาษาช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยวิธีการพูดได้ ช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดและการฟังที่ดีรวมทั้งสามารถเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้กว้างขวางซึ่งเด็กจะทบทวนหรืออ่านซ้ำเองได้

2. พัฒนาการด้านสังคม การอ่านช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสังคม ดังต่อไปนี้

2.1 ช่วย让孩子ได้รับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เช่น เรื่อง การรู้จักทักทาย การรู้จักขอบคุณ การเกรงใจ เป็นต้น

2.2 ช่วย让孩子ได้พบเห็นแบบอย่างที่ดีในการเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องดีงาม เช่น เรื่องการรักษาคำพูด เรื่องความซื่อสัตย์ การอดออม ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

2.3 ช่วย让孩子เกิดความคิด หรือรู้จักตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติต่อผู้อื่น และการอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับโน้มน้าวหรือชี้ให้เห็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นทำให้เด็กมีโอกาสไตร่ตรอง เพื่อเลือกปฏิบัติได้ เช่น การละเว้นเสพยาเสพติด เป็นต้น

2.4 เนื้อหาสาระจากการอ่าน ช่วย让孩子เลือกแสดงออกทางสังคมได้อย่างเหมาะสม เช่น เมื่อเด็กมีความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจ แทนที่จะแสดงกริยาพุ่มพวยหรือพูดหยาบคาย เด็กก็อาจจะระงับพฤติกรรมเหล่านี้เสีย นอกจากนี้ถ้าเด็กได้อ่านมากเด็กอาจพบว่าตัวละครในเรื่องต่าง ๆ ที่เด็กได้อ่านนั้น อาจได้รับความทุกข์ทรมานหรือพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มากกว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เด็กกำลังประสบอยู่ จึงทำให้เด็กมีกำลังใจ และสามารถควบคุมตัวเองได้ เป็นต้น

2.5 ทำให้เด็กเกิดอุดมการณ์ในการปฏิบัติ และทำให้เกิดแรงจูงใจในอันที่จะปรับปรุงตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2.6 ช่วย让孩子อยู่ในสังคมได้ดีขึ้น เช่น การแก้ไขพฤติกรรมของตนที่ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน การรู้จักเข้ากลุ่มเพื่อน รู้จักวิธีแก้ปัญหา รู้วิธีประนีประนอมสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

2.7 ช่วย让孩子ได้ปรับพฤติกรรมทางสังคม รวมทั้งแบบแผนในสังคม เช่น รับรู้โทษของการพูดปด การใช้สรรพนาม การปฏิบัติตนในสังคม เป็นต้น

3. พัฒนาการด้านอารมณ์ ในการพัฒนาพฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กต้องทราบพื้นฐานทางอารมณ์ก่อนแล้วจึงคัดเลือกหนังสือที่จะช่วยพัฒนาอารมณ์อันพึงปรารถนาแต่ละประเภท เช่น การจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักภายในครอบครัว ความเมตตาของบิดามารดา ความเสียสละ ฯลฯ ให้เด็กอ่านเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อผู้อื่นในครอบครัว เป็นต้น

4. พัฒนาด้านสติปัญญา หนังสือจัดได้ว่าเป็นอาหารทางจิตใจ และสติปัญญาของมนุษย์ทุกคน เด็กที่ได้อ่านหนังสือ จึงมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการพัฒนาสติปัญญาของตนเองมากกว่าเด็กที่ไม่ค่อยได้อ่านหนังสือ สติปัญญาของมนุษย์จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นลำดับจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละช่วงอายุในด้านต่าง ๆ ซึ่งหนังสือก็เป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาเช่นกัน มนุษย์จะได้รับความรู้ ข้อคิดเห็น วิธีการได้รู้จักความจริง สภาพปัญหา จากการอ่านหนังสือแต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น หนังสือสารคดีท่องเที่ยวจะให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของมนุษย์ในสภาพทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ หนังสือด้านวรรณคดีช่วยให้ทราบถึงความงามของภาษา สภาพความเป็นอยู่ความเชื่อถือ และวิถีแก้ปัญหาของคนในยุคหนึ่ง ๆ การตั้งสมมติฐาน การวิเคราะห์ปัญหา การสรุปปัญหา เป็นต้น

บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ควรทราบถึงพัฒนาการและความสนใจของเด็กในวัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

เด็กวัยก่อนเข้าเรียน (ประมาณ 3-6 ขวบ) เด็กในวัยนี้จะมีความสนใจและพัฒนาการ ดังนี้

- 1) มีความสนใจช่วงสั้น ๆ ประมาณ 10-15 นาที และเปลี่ยนความสนใจบ่อย
- 2) มีความสนใจต่อสิ่งที่แปลกใหม่เสมอ ความเจริญทางด้านภาษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว
- 3) สามารถเล่าเรื่องที่ตนเองได้เห็นให้ผู้อื่นฟังแต่ยังลำดับเหตุการณ์คลาดเคลื่อนไปบ้าง
- 4) สนใจที่จะเลียนแบบทั้งด้านการใช้ภาษาและท่าทาง
- 5) สนใจที่จะพูดหรือท่องคำคล้องจองง่าย ๆ
- 6) ชอบฟังนิทานหรือเรื่องเล่าที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง

หนังสือที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ ได้แก่ หนังสือที่มีภาพสวยงาม เช่น สมุดภาพ พจนานุกรมภาพ ตลอดจนนิทานภาพ ซึ่งใช้รูปภาพเพื่อให้ทราบเรื่องราวได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่อง

การส่งเสริมให้เด็กอ่านควรยึดหลักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ชี้ให้เห็นความสำคัญของการอ่าน ให้เด็กทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน
- 2) สอนให้เด็กอ่านหนังสือได้แตกฉานตามวัย รวมทั้งไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหายาก
- 3) เลือกหนังสือที่มีรูปเล่ม เนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจสำหรับเด็ก

4) บิดามารดาควรรวมทั้งคนอื่น ๆ ในครอบครัว ควรส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การทำตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องการอ่านหนังสือให้เด็กเห็น ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อเด็กอ่านหนังสือ การอบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักอ่านหนังสือเมื่อต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่สนใจ หรืออ่านเพื่อได้รับความเพลิดเพลิน

5) บิดามารดาควรเอาใจใส่ในสภาพร่างกายของเด็ก ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น ปัญหาสายตา สายตาสั้น สายตาเอียง เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจทำให้ไม่ได้ยินเสียงอ่านที่ถูกต้อง ความพิการทางสมอง เป็นต้น

6) การสอนอ่าน ต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็กไม่ควรบังคับว่าต้องทำในสิ่งที่บิดามารดากำหนดให้ นอกจากนี้ยังควรมีกิจกรรมเสริมที่หลากหลายโดยใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนแต่ละโอกาส

7) บรรยากาศที่อบอุ่นภายในบ้านก็มีส่วนต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว บิดามารดาต้องสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้านมีความรักความอบอุ่น ทั้งนี้จะทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตนเองชอบ และไม่รู้สึกรำคาญ เด็กจะมีสมาธิและมีความสุขเมื่อได้อ่าน

บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยให้เอื้ออำนวยต่อความสะดวก และต่อความรู้สึกพึงพอใจที่จะอ่าน เช่น มีหนังสือจำนวนพอเพียงและตรงกับความสนใจของเด็ก เงียบสงบ มีแสงสว่างเพียงพอ เป็นต้น

1) การให้ความรู้ หมายถึง วิธีการบรรยาย อธิบายหรืออบรมสั่งสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านทางวาจา และการกระทำในสิ่งที่บิดามารดาต้องการให้เด็กรับรู้และปฏิบัติตาม อันเป็นการชี้แนะแนวทางในวิธีการปฏิบัติให้แก่เด็กโดยตรงว่า พฤติกรรมการอ่านเช่นใดที่ควรกระทำหรือไม่ ควรกระทำ ควรอ่านเวลาใด และอ่านหนังสือประเภทใด

2) การเป็นตัวอย่าง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบิดามารดาที่ทำให้เด็กพบเห็นและอาจมีผลให้เด็กเลือกกระทำตามอย่าง หรือเลือกไม่กระทำตามอย่าง การที่เด็กเลือกกระทำตามอย่างนี้ เรียกได้ว่าเป็นการเลียนแบบ การเลียนแบบจึงเป็นลักษณะที่เด็กกระทำตามอย่างพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บิดามารดาหรือตัวแบบแสดงออกมาให้เด็กได้รู้ ได้เห็น อาจมีอิทธิพลให้เด็กได้เลียนแบบนิสัย หรือพฤติกรรมที่บิดามารดาต้องการหรือไม่ต้องการให้มีในตัวเด็กก็ได้ เพราะเด็กจะเลียนแบบและเกิดความรู้สึกในทางบวกและลบต่อการปฏิบัติของบิดามารดา ทั้งที่เป็นไปโดยตั้งใจ และไม่ตั้งใจ และถ้าการปฏิบัติตนของบิดามารดาขัดแย้งกับการอบรมสั่งสอน ก็มักทำให้การอบรมสั่งสอนไม่ประสบผลสำเร็จลงตามที่บิดา

มารดาต้องการนอกจากนี้บิดามารดาควรมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ต่อหนังสือ และแสดงให้เห็นว่า บิดามารดาชอบอ่านสนใจอ่านหรือมีนิสัยรักการอ่านอยู่อย่างสม่ำเสมอ

3) การเสริมแรง หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับเกิดความพอใจ แล้วทำให้เพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการ โดยมีหลักว่าพฤติกรรมที่ได้รับเสริมแรงจะทำให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น บิดามารดาสามารถนำหลักการเสริมแรงมาใช้สำหรับส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยการชมเชยให้รางวัล หรือให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงทักษะการอ่าน บิดามารดา สามารถเสริมแรงได้หลายวิธี เช่น ให้รางวัล ชื่นชอบเล่นให้ โอบกอดชมเชย ให้กำลังใจ ฯลฯ ทั้งนี้บิดา มารดา ต้องชี้แจงให้เด็กทราบว่า เป็นเพราะเด็กมีนิสัยรักการอ่านเท่านั้นจึงจะได้รับการเสริมแรง

4) การจัดสภาพแวดล้อม ย่อมมีผลต่อทักษะการอ่านของเด็ก โดยจัดสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กให้มีความรู้สึกคุ้นเคยกับการอ่าน มีความสะดวกและพึงพอใจที่จะอ่าน ไม่รู้สึกว่าถูกบังคับหรือตึงเครียดทุกคนภายในครอบครัวสามารถสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะการอ่าน บทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการอ่านซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ การให้ความรู้ การเป็นตัวอย่าง การเสริมแรง และการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งจะต้องทำควบคู่กันไปมีความสอดคล้องและสม่ำเสมอ ต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กแต่ละวัย จะสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย และทุกคนในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองทุกคนควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตลอดชีวิต

การดำเนินการโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

การดำเนินการการจัดกิจกรรมทักษะการอ่านจัดวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ในช่วงเข้าชั้นเรียน
ตอนเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน วันละ 20 นาที ตามตารางดำเนินกิจกรรม
ดังนี้

สัปดาห์	วัน	กิจกรรม	ทักษะการอ่าน		
			การสังเกตและ เปรียบเทียบ	การรู้ความหมาย ของคำ	การรู้ความหมาย ของประโยค
1	อังคาร	เล่านิทานเรื่องเจ้าหนูหนูนาย	✓		
	พุธ	คำคล้องจอง “อวัยวะของหนู”		✓	✓
	พฤหัสบดี	เกมภาพตัดต่ออวัยวะ	✓	✓	
2	อังคาร	ปริศนาคำทายหมวดอวัยวะ		✓	✓
	พุธ	เล่านิทานเรื่องฉันชอบกินไอศกรีม	✓		
	พฤหัสบดี	คำคล้องจอง “สัตว์รอบตัวหนู”		✓	✓
3	อังคาร	เกมหาสัตว์ตามเสียง	✓	✓	
	พุธ	ปริศนาคำทาย หมวดสัตว์		✓	✓
	พฤหัสบดี	เล่านิทานเรื่องคำเตือนอย่าจับ	✓		
4	อังคาร	คำคล้องจอง “ของใช้ของหนู”		✓	✓
	พุธ	เกมจับคู่ภาพของใช้ของเด็ก	✓	✓	
	พฤหัสบดี	ปริศนาคำทาย หมวดของใช้ของเด็ก		✓	✓

การดำเนินการโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

ดำเนินการการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 1 เป็นการให้ความรู้ 1 วัน และสัปดาห์ที่ 2-5 เป็นการลงมือปฏิบัติ ของผู้ปกครองที่บ้าน และมีการติดตามผล ในวันศุกร์ของทุกๆ สัปดาห์ ตามตารางดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ขั้นตอน	สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผู้ดำเนินการ
ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจ	1	การประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโปรแกรม - ทำความเข้าใจและกำหนดการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ *ร่วมกับโปรแกรมพัฒนาเด็กฯ
	2	กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับผู้ปกครอง - ทดสอบความรู้ก่อนร่วมกิจกรรม	30 นาที	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ	2	- ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง บรรยายเรื่อง 1) พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย 2) การส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กวัย 3-4 ปี 3) บทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย	2 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
		- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ จำนวน 4 ฐาน 1) ฐานนิทานเล่าสู่กันฟัง 2) ฐานร้อยกรองคล้องใจ 3) ฐานฝึกหนูอ่านด้วยเกมหรรษา 4) ฐานปริศนาชวนคิด	3 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
		- สรุปความรู้ - แจกชุดกิจกรรมที่ผู้ปกครองนำไปทำร่วมกับลูกที่บ้าน ชุดที่ 1 นิทานหรรษา	30 นาที	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 2 รวมใจอ่านบทกลอนกลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ

ขั้นตอน	สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผู้ดำเนินการ
ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (ต่อ)	3	ทำกิจกรรม ชุดที่ 2 รวมใจอ่านบทกลอน	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 3 เกมฝึกอ่าน กลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
	4	ทำกิจกรรม ชุดที่ 3 เกมฝึกอ่าน	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 4 ปริศนาคำทาย กลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
	5	ทำกิจกรรม ชุดที่ 4 ปริศนาคำทาย	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหา (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
ขั้นที่ 3 สรุปและ ประเมินผล	6	-ทดสอบความรู้ผู้ปกครอง	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย
		-ประเมินความพึงพอใจ			- ผู้ช่วยผู้วิจัย
		การประชุมคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก - ประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม - สรุปผลของโปรแกรม ติดตามตรวจสอบผลและรายงานผล	2 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ

บรรณานุกรม

- กรกมล จิ่งสำราญ และวิภาดา วาณิช. (2556). **การศึกษาปฐมวัย: เด็กวัยก่อนเข้าเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กุดยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- กุดยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- โชติ บดีรัฐ. (2558). **เทคนิคการบริหาร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2555). **การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, คณะนิเทศศาสตร์, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). **ครอบครัวและโรงเรียน หันส่วนเพื่อสุขภาพของผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริพร สลึงค์. (2558). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม**. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 12(22)
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บิ๊ต พอยท์.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556). **การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อำนวย ทองโปร่ง. (2555). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Adair, M., Boucher, J., Coleman, G., Fraser, E., Gruendel, J., Hernández, S., & Shemitz, E.

(2014). **A Two-Generational Approach Helping Parents Work and Children**

Thrive.Hartford, CT: The Connecticut Commission on Children.

Bruner, J. (1996). **The culture of education**. Cambridge, MA: Harvard University Press

Chase-Lansdale, P. L., & Brooks-Gunn, J. (2014). Two-Generation Programs in the Twenty-

First Century. **Helping Parents, Helping Children: Two-Generation Mechanisms**,

24(1), 13-39.

Dropkin, E., & Jauregui, S. (2015).**Two Generations Together: Table of Contents Case**

Studies from Head Start.Alexandria, VA: the National Head Start Association.

ตัวอย่าง

คู่มือ

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จัดทำโดย

บงกช ทองเอี่ยม

คำนำ

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยโปรแกรม 2 โปรแกรม ซึ่งดำเนินการในแบบคู่ขนานตามแนวคิดของ Two – Generation Approach ที่ส่งเสริมการพัฒนาคนสองวัย ได้แก่ ผู้ใหญ่คือผู้ปกครองกับเด็กให้สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกัน คือ 1) โปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2) โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาแขนงวิชาการศึกษาดูแลชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนของโปรแกรมนี้นี้วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ ซึ่งในโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยนี้เน้นทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 4 ปี ซึ่งเนื้อหาของโปรแกรมได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ พร้อมกันนี้โปรแกรมทั้ง 2 โปรแกรมยังต้องดำเนินการด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้โปรแกรมนี้นี้มีประสิทธิภาพสามารถเป็นต้นแบบในการนำแนวคิดของ Two – Generation Approach ไปใช้ต่อไป

นางสาวบงกช ทองเอี่ยม

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
หลักการและเหตุผล	3
จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)	3
กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (Activities)	3
แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย	4
วิธีดำเนินการ (Procedure)	18
บรรณานุกรม	21

หลักการและเหตุผล (Rationale)

เด็กปฐมวัยที่อายุ 3-4 ปี ในสถานศึกษามีการพัฒนาเด็กทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยให้ครูผู้เลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในช่วยเหลือพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่สมวัย ความจำเป็นของการพัฒนาเด็กตามแนวคิด Two-Generation Approach คือชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อ-แม่และเด็ก เชื่อมโยงกันแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญต่อพัฒนาการที่มี สุขภาวะดีของลูก ซึ่งนิยามของ Two-Generation Approach เกิดจากพื้นฐานของความจำเป็นที่เด็กควรได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ และพ่อแม่ควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดูแลลูกอย่างมีคุณภาพ รวมถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การจะเปลี่ยนชีวิตของเด็กโดยครอบครัวหรือผู้ปกครอง การสร้างโปรแกรมต้องมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อมๆกัน โปรแกรม Two-Generation มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์ที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้มีการศึกษา มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้วยโปรแกรมพัฒนาพ่อแม่ ดังนั้นโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย จึงเป็นโปรแกรมส่วนคู่ขนานกับโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่ประกอบเป็นโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทั้ง 2 โปรแกรมจะดำเนินการด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพราะเป็นการที่บุคคลหลายคนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ที่เรียกว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดการ การประสานงานการประเมินผลและรายงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)

- 1) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การสังเกตและเปรียบเทียบ ของเด็กปฐมวัย
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การรู้ความหมายของคำ ของเด็กปฐมวัย
- 3) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การรู้ความหมายของประโยค ของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย (Activities) กำหนดในแผนการจัดกิจกรรม โดยใช้วิธีการ(รายละเอียดตามภาคผนวก) ได้แก่ 1) การเล่านิทาน 2) คำคล้องจอง 3) เกมทางภาษา

4) ปรินาคำทาย

แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย (สำหรับครูผู้สอน)

คำชี้แจง

แผนการจัดกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีอายุ 3 - 4 ปี ประกอบไปด้วยกิจกรรมการเล่นิทาน คำคล้องจอง เกมทางภาษา และปริศนาคำทาย จุดประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การสังเกตและเปรียบเทียบ ของเด็กปฐมวัย
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การรู้ความหมายของคำ ของเด็กปฐมวัย
- 3) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เรื่อง การรู้ความหมายของประโยค ของเด็กปฐมวัย

วิธีการจัดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

- 1) ลักษณะของเนื้อหาิทาน คำคล้องจอง เกมทางภาษา และปริศนาคำทายที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน

- 2) การจัดกิจกรรมทักษะการอ่านจัดวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน วันละ 20 นาที

- 3) การปฏิบัติกิจกรรมดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถาม กระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น ให้เด็กปฐมวัยนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่

ขั้นดำเนินการ

ลักษณะกิจกรรมมุ่งให้เด็กปฐมวัยมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ร่วมแสดงออกด้วยการตั้งคำถาม ตอบคำถาม และฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง การสังเกตและเปรียบเทียบ การรู้ความหมายของคำ การรู้ความหมายของประโยค ผ่านกิจกรรมการเล่นิทาน คำคล้องจอง เกมทางภาษา และปริศนาคำทาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน

ขั้นสรุป

เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วม โดย
ร่วมกันสรุปความรู้

ขั้นประเมิน

ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม ซึ่งได้จากการ
สรุป การสังเกต การทดสอบ การบันทึก การตรวจผลงาน

บทบาทครู

- 1) ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมทักษะการอ่าน
- 2) จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมให้พร้อม
- 3) ดำเนินการให้เด็กฟังและถามคำถามที่ฝึกการคิดและเหตุการณ์ต่างๆ ระหว่างกิจกรรม
- 4) คุ้ยเขี่ยความคิดเห็นของเด็กทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 5) ให้ความสำคัญและสนใจเด็กทุกคน ถ้าเด็กส่วนหนึ่งไม่สนใจ ครูควรใช้วิธีที่เหมาะสมใน
การชี้ชวนให้เด็กสนใจกิจกรรมและการตอบคำถาม
- 6) สร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข คือ บรรยากาศที่
สนับสนุนให้เด็กได้คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

บทบาทเด็ก

- 1) ปฏิบัติตามข้อตกลงในขณะดำเนินกิจกรรม
- 2) คิดและร่วมสนทนาตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1) หนังสือนิทาน	2) เกมทางภาษา
3) คำคล้องจอง	4) ปริศนาคำทาย

กิจกรรมที่ 1 การเล่านิทานเรื่อง เจ้าหนูหนุ่ย

จุดประสงค์

การสังเกตและเปรียบเทียบชื่อตัวละครในเรื่อง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องชื่อของข้อตกลงและมารยาทในการฟังนิทาน

ขั้นดำเนินการ

1) ครูแนะนำหนังสือ อ่านชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ผู้แปล และผู้วาดภาพ ประกอบ เพื่อให้ได้รู้จัก ลิขสิทธิ์ในการทำนิทาน ว่านิทานแต่ละเรื่องมีเจ้าของ ตลอดจนองค์ประกอบของหนังสือ ว่าแต่ละส่วนมีอะไรบ้าง เช่น "นี่ปกหน้านะลูก นี่สันหนังสือจะ" เป็นต้น

2) ครูเล่านิทานตามลำดับเรื่อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่อง

ขั้นประเมิน

นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อของตัวละคร และ คำศัพท์ที่ควรจดจำในเรื่อง

สื่อ-อุปกรณ์

นิทานเรื่อง เจ้าหนูหนุ่ย

ตัวอย่าง

คู่มือ กิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

โปรแกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
โปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จัดทำโดย
บกช กองเยี่ยม

คำนำ

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยโปรแกรม 2 โปรแกรม ซึ่งดำเนินการในแบบคู่ขนานตามแนวคิดของ Two – Generation Approach ที่ส่งเสริมการพัฒนาคนสองวัย ได้แก่ ผู้ใหญ่คือผู้ปกครองกับเด็กให้สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกัน คือ 1) โปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย 2) โปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาแขนงวิชาการศึกษาดูแลชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในส่วนของโปรแกรมนี้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีบุตรศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมและดูแลเด็กปฐมวัย ในเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งในโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่จัดนี้ได้เน้นทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 4 ปี ซึ่งเนื้อหาของโปรแกรมได้จากแบบสอบถามและ การสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่ พร้อมกันนี้โปรแกรมทั้ง 2 โปรแกรมยังต้องดำเนินการด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้โปรแกรมนี้นี้มีประสิทธิภาพสามารถเป็นต้นแบบในการนำแนวคิดของ Two – Generation Approach ไปใช้ต่อไป

นางสาวบงกช ทองเอี่ยม

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
หลักการและเหตุผล (Rationale)	3
จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)	4
เนื้อหา (Content)	4
กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง (Activities)	4
วิธีดำเนินการ (Procedure)	4
วิธีการประเมินผลโปรแกรม	6
ภาคผนวก	7
สาระนำรู้ก่อนการใช้โปรแกรม (สำหรับผู้ปกครองต้องอ่าน)	8
กิจกรรมบรรยายให้ความรู้	16
กิจกรรมฐานการเรียนรู้	17
คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้านของผู้ปกครอง	20
บรรณานุกรม	28

หลักการและเหตุผล (Rationale)

ความสำคัญของเด็กปฐมวัยที่อายุ 3-5 ปี ใช้สถานพัฒนาเด็กหรือรูปแบบอื่นทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยให้ครูผู้เลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในช่วยเหลือพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัย ในความจำเป็นของการพัฒนาเด็กตามแนวคิด Two-Generation Approach ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อ-แม่และเด็กเชื่อมโยงกันชนิดแยกออกจากกันไม่ได้ พ่อ-แม่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อพัฒนาการที่มีสุขภาพะของลูก ซึ่งนิยามของ Two-Generation Approach เกิดจากพื้นฐานของความจำเป็นที่เด็กควรได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ และพ่อแม่ควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดูแลลูกได้อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การจะเปลี่ยนทิศทางชีวิตของเด็กโดยครอบครัวหรือผู้ปกครอง การสร้างโปรแกรมต้องมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อมๆกัน โปรแกรม Two-Generation มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์ที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้มีการศึกษา มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น โปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย จึงเป็นโปรแกรมส่วนคู่ขนานของโปรแกรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ที่ประกอบเป็นโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทั้ง 2 โปรแกรมจะดำเนินการด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพราะเป็นการที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในกระบวนการบริหารมีองค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดการ การประสานงานการประเมินผลและรายงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives)

- 1) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 3 - 4 ปี
- 2) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับเด็กวัย 3 - 4 ปี
- 3) เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ที่บ้าน
- 4) เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีของผู้ปกครองกับกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบคู่ขนานกับลูก
- 5) เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเข้าใจบทบาทในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เนื้อหาการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (Content)

- พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- การส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี
- บทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย
- กิจกรรมที่พ่อแม่สามารถทำร่วมกับลูกที่บ้าน

กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง (Activities) โดยใช้เทคนิควิธีการ (รายละเอียดตามภาคผนวก) ได้แก่

- 1) การบรรยาย
- 2) การเรียนรู้แบบฐานการเรียนรู้
- 3) การฝึกปฏิบัติจริง

วิธีดำเนินการ (Procedure) การใช้โปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่าน
ของ

เด็กปฐมวัย

ดำเนินการการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 1 เป็นการให้ความรู้ 1 วัน และสัปดาห์ที่ 2-5 เป็นการลงมือปฏิบัติ ของผู้ปกครองที่บ้าน และมีการติดตามผลในวันศุกร์ของทุกๆ สัปดาห์ ตามตารางดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ขั้นตอน	สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผู้ดำเนินการ
ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจ	1	การประชุมคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโปรแกรม - ทำความเข้าใจและกำหนดการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ *ร่วมกับโปรแกรมพัฒนาเด็กฯ
	2	กิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับผู้ปกครอง - ทดสอบความรู้ก่อนร่วมกิจกรรม	30 นาที	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ	2	- ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง บรรยายเรื่อง 1) พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย 2) การส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กวัย 3-4 ปี 3) บทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย	2 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ

ขั้นตอน	สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	สถานที่	ผู้ดำเนินการ
ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ	2	- กิจกรรมฐานการเรียนรู้ จำนวน 4 ฐาน 1) ฐานนิทานเล่าสู่กันฟัง 2) ฐานร้อยกรองคล้องใจ 3) ฐานฝึกหนูอ่านด้วยเกมหรรษา 4) ฐานปริศนาชวนคิด	3 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
		- สรุปความรู้ - แจกชุดกิจกรรมที่ผู้ปกครองนำไปทำร่วมกับลูกที่บ้าน ชุดที่ 1 นิทานหรรษา	30 นาที	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 2 รวมใจอ่านบทกลอนกลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
	3	ทำกิจกรรม ชุดที่ 2 รวมใจอ่านบทกลอน	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 3 เกมฝึกอ่าน กลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
	4	ทำกิจกรรม ชุดที่ 3 เกมฝึกอ่าน	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหาและรับชุดที่ 4 ปริศนาคำทาย กลับไปทำกิจกรรมร่วมกับลูก (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
	5	ทำกิจกรรม ชุดที่ 4 ปริศนาคำทาย	1 สัปดาห์	บ้าน	ผู้ปกครอง
		ติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้ปกครองถึงสภาพปัญหา (วันศุกร์)	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ
ขั้นที่ 3 สรุปและ ประเมินผล	6	-ทดสอบความรู้ผู้ปกครอง -ประเมินความพึงพอใจ	1 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - ผู้ช่วยผู้วิจัย
		การประชุมคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก - สรุปผลของโปรแกรม และรายงานผล - ประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม	2 ชม.	ศูนย์ฯ	- ผู้วิจัย - คณะกรรมการศูนย์ฯ

วิธีการประเมินผลโปรแกรม ประเมินจาก

- 1) แบบทดสอบความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 2) แบบวัดความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 3) แบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก (ร่วมกับโปรแกรมพัฒนาเด็ก)

กิจกรรมบรรยายให้ความรู้

ระยะเวลา 2.30 ชั่วโมง

เนื้อหา

- 1) พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- 2) การส่งเสริมทักษะการอ่านของเด็กวัย 3 - 4 ปี
- 3) บทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะการอ่านที่สมวัย

จุดประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
- 2) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับเด็ก
- 3) เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้

มีทักษะการอ่านที่สมวัย

การดำเนินกิจกรรม

- 1) แจ้งจุดประสงค์ของการดำเนินโปรแกรมครั้งนี้
- 2) ทดสอบความรู้ผู้ปกครองก่อนร่วมกิจกรรม (30 นาที)
- 3) ผู้ดำเนินกิจกรรมนำเสนอเนื้อหาในการอบรมและสนทนาซักถามเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย (30 นาที)
- 4) ผู้ดำเนินกิจกรรมยกตัวอย่างภาพครอบครัวที่ร่วมกิจกรรมการอ่านกับลูก และตั้งคำถามกับผู้ปกครองว่า “ท่านคิดว่าจะมีวิธีใดบ้างที่จะส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับลูกวัย 3 - 4 ปี”
- 5) ผู้ปกครองร่วมอภิปรายและสรุปประเด็นที่สนทนา (45 นาที)
- 6) ผู้ดำเนินกิจกรรมนำเสนอบทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือลูกให้มีทักษะทางภาษาที่สมวัย (30 นาที)
- 7) ผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้ปกครองร่วมสรุปประเด็นความรู้ และการนำไปใช้ ที่ได้รับจากการบรรยาย (15 นาที)

สื่อ-อุปกรณ์

- 1) PowerPoint
- 2) สไลม์ และ กระดาษสรุปประเด็น

การประเมิน

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมและการร่วมอภิปราย

กิจกรรมฐานการเรียนรู้

ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

เนื้อหา รูปแบบของกิจกรรมพัฒนาการอ่านของเด็ก ที่ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ที่บ้านได้ จำนวน 4 ฐาน

การดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งผู้ปกครองออกเป็น 4 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มเลือกฐานที่ต้องการ
2. ให้เวลาเรียนรู้ฐานละ 40 นาที และให้เปลี่ยนฐานเรียนรู้จนครบ 4 ฐาน
3. เมื่อได้ความรู้ครบทุกฐานแล้ว ผู้ปกครองกลับมาประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อสรุปกิจกรรมและความรู้ที่ได้รับ

4. ผู้ดำเนินกิจกรรมชี้แจงและแจกกิจกรรมที่ไปดำเนินการที่บ้าน พร้อมนัดแนะการติดตามผลในทุกวันศุกร์

ฐานที่ 1 นิทานเล่าสู่กันฟัง

จุดประสงค์

1. ผู้ปกครองได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่านิทานให้กับเด็กปฐมวัยฟังอย่างถูกต้อง
2. ผู้ปกครองได้ฝึกทำกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อฝึกทักษะการอ่านให้เด็กปฐมวัย
3. ผู้ปกครองสามารถนำการฝึกกิจกรรมที่ได้รับการฝึกกลับไปประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมแนะนำการอ่านหนังสือให้ผู้ปกครอง
2. ผู้ปกครองปฏิบัติตามคำแนะนำและทดลองนำเสนอวิธีการเล่านิทาน
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมอภิปรายสรุปและถามตอบในการปฏิบัติกิจกรรม

สื่ออุปกรณ์

1. หนังสือนิทาน ตัวอย่างจำนวน 5 เรื่อง
2. ใบความรู้

การประเมิน

สังเกตจากการนำเสนอวิธีการเล่านิทานของผู้ปกครอง

คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้านของผู้ปกครอง ชุดที่ 1 นิทานหรรษา (เรื่องเปิดน้อยไปโรงเรียน)

คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง

สำหรับเทคนิคการเล่านิทาน เพื่อให้ลูกน้อยได้เพลิดเพลินและมีความสุข คุณพ่อคุณแม่สามารถทำได้ไม่ยาก สามารถดำเนินการเล่าได้ดังนี้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรอ่านนิทานที่จะเล่าให้ลูกฟังก่อนเพื่อให้ทราบเนื้อหาในนิทาน
2. คุณพ่อคุณแม่สามารถเริ่มต้นเล่าได้ง่ายๆ โดยการอ่านชื่อเรื่อง อ่านชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดบน

หน้าปกของหนังสือโดยใช้นิ้วชี้ตามอักษรไปด้วย เพื่อฝึกให้เด็กเกิดความเคยชิน

2. เวลาอ่านควรถือหนังสือให้มั่นคง แต่สามารถเคลื่อนไหวหนังสือได้อย่างอิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกได้ดูภาพได้อย่างชัดเจน

3. เวลาอ่านควรอ่านอย่างมีจังหวะ ออกเสียง ตามอารมณ์ของถ้อยคำ คุณพ่อคุณแม่ไม่จำเป็นต้องดัดเสียง การดัดเสียงทำให้เด็กสนุกก็จริง แต่จะทำให้เด็กจดจ่ออยู่ที่ปาก โดยไม่สนใจตัวหนังสือหรือภาพในหนังสือ ทำให้เด็กขาดโอกาสในการอ่านภาพ หรือทำความเข้าใจกับตัวอักษรได้

4. การจับหรือการถือหนังสือ คุณพ่อคุณแม่สามารถจับ หรือถือได้ตามความถนัด มือหรือนิ้วจะต้องบังภาพให้น้อยที่สุด เพราะภาพทุกภาพในหนังสือล้วนมีความหมาย เด็กๆ ควรได้เห็นภาพทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือ

5. การเคลื่อนไหวหนังสือได้อย่างเป็นธรรมชาติ ก็จะทำให้เด็กๆ สนุก คุณพ่อคุณแม่สามารถขยับหนังสือโยกไปมาเบาๆ ให้ดูสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เช่น เหมือนกับเรือกำลังลอยในทะเล หรือเปิด-ปิดหน้าหนังสือ แทนการเปิด-ปิดประตูตามเนื้อเรื่องที่อ่าน ก็สามารถชักชวนให้เด็กๆ สนุกได้มากขึ้นค่ะ

6. บางครั้งระหว่างการอ่าน อาจมีการหยุดสอดแทรกคำถามด้วยจะดึงดูดเด็กได้มาก เช่น
คำถามระหว่างการเล่านิทาน และคำถามหลังการเล่านิทาน การใช้คำถามต้องเป็นคำถามปลายเปิด
แต่ต้องพิจารณาให้เกิดความเหมาะสม

7. คุณพ่อคุณแม่สามารถนำนิทานเล่มเดิมกลับมาเล่าให้ลูกฟังซ้ำได้ ซึ่งโดยปกติลูกจะเป็นผู้
ร้องขออยู่แล้ว

8. เมื่อเล่านิทานจบคุณพ่อคุณแม่ควรหาที่จัดวางหนังสือนิทาน อาจเป็นมุมหนังสือในบ้าน
เพื่อให้ลูกสามารถมาหยิบหนังสือเล่มนั้นอ่านด้วยตนเองได้อีก

การสังเกตพฤติกรรม ชุดที่ 1 นิทานหรรษา (เรื่องเปิดน้อยไปโรงเรียน)

เรื่องเล่าจากการฟังนิทาน

หลังจากการเล่านิทานให้ลูกฟังแล้ว ลูกของท่านมีพฤติกรรมเหล่านี้หรือไม่

ช่วยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดนะคะ

พฤติกรรม	มี	ไม่มี
ลูกของท่านจดจำตัวละครในนิทานได้		
ลูกของท่านสามารถเปรียบเทียบลักษณะตัวละครแต่ละตัวได้		
ลูกของท่านจดจำเรื่องราวในนิทานได้		
ลูกของท่านเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในนิทาน		
ความประทับใจในการร่วมกันทำกิจกรรม		

เรื่องประทับใจอื่นๆ ที่อยากเล่าให้ฟัง

.....

.....

.....

.....

.....ลงชื่อผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของ.....

หมายเหตุ เอกสารฉบับนี้กรุณาส่งกลับทุกวันศุกร์

คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้านของผู้ปกครอง ชุดที่ 2 รวมใจอ่านบทกลอน (ตั้งไข่ล้ม)

คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง

บทกลอนและคำคล้องจองมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแก่การสอนอ่านให้แก่เด็ก และมีคุณลักษณะดังนี้คือ

- 1) ใช้ถ้อยคำที่สร้างสรรค์ มีความไพเราะ ท่วงทำนองและจังหวะเสียงสูงๆ ต่ำๆ
- 2) เป็นสื่อภาษาและดำรงไว้ทางศิลปวัฒนธรรมของคนในแต่ละชาติ
- 3) เป็นสิ่งที่ใช้จรรโลงใจให้คนเกิดอารมณ์คล้อยตามได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะด้านความสุข ความรื่นเริงและความสนุกสนาน
- 4) สามารถถ่ายทอดจินตนาการ อารมณ์ และสุนทรียภาพให้แก่ผู้อ่านได้ดี โดยเฉพาะเด็กเริ่มเรียนจะมีความสุขที่ได้สัมผัสความร่าเริงเบิกบานจากถ้อยคำ จังหวะ ทำนองของเพลงและคำคล้องจอง
- 5) ถ้อยคำ และสำเนียงของเพลงและคำคล้องจองเป็นสื่อสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน เนื่องจาก เมื่อเด็กได้ยินเสียงเพลง และคำคล้องจอง เด็กจะเกิดความจำที่ผ่านการฟัง เป็นการจดจำง่ายๆ ที่ไม่ต้องพยายามอย่างไร ยังมีเนื้อหาสนุก การร้องที่เป็นจังหวะ จะทำให้สมองของเด็กรับรู้แบบแผนของเสียงได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นตอนการอ่านบทร้อยกรอง

- 1) บอกชื่อคำคล้องจอง
- 2) ให้เด็กพูดเนื้อหาของคำคล้องจองตามที่ละวรรค พร้อมกับชี้ข้อความจากแผนภูมิคำคล้องจองให้เด็กอ่านตาม แล้วอธิบายความหมายประกอบ
- 3) อ่านคำคล้องจองให้เด็กฟังหนึ่งจบ เพื่อให้เด็กได้ฟังจังหวะ โดยเด็กยังไม่ต้องอ่านตาม
- 4) ให้เด็กอ่านตามที่ละวรรค เพื่อให้ออกเสียงอ่านถูกต้อง พร้อมกับชี้ข้อความคำคล้องจอง(มีภาพประกอบคำในคำคล้องจอง)ให้เด็กอ่านตาม

การสังเกตพฤติกรรม ชุดที่ 2 รวบรวมใจอ่านบทกลอน (ตั้งไข่ล้ม)

เรื่องเล่าจากการร่วมอ่านคำคล้องจอง

หลังจากการอ่านคำคล้องจองร่วมลูกฟังแล้ว ลูกของท่านมีพฤติกรรมเหล่านี้หรือไม่
ช่วยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดนะคะ

พฤติกรรม	มี	ไม่มี
ลูกของท่านจดจำเรื่องราวในคำคล้องจอง		
ลูกของท่านเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในคำคล้องจอง		
ลูกของท่านอ่านคำคล้องจองตามท่านได้		
ความประทับใจในการร่วมกันทำกิจกรรม		

เรื่องประทับใจอื่นๆ ที่อยากเล่าให้ฟัง

.....

.....

.....

.....

.....ลงชื่อผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของ.....

หมายเหตุ เอกสารฉบับนี้กรุณาส่งกลับทุกวันศุกร์

แบบทดสอบการวัดทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
คู่มือดำเนินการทดสอบวัดทักษะทางการอ่านของเด็กปฐมวัย

1. คำชี้แจง

- 1.1 แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบการวัดทักษะทางการอ่านของเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 4 ปี
- 1.2 แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 3 ชุด เป็นแบบทดสอบประเภทข้อคำถามเป็นรูปภาพเหมือนจริง

2. คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

2.1 แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่านชุดนี้ใช้ก่อนทำการทดลอง 1 ครั้ง (Pre-test) และเมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแล้ว นำแบบทดสอบนี้มาวัดทักษะทางการอ่านหลังการทดลองอีกครั้ง (Post-test)

2.2 ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 3 ชุด

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดการสังเกตเปรียบเทียบจำนวน 10 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบทดสอบการรู้ความหมายของคำจำนวน 10 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบทดสอบการรู้ความหมายของประโยค จำนวน 10 ข้อ

2.3 การตรวจให้คะแนน

2.4 ข้อที่กากบาท (X) ถูกให้ 1 คะแนน

2.5 ข้อที่กากบาท (X) ผิดหรือไม่ได้กากบาท (X) หรือกากบาท (X) เกินกว่าภาพหรือ 1 ข้อ ให้ 0

คะแนน

2.6 การเตรียมตัวก่อนทดสอบ

2.6.1 สถานที่ทดสอบควรเป็นห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อผู้รับการทดสอบ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดพอเหมาะกับผู้รับการทดสอบ จัดให้เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงดังรบกวน

2.6.2 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องศึกษาคู่มือผู้ดำเนินการทดสอบให้เข้าใจกระบวนการในการทดสอบทั้งหมดอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ในการใช้แบบทดสอบ และก่อนการทดสอบผู้ดำเนินการทดสอบต้องเขียน ชื่อ – สกุล ของผู้เข้ารับการทดสอบให้เรียบร้อย

2.6.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์ ดังนี้

1. คู่มือผู้ดำเนินการทดสอบ
2. แบบทดสอบ
3. สีเทียนหรือดินสอสำหรับการทดสอบ
4. นาฬิกาจับเวลา 1 เรือน

2.6.4 ข้อปฏิบัติก่อนทดสอบ

1. ก่อนดำเนินการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบไปทำธุระส่วนตัว เช่น ดื่มน้ำ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย
2. ผู้ดำเนินการทดสอบควรสร้างความคุ้นเคยกับผู้รับการทดสอบโดยการทักทายพูดคุยเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี เมื่อเห็นว่าผู้รับการทดสอบพร้อมจึงทำการทดสอบ

2.6.5 ข้อปฏิบัติในการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งให้ผู้รับการทดสอบฟังช้าๆ และชัดเจนข้อละ 2 ครั้ง
2. ให้ผู้เข้ารับการทดสอบใช้เวลาทำแบบทดสอบกำหนดข้อละ 1 นาที

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 1 แบบทดสอบการสังเกตและเปรียบเทียบ
จำนวน 10 ข้อ

หน้า เครื่องบิน

ข้อหัวใจ

ครู : เด็กๆ เปิดหน้าเครื่องบิน ดูข้อหัวใจ

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : เก่งมาค่ะเราจะเริ่มทำข้อต่อไป เด็กๆ ดูข้อต้นไม้ค่ะ

ข้อต้นไม้

ครู : เด็กๆ ดูข้อต้นไม้ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้กากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อเด็กผู้หญิง

ครู : เด็กๆ ดูข้อเด็กผู้หญิง ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เด็กๆ เปิดหน้าต่อไป

หน้า ไอศกรีม

ข้อหนังสือ

ครู : เด็กๆ เปิดหน้าไอศกรีม ดูข้อหนังสือ

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : เก่งมาค่ะเราจะเริ่มทำข้อต่อไป เด็กๆ ดูข้อดินสอค่ะ

ข้อดินสอ

ครู : เด็กๆ ดูข้อดินสอ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้กากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อเห็ด

ครู : เด็กๆ ดูข้อเห็ด ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เด็กๆ เปิดหน้าต่อไป

หน้าแก้วน้ำ

ข้อปลาฉลาม

ครู : เด็กๆ เปิดหน้าแก้วน้ำ ดูข้อปลาฉลาม

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : เก่งมาค่ะเราจะเริ่มทำข้อต่อไป เด็กๆ ดูข้อไม้กวาดนะคะ

ข้อไม้กวาด

ครู : เด็กๆ ดูไม้กวาด ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้กากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อฟุตบอล

ครู : เด็กๆ ดูข้อฟุตบอล ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เด็กๆ เปิดหน้าต่อไป

หน้าแครีวอต

ข้อหอย

ครู : เด็กๆ เปิดหน้าแครีวอต ดูข้อหอย

- ให้เขียนกากบาท (X) ภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 2 แบบทดสอบการรู้ความหมายของคำ
จำนวน 10 ข้อ

หน้าเต่า

ข้อ ๑

ครู : เด็กๆ ดูข้อ ๑ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “เกาะ” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อ ๒

ครู : เด็กๆ ดูข้อ ๒ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “สุนัข” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เปิดหน้าหนูค่ะ

หน้าหนู

ข้อ ๓

ครู : เด็กๆ ดูข้อ ๓ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “แหวน” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อหมี

ครู : เด็กๆ ดูข้อหมี ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “กระทะ” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เปิดหน้าต่อไป

หน้ากล้วย

ข้อนก

ครู : เด็กๆ ดูข้อนก ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “ยางลบ” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อโต๊ะ

ครู : เด็กๆ ดูข้อโต๊ะ ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “ไม้บรรทัด” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทำทุกคน เปิดหน้าข้าวโพด

หน้าข้าวโพด

ข้อผึ้ง

ครู : เด็กๆ ดูข้อผึ้ง ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “พู่กัน” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อปลาดาว

ครู : เด็กๆ ดูข้อปลาดาว ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “แว่นตา” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เปิดหน้าต่อไป

หน้าพระอาทิตย์

ข้อแอมป์เปิด

ครู : เด็กๆ ดูข้อแอมป์เปิด ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “โต๊ะ” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : เขียนกากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อสับปะรด

ครู : เด็กๆ ดูข้อสับปะรด ฟังคำสั่งนะคะ

- ให้เขียนกากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับคำที่ครูบอก
- “สามเหลี่ยม” (ครูพูดซ้ำอีก 1 ครั้ง)

เด็ก : กากบาท (X) ทับภาพตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 3 แบบทดสอบการรู้ความหมายของประโยค
จำนวน 10 ข้อ

หน้า แก้ว

ข้อ 1

ครู : นักเรียนเปิดกระดาษไปที่หน้าแก้วนี้คะนักเรียนเปิดดูรูปในข้อ 1 มีรูปสิ่งอยู่ 3
รูป ครูจะให้เด็กนักเรียนขีดทับลงบนรูปเพียงรูปเดียว ตอนนี้อย่าขีด นักเรียนคอยฟังครูสั่งก่อน
เมื่อครูสั่งนักเรียนถึงจะขีดกากบาททับรูปที่ครูสั่ง เอาละนะครูจะสั่ง ฟังให้ดี “จงขีดทับรูปสิ่ง
กำลังกินกล้วย”

เด็ก : นักเรียนขีดกากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ ต่อไปนักเรียนดูรูปในข้อ 2 ไมโครโฟนคะ

ข้อ 2 ไมโครโฟน

ครู : นักเรียนดูรูปในข้อ 2 ไมโครโฟน ฟังคำสั่งนะคะ จงกากบาททับรูป “เด็กอาบน้ำ”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : ตรวจดูว่าเด็กทำตามคำสั่งทั่วถึงแล้วต่อไปให้เปิดหน้าแมวคะ

หน้าแมว

ข้อ 3

ครู : นักเรียนดูรูปในข้อ 3 จงขีดกากบาททับรูป “ช้างเดินช้า”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : ตรวจดูว่านักเรียนทำตามคำสั่งทั่วถึงแล้ว ต่อไปนักเรียนดูรูปในข้อ 4 ดอกไม้

ข้อ 4 ดอกไม้

ครู : นักเรียนดูรูปในข้อ 4 ดอกไม้ ฟังคำสั่งนะคะ จงขีดกากบาททับรูป “คนทำอาหาร”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ เปิดหน้าต่อไปเลยนะคะ

หน้ากลอง

ข้อกระรอก

ครู : นักเรียนดูรูปในข้อ กระรอก จงขีดกากบาททับรูป “สุนัขคาบกระดูก”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อทุเรียน

ครู : เด็กๆ ดูข้อทุเรียน ฟังคำสั่งนะจะขีดกากบาททับรูป “คนกำลังตกปลา”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : ตรวจดูว่านักเรียนทำตามคำสั่งทั่วถึงแล้ว

หน้ารถ

ข้อโทรศัพท์

ครู : เด็กๆ ดูรูปในข้อโทรศัพท์ จงขีดกากบาททับรูป “คนว่ายน้ำ”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ ต่อไปดูข้อมังคุดนะจะ

ข้อมังคุด

ครู : เด็กๆ ดูรูปในข้อมังคุด ฟังคำสั่งนะจะขีดกากบาททับรูป “กระต่ายกำลัง

หัวเราะ”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : ตรวจดูว่านักเรียนทำตามคำสั่งทั่วถึงแล้ว ต่อไปเปิดหน้าเครื่องบินนะจะ

หน้าเครื่องบิน

ข้อขวอนม

ครู : เด็กๆ ดูรูปในข้อขวอนมนะจะขีดกากบาททับรูป “ผู้หญิงปั่นจักรยาน”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : สังเกตให้เด็กทุกคนทำ

ข้อเสือ

ครู : ต่อไปดูข้อเสือนะจะขีดกากบาททับรูป “วัวกินหญ้า”

เด็ก : กากบาททับรูปตามคำสั่ง

ครู : ตรวจดูว่านักเรียนทำตามคำสั่งทั่วถึงแล้ว

ตัวอย่าง

**แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 1 แบบทดสอบการสังเกตและเปรียบเทียบ
จำนวน 10 ข้อ**

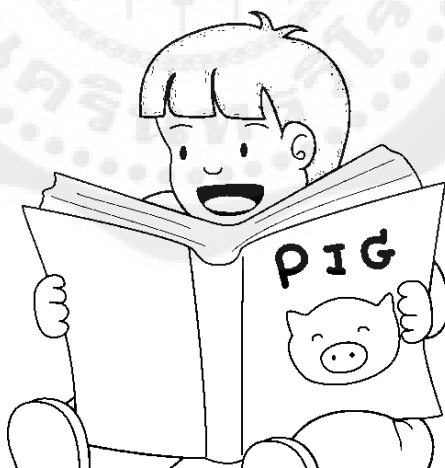
ชื่อ – สกุล.....

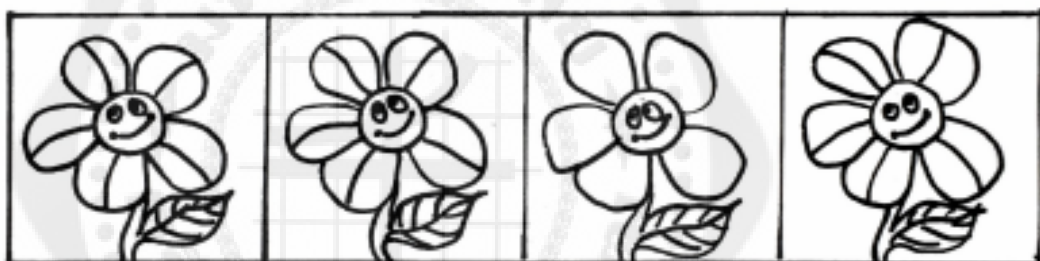
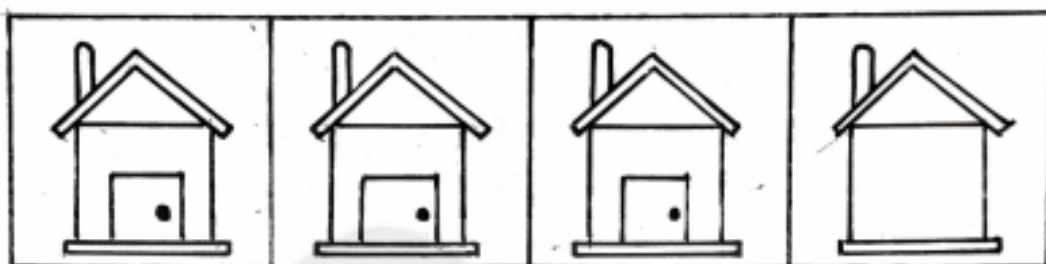
โรงเรียน.....

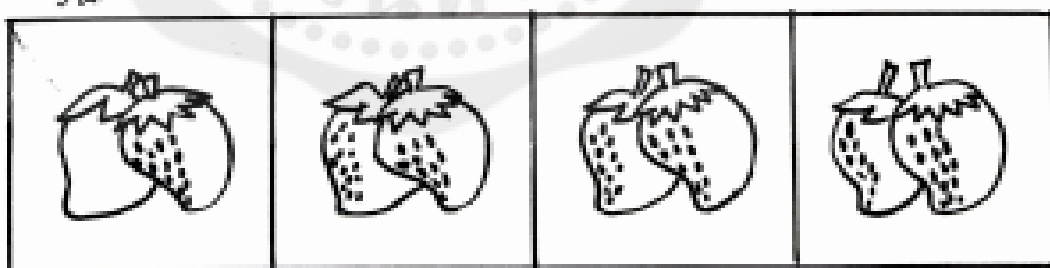
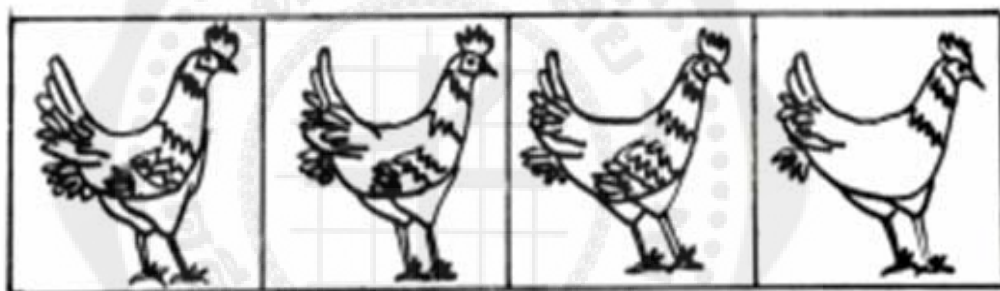
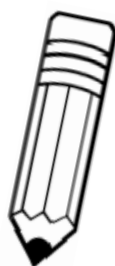
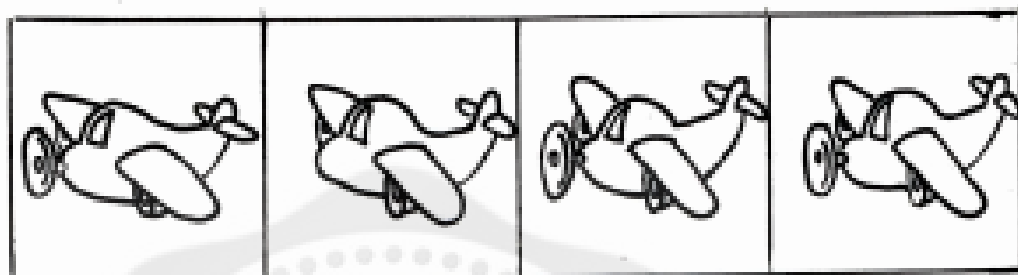
ชั้นอนุบาลปีที่ 1

วันที่ทำการทดสอบ.....

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 2 แบบทดสอบการรู้ความหมายของคำ
จำนวน 10 ข้อ

ชื่อ – สกุล

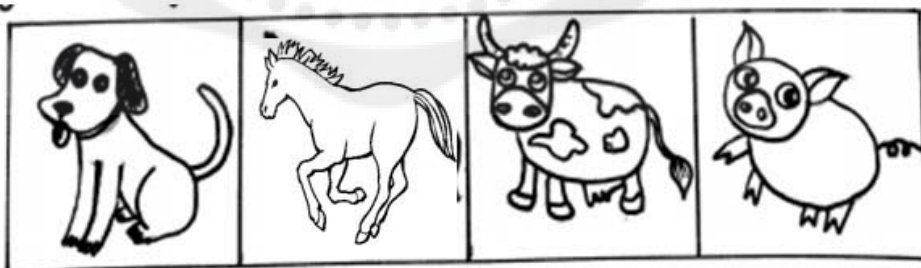
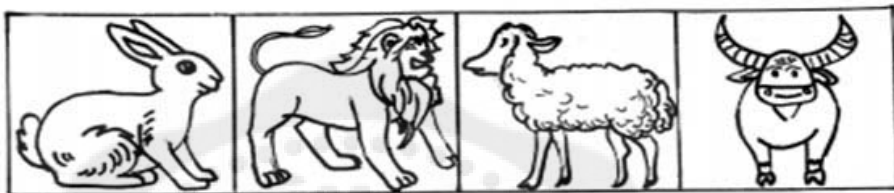
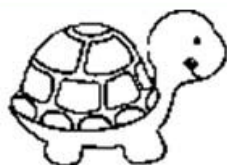
โรงเรียน.....

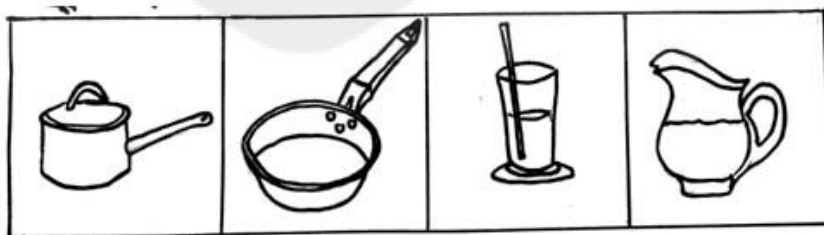
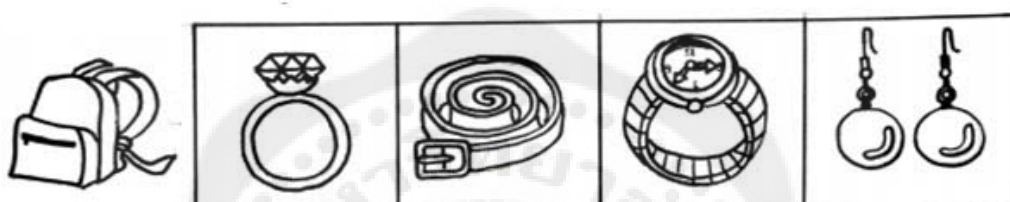
ชั้นอนุบาลปีที่ 1

วันที่ทำการทดสอบ.....

ผู้ดำเนินการทดสอบ..... *

ตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดทักษะทางการอ่าน
ชุดที่ 3 แบบทดสอบการรู้ความหมายของประโยค
จำนวน 10 ข้อ

ชื่อ – สกุล

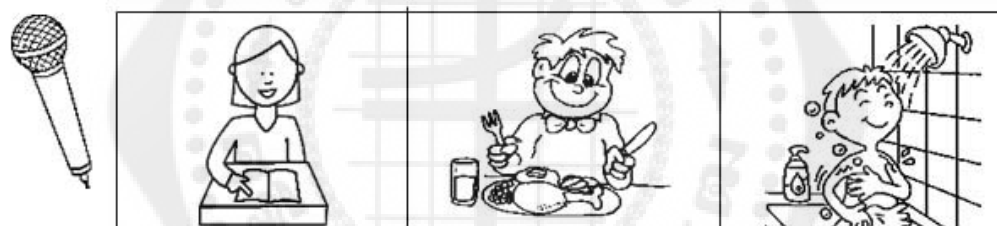
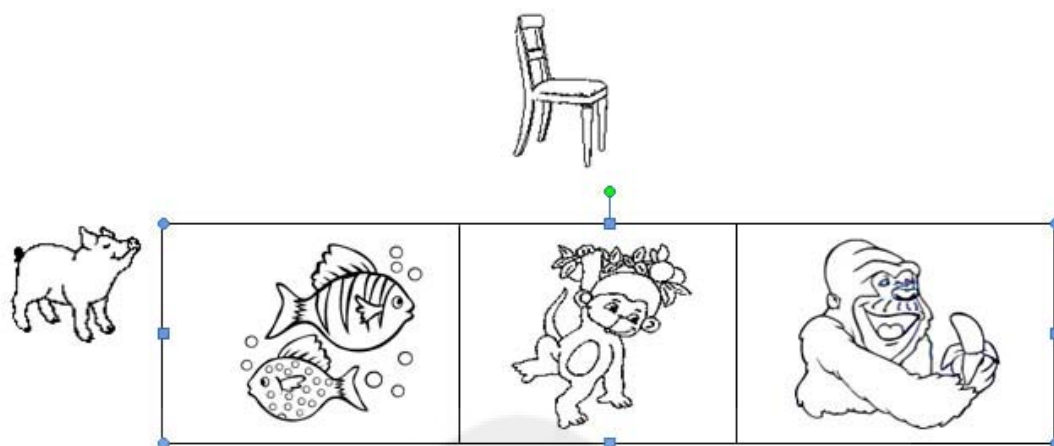
โรงเรียน

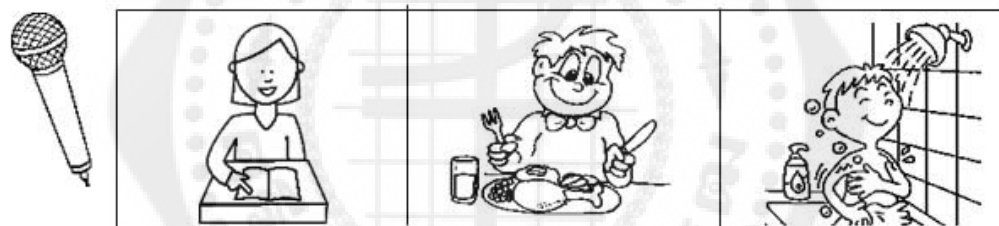
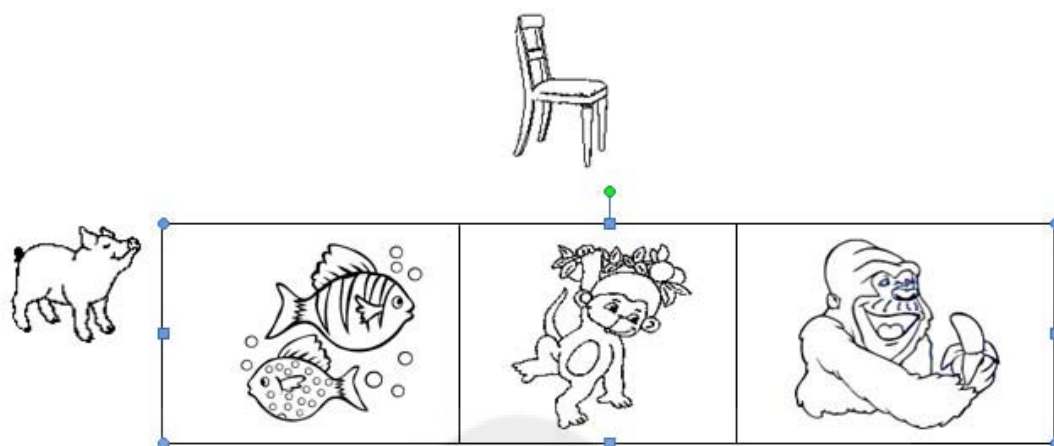
ชั้นอนุบาลปีที่ 1

วันที่ทำการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ใช้ทดสอบผู้ปกครองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาผู้ปกครองเรื่องทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย
2. จำนวนข้อสอบมีทั้งสิ้น 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
3. แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ ให้ผู้ปกครองเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว (กรุณาตอบทุกข้อ)
4. ในการตอบให้ผู้ปกครองขีดเครื่องหมาย × ทับตัวอักษร ก ข หรือ ค ในกระดาษคำตอบ

แบบทดสอบ	ตัวอย่าง
1. ผู้ที่ส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านให้กับเด็กที่ดีที่สุดคือใคร ก. คุณครู ข. พี่เลี้ยง ค. คุณพ่อคุณแม่	1. กขค ×

5. ถ้าต้องเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดเส้นคู่บนคำตอบที่ไม่ต้องการ แล้วเลือกทำเครื่องหมายทับตัวอักษรที่เลือกใหม่

ตัวอย่าง
ก ข ⇒× ค ×

6. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบสอบถาม

- ข้อ 1 ข้อใดคือความสำคัญของภาษา
- ก. เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์
 - ข. เป็นกระบวนการคิด และพฤติกรรมที่แตกแยก
 - ค. เป็นความงามของวัฒนธรรม
- ข้อ 2 ข้อใดไม่ใช่พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 3-4 ปี
- ก. รู้จักใช้สรรพนามแทนตัวเอง
 - ข. สามารถพูดเป็นประโยคสั้น ๆ
 - ค. จำคำศัพท์ได้ถึง 2,200 คำ
- ข้อ 3 พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยคือ
- ก. การขีดเขียนตามสิ่งที่ได้ยิน
 - ข. การเชื่อมโยงความเชื่อมโยงจากภาพสัญลักษณ์
 - ค. การแสดงพฤติกรรมทางสังคม
- ข้อ 4 การอ่านสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมได้อย่างไร
- ก. การเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยการฟัง
 - ข. การเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยการพูด
 - ค. การเข้าใจในการปรับตัว เช่น การกล่าวคำทักทาย คำขอบคุณ
- ข้อ 5 การอ่านของเด็กปฐมวัยเริ่มต้นจากสิ่งใด
- ก. การสังเกตและเปรียบเทียบ
 - ข. การรู้จักคำคุ้นเคย
 - ค. การรู้จักประโยคสนทนา
- ข้อ 6 การอ่านสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ได้จากสิ่งใด
- ก. ข้อตกลงของผู้ปกครอง
 - ข. การปฏิบัติกับผู้อื่น
 - ค. การเลือกหนังสือตามต้องการ
- ข้อ 7 การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาคือข้อใด
- ก. การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับ
 - ข. การเพิ่มพูนความรู้
 - ค. การเรียนรู้ความหมายของตัวอักษร

- ข้อ 8 พัฒนาการอ่านด้านใดที่แสดงการพัฒนาทางด้านร่างกาย
- ก. การแสดงออกด้านน้ำใจ
 - ข. การแสดงออกด้านความสนุกสนาน
 - ค. การแสดงการหยิบจับหนังสือ
- ข้อ 9 การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวาเป็นการพัฒนาทางด้านใด
- ก. ด้านร่างกาย
 - ข. ด้านสังคม
 - ค. ด้านสติปัญญา
- ข้อ 10 การที่เด็กเกิดการเรียนรู้ในสาระสำคัญของนิทานเป็นพัฒนาการทางด้านใด
- ก. ด้านร่างกาย
 - ข. ด้านสติปัญญา
 - ค. ด้านอารมณ์
- ข้อ 11 ความสนใจของเด็กปฐมวัย มีช่วงเวลาเท่าใด
- ก. 5 – 10 นาที
 - ข. 10 – 15 นาที
 - ค. 20 นาทีขึ้นไป
- ข้อ 12 ข้อใดไม่ใช่แนวทางการส่งเสริมการอ่าน เด็ก 3 - 4 ปี
- ก. เลือกหนังสือที่รูปเล่มดึงดูดความสนใจ
 - ข. สอนให้อ่านสะกดคำตามหนังสือ
 - ค. มีบรรยากาศที่อบอุ่น
- ข้อ 13 อะไรเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการอ่าน
- ก. การสอนให้เด็กรู้จักองค์ประกอบของหนังสือ
 - ข. การจัดให้มีมุมหนังสือในบ้าน
 - ค. แบบอย่างการอ่านของพ่อแม่
- ข้อ 14 กิจกรรมใดที่ส่งเสริมทักษะการอ่านน้อยที่สุด
- ก. กิจกรรมศิลปะ
 - ข. กิจกรรมการเล่นนิทาน
 - ค. กิจกรรมทนายปัญหาอะไรเอ่ย

- ข้อ 15 กิจกรรมการเล่นนิทานส่งเสริมการอ่านได้อย่างไร
- ก. เรียนรู้คำศัพท์จากนิทาน
 - ข. เรียนรู้พฤติกรรมของตัวละคร
 - ค. เรียนรู้คำศัพท์จากเรื่อง
- ข้อ 16 กิจกรรมการอ่านบทกลอนส่งเสริมการอ่านได้อย่างไร
- ก. เกิดความเข้าใจเรื่องราว
 - ข. เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย
 - ค. เกิดสุนทรีย์ในความงามของภาษา
- ข้อ 17 กิจกรรมบทร้อยกรอง จะสามารถให้เด็กเข้าใจความหมายของคำได้อย่างไร
- ก. เขียนคำให้เด็กดู
 - ข. มีภาพประกอบบทร้อยกรอง
 - ค. อ่านให้ฟังซ้ำ ๆ
- ข้อ 18 กิจกรรมเกมทางภาษาเกมใดไม่ได้ฝึกการอ่านให้เด็ก
- ก. เกมหาความแตกต่าง
 - ข. เกมเรียงลำดับจากซ้ายไปขวา
 - ค. เกมภาพตัดต่อ
- ข้อ 19 การส่งเสริมความหมายของคำต้องใช้กิจกรรมใด
- ก. ปริศนาคำทาย
 - ข. การเรียงลำดับเหตุการณ์
 - ค. การหาสิ่งที่หายไป
- ข้อ 20 วิธีใดเป็นการทำให้ปริศนาคำทายน่าสนใจ
- ก. หาคำทายที่คิดว่าเด็กทายได้
 - ข. พูดย่อปริศนาซ้ำ
 - ค. 3 มิติ (pop up)
- ข้อ 21 มีวิธีใดที่ส่งเสริมการอ่านของลูกได้น้อยที่สุด
- ก. การเลี้ยงสัตว์
 - ข. ทำอาหาร
 - ค. สอนการบ้าน

ข้อ 22 ข้อใดเป็นบทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมทักษะการอ่าน

- ก. การเป็นตัวแบบ
- ข. การขอความช่วยเหลือจากครู
- ค. การร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

ข้อ 23 บทบาท"การความรู้"ของพ่อแม่ทำได้ด้วยวิธีใด

- ก. การเล่น
- ข. การอธิบาย
- ค. การบอกความต้องการ

ข้อ 24 การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการมีลักษณะใด

- ก. การแสดงพฤติกรรมให้เห็น
- ข. การเรียนรู้จากพฤติกรรมบุคคลอื่น
- ค. พูดคุยในขณะทำกิจกรรมประจำวัน

ข้อ 25 ข้อการเป็นตัวแบบของพ่อแม่มีความสำคัญอย่างไร

- ก. มีผลต่อแสดงพฤติกรรมกรรมการอ่านของลูก
- ข. การแสดงความคุ้นเคยกับพฤติกรรม
- ค. การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว

ข้อ 26 การสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านใหม่ๆ พ่อแม่ควรเป็นตัวแบบ ใด

- ก. แสดงพฤติกรรมกรรมการอ่านให้ลูกเห็น
- ข. แสดงทัศนคติการอยู่ร่วมกันในครอบครัว
- ค. แสดงการให้ความรู้ด้านการอ่านเป็นประจำ

ข้อ 27 "ผู้รับเกิดความพึงพอใจ และแดงพฤติกรรมกรรมการอ่านซ้ำ"เรียกว่าอย่างไร

- ก. การให้ความรู้
- ข. การเสริมแรง
- ค. การเป็นต้นแบบ

ข้อ 28 อะไรไม่เป็นการเสริมแรง ที่พ่อแม่ให้กับลูกในวัยอ่าน

- ก. การชมเชยให้รางวัล
- ข. การโอบกอดให้กำลังใจ
- ค. การซักถามถึงข้อผิดพลาดในการอ่าน

ข้อ 29 การเริ่มต้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านควรทำความเข้าใจสิ่งใดก่อน

- ก. ความต้องการของพ่อแม่
- ข. พัฒนาการและความสนใจของลูก
- ค. พฤติกรรมที่ควรเสริมแรง

ข้อ 30 สภาพแวดล้อมของครอบครัวแบบใดจะส่งเสริมการอ่าน

- ก. มีความเป็นประชาธิปไตย
- ข. มีสัมพันธภาพที่ดี
- ค. มีการสนใจไต่ถามทุกเรื่อง

แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย
ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับทัศนคติของท่าน โดยระบุในแบบสอบถามตามมาตราต่าง ๆ
ดังนี้

- 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ในระดับน้อยที่สุด

1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ความสามารถในการจัดการให้ความรู้เรื่องทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย						
2	สถานที่ในจัด การประชาสัมพันธ์และบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม						
3	รูปแบบและขั้นตอนในการดำเนินการไม่ซับซ้อน						
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่ขนานกับลูก						
5	ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมเหมาะสม						

2. ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการให้ความรู้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	เนื้อหาและกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีประโยชน์ และมีความรู้						
2	กิจกรรมทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้						
3	ท่านได้ลงมือปฏิบัติจริง						
4	ความชื่นชอบของสื่ออุปกรณ์ประกอบกิจกรรม						

3. ด้านผลที่ได้จากการร่วมโปรแกรม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การพัฒนาทักษะ การอ่านของเด็กปฐมวัย						
2	ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง						
3	พัฒนาการด้านการอ่านของลูก						
4	การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกในการทำกิจกรรมร่วมกัน ที่บ้าน						
5	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์ เด็กเล็ก						
6	ความพึงพอใจในภาพรวมของโปรแกรม						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัย

แบบประเมิน

เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตาม

แนวคิด Two-Generation Approach

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินเพื่อต้องการประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลขนาดใหญ่

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยระบุในแบบสอบถามตามมาตราต่าง ๆ ดังนี้

โดยค่าคะแนนมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการบริหารมากที่สุด
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการบริหารมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการบริหารปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการบริหารน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการบริหารน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การมีส่วนร่วมในการวางแผน							
1	ท่านได้ร่วมคิดริเริ่มในการตัดสินใจ วางแผนโปรแกรม						
2	ท่านมีส่วนระดมความคิด อภิปรายในการกำหนด วัตถุประสงค์ของโปรแกรม						
3	ท่านมีส่วนตัดสินใจในการเลือกหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมของ โปรแกรม						
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม						

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การมีส่วนร่วมในการจัดการ							
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ในแต่ละงานของโปรแกรม						
6	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนในเรื่องบุคลากรหรือสถานที่ ใน การดำเนินโปรแกรม						
7	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโปรแกรมอย่างเต็มใจและเต็ม ความสามารถทุกกิจกรรม						
8	ท่านสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์มีความรักผูกพัน ช่วยเหลือ กันในขณะดำเนินโปรแกรม						
การมีส่วนร่วมในการประสานงาน							
9	ท่านทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในการดำเนินโปรแกรมอย่างมี ความสุข						
10	ท่านได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการแก้ปัญหากับบุคลากร อื่นในการดำเนินโปรแกรม						
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผล							
11	ท่านได้ร่วมการประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ โปรแกรม						
12	ท่านได้ร่วมประเมินผลโปรแกรม หลังการดำเนินงาน						
13	ท่านได้ร่วมเสนอผลงาน เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์แก่ผู้ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานต่อไป						

(ลงชื่อ) ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผลประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
pre	15	15.9333	3.41147	.88084
post	15	27.4000	1.95667	.50521

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
pre	18.089	14	.000	15.93333	14.0441	17.8225
post	54.235	14	.000	27.40000	26.3164	28.4836

ผลการวัดความรู้ของผู้ปกครอง เรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
pre	15	13.7333	4.21675	1.08876
post	15	22.2667	1.83095	.47275

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
pre	12.614	14	.000	13.73333	11.3982	16.0685
post	47.100	14	.000	22.26667	21.2527	23.2806

ผลทัศนคติของผู้ปกครองหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	15	2.00	5.00	3.6000	.91026
a2	15	3.00	5.00	4.0667	.96115
a3	15	3.00	5.00	4.0667	.79881
a4	15	3.00	5.00	4.1333	.83381
a5	15	3.00	5.00	3.6667	.81650
b1	15	3.00	5.00	4.4667	.74322
b2	15	3.00	5.00	4.2000	.77460
b3	15	3.00	5.00	4.2667	.96115
b4	15	3.00	5.00	4.1333	.91548
c1	15	3.00	5.00	4.1333	.83381
c2	15	3.00	5.00	4.3333	.72375
c3	15	3.00	5.00	3.9333	.79881
c4	15	3.00	5.00	4.3333	.81650
c5	15	3.00	5.00	4.0667	.79881
c6	15	3.00	5.00	4.4000	.73679
m1	15	3.00	5.00	3.9067	.69227
m2	15	3.00	5.00	4.2667	.77613
m3	15	3.00	5.00	4.2000	.64611
total	15	3.00	5.00	4.1244	.63231
Valid N (listwise)	15				

ผลประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	7	4.00	5.00	4.4286	.53452
a2	7	3.00	5.00	4.4286	.78680
a3	7	3.00	5.00	4.1429	.89974
a4	7	4.00	5.00	4.4286	.53452
b1	7	3.00	5.00	4.5714	.78680
b2	7	5.00	5.00	5.0000	.00000
b3	7	4.00	5.00	4.8571	.37796
b4	7	5.00	5.00	5.0000	.00000
c1	7	5.00	5.00	5.0000	.00000
c2	7	4.00	5.00	4.8571	.37796
d1	7	4.00	5.00	4.8571	.37796
d2	7	5.00	5.00	5.0000	.00000
d3	7	4.00	5.00	4.8571	.37796
M1	7	3.50	5.00	4.3571	.55635
M2	7	4.50	5.00	4.8571	.19670
M3	7	4.50	5.00	4.9286	.18898
M4	7	4.67	5.00	4.9048	.16265
totalM	7	4.29	5.00	4.7619	.24291
Valid N (listwise)	7				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	บงกช ทองเยี่ยม
วันเดือนปีเกิด	30 กันยายน 2517
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	123 หมู่บ้านเดชา 2 ซอยรามคำแหง 78 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. 10240
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 0-23108321
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2541	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และการจัดการศึกษา แขนงวิชาการศึกษาด้านชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ